بېيىشقا يېتەكلەش مەجمۇئەسى

ئابلەت جۇمە تۇپراق

تەجەپ پۇل تەپىش

شىنجاڭ يېشىل تېخنىكا نەشرىياتى

بېيىشقا يېتەكلەش مەجمۇئەسى

ئابلەت جۇمە تۇپراق

تەجرىبە پۇل تەپىش

شىنجاڭ يەن تېخنىكا نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

致富有道：维吾尔文/阿布来提·居玛编著，—
乌鲁木齐：新疆科学技术出版社，2011.3
(农牧民致富丛书)
ISBN 978-7-5466-0733-7

I.①致… II. ①阿… III.①成功心理—通俗读物—
维吾尔语(中国少数民族语言) IV.①B848.4-49

中国版本图书馆CIP数据核字(2011)第033545号

پىلانلىغۇچى: ئىبراھىم سەمەن
تەشكىللىگۈچى: ئابدۇشۈكۈر ئىمىن
مەسئۇل مۇھەررىرى: مەرھابا ئابدۇنەيىم
مەسئۇل كوررېكتورى: گۈلباھار توختى
مۇقاۋىسىنى لايىھەلىگۈچى: خەمىدە سەئىدئالىم

بېيىشقا يېتەكلەش مەجمۇئەسى

تېجەپ پۇل تېپىش

* * *

شىنجاڭ پەن - تېخنىكا نەشرىياتى نەشر قىلىپ تارقاتتى
(ئۈرۈمچى شەھىرى يەنئەن يولى 255№ پوچتا نومۇرى: 830049)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدا سېتىلىدۇ
ئۈرۈمچى لۇڭيىدا باسما چەكلىك شىركىتىدە بېسىلدى
فورماتى: 880mm×1230mm 1/32 باسما تاۋىقى: 4.75
2011 - يىل 3 - ئاي 1 - نەشرى
2011 - يىل 7 - ئاي 2 - بېسىلىشى
ISBN 978 - 7 - 5466 - 0733 - 7
باھاسى: 15.00 يۈەن

ئابلەت جۇمە تۇپراق 1963 - يىلى 4 - ئايدا يوپۇرغا ناھىيەسى تېرىم يېزىسىنىڭ كۆتەگلىك كەنتىدە تۇغۇلغان، مارالبېشى ناھىيەسىنىڭ سېرىقبۇيا بازىرىدا چوڭ بولغان. ئۇ «قەشقەر گېزىتى» ۋە «قەشقەر» ژۇرنىلىدا باش مۇخبىر ۋە مۇھەررىر بولۇپ ئىشلىگەن، ھازىرغىچە 5000 پارچىدىن ئارتۇق خەۋەر-ماقالە، ئەدەبىي ئاخبارات، ئەدەبىي خاتىرە، شېئىر يېزىپ ئېلان قىلدۇرغان؛ «جاسارەتلىك بول ئوغلۇم» قاتارلىق 17پارچە كىتابى ھەرقايسى نەشرىياتلاردا نەشر قىلىنغان. 30 پارچىدىن ئارتۇق ماقالە - ئەسىرى مەملىكەت، ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن 1 - ، 2 - ، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتلارغا ئېرىشكەن. ئۇ ھازىر جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسى ۋە قەشقەر ۋىلايەتلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى.

كىرىش سۆز

ھاياتنى قەدىرلەش، ئۇنىڭ بىتەكرار پۈرسەتلىرىنى چىڭ تۇتۇش، ئەڭ زور تىرىشچانلىق بىلەن ئۇنى بېيىتىپ، ئۇنتۇلماس خاتىرىلەرنى قالدۇرۇش ھەممە كىشىنىڭ ئورتاق ئارزۇسى. ئەمما، بۇ ئارزۇنىڭ ھۇزۇرىنى سۈرۈش ھەممىلا كىشىگە نېسىپ بولۇۋەرمەيدۇ. ھەربىر كىشىدە كۆرۈنمەس بىر تىلتۇمار بار بولۇپ، ئۇنىڭ بىر تەرىپىگە «ئاكتىپ روھىي ھالەت» دەپ يېزىلغان. بۇ بايلىق، مۇۋەپپەقىيەت، خۇشاللىق ۋە ساغلاملىقنى جەلپ قىلىدۇ، شۇنداقلا كىشىلەرنى يۇقىرى پەللىگە ئېلىپ چىقىدۇ ۋە شۇ يەردە مەزمۇت تۇرغۇزىدۇ؛ تىلتۇمارنىڭ يەنە بىر تەرىپىگە «پاسسىپ روھىي ھالەت» دەپ يېزىلغان بولۇپ، بارلىق گۈزەل شەيئىلەرنى رەت قىلىدۇ، شۇنداقلا كىشىلەرنى تۇرمۇشنى ئەھمىيەتسىز ئۆتكۈزۈشكە مەجبۇر قىلىدۇ، ھەتتا يۇقىرى پەللىدە تۇرغان كىشىلەرنى چوڭقۇر ھاڭغا چۈشۈرۈۋېتىدۇ.

كىشىلىك ھايات پۈرسەت ۋە خىرىسقا تولغان بولىدۇ. ھازىرقى زامانداىكى ئىقتىساد ۋە پەن ـ تېخنىكىنىڭ ئۈچقانداەك تەرەققىي قىلىشى، رىقابەتنىڭ كەسكىنلىشىشى بىزدىن ئەنئەنىۋى ئىقتىساد ئېڭىمىزنى، قىممەت قارىشىمىزنى ئۆزگەرتىشىمىزنى، زامانغا لايىق بىلىم ـ ساپانى ھازىرلىشىمىزنى، ئۈچرىغان خىرىس، قىيىنچىلىقلارنى يېڭەلەيدىغان پەم ـ پاراسەت، جاسارەت بولۇشنى تەلەپ قىلىدۇ.

كىشىلىك ھاياتتىكى پۈرسەت ھەممىلا يەردە تولۇپ تۇرىدۇ. بۇ «پۈرسەت» لەر ھەممىلا ئادەمگە بېيىش ھوقۇقىنى بەرگەن.

بىراق، ئۇ تەييارغا ھەييار بولىدىغانلارنىڭ بېيىشىغا كاپالەتلىك قىلمايدۇ. پەقەت تىرىشقان، ئىزدەنگەنلەرگە مەنسۇپ بولىدۇ.

ئىقتىسات ئىجتىمائىي تۈرمۈشنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىگە بىۋاستە ۋە چوڭقۇر تەسىر كۆرسىتىۋاتقان بۈگۈنكى كۈندە، بېيىش ئىستىكى بولغان ئوقۇرمەنلىرىمىزنىڭ ھۆزۈرىغا «بېيىشقا يېتەكلەش مەجمۇئەسى» نى سۇندۇق. مەجمۇئەگە بېيىش يولىنى، يەنى تۈرلۈك تىجارەت يوللىرىنى، ئىستېمال يۆنىلىشىنى، مەبلەغ سېلىش ئۇسۇللىرىنى، پۇل تېپىشنىڭ توغرا يوللىرىنى كۆرسىتىپ بېرىشتە بەلگىلىك پايدىلىنىش قىممىتىگە ئىگە، دەپ قارالغان ئەسەرلەر تاللاپ كىرگۈزۈلدى. بۇ ئەسەرنىڭ ئىگىلىك تىكلەش، بېيىش، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش ئىستەكلىرىڭىزنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتا سىزگە ياخشى بىر يېتەكچى ۋە باشلامچى بولۇشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

شىنجاڭ پەن - تېخنىكا نەشرىياتى

مۇندەرىجە

تېجەش ـ بەختىنىڭ ئالتۇن ئاچقۇچى 1
تېجەش تۇرمۇشنى گۈل قىلىدۇ 1
تېجەشنى قانداق ئۆگىنىش كېرەك 6
تېجەشنى نەدىن باشلاش كېرەك 11
تېجەشلىك بولۇشتىكى مۇھىم شەرتلەر 14
تېجەش پائالىيىتىدە نېمىلەرگە دىققەت قىلىش كېرەك 19
تېجەش ھەرىكىتى 23
تامار ـ تامار كۆل تولار 28

مەڭگۈ خورىماس كەسىپ 33
يېغىپ ساقلاپ تېجەش ـ ئىلغۇدىكى گۈزىكە ئوخشايدۇ 33
يېغىپ ساقلاشتىكى ئاجىز ھالقىلار 40
يېغىپ ساقلاشتىكى مۇھىم نۇقتىلار 43
يېغىپ ساقلاشتىن غايەت زور بايلىق يارىتقىلى بولىدۇ 46
يېغىپ ساقلاش ئىلھام ئاتا قىلىدۇ 51

بايلىق خەزىنىسى ـ ئائىلە 55
ئائىلىدىكى تېجەش ۋە تېجەشلىك ئائىلە 55
ئائىلىدىكى تېجەش نۇقتىلىرىغا سەل قاراش 58
ئائىلىدىكى تېجەش ئۇسۇللىرى 60
ئۆي جابدۇقلىرى سېتىۋالغاندا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلار ... 65
ئائىلىگە قانداق بۇيۇملارنى سېتىۋالغاندا تېجەشلىك بولغان بولىدۇ ... 68
ئائىلىدە نۇقتىلىق تېجەيدىغان تۇرلەر 77
ئاشلىقنى تېجەيلى 92

پاكىزلىق ـ تەجەشنىڭ ئۇل تېشى 94
ئائىلىدىكى تەجەشنىڭ ئەپلىك ئۇسۇللىرى 96

بايلىق ئۈرۈقى ـ پۇل تەجەش 102
ئەجىبا، پادىشاھلارمۇ پۇل تېجىشى كېرەكمۇ 102
بايلار پۇلنى تەجەپ تاپقان 104
ئائىلە ئەزالىرىنىڭ ئورتاق پۇل تەجەش ھەرىكىتى 110
پۇل تەجەشكە ئالاقىدار قىزىقارلىق ھېكايىلەر 113
پۇل تەجەشتىكى ئالتۇن بەلباغلار 127
بالىلارنىڭ پۇل تەجەش ئىقتىدارىنى يېتىلدۈرۈش 140
تېجىگەن پۇلنى ئىشلىتىش يوللىرى 144

تېجەش ـ بەختىنىڭ ئالتۇن ئاچقۇچى

تېجەش تۇرمۇشنى گۈل قىلىدۇ

نۇرغۇن كىشىلەر تېجەشلىك بولۇشنى كۆپ تەرەپتىن چۈشىنىدۇ. ئومۇمەن، تېجەشلىك بولۇش مۇڭاپىق، توغرا قاراش بولسىمۇ، ئەمما ھەممە ئادەمنىڭ ھەممە ئىشتا تېجەشلىك بولۇپ كېتىشى ناتايىن. شۇڭا، بەزىلەر ئائىلىدە تېجەشلىك بولسا، يەنە بەزىلەر خىزمەت ئورنىدا، كەسىپتە تېجەشلىك بولىدۇ، يەنە بەزىلەر سودا ـ سېتىق، كىشىلىك مۇناسىۋەت، مەبلەغ سېلىش، پۇل تېپىش ياكى ئۆزىنىڭ قەدىر ـ قىممىتىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتا تېجەشلىك بولىدۇ. يەنە بەزىلەر كۆڭۈل ئېچىش، سەيلە ـ سایاھەت، ئوقۇ ـ ئوقۇتۇش، تۇي ـ تۆكۈن، نەزىر ـ چىراغلاردا تېجەشلىك بولىدۇ.

يۇقىرىقىلاردىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، تېجەشلىك بولۇش تۇرمۇش ۋە خىزمەتنىڭ كەڭ ساھەلىرىگە، چوڭقۇر قاتلاملىرىغا، ئىنچىكە نۇقتىلىرىغا چېتىلىدۇ. كىشىلەر كۆپ تەرەپتىن تېجەشلىك بولغاندىلا، مەڭگۈ نامراتلاشمايدىغان بايلىق ئىلاھىغا ئايلىنىدۇ. كىشىلىك ھايات نۇرغۇن پۇرسەت، ئىمكانىيەتكە تولغان. ھالبۇكى، ئاشۇ پۇرسەت ۋە ئىمكانىيەتلەردە تېجەشكە بولىدىغان نۇرغۇن مادديي، مەنىۋى بايلىقلار بار. ئەلۋەتتە، كىشىلەردە مۇئەييەن پەم ـ پاراسەت، دىت بولمىسا بۇ بايلىقلار كۆزگە چېلىقمايۋ كۆمۈلۈپ قالىدۇ ـ دە، قىممىتى ئىشقا ئاشمايدۇ. نۇرغۇن كىشىلەر شۇ قەدەر كۆپ، كەڭ بولغان تېجەش ئىمكانىيەتلىرىنى، پۇرسەتلىرىنى، مەنبەلىرىنى بىھۇدە نابۇت

قىلىۋېتىدۇ. دەل شۇنداق بولغاچقا، نۇرغۇن ئادەملەرنىڭ تۇرمۇشى چېچىلاڭغۇ، رەتسىز، جانسىز ۋە نامرات ئۆتىدۇ، بەك باي بولغانلىرىمۇ سېرىقتال تۇرمۇش ئۆتكۈزۈشكە قادىر بولالايدۇ. كىمكى ئىسراپخور بولسا، شۇ كىشى ئاقىۋەتتە پۇشايمانغا قالىدۇ، كىمكى تېجەشلىك بولسا، شۇ كىشىنىڭ تۇرمۇشى گۈل، هاياتى مەنىلىك، ئىشلىرى ئۇتۇقلۇق بولىدۇ.

بەزىلەر ئۇزاق مەزگىل تېجەش ئۇسۇلىنى قوبۇل قىلالمايدۇ ياكى قوبۇل قىلسىمۇ، ئۇنى ئۆز تۇرمۇشىغا، خىزمىتىگە ۋە كەسپىگە ماسلاشتۇرالمايدۇ، يەنە بەزىلەر تېجەشنىڭ نېمىلىكىنى بىلمەيدۇ، ئۇلار تېجەشنى بىر خىل پىخسىقلىق، چاكىنىلىق دەپ قارايدۇ، بەزىلەر بىرەر ئىشتا تېجەشلىك بولىدۇ، بەزىلەر بولسا بىر نەچچە خىل ئىشتا تېجەشلىك بولىدۇ، تەتبىقلاپ نەتىجە قازىنالايدۇ. بەزىلەر تۇرمۇشتىكى مەلۇم ئوڭۇشسىزلىق تۇپەيلىدىن ياكى ئۇتۇق قازىنىش سەۋەبىدىن تېجەشلىك بولۇش يولىغا ماڭىدۇ. بەزىلەر تېجەشنى باشقىلاردىن ئۆگىنىدۇ، ساۋاق ئېلىپ قوبۇل قىلىدۇ. بەزىلەر تۇرمۇشتا ئاق - قارىنى پەرق قىلىپ، نېمىنىڭ ياماق، نېمىنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى هېس قىلىپ، تېجەشلىك يولىغا ماڭىدۇ. بۇ يەردە يەنە بىر نەرسىنىمۇ تەكىتلەپ قويماي بولمايدۇكى، بەزىلەر كىچىكىدىن باشلاپلا تېجەش ئادىتىنى يېتىلدۇرگەن بولىدۇ، بۇنداق ئادەملەر ئىزچىل هالدا ئۆزىگە مۇناسىۋەتلىك بولغان ئىشلاردىكى تېجەش نۇقتىلىرىنى، پۇرسەتلىرىنى ئانالىز قىلىپ، دەل ۋاقتىدا، داۋاملىق چىڭ تۇتۇپ، تېجەش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ ماڭىدۇ. شۇنداقلا تۇرمۇشنىڭ هەممە تەرەپلىرىدىكى ئىشلاردا تېجەشلىك بولۇشنى ئويلايدۇ. «غاز گۆشى يەي دېسەڭ، غازنىڭ پېيىدە بول» دېگەندەك، شۇنداق ئادەملەر هامان ئوي - خىيالىدا، هەربىر ئىشتا پائالىيەتلىرىدە ئىزچىل تېجەش ئۇسۇل - چارىلىرىنى قوللىنىپ ماڭىدۇ.

1. تېجەشلىك ئادەم پاكىز، رەتلىك بولىدۇ. بىر نەرسىنى

ئېتىراپ قىلمىغان تۇرالمايمىزكى، كۆپ تەرەپلىمە تېجەشنى بىلمەيدىغان ۋە ئۇنى ئادەت قىلغان ئادەملەرنىڭ يۇرۇش - تۇرۇشى پاكىز، رەتلىك بولىدۇ. چۈنكى، بۇنداق ئادەملەر تولا چاغلاردا ھېسسىيات جەھەتتىن بولسۇن ۋە ئىش - ھەرىكەت جەھەتتىن بولسۇن، سەزگۈر، ئىنچىكە، ئەستايىدىل، سەممىي كېلىدۇ. شۇڭا ئۇلار تۇرمۇشقا ئەستايىدىل قاراپ، يۇرۇش - تۇرۇشقا، كىيىنىشكە، چىراي - تۇرقىغا سەل قارىمايدۇ، رەتلىك، پاكىز بولىدۇ. ئۇلار بۇنداق قىلىشنى بىر خىل ياخشى خاراكتېر، ئېسىل خىسلەت دەپ قارايدۇ. ئۇلارنىڭ نەزىرىدە تېجەشلىك بولۇشتىن ئىبارەت تۇيغۇ - ئادەت بولغانلىقتىن، كىيىم - كېچەكنى پاكىز، رەتلىك، ئاددىي - ساددا كىيىش ئادىتىنى يېتىلدۈرىدۇ، كىيىم - كېچەكنى زىيادە كۆپ ۋە قىممەت كىيىش ئۇلارنىڭ نەزىرىدە بىر خىل بەتخەجلىك ھېسابلىنىدۇ. شۇڭا، ئۇلار ھەدىگەندە ئاز كىيىش، پاكىز كىيىش، رەتلىك كىيىشنى تەشەببۇس قىلىدۇ ۋە ئىشقا ئاشۇرىدۇ. شۇنى تونۇپ يېتىش كېرەككى، بۇ كىشىلىك تۇرمۇشتىكى ماكرو جەھەتتىن پۈل تېجەش بولۇپ، كۈندىلىك ئىستېمال نۇقتىسىدىن قارىغاندا، ئۇنىڭ تېجەش قىممىتى ۋە ئۇنۇمى باشقا تۇردىكى تېجەشكە قارىغاندا كۆپ يۇقىرى بولىدۇ.

2. تېجەشلىك ئادەم ھەرخىل تېجەش ئۇسۇل - چارىلىرىنى قوبۇل قىلىشقا، قوللىنىشقا ماھىر، شۇنداقلا بىرقەدەر پىشقان تەجرىبىلىك بولىدۇ. يۇقىرىدا دەپ ئۆتكەندەك، كىشىلەر قايسى ئىشنى قىلماقچى بولسا، چوقۇم شۇ ئىشنىڭ غېمىدە بولۇشى كېرەك. تېجەشلىك كىشىلەردىمۇ شۇنداق ئادەت بولىدۇ. ئۇلار باشقىلاردىن تۇرلۈك شەكىلدىكى تېجەش تەجرىبىلىرىنى، ئۇسۇللىرىنى قوبۇل قىلىدۇ، ئۆزىنىڭ قىلىپ تەتبىقلايدۇ. بىرەر ئىشتا تېجەش نەتىجىسىگە ئىگە بولالمای قالسا، باشقىلاردىن سورايدۇ، ئۆگىنىدۇ ۋە ئۆزلەشتۈرىدۇ، ماھىيەتلىك تەرەپلىرىنى بىلىپ، چۈشىنىپ، تېجەش ئۇچۇن ئۆزىگە يول ھازىرلايدۇ. دەل مانا شۇنداق كىشىلەرنىڭ تېجەش تەجرىبىسى مول، قابىلىيىتى

كۆچلۈك بولىدۇ.

3. تېجەشلىك ئادەملەرنىڭ بانكىدا قويغان پۇلى بولىدۇ. پۇل ئادەمنىڭ ئومۇمىي ساپاسى ۋە قىممىتىنى ئىپادىلەپ بەرمىسىمۇ، ئادەملەرنىڭ تۇرمۇش سەۋىيەسى، تۇرمۇش دەرىجىسىنى ۋە مادديي جەھەتتە باي، نامراتلىق دەرىجىسىنى بېكىتىشتىكى ئىنتايىن مۇھىم بىر پاكىت بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. تېجەشلىك كىشىلەر بانكىدا پۇل قويۇشنى ئاددىي بىر ساۋات، زۆرۈرىيەت دەپ قارايدۇ. ئۇلار تۇرمۇشتىكى بارلىق پائالىيەتلەردە تېجەش يولىنى تۇتقانلىقتىن، قولىدىكى پۇل - مېلى كۆپەيىدۇ، پۇل ئادەملەرنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسىنى تۇرغۇزۇش ۋە مۇستەھكەملەش، مال - دۇنيا توپلاش ئىمتىيازىنى ۋە ئۇنىڭ چوڭ - كىچىك، يۇقىرى - تۆۋەنلىك دەرىجىسىنى، قىممىتىنى ئاشۇرۇشقا بىۋاستە تەسىر كۆرسىتىدۇ ھەمدە ئۇ ئاخىردا پۇل ئارقىلىق تېجەشنىڭ نەتىجىسىنى ھاسىل قىلىدۇ. شۇڭا، تېجەشلىك كىشىلەرنىڭ چوقۇم بانكىدا قويغان پۇلى بولىدۇ. ئۇلارنىڭ پۇلى، بايلىقى كۆپ بولۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا يەنە تۇرمۇش شارائىتى نىسبەتەن ياخشى بولىدۇ.

4. تېجەشلىك ئادەمنىڭ ئائىلە مۇھىتى گۈزەل، كۆركەم بولىدۇ. ئېنىقكى، تېجەشلىك ئادەم ئېدىتلىق كىيىدۇ، ئېدىتلىق ئادەم ئۆز ئەتراپىدىكى ئىشلارغا ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىپ، گۈزەل، ساغلام، كۆركەم بولۇشنى قوغلىشىدۇ. تۇرمۇشتا ئاددىي - سادىدا بولسىمۇ، پاكىز، رەتلىك بولۇشنى چىقىش قىلىپ ئىش قىلىدۇ ھەمدە شۇ خىل مۇھىتنى بەرپا قىلىشنى ئۆزىنىڭ بىر تۇرلۇك مۇھىم مەجبۇرىيىتى دەپ قارايدۇ. بۇ ھال شۇ خىل كىشىلەرنىڭ ئائىلە مۇھىتىنىڭ خاسلىقىغا، ئۆزگىچىلىككە ئىگە بولۇشىغا تۇرتكە بولىدۇ.

5. تېجەشلىك ئادەمنىڭ شىجائىتى ئۇرغۇپ تۇرىدۇ. بۇ جەھەتتە بەك چوڭقۇرلاشقا بولىدۇ. يۇزەكى نۇقتىدىن بايان قىلغاندىمۇ، تېجەشلىك ئادەملەردىكى ئىنچىكە، ئەستايىدىل

خاراكتېر ئۇلارنىڭ ھەربىر ئىشىدىكى سەزگۈرلۈكىنى پەيدا قىلىدۇ. بۇنداق سەزگۈرلۈك ئۇلاردا روھىي جەھەتتە مەغرۇر، ھەربكىتى چەبدەس، جۇشقۇن بولۇشتەك ھالەتنى ھازىرلايدۇ. بۇ ھال ئۇلارنى شىجائەتلىك، جەسۇر قىلىدۇ.

6. تېجەشلىك ئادەمنىڭ ئىشلىرى پۇختا بولغاچقا، كىشىلەرنىڭ ئېتىراپ قىلىشىغا، ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولىدۇ. ھەممىگە مەلۇمكى، ئېدىتلىق، پەم - پاراسەتلىك ئادەملەر ھامان ئۆلچەملىك ۋە كۆڭۈلدىكىدەك ئىش قىلىدۇ. تېجەشلىك ئادەملەردىمۇ دەل مۇشۇنداق بىر خىل قابىلىيەت بولىدۇ. ئۇلار چاكىنا، زىيادە پىخسىق، قاتتىق قول، قارا نىيەت بولمىسلا، قىلغان ئىشلىرى جايىدا، ئۇتۇقى چوڭ بولۇپ، باشقىلار ياقتۇرىدۇ. بۇ ھال ئۇلارنى باشقىلار ئېتىراپ قىلىدىغان، قارشى ئالىدىغان، ماختايدىغان ھالەتكە ئېلىپ بارىدۇ. بولۇپمۇ، ئۇلارنىڭ قىلغان ئىشىدىكى پۇختىلىق ۋە پاساھەت باشقىلاردا قايىللىق، ھۆرمەت تۇيغۇسى ھاسىل قىلىدۇ.

7. تېجەشلىك ئادەملەرنىڭ جەمئىيەتتىكى ئوبرازى يۇقىرى بولىدۇ. بۇنداق كىشىلەرنىڭ قىلغان ئىشلىرى ئېدىتلىق، ئۇنۇملۇك، كىشىلەرگە تۇتقان پوزىتسىيەسى سىلىق، سىپايە، سەممىي بولىدۇ. شۇڭا، ئاسانلا باشقىلاردا ياخشى تەسىر قالدۇرىدۇ. كىشىلىك مۇناسىۋەتكە بىرقەدەر ئۇستا، پۇختا بولىدۇ. ئۇلار باشقىلار بىلەن ئاسانلا چىقىشىپ، سىردىشىپ دوست بولالايدۇ. قەلبىدىكى ياخشى تىلەكلىرىنى بىر - بىرىگە دېيەلەيدۇ. باشقىلارنىڭ ھاجىتىدىن چىقىشنى، سەممىي يارەم قىلىشنى خۇشاللىق دەپ بىلىدۇ ۋە تەشەببۇس قىلىدۇ. مانا مۇشۇنداق بىر قاتار ئىشلار ئۇلارنىڭ جەمئىيەتتىكى ئوبرازىنى، ئىناۋىتىنى يۇقىرى كۆتۇرىدۇ.

8. تېجەشلىك ئادەم باشقىلارغا ئالاھىدە تەسىر كۆرسىتىدۇ. تېجەشلىك كىشىلەرنىڭ كۆپ قىسىم ئىشى ئوڭۇشلۇق، يوللۇق،

ئۇنۇملۇك بولغاچقا، باشقىلار ئۇلاردىن تەسىرلىنىدۇ، ئىلھاملىنىدۇ ھەمدە شۇ خىل كىشىلەرنىڭ ئىدىيەسىنى، ھەرىكىتىنى قوبۇل قىلىشنى ئارزۇ قىلىدۇ. شۇنداقلا، شۇ خىل ھەرىكەتلەرنى قوللىنىپ باقىدۇ، ئۇرۇق - تۇغقان، دوست بۇرادەرلىرى ۋە جەمئىيەتتىكى باشقا كىشىلەرنىڭ ئۇلارنى ئۇلۇغلىشىنى، ئۇستاز تۇتۇشىنى تەشەببۇس قىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار نۇرغۇن ئادەمگە ئۆزىنىڭ تېجەش ئۇسۇللىرى، تەجرىبىلىرى، ئەملي ئىش - ھەرىكەتلىرى ئارقىلىق تەسىر كۆرسىتىدۇ.

تېجەشنى قانداق ئۆگىنىش كېرەك

دۇنيادا ئادەمنىڭ ئەقلى يەتمەيدىغان ئىش يوق، پەقەت بىز كۆڭۈل قويساق، ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلساق، ھەممە ئىشنى ۋايىغا يەتكۈزۈپ قىلغىلى بولىدۇ. ئۇنداقتا، تېجەشنى ئۆگىنىشنىڭ زۆرۈرىيىتى بارمۇ - يوق؟ بۇ بىزنىڭ ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىشىمىزنى تەلەپ قىلمىدىغان سوئالمۇ ئەمەس، ۋە ياكى جاۋاب بېرىشىمىز زۆرۈر بولغان قىيىن مەسىلىمۇ ئەمەس. بەلكى ئۇ بىزنى ئويغا سالمىدىغان، مۇشۇ ھەقتە قىزىقىشقا ۋە مۇھاكىمە قىلىشقا ئۈندەيدىغان سوئالدۇر. تېجەشنىمۇ ئۆگىنىپ قويۇش كېرەك، چۈنكى ئۇ بىزگە پايدا يەتكۈزىدۇ، تۇرمۇشقا كېتىرلىك مۇھىم شەرت - شارائىتلارنى ھازىرلىشىمىز ئۈچۈن ھەمدوست بولىدۇ.

ھەممىگە مەلۇمكى، ئادەملەرنىڭ ھەرقاندىقى ئۆگىنىدۇ، ئۆگىتىدۇ، بەزىلەر ھەتتاكى پايدىلىق بولمىغان نەرسىلەرنى، كەسىپ ۋە ھەرىكەتلەرنى ئاتايىتەن ئۆگىنىدۇ. مەسىلەن، يانچۇقچىلىق، ئوغرىلىق دېگەندەك. ئەجەبا تېجەشنى ئۆگەنسەك بولمامدىكەن؟! ئۇ ئۆگىنىش ئىنتايىن زۆرۈر بولغان بىر ئىش. ئۇ يۇقىرىدا دېگەندەك بىزگە نۇرغۇن پايدا يەتكۈزىدۇ. ئەلۋەتتە، پايدا يەتكۈزىدىغان ئىشنى چوقۇم ئەستايىدىل ئۆگىنىشىمىز كېرەك.

بەزىلەر كۆپ هاللاردا نۇرغۇن ئىشلار ئاتايىتەن ئۆگىنىشكە، كۆڭۈل بۆلۈپ مۇئامىلە قىلىشقا مۇناسىپ ئەمەس دەپ قارايدۇ. لېكىن، بىز ھەممە ئىشتا ئەستايىدىل بولۇشىمىز، ئۆگىنىشىمىز زۆرۈر. بۇ جەھەتتىكى يېتەرسىزلىكىمىزنى نۇرغۇن تەرەپكە باغلاپ باھا بېرىشكە، چۈشىنىشكە توغرا كېلىدۇ. ئەڭ مۇھىمى بىزنىڭ ئاڭ، ئىدىيە تۈيغۇلىرىمىزدا مەلۇم ماددىي ۋە مەنىۋى قىممەت ھاسىل قىلغان ياكى مەلۇم قىممەتلىك ئىش بولۇپ شەكىللەنمىگەن، يەنە بەزىلىرى قۇپقۇرۇق ھالەتتە بولۇپ، بىز ئۇنىڭغا شۇنداقلا مۇئامىلە قىلىپ، مەنىستىمەيدىغان بولۇپ قالغان. بىزدىكى ئەڭ چوڭ يېتەرسىزلىكمۇ دەل مۇشۇنداق سەۋەب بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، ئەگەر ئۇ ئازراق نەزەرىيە دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلگەن بولسا ياكى ئۇ كىشىلەرنىڭ ئىدىيەسىدە ئادەت، ئەنئەنە بولۇپ شەكىللەنگەن، كىشىلەر ھامان ھەرىكەت، پائالىيەتلىرىدە نۇقتىلىق ئەكس ئەتتۈرۈپ تۇرغان بىر خىل ھالەت بارلىققا كەلگەن بولسا ئىدى، ئۇ چاغدا بەلكىم ئاشۇ نەرسىلەر تاشلاندۇق، ئەرزىمەس، كەمىستىلىشكە دۇچار بولماستىن، ھەممىسى دېگۈدەك قىممەتلىك نەرسە بولۇپ، كىشىلەرنىڭ قوللىشى، ئۆگىنىشى، ئۆزلەشتۈرۈشىگە سازاۋەر بولۇشتىن يىراقتا قالمايتتى.

نەق گەپكە كەلسەك، بىزدىمۇ تېجەش، تېجەشلىك بولۇش ئىشلىرى نەزەرىيە بولۇپ شەكىللەنگەن ياكى كىشىلەر ئارىسىدىكى ئومۇمىي ھەرىكەت بولۇپ شەكىللەنگەن بولسا، ئۇنى ئۆگەنگۈچىلەر، تەتقىق قىلغۇچىلار، تەتبىقلىغۇچىلار، تەجرىبە توپلىغۇچىلار، يۇقىرى سەۋىيەدە نەزەرىيەلەشتۈرگۈچىلەر بارلىققا كېلىشى تەبىئىي ئەھۋال بولاتتى. ھازىرچە بۇنداق بولۇشتىن سۆز ئېچىش تەس. بۇنىڭ سەۋەبىنى بىز ئۇنىڭ ئۆزىدىكى سەلبىي تەرەپ بىلەن ئىجابىي تەرەپنىڭ يەكۈنىدىن، سىلىشتۇرمىسىدىن كۆرۈۋالالايمىز. ئۇنىڭ ئىجابىيلىقى ساپ، سەممىي، دەل، لايىقىدا بولۇشتىن ئىبارەت ھەرىكەتنى ئاساسىي مەنبە قىلسا،

سەلبىيلىكى تېجەش جەريانىدا شەكىللەنگەن زىيادە زوروقۇش، ئاچ كۆزلۈك، تەمەخورلۇق، چەكتىن ئاشۇرۇۋېتىش، ئاندىن كىشىلەر ئارىسىدا پەيدا بولغان يامان تەسىر قاتارلىقلارنى ئاساسىي مەنبە قىلىدۇ. ئىجابىيلىققا قارىغاندا سەلبىيلىكنىڭ تەسىرى بىر قەدەر كۆچلۈك بولغانلىقتىن، ئۇنى ئۆگىنىش ئۈياقتا تۇرسۇن، سۆكۈش، پەس كۆرۈش كەيپىياتى كۆچلۈك بولىدۇ. شۇنىڭ بىلەن نۇرغۇن كىشىلەر تېجەشنى پىخسىقلىق، چاكىنىلىق دەپ قاراپ، مەنئۇيىتى ۋە ھەربىتىدىن يىراقلاشتۇرىدۇ ھەمدە تېجەشنىڭ پايدىسىنىڭ كۆپ بولۇشتەك ئارتۇقچىلىقىنى نەزەرگە ئالمايدۇ، بۇ بىزنىڭ ئەنئەنىۋى ئىدىيەمىز ۋە ھەربىەت قىبلىنەمامىز بولغانلىقتىن، ئۇنىڭ ئىككىنچى بىر خىل تەرىپىنى ـ پايدىسىنى كۆمۈپ قويىمىز. بۈگۈنكى دەۋر ئېھتىياجى ـ دەل بىز كۆمۈۋەتكەن نەرسىلەرنى ئېچىشنى ۋە ئۇنىڭدىن ئۇنۇملۇك پايدىلىنىشنى، تەقەززالىق بىلەن نىجاتلىققا ئېرىشتۇرۇشنى تەلەپ قىلىدۇ.

تېجەشنى ئۆگىنىپ ئەمەلىيەتكە تەتبىقلاپ نەتىجە قازىنىشىمىز كېرەك. ئۇنداقتا، تېجەشنى قانداق ئۆگىنىش كېرەك؟

1. كىچىكىدىن باشلاپ ئۆگىتىش، ئۆگىنىش كېرەك. ئادەمنىڭ سەۋىيەسى تۇرلۇك ھادىسە ۋە ھەربىكەتلەرنىڭ جەريانى، بىرىكىشى داۋامىدا يۈقىرى كۆتۈرۈلىدۇ ۋە ئۇ نەرسىلەر بىر ـ بىرلەپ ئادەم ئىدىيەسىگە تەسىر قىلىپ، تۈيغۇ، ئاڭ بىلەن بىرىكىپ ئۇقۇمغا، ئاندىن ھەربىكەتكە ئايلىنىدۇ. ئادەمنىڭ كىچىكىدە قوبۇل قىلىدىغان نەرسىلىرى بىرقەدەر كۆپ بولسىمۇ، ئەمما ئۇنىڭ دائىرىسى، ئۇقۇمى بولمايدۇ. بۇ مەزگىلدە سىڭگەن تۈيغۇ، پەيدا بولغان ئاڭ ھەربىكەتكە ناھايىتى چوڭقۇر، مۇستەھكەم ئورنايدۇ. تېجەش مۇھىمدا چوڭ بولغان بالىلارنىڭ مەنئۇيىتىگە، ئىش ـ ھەربىكەتلىرىگە تېجەشتىن ئىبارەت بۇ ئۇقۇم ناھايىتى مۇستەھكەم ئورۇنلىشىدۇ. شۇڭا، تېجەشنى

بالىلارنىڭ ئىدىيەسىگە سىڭدۈرۈش، ئۆگىتىش كېرەك. ئۆگىنىشنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى كۆپ خىل بولۇپ، قايسى خىل ئۇسۇل، قايسى جەھەتتىكى تېجەش ئۇسۇلىنى ئۆگىنىش، قوبۇل قىلىش، ئۆگىتىش شۇ بالىنىڭ قىزىقىشىغا، ئىدىيە - ھەرىكىتىگە ماس كەلگەن بولۇشى لازىم.

2. تېجەشنى قوبۇل قىلالايدىغان ساپا ھازىرلاپ، ئۇنى ئۆزى قىلىدىغان، باشقىلار قوبۇل قىلىپ قوللىنىدىغان ھالەتنى شەكىللەندۈرۈش كېرەك. بۇ يەردە بىر نەرسىنى ئالاھىدە تىلغا ئالماي بولمايدۇكى، تېجەشنىڭ كىشىلەر ئارىسىدىكى سەلبىي تەسىرىنى نەزەردىن ساقىت قىلالايدىغان، ئىجابىي تەرىپىنى مۇناسىپ تۇيغۇ، ئىقتىساد بىلەن ئۆزىدە جارى قىلدۇرالايدىغان ساپانى ھازىرلاش كېرەك. سەلبىي تەسىرىنى توغرا پوزىتسىيەدە تەنقىدىي قوبۇل قىلىپ، كىشىلەر نەزىرىدىكىنى ئەمەس، ئۆز ئارزۇسىدىكى يورۇق نۇقتىغا ئىگە قاراشلىرىنى ئىلمىي يوسۇندا باھا بېرىپ، مەنىۋىيىتى، ھەرىكەت - پائالىيەتلىرىدىن چىقىرىۋېتىپ لەيدىغان بولۇش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، تېجەشنىڭ ھەرىكەت - پائالىيەتلىرى جەريانىدا پەيدا بولىدىغان سەلبىي تەرەپ - ئاچ كۆزلۈك، چېكىدىن ئاشۇرۇۋېتىش ھادىسىلىرىنى سادىر قىلىشتىن قەتئىي ساقلىنىش كېرەك.

3. تېجەشنى تەتبىقلاشقا، قوللىنىشقا ماھىر بولۇش كېرەك. تېجەش پائالىيەتلىرىنى ئۆگىنىشتىكى مەقسەت تەتبىقلاش، قوللىنىش. بىز تېجەش پائالىيىتى جەريانىدا، ئۇنى ھەربىر ئىش تۈرى، ھەربىر ھادىسە ۋە ھەربىر ئىنچىكە نۇقتىلارغا تەتبىقلاپ، دادىل قوللىنىشىمىز كېرەك. ئۆگىنىپ تەتبىقلىمىسا، قوللانمىسا، ئۆگەنگەننىڭ رولى، ئەھمىيىتى ھەتتا ھېچقانداق قىممىتى بولمايدۇ. بىز ھەربىر ئىش - ھەرىكىتىمىزدە ئۇنى يولغا قويۇپ باقساق، ئۇزاق مۇددەت قوللانساق ۋە ئىزچىل داۋاملاشتۇرساق، ئاخىردا ئۇنىڭ ئۇنۇمى، نەتىجىسى زور بولىدۇ.

4. تەجرىبە توپلاش، باشقىلارنىڭ تېجەش تەجرىبىسىنى

ئاكتىپ قوبۇل قىلىش كېرەك. تېجەشمۇ بىر خىل كەسىپ، شۇنداقلا ئۇ بىر خىل ماھارەت سەنئىتى. بىرەر ئىشتا تېجەش پائالىيىتى ۋە ھەرىكىتىنى ئېلىپ بارغاندا، بەلكىم دەسلەپ ئۇنۇمى كۆرۈنەرلىك بولماسلىقى مۇمكىن، كېيىن تەكرار ئېلىپ بارغاندا، بىرقانچە ئىشقا قوللانغاندا، ئاندىن ئادەمدە شۇ خىل ھەرىكەتكە ئادەتلىنىش تۇيغۇسى ۋە مەلۇم مۇۋەپپەقىيەت تەجرىبىسى ھاسىل بولىدۇ. بۇنداق تەجرىبە شۇ ئادەم ئۈچۈن ئۇزاق مۇددەتلىك ھەرىكەت قىلىنماسى بولىدۇ. بەلكىم ئۇ باشقا تۈردىكى تېجەش ھەرىكەتلىرىدىمۇ ھەيدەكچى، تۈرتكە بولۇشى مۇمكىن، بۇ بىر مۇھىم تەرەپ. يەنە بىر تەرەپ: ئادەم ئۆزى تەجرىبە توپلاش بىلەن بىرگە، باشقىلار توپلىغان تەجرىبە - ساۋاقلارنىمۇ قوبۇل قىلىشى، ئۆرنەك ئېلىشى، قوللىنىشى كېرەك. بۇ كۆپ تەرەپلىمىلىك بىلىم، تەربىيە، چۈشەنچە ھاسىل قىلىپ، شۇ كىشىنىڭ قىلغان ئىشلىرىدا ئېلىپ بارغان تېجەش پائالىيەتلىرىنى زور ئۈتۈق مەنبەسىگە ئىگە قىلىدۇ. شۇڭا، باشقىلارنىڭ تەجرىبىلىرىنى قوبۇل قىلىش، ئۆرنەك قىلىش، ئۆزىدىكى بىلەن بىرلەشتۈرۈشكە سەل قارىماسلىق كېرەك.

5. تېجەشنى كەڭلىككە، چوڭقۇرلۇققا ئىگە قىلىش كېرەك. بۇ دېگەنلىك، تېجەش تار مەنىدىكى ھەرىكەت جەريانى بولۇپ قالماسلىقى، ئۇ كەڭ مەنىدە ۋە ئەركىن، ئۇزاق مۇددەت، مىقدارى چەكلەنمىگەن بىر خىل خۇسۇسىيەتكە ئىگە بولۇشى كېرەك دېگەنلىك بولىدۇ. تېجەشنى كەڭلىككە ئىگە قىلىشتا، ئادەم شۇنداق بىر خىل تۇيغۇدا بولۇپ، ئۇنى نوقۇل تېجەش پائالىيىتى، يەنى كۆزلىگەن نىشان ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرىدىغان قىلىپ قويماي، بىر ھەرىكەتنىڭ بىرلا تەرىپىگە قارىتىۋالماي، ئومۇمىي ھالىتىگە، ئومۇمىي دائىرىسىگە قارىتىش كېرەك. مەسىلەن، بىر مەھسۇلاتنى سېتىشتىن مۇلازىمەتكىچە، يۆتكەشتىن ئاسراشقىچە، ئىشلىتىشتىن ئىشلەش ئۇنۇمىنى ئۇزارتىشقىچە بولغان بارلىق جەريانلارغا سىڭدۈرۈش، ئىشقا

ئاشۇرۇش ئارقىلىق، تېجەش پائالىيىتىنى ھەقىقىي ئۇنۇمگە ئىگە قىلىش كېرەك.

6. تېجەش ئۇسۇلىنى قوللانغاندا، مەھسۇلاتقا، ئىستېمال ئېھتىياجىغا قاراپ ئۆزگەرتىپ تۇرۇش، مۇناسىپ، خاس تېجەش تەدبىر، ئۇسۇللىرىنى تېپىپ چىقىپ قوللىنىش كېرەك. بۇنداق قىلغاندا تېجەش ھەرىكىتىنى ئۇزاق مۇددەت داۋاملاشتۇرۇشقا ئاساس سالغىلى بولىدۇ. بەزىلەر كونا ئۇسۇلنى قوللىنىپمۇ كۆزلىگەن ئۇنۇمنى قولغا كەلتۈرەلەيدۇ، ئەمما ھازىرقى زامان ئىستېمالىدىكى ئۆزگىرىشچانلىق ۋە تۇراقسىزلىق تېجەش ھەرىكىتىنىڭ ئۇسۇل، تەدبىرلىرىنى يېڭىلاپ تۇرۇشنى تەلەپ قىلىدۇ. مول تەجرىبە ئاساسىدا يېڭىنى ئىجاد قىلىش، ئىجاد قىلىش ئاساسىدا يېڭىلىق يارىتىش تولىمۇ زۆرۈر. بۇ خىل ماھارەت پۈتكۈل تېجەش ھەرىكىتىنىڭ ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچى بولالايدۇ.

تېجەشنى نەدىن باشلاش كېرەك؟

تۈرلۈك ئىش، تۈرلۈك مەزمۇندىكى تېجەش ھەرىكىتىنى نەدىن باشلاشنىڭ كونكرېت نۇقتىسى بولمايدۇ. پالانى ئىشنى قىلغاندا ئۇنداق تېجەشلىك بولمەن، پۇستانى ئىشقا دۇچ كەلگەندە مۇنداق تېجەشلىك بولمەن دەپ پو ئاتقىلىمۇ، ۋەدە بەرگىلىمۇ بولمايدۇ. تېجەشنى زادى نەدىن باشلاش مەسىلىسى ۋە ئۇنىڭ ئاساسىي نۇقتىسى توغرىسىدا ھەرقانچە چوڭقۇرلاپ ئىزدەنسەكمۇ دەمال بىرەر قارارغا كېلىپ بولالمايمىز. بىز بىرەر ئىشنى قىلۇېتىپ، باشلاپ بولۇپ، ئاندىن تېجەش نۇقتىسى تاپالىشىمىز مۇمكىن. بەزى ئىشلارنىڭ تېجەش نۇقتىسى ئېنىق بولسىمۇ، يەنە بەزىلىرىگە ئېنىق بىر نەرسە دېيىشمۇ تەس. بىز بۇ نۇقتىنى تېپىشنىڭ ئالدىدا تېجەش پىلانىنى تۈزۈپ بولغان،

هەتتا تېجەش هەرىكىتىنىڭ باشلاش قەدەم - باسقۇچلىرىنى بېكىتكەن بولساقمۇ، ئۇ بىزنىڭ ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن، ئەمما تېخى سىناپ، تەتبىقلاپ باقمىغان پائالىيەت نىشانىمىز بولغاچقا، هامان ئىزدىنىش باسقۇچىدا تۇرغان بولىمىز. تېجەشنىڭ باشلىنىش نۇقتىسى زادى قايسى؟ قايسى نۇقتا بىز تېجەش پائالىيىتىنى باشلايدىغان مەنبە؟ دېگەن سوئاللار پەقەت رەسمىي بىرەر ئىشنى، تۇرنى قىلىشقا باشلىغاندا مەلۇم بولىدۇ. مۇبادا ئاشۇ تۇر تېجەش هەرىكىتىنى باشلىغان كىشىنىڭ ئىلگىرى بىر قېتىم ئالدىدىن ئۆتكەن، تەجرىبە توپلىغان ئىش، تۇرى بولسا، شۇ چاغدا تېجەش پائالىيىتىنى قايسى نۇقتىدىن باشلىسا بولىدىغانلىقىنى بىلىدۇ. ئۇنداق بولمىسا، ناھايىتى ئېنىقكى، دەل باشلاش نۇقتىسىنى تېپىش بىر قەدەر قىيىن. ئۇنداقتا، باشلاش نۇقتىسىنى قانداق تاپىمىز؟ بۇ بىزدىن سەزگۈر، ئەستايىدىل بولۇشنى، هەرقانداق ئىشنى ئەمەلىي ئەھۋالغا قاراپ باشلاشنى تەلەپ قىلىدۇ. بۇنىڭدىن شۇنى كۆرۈۋېلىش تەس ئەمەسكى، تېجەش پائالىيىتىنى باشلاشنىڭ نۇقتىسى قىلىۋاتقان ئىشنىڭ ئەمەلىيىتى ئارقىلىق بارلىققا كېلىدىغان، تېجەش پائالىيىتىگە يول ئاچىدىغان هەرىكەت مەركىزى بولۇپ هېسابلىنىدۇ. مەيلى قانداق ئىشنى قىلىڭ، شۇ ئىشتا تېجەشنىڭ توغرا، ئۇنۇملۇك يولىنى ئېچىڭ. هەممىسىدە خاسلىق بىلەن ئېهتىياجنى ئاساس قىلغاندا، ئۇنىڭ باشلىنىش نۇقتىسىنى ئاچقىلى بولىدۇ.

1. تېجەشنى كىچىك ئىشتىن باشلاش كېرەك. نۇرغۇنلىغان كىچىك ئىشلاردىن چوڭ ئىش هاسىل بولىدۇ. كىچىك ئىشتىن چوڭ هادىسە ۋە چوڭ ماهىيەتلىك ئۆزگىرىشنى بارلىققا كەلتۈرگىلى بولىدۇ. تېجەشنى كىچىك ئىشتىن، ئاز - ئازدىن باشلاپ قىلىش كېرەك. كۈندىلىك تۇرمۇشىمىزدا كىچىك ئىشلار

تۇرلـۈك - تۈمـەن بولـدۇ، ئۇلارنـىڭ ئىچىـده بـىز تېجىسـەك بولىدىغان نۇرغۇن تەرەپلەر بار. بىز ئالدىنقى كىتابلاردا بۇ ھەقتە بـەزى تەپسـىلاتلارنى بايـان قىلـدۇق. مەسـىلەن، كۇندىلىـك تۇرمۇشـتىكى كۆكتـات سـېتىۋېلىش، تۇرمـۇش بۇيۇملـىرىنى بـىر تـەرەپ قىلـىش، تـوك، سـۇ، گـاز ۋە باشـقا تۇردىكـى ئىسـتېمال بۇيۇملىرىنى مۇۋاپـىق ئىشـلىتىش قاتـارلىقلارنىڭ ھەممىسـىده تېجەشلىك ئىش قىلغىلى بولـدۇ. تېجەشـنى كىچىك ئىشـتىن باشـلاش يالغۇز مۇشـۇ بىرقانچە تۇر بولماسـتىن، ئـۇ تولـمـۇ كـەڭ ساھە، مـول مـەزمۇننى ئۆز ئىچىگە ئالـىدۇ. شـۇڭا، ئاشـۇ تۇرلـەرنىڭ قايسـى بىرسـىده تېجـەش مۇمكـىنچىلىكى بار دەپ قارىسـىڭىز ۋە شۇنداق تونۇشقا كەلسـىڭىز، ماس ھالدىكى تېجـەش ھـەرىكىتىنى قانات يايدۇرسـىڭىز بولـدۇ.

2. تېجەشـنى بـىرەر ئەمـەلىي ئىشـقا قوللىـنىش ئـارقىلىق باشلىسـىڭىزمۇ بولـدۇ. كىشـىلەرنىڭ ئادەت كۇچى، ئىسـتېمال قارىشى، قىممەت قارىشى، ئادەت خاھىشى، قىبلىنـەما قىلىۋالغان ئەقىدىسـى قاتـارلىقلار تۇپـەيلىدىن، ھـەربىر ھـەرىكىتى، ئىـش - پـائالىيەتلىرىنىڭ تېجـەش تۇرلـىرى ۋە تېجـەش ھـەرىكىتىنى باشلاشـقا بولغـان چۇشەنچىسـى، قوللىنىشـى ئوخشـاش بولمـايدۇ. شـۇڭا، ئۇلارنـىڭ تېجـەش پـائالىيىتىنى تـەتبىقلاش، باشـلاش قـەدىمـىمۇ ھـەرخىل بولـدۇ، بەزىلـەرنىڭ تېجـەش ئۇقۇمـى ئۇلارنـىڭ مـەنىۋىيىتىدىن كـۆتۈرۈلـۈپ كەتمىگـەن بولسـىمۇ، ئەمـەل قىلىشـتا جۇرئـەت، جاسارىتى يوقالغان بولـدۇ. بۇنىڭدىن باشقا، تېجەشـنى نىيـەت قىلسـىمۇ، ئەمـەلىي ھەرىكـەت قوللانمايدىغان، قاشـاق بولـۇپ قالغـان كىشـىلەر تېجەشـنى كونكـرېتنى بىـر ئىشـقا قوللىنىش ئارقىلىق يول ئاچسـىمۇ، باشقىلارنىڭ تەجرىبىلىرىنى قوبۇل قىلىپ، ئۆزىنىڭ ئېلىپ ئىشقا كىرىشىپ باقمىسىمۇ بولىدۇ.

3. تېجەش دائىرىسـىنى بارا - بارا كېڭەيتىپ ئومۇملاشتۇرۇش. تۇرمـۇش ۋە خىزمەتتـە تۇرلـۈك تېجـەش ھەرىكـەتلىرىنى، تېجـەش

پائالىيەتنى يولغا قويغان ئادەم ئالدى بىلەن مەلۇم بىر ئىشقا قوللىنىش ئارقىلىق يول ئېچىپ، ئاندىن كۆپ ئىشقا كېڭ دائىرىدە تەتبىقلاشنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئارقىلىق ئومۇمىي ئىشقا يۆزلەندۈرسە، ئۇنىڭ قولغا كەلتۈرىدىغان تەسىرى، ئۇنۇمى ئالاھىدە زور بولىدۇ. بۇ خىل كېڭەيتىش، چوڭقۇرلاش تېجەش دائىرىسىنى زور دەرىجىدە ئاشۇرۇپ، ئۇنى تۈرمۇش، خىزمەتتىكى ھەرخىل پائالىيەت جەريانىغا سىڭدۈرۈشكە پۈرسەت، ئىمكان يارىتىپ، تېجەش ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈشكە تۈرتكە بولىدۇ.

4. زورۇقماسلىق، مەجبۇرىي تەتبىقلىماسلىق كېرەك. بىرەر ئىشتا تېجەشنى يولغا قويۇشتا، ئۇنىڭ ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىش، ئىمكانىيەت يار بەرگەن ئەھۋالدا مۇناسىپ تەتبىقلاش تەدبىرىنى قوللىنىش كېرەك. ئۇنىڭ ئەكسىچە، باشلاش نۇقتىسىنى تاپالماي تۇرۇپ ياكى ئىمكانىيەت يار بەرمىگەن ئەھۋالدىمۇ، ئۇدۇلىغا زورۇقۇپ تېجەش، مەجبۇرىي تېجەش تەدبىرلىرىنى قوللانغاندا، ئۇنىڭ ئىجابىي تەسىرىدىن سەلبىي تەسىرى چوڭ بولىدۇ. شۇڭا، تېجەشنى نوقۇل ھەربىر ئاساسى قىلىۋالماسلىق، تاشلاپمۇ قويماسلىق، ئېھتىماللىقى يوق بولسا، زورۇقۇپ چەكتىن ئاشۇرۇۋەتمەسلىك كېرەك.

تېجەشلىك بولۇشتىكى مۇھىم شەرتلەر

بىز يۇقىرىدا تېجەش ھەربىر تىنىمۇ بىر خىل كەسىپ، شۇنداقلا بىر خىل ئىقتىدار ئىكەنلىكىنى بايان قىلىپ ئۆتتۇق. گەرچە تېجەش ھازىر كىشىلەرنىڭ ئىجتىمائىي تۇرمۇشىدا رەسمىي كەسىپ بولۇپ شەكىللەنمىگەن، نەزەريىلەشتۈرۈلمىگەن بولسىمۇ، ئۇنىڭ كىشىلەر ئارىسىدىكى ئومۇملىشىشى ۋە تەرەققي قىلىشى بىزگە تېجەشكە نىسبەتەن يۇكسەك ئېتىبار بىلەن قاراش مەجبۇرىيىتىنى يۈكلىدى. شۇنداق ئىكەن، ئۇنى ئاكتىپ

قوبۇل قىلىشىمىز ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇشىمىز، ئۇنىڭ ئىجابىي تەرىپىنى گەۋدىلەندۇرۇشىمىز ھەم ئۇنۇمىنى تىرىشىپ يۇقىرى كۆتۈرۈشىمىز كېرەك.

ئەلۋەتتە، تېجەشلىك بولۇشتا ئۇسۇلىمىز ئىلمىي، ھەرىكىتىمىز مەدەنىي، پوزىتسىيەمىز قەزغىن، سەممىي بولۇشى كېرەك.

1. سەممىي بولۇش كېرەك. سەممىي بولۇش تېجەش پائالىيىتىدە ناھايىتى مۇھىم. سەممىي پوزىتسىيە، توغرا تەپەككۇر ۋە مۇۋاپىق تەتبىقلاش تېجەش پائالىيىتىنى ياخشى، راۋان قانات يايدۇرۇشقا تۈرتكە بولىدۇ. سەممىي بولۇش – راستچىل، لىللا، ھەق بولۇش دېگەنلىك بولۇپ، تېجەش جەريانىدا دەل مۇشۇ خىل تەرەپلەر ئەينەن گەۋدىلەندۇرۇلسە، ئىشقا ئاشۇرۇلسا، تېجەش ھەرىكەت - پائالىيەتلىرىنى راۋان، ساغلام، بىخەتەر قانات يايدۇرغىلى بولىدۇ. چۈنكى، ھەربىر ئىش ھالقىسىدا تېجەش ئۆلچىمى، تەرتىپى، جەريانى، مۇھىم نۇقتىلار ۋە ئاخىرقى نىشان قاتارلىقلار ئەينەن، ئاشكارا ھالدا ئېتىراپ قىلىنىشى بىلەن بىرگە ئىشلەپچىقارغۇچى، ساتقۇچى، ئىستېمال قىلغۇچىلارنىڭ ئورتاق نازارىتىدە بولىدۇ. بۇ خىل ئاشكارىلىق كىشىلەر تەرىپىدىن ئالقىشلىنىدۇ ۋە ئېتىراپ قىلىنىدۇ، شۇنىڭ بىلەن تېجەش ئومۇمىي ھەرىكەت، ئومۇمىي پائالىيەت ۋە كەڭ ئاۋام كۆڭۈل بۆلىدىغان ئاساسىي ئېقىم بولۇپ شەكىللىنىدۇ.

2. ئىلمىي بولۇش كېرەك. تېجەشلىك بولۇش ئۈچۈن چوقۇم ئىلمىي پوزىتسىيەلىك، توغرا تەدبىرلىك، مۇۋاپىق پىلان تۈزۈپ ئىش قىلىدىغان بولۇش كېرەك. ئىلمىيلىك تېجەش ھەرىكىتىدە كەم بولسا بولمايدىغان يەنە بىر تەرەپ. بۇ تېجەش ھەرىكىتىنى ئۈزاق مەزگىل داۋاملاشتۇرۇپ، ئۇنۇمىنى، نەتىجىسىنى قولغا كەلتۈرۈشكە ئاساس سالىدۇ. پەقەت ئىلمىي پوزىتسىيە بولغاندىلا، قىيىنچىلىققا، مەغلۇبىيەتكە ئۇچرىغاندا تەمكىن، پايدا ئالغان يېكى زور نەتىجە قازانغاندا كەمتەر بولغىلى، خاتالىق بىلەن

سەۋەنلىك، نەتىجە بىلەن خۇشاللىققا مۇڭاپىق مۇئامىلە قىلىپ، ئۇنىڭدىن توغرا پايدىلىنىشقا ماھىر بولۇش ئىقتىدارىنى ھازىرلىغىلى بولىدۇ، شۇنىڭ بىلەن تېجەشتىن ھاسىل بولغان پۇل ۋە بايلىقلارنى خالىس ئىشلارغا سەرپ قىلالايدىغان، ياخشى ئىشلار ئۈچۈن بۆلۈپ بېرەلەيدىغان قىزغىنلىق يېتىلىدۇ.

3. پەزىلەتلىك بولۇش كېرەك. پەزىلەتلىك بولۇشنىڭ دائىرىسى بەكمۇ كەڭ. تېجەش پائالىيىتى جەريانىدىمۇ ئاشۇ پەزىلەتلەرنىڭ ئاساسىي تەرىپىنى تولۇق گەۋدىلەندۈرەلەيدىغان بولۇش كېرەك. بولۇپمۇ، تېجەش جەريانىدا قىلىش زۆرۈر بولغان ئىش، ھەربىكەتلەرنى قىلىپ، خاسلىققا ئىگە، شۇ ئىشقا باب كېلىدىغان خىسلەت، پەزىلەتنى ساقلاش كېرەك. مۇنداقچە قىلىپ ئېيتقاندا، باشقىلارنىڭ نەرسىلىرىگە كۆز قىزارتماي، يامان نىيەت، يامان غەرەزدە بولماي، ئىمكان بار باشقىلارنىمۇ پايدىغا ئىگە قىلىدىغان، ئۆزىمۇ نەپ ئالىدىغان ئۆزئارا بىرەدىكىنى بەرپا قىلىپ، ئۆزىنىڭ كىشىلەر ئالدىدىكى غۇرۇر، ئوبراز، ۋىجدان، ئەقىدىسىنى ساقلىشى، قوغدىشى كېرەك.

4. پىلان - تەسەۋۋۇرغا ماھىر بولۇش كېرەك. بىز كۆپ ھاللاردا تېجەش پائالىيىتى بولسۇن ياكى باشقا پائالىيەتلەردە بولسۇن، ئالدى بىلەن مىقدارى، كۆلىمى ۋە ئەھمىيلىگا قاراپ، مۆلچەرلەش ئارقىلىق نەرسىلەر ۋە ھەربىكەتلەرگە «دىياگنوز» قويىمىز، بۇ دەل بىزنىڭ پىلان ئاساسىمىز بولۇپ، ئۇنۇقلۇق بولۇش - بولماسلىقى ھەققىدىكى تەسەۋۋۇرىمىزنى دەللىلەش، ئىسپاتلاش بولۇپ، ئىشنى قىلىشتىن بۇرۇن ئۇنىڭ نەتىجىسىگە ھۆكۈم قىلىمىز. مانا بۇ بەكمۇ ئىغىر يېتەرسىزلىك بولۇپ، ئۇ بىرەر ئىشتا نەتىجە قازىنالماسلىقىمىز، كۆزلىگەن نىشانغا يېتەلمەسلىكىمىزدىكى مۇھىم سەۋەب. تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىشتىن ئاۋۋال بىز بۇ خىل خام مۆلچەر ئۇسۇلىنى قوللانماسلىقىمىز كېرەك. تېجەش پائالىيىتى باشلىنىشتىن ئاۋۋال شۇ تېجەش ئوبيېكتى بولغان ئىش، تۇر

ئۇستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىپ، ئۇنى ياخشى پىلانلاش، لايىھەلەش كېرەك. تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانغۇچىدا مانا مۇشۇنداق پىلانلاش، باھالاش، ئالدىن بېكىتىش ئىقتىدارى بولۇشى كېرەك. بۇ خىل ئىقتىدار تېجەش پائالىيىتى بىلەن ئىلمىي، توغرا، مۇۋاپىق شۇغۇللىنىشتا يول باشلاش رولىنى ئويناپ، نەتىجە قازىنىش نۇقتىسىغا باشلاپ بارىدۇ. تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانغۇچى چوقۇم ئۆزىدە خاس، جانلىق، ئىلمىي بولغان پىلانلاش، لايىھەلەش، يېتەكلەش، باشقۇرۇش ئىقتىدارىنى تەربىيلەپ يېتىلدۈرۈشى كېرەك.

5. كەڭ قورساق بولۇش كېرەك. تېجەش ھەرىكىتى جەريانىدا ھەرخىل توسالغۇ ۋە خىرىس تەڭ مەۋجۇت بولىدۇ. بۇ يەردىكى توسالغۇ ۋە خىرىس سۈنئىي ئامىللار ۋە ماس قەدەمدە قارشى كۈچ بولۇپ شەكىللىنىپ پەيدا بولىدىغان، بەسلىشىدىغان ھەرىكەتلەرنى كۆرسىتىدۇ. مانا مۇشۇ بىرقانچە تەرەپ تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانغۇچىدىن كەڭ قورساقلىق، ئەپۇچانلىق، سەبىرىلىق، كۆيۈمچانلىق قاتارلىق ئېسىل خىسلەتلەرنى ئۆزىدە مۇجەسسەملەشنى تەلەپ قىلىدۇ.

6. جۇرئەتلىك بولۇش كېرەك. تېجەش كۆپ ھاللاردا ئۆزىنىڭ رايىغا باقىدۇ، بەزىدە يەنە نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ ياقتۇرۇشىغا سازاۋەر بولسىمۇ، بەزىدە ئۇنداق بولالمايدۇ. بۇ يەردىكى گەپ يەنىلا تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانغۇچىنىڭ جۇرئەت، جاسارىتىنىڭ بار - يوقلۇقى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك. شۇڭا، تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانغۇچى چوقۇم جۇرئەتلىك، تەشەببۇسكار بولۇشى، بۇ خىل ئىچكى - تاشقى ماھىيەتلىك ھەرىكەتنى توغرا يولغا سالالايدىغان تەۋرەنمەس ئىرادىدە بولۇشى كېرەك. بۇ بارلىق تېجەش پائالىيەتلىرىنى باشلاش، ئېلىپ بېرىش، داۋاملاشتۇرۇشتا كەم بولسا بولمايدىغان مەنىۋى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ. شۇڭا، «كۆمسەم پىشارمۇ، ياپسام پىشارمۇ» ئەمەس، چوقۇم بولىدىغان ۋە بولۇشقا سەۋەب بولىدىغان

جۇرئەت، پاراسەتنى ھازىرلاش كېرەك.

7. ئىقتىدارلىق بولۇش كېرەك. تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانغۇچى بىر ياكى بىرقانچە خىل ئىشتا تېجەشنى قانات يايدۇرىدىغان ئىقتىدارنى ھازىرلىشى كېرەك. بۇ خىل ئىقتىدار ئۇزاق مەزگىللىك داۋاملاشتۇرۇش، تەتبىقلاش، توپلاش، ئۆگىنىش، ئۆزلەشتۈرۈش داۋامىدا بارلىققا كېلىدۇ. بۇ خىل ئىقتىدار تېجەشنى پىلانلاش، باشلاش ۋە يولغا قويۇپ داۋاملاشتۇرۇشتا كەم بولسا بولمايدۇ. ئىقتىدارنىڭ ئۆزى ماھارەت، ماھارەتنىڭ ئۆزى كەسپىي ساپا بولۇپ، شۇ ئىش، شۇ ھەرىكەتنىڭ ئومۇمىي جەريانىنىڭ ساغلام، ئوڭۇشلۇق يۈرۈشى ئۈچۈن يول كۆرسىتىپ، نەتىجىسىنىڭ ياخشى، ئۈنۈمىنىڭ يۇقىرى بولۇشىغا ھەيدەكچىلىك قىلىدۇ.

8. تەرەققىياتىرۋەر بولۇش كېرەك. تېجەشلىك كىشىنىڭ ئىش - ھەرىكىتى تەرتىپلىك، پىلانلىق بولىدۇ، شۇڭا كىشىلەرنىڭ كۆزىگە ئاسان چېلىقىدۇ، ئوبرازى ياخشى، توپلىغان پۇل - مەبلەغ كۆپ بولىدۇ. بۇ ھال تەبىئىيكى ئۇ كىشىدە بىرقانچە تۈرلۈك پەزىلەت ۋە ئىقتىدارنى ھازىرلاشقا سەۋەب بولىدۇ. ئۇ، ماھىيەتتە شۇ كىشىدىن تەرەققىياتىرۋەر بولۇشنى تەلەپ قىلىدۇ. ئەكسىچە، ئۇ كىشى پىخسىق، ئاچ كۆز بولسا، ئۇنداق ئادەمنىڭ قولىدىن پەزىلەت، ياخشىلىق، تەرەققىياتىرۋەرلىك كەلمەيدۇ، بەلكى جەمئىيەت تەرىپىدىن ئېتىراپ قىلىنمايدىغان ئاددىي ئادەم بولۇپ قالىدۇ. بىز يۇقىرىدا ئوتتۇرىغا قويغان شەرتلەرنى ئادا قىلالايدىغان ئادەم ئاخىرقى ھېسابتا پۇل - مەبلەغ كۆپ ئادەم بولۇپ قالىدۇ. ئۇنداقتا، كۆپەيگەن پۇل، مالنى قانداق ئىشلىتىش كېرەك؟ ئۇنىڭ ئىشلىتىلىش ئورنى ھەر تەرەپلىمە، كۆپ بولىدۇ. ئۇنى قانداق ئىشلىتىش مەسلىسىدىمۇ يەنىلا تېجەشلىك بولۇش، ئەھمىيەتلىك بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك. پۇل - مال،

بايلىق توپلانغان بولسىمۇ، ئۇ ئۆلۈك ھالدا تۇرۇپ قالسا، ئورۇنلۇق ئىشلىتىلمىسە، ئۇنى توپلىغانلىقنىڭ ھېچقانداق قىممىتى بولمايدۇ. شۇڭا، ئۆنى ئىشلىتىش، ئوبوروت قىلىش ئارقىلىق، ئۇنىڭ يەنە قىممەت يارىتىش، جەمئىيەت، ئىنسانىيەت تەرەققىياتى ئۈچۈن تۆھپە قوشۇش رولىنى جارى قىلدۇرۇش كېرەك. تېجەلگەن پۇل، مالنى ئەھمىيەتلىك، خاسىيەتلىك ئىشلارغا سەرپ قىلىش بىلەن بىرگە، ئەڭ مۇھىمى ئۇنى زامانغا، كەسىپكە ماسلاشتۇرۇپ، تۇرلۇك تەرەققىياتلارنىڭ كۈچ ئۇلىغۇچىسى سۈپىتىدە ئىشلىتىش كېرەك. بۇ شۇ ئادەمنىڭ تەرەققىيپەرۋەرلىكىنى يېتىلدۈرىدۇ ۋە ئۇنى تاۋلاپ، شۇ ئادەمنىڭ كىشىلىك ھايات مۇساپىسىنى تېخىمۇ نۇرلۇق قىلىدۇ.

تېجەش پائالىيىتىدە نېمىلەرگە دىققەت قىلىش كېرەك

تېجەش پائالىيىتىدە دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك مۇھىم نۇقتىلار ئىنتايىن كۆپ. بىز مەيلى قىسمەنلىك ياكى ئومۇملۇقتىن قارىساق، ئوخشاشلا دىققەت قىلىش زۆرۈر بولغان بىرقاتار مۇھىم نۇقتىلار بار.

1. پىخسىق بولماسلىق كېرەك. بەزىلەر تېجەشلىك كىشىلەرنى پىخسىق، چاكىنا، چىدىماس دەپ قارايدۇ، ئەمەلىيەتتە ئۇلاردا ئادەملەرنى ئاشۇنداق تۇيغۇغا ئىگە قىلىپ قويىدىغان ئامىللار مەۋجۇت. بەزى ئادەملەردە ھەقىقەتەن ئاشۇنداق روھىي ۋە جىسمانىي ھالەتلەرمۇ يېتىلىپ قالىدۇ. بۇ تېجەش ھەرىكىتىنىڭ سەلبىي تەسىرىنى قوبۇل قىلىش، چەكتىن ئاشۇرۇۋېتىش بولۇپ، تېجەشنىڭ ئاخىرقى نەتىجىسى پىخسىق بولۇپ قېلىشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. تېجەشنىڭ ماھىيىتى قارىماققا ناھايىتى ئېنىق بولسىمۇ، ئۇ ئۆزىنىڭ خاراكتېر ئالاھىدىلىكى، خاسلىقىنى سەللا يوقاتسىلا، ئىككىنچى بىر خىل ئاتاشقا توغرا كېلىدۇ. بۇ

دەل بىز دەۋاتقان پىخسىقلىق ھالىتىدۇر. بۇنداق ھالەت ھەرقانداق ئادەمنى تۆۋەن، پەس، ئەرزىمەس قىلىپ كۆرسىتىدۇ. شۇڭا، تېجەش بىلەن پىخسىقلىقنىڭ چەك - چېگراسىنى ئېنىق ئايرىپ ھەم شۇنىڭغا مۇناسىپ ھەرىكەت قىلىش زۆرۈر. تېجەشنىڭ ئاخىرقى نەتىجىسى يۇقىرىدا دەپ ئۆتكەندەك سېپىلىق، ئالىيجانابلىق بولىدۇ. ئەگەر پىخسىق بولۇش ھالىتى بارلىققا كەلسە، تېجەشنىڭ نەتىجىسى تەتۇر بولۇپ قالىدۇ. شۇڭا، پىخسىقلىق بىلەن تېجەش پائالىيىتىنىڭ دائىرىسى، ئۇقۇمى، سۈپىتى ۋە باشقا جەھەتتىكى ئارتۇقچىلىق، ئالاھىدىلىك ۋە ئەۋزەللىكلىرىنى ئايرىپ مۇئامىلە قىلىش كېرەك. شۇنداق ئېيتىشقا بولىدۇكى، پىخسىقلىق تېجەش پائالىيىتىگە تۈپتىن ماس كەلمەيدىغان باشقا بىر ئىش.

2. قورقۇنچاقلىقتىن ساقلىنىش كېرەك. بۇ يەردىكى قورقۇنچاقلىق ھەرقانداق ئىشتا قورقماي ئىش قىل، دادىل بول دېگەنلىك بولۇپ، تېجەش پائالىيىتى جەريانىدا ئىككىلىنىش، مەيۈسلىنىش ۋە سوۋۇپ كېتىش ھالەتلىرى يۈز بەرمەي قالمايدۇ. بۇنداق بىرقاتار روھىي ھالەتلەر كۆپ ھاللاردا شۇ كىشىنى قىلىۋاتقان ئىشىدىن قورقىدىغان، ئۇنى يامان كۆرىدىغان ياكى قىلغۇسى كەلمەيدىغان قىلىپ قويىدۇ. چۈنكى، بەزى ئىشلاردىكى تېجەش پائالىيىتى مۇۋاپىق بولماسلىق تۈپەيلىدىن، تېجەش ھەرىكىتى چەكتىن ئېشىپ كېتىپ، ھادىسە تۇغدۇرغان، ئېغىر زىيان سالىدىغان ئەھۋاللارمۇ دائىم ئۇچراپ تۇرىدۇ، مەسىلەن، بۇنىڭدىن بىرقانچە يىل ئاۋۋال ×× ناھىيەدىكى بىر تىجارەتچى ئۆزىنىڭ ئىلكىدىكى ماي ئىسكىلاتىنىڭ بەزى چىقىملىرىنى تېجەپ، كۆپرەك پۇل تېپىش ئۈچۈن، مەخپىي ماي ئىسكىلاتى ياساپ، يەر ئاستىغا ئورۇنلاشتۇرغان. ئۇنىڭ بىخەتەرلىك ئۇسكۇنىلىرى كەم، ھادىسە بىر تەرەپ قىلىش مۇداپىئەسى يېتەرلىك بولماسلىق سەۋەبىدىن ئوت كېتىپ پارتلاش يۈز

بېرىپ، بىرقانچە يىل تاپقان بايلىقى تەلتۆكۈس بەربات بولدى. تېخىمۇ ياماڼ يېرى، قانۇنسىز ماي تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ، تاپقان ھارام تاپاۋىتى زىيادە كۆپ بولغاچقا، قولغا ئېلىنىپ، قاتتىق، ئېغىرلىتىپ جازا بېرىلدى. بۇنداق تېجەش تولىمۇ خاتا بولۇپ، ئۇ دەماللىققا ئۇنۇملۇك بولسىمۇ، ئاقىۋىتى خەتەرلىك بولىدۇ. شۇڭا، تېجەش پائالىيىتىدىمۇ بىخەتەرلىك ئالدىنقى شەرت قىلىنىشى، ساغلام بولۇش يېتەكچى قىلىنىشى كېرەك. بۇ يەردىكى «قورقماسلىق» ئەتراپلىق قىلىش، مۇڭاپىق قىلىش ئارقىلىق ھەل قىلىنىدۇ.

3. تېجەش پائالىيىتىدە زىيادە زورۇقۇش، قىزىپ كېتىشتىن ساقلىنىش كېرەك. ھەقىقەتەن بەزى تۇرلەردىكى تېجەشنىڭ ئۇنۇمى ئالاھىدە ياخشى بولۇپ، كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئۇنۇم يارىتىدۇ. ئالايلۇق، بەزى شىركەت، كارخانا، زاۋۇتلار مەھسۇلاتلىرىنى تېجەش شەكلىدە ئىشلەپچىقىرىپ، تېجەش كىرىمىنى پايدا كىرىمى قىلىپ، بازارغا سالغان مەھسۇلاتلىرىنى تۆۋەن باھادا ياكى تەننەرخ باھاسىدا ساتىدۇ. شۇنداق بولسىمۇ، ئۇلار يەنىلا زىيان تارتمايدۇ. بەلكى، سېتىش مىقدارىنى ئاشۇرۇش يولى بىلەن بازار ئاچىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بازارلاردا ئوخشاش تىپتىكى مەھسۇلات باھاسىدىمۇ ئوخشاش بولمىغان باھا، سېتىش ئەھۋالى مەۋجۇت بولىدۇ. بۇنداق مەھسۇلاتلار ماركىسىنىڭ ۋە ئىشلەپچىقارغان، ساتقان ئورۇنىنىڭ ئوخشاش بولماسلىقى بىلەنلا پەرقلىنىدۇ. ئەمما، بۇ يەردە تېجەش كىرىمى ياخشى دەپ ھەممىلا تۇرگە، ھەممىلا ئىشقا تېجەشنى زورۇقۇپ قوللانماسلىق كېرەك. بۇ خىل ئەھۋال ئىككىنچى تارماقتا سۆزلەنگەندەك ھادىسىلەرنىڭ كېلىپ چىقىشىغا سەۋەب بولۇپ قېلىشى مۇمكىن.

4. باشقىلارغا زىيان سېلىشتىن ساقلىنىش كېرەك. تېجەش پائالىيىتى بىر خىل تىجارەت پائالىيىتى بولۇپ، ئۇ باشقىلار

سالغان مەبلەغ ياكى ئۆزى سالغان مەبلەغنى مەنبە قىلىپ تۇرۇپ ئېلىپ بېرىلىدىغان ۋاستىلىك ھەرىكەت. ئۇنىڭدا ئۆزىنىڭ يولىدا مېڭىش جەريانىدا باشقىلارنىڭ يولىغا كىرىپ قالىدىغان ئەھۋاللارمۇ مەۋجۇت بولىدۇ. بۇنداق ئەھۋال بەلكىم باشقىلارغا زىيان سېلىش ياكى باشقىلارنىڭ پايدا ئېلىشى يوللۇق بولغان تۇرۇقلۇق پايدىلىنالماسلىق ھادىسىلىرىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان غەيرىي نورماللىقنى پەيدا قىلىدۇ. ئۇنىڭدىن ساقلىنىشقا ئەھمىيەت بېرىش ۋە توسۇش بىلەن بىرگە، قارشى تەرەپ رازى بولسا، مەلۇم مەزگىل پايدىلىنىش ياكى ھەمكارلىشىپ ئورتاق پايدىلىنىشنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك. ئەكسىچە، بىلىپ تۇرۇپ قەستەن پايدىلىنىپ، زىيان سالىدىغان نامۇۋاپىق تېجەش ئۇسۇلىنى قوللانماسلىق كېرەك.

5. تېجەش پائالىيىتى بىلەن قارىغۇلارچە شۇغۇللانماسلىق كېرەك. بىلىپ قىلىش شۇ خىل تېجەشنى ياخشى ئۇتۇققا سازاۋەر قىلىدۇ. ئاز - تولا بىلىپ ياكى بىلمەي قارىسىغا تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىش بەزىدە ياخشىلىق ئاتا قىلسا، بەزىدە خاپىلىق پەيدا قىلىشى مۇمكىن. تېجەشكە مۇناسىۋەتلىك قانۇن - تۈزۈملەرگە ئاڭلىق رېئايە قىلىپ، جەمئىيەت ئەخلاقى ۋە مۇناسىپ بولغان ئىشلەپچىقىرىش، سېتىش، پايدىلىنىش پىرىنسىپلىرىغا ھۆرمەت قىلىپ، بوي سۇنۇش كېرەك. مەسىلەن، بەزى تۈرلەردە تېجەش چەكلىنىدۇ، بەزى تۈرگە ئازراق تېجەش چېكى بېكىتىپ بېرىلگەن بولىدۇ، يۇقىرىقىلارغا دىققەت قىلمىغاندا، كۈتۈلمىگەن ھادىسە، زىيان كېلىپ چىقىدۇ.

6. تەكەببۇرلۇقتىن ساقلىنىش كېرەك. تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانغاندىن كېيىن، شۇ كىشى شۇ تۈردىن زور ئۇتۇققا سازاۋەر بولىدۇ، بۇ ئۇتۇق بەزى ساپاسى تۆۋەن ئادەملەرنى تەكەببۇر، مەمەدان قىلىپ قويىدۇ. ساپاسى بار، كەڭ قورساق، سەمىمىي ئادەملەر تېخىمۇ كەمتەر، ئېھتىياتچان بولىدۇ. تېجەش

پائالىيەتتىنىڭ نەتىجىسىگە ئېرىشكەندە، ئۇنى تېخىمۇ يۇقىرى پەللىگە كۆتۈرۈشكە تىرىشىدىغان روھنى يېتىلدۈرۈش كېرەك.

تېجەش ھەربىكتى

تېجەش ھەربىكتىنىڭ دائىرىسى بەكمۇ كەڭ ۋە تەتبىقلاش نۇقتىلىرى ھېسابسىز بولىدۇ. ئۇ رەسمىي تەتبىقلىنىپ، ئەمەلىي ئۇنۇم يارىتىشقا باشلىغاندا، ئۇنىڭ كۆپ خىل پايدىلىق تەرەپلىرى، ئالاھىدىلىكى، ئۆزگىچىلىكىنى ھېس قىلغىلى بولىدۇ. بىز بۇنىڭ كونكرېت ئىپادىسىنى مۇنداق بىرقانچە تەرەپتىن كۆرەلەيمىز.

1. تېجەش ھەربىكتى توپلاش ھەربىكتىنى، ئىسراپ قىلىشنى چەكلەش ھەربىكتىنى بارلىققا كەلتۈرىدۇ. كونىلاردا «تامار - تامار كۆل تولار» دەيدىغان ھېكمەت بار. تېجەشنىڭ جەريانىمۇ ئاز - ئازدىن يىغىش، توپلاش ئارقىلىق راۋانلىشىدىغان جەريان بولۇپ، بىرەر ئىشتىكى تېجەش ھەربىكتى ئاز - ئازدىن پۇل، ماددىي بۇيۇم، سەرپىيات، تەننەرخنى قىسىپ قېلىش، ئىسراپ بولۇشنى چەكلەش، يىغىپ توپلاش ئارقىلىق ئۇنۇم يارىتىدۇ. ئۇ ئۇزاق مۇددەت داۋام قىلسا، ئەسلىدە يوق نەرسىدىن بار نەرسىنى ياكى بار بولسىمۇ يېتەرلىك ئەمەس نەرسىنى يېتەرلىك، كۆپ، ھەتتا مول قىلىپ بېرىدۇ. شۇنداق ئېيتىشقا بولىدۇكى، تېجەش ئىسراپ بولۇۋاتقان ماددىي، مەنىۋى بايلىقلارنى ئىسراپ قىلىشتىن چەكلەيدۇ، نۇرغۇن بىھۇدە خورا‌ۋاتقان، بۇزۇلۇۋاتقان ۋە يوقىلىۋاتقان نەرسىلەرنى قايتا ئىشلەش، قايتا ياساش، قايتا قىممەتكە ئىگە قىلىش رولىنى ئويناىدۇ. مۇشۇ نۇقتىدىن تېجەش ـ ئىسراپچىلىقنى چەكلەشنىڭ ئەڭ ئۇنۇملۇك ۋاستىسى.

2. تېجەش پايدا يارىتىدىغان سېخىي قول. تېجەشنى بىر خىل يوشۇرۇن سېخىي قول دېيىشكە بولىدۇ. مەلۇم بىر ئىش

تۇرىدە تېجەشىنى يولغا قويغاندا، كۆڭلىمىزدە پىلان، نىشان بولسىمۇ، بىز ئۇنىڭ ئاخىرقى نەتىجىسىنى رەسمىي كۆرگەن چاغدا، ئۇنىڭ بىز ئويلىغاندىنمۇ كۆپ نەتىجە بەرگەنلىكىنى كۆرەلەيمىز. بۇ چاغدا بىز تېجەشنىڭ سېخىي قولى ئارقىلىق بىزگە نۇرغۇن ساپ پايدا يارىتىپ بەرگەنلىكىدىن سۆيۈنمەي تۇرالمايمىز ھەمدە ئۇنىڭ شۇ قەدەر قەدىرلىك، ئەھمىيەتلىك ئىش ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر تونۇپ يېتىمىز.

3. تېجەش ئائىلىنى بايلىقلار قىلىدۇ. بىر ئائىلىنىڭ تەقدىرى شۇ ئائىلە كىشىلىرىنىڭ قولىدا بولىدۇ، شۇنداقلا ئۇ يەنە شۇ ئائىلىدىكى كىشىلەرنىڭ تەدبىرىنىڭ ياخشى - يامانلىقى، ئۇنۇملۇك - ئۇنۇمسىزلىكى بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولىدۇ. بىر ئائىلىدە تۇرلۇك - تۇمەن ئىش - ھەرىكەت بولىدۇ، ئائىلە ئەزالىرىنىڭ ھەرىكىتىنى ماسلاشتۇرۇش بىلەن تۇرلۇك تۇمەن ئىش - ھەرىكەتلەرنى تېجەش ھەرىكىتىنى ياخشى ماسلاشتۇرۇش - ئائىلە ئۇلىنى ۋە ئائىلە بايلىقىنى مۇستەھكەملەشتە ئىنتايىن مۇھىم رول ئوينايدۇ. ئائىلىدە ئېلىپ بېرىلغان بۇنداق تېجەش - بارلىق ئىسراپچىلىقنى چەكلەش بىلەن بىرگە، ئائىلە ئەزالىرىنىڭ ھەرىكەت قەدىمىنى ماسلاشتۇرىدۇ. ئىستېمال قىلىش، سېتىۋېلىش، تەرەققىي قىلىش، مۇستەھكەملەش، خاتىرجەملىك، پاراۋانلىقنى بارلىققا كەلتۈرۈشتە تۇرتكە بولۇش، يېتەكچىلىك قىلىش رولىنى ئوينايدۇ. قانداق ئائىلە تېجەشلىك بولىدىكەن، شۇ ئائىلە بەرىكەتلىك ئائىلە، شۇنداقلا بەختىيار ئائىلىگە ئايلىنىدۇ.

4. تېجەش بايلىق توپلاپ بېرىدىغان ئەڭگۈشتەر. تېجەشنىڭ ئاخىرقى نۇقتىسى بايلىق توپلاش بولىدۇ. مەيلى بىز ئائىلىدە بولايلى، خىزمەت ئورنىدا بولايلى ياكى جەمئىيەتنىڭ ھەرقايسى قاتلاملىرىدا بولايلى، تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانساق، ئۇنىڭ ئۇنۇمى بايلىق توپلاپ بېرىش بولىدۇ. تېجەشنى مەيلى بىرقانچە تۇرگە، مەيلى ئادەتتىكى تۇرلەرگە

تەتبىقلايلى، چوقۇم ئۇنۇمى كۆرۈلىدۇ. بىز مەلۇم بىر تۈردە بىرقانچە قېتىم ئۇنى تەتبىقلاپ نەتىجە قازانساق، تەجرىبە توپلىساق، ئېنىقكى باشقا تۈرلەرگە نۇقتىلارغا تەتبىقلاشنىمۇ بىلىدىغان، چۈشىنىدىغان، يۇرۇشتۇرەلەيدىغان بولىمىز. دېمەك، تېجەش پائالىيىتى بىزگە بايلىق توپلاپ بېرىدىغان بىر ياخشى ئەڭگۈشتەر.

5. تېجەش هاياتلىق ئۇلىنى چىڭىتىدۇ. نۇرغۇن كىشىلەر ئۆز هاياتىنىڭ مۇستەھكەم ئۇلى، پۈختا ئاساسى بولۇشىنى ئارزۇ قىلىدۇ، ئەمما ئاشۇ نىشانغا تولا چاغلاردا يېتەلمەيدۇ. سەۋەبى، بىردە شەرت ـ شارائىت، ئىقتىسادىي ئەھۋال يار بەرمەيدۇ، يەنە بىردە ساغلاملىق ئەھۋالى، كەسپىي ئىقتىدارى دېگەندەك بولمايدۇ. گاھىدا ھەتتا ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچى ئارقىلىق هاياتلىق ئۇلىنى بەرپا قىلىدىغان، مۇستەھكەملەيدىغان ئادەملەرمۇ بىردىنلا ئاشۇ خىل ئارزۇسىنى، نىشانىنى ئىشقا ئاشۇرالماي قالىدۇ. بۇ خىل يېتىشسىزلىك ۋە يېتەلمەسلىكنى ھېچبىر ئامال بىلەن تولدۇرغىلى بولمايدۇ. تېجەش ئادەملەرنىڭ مانا مۇشۇ خىل يېتىشسىزلىكىنى قاندۇرۇش رولىنى ئويناپدۇ. بىز يەنە بىر كىتابتا بىر چوڭ گۇرۇھ لىدېرنىڭ سۇغۇرتىغا ئاز ـ ئازدىن پۇل تاپشۇرۇپ قويغانلىقى، ئاخىردا خوتۇن ـ بالىلىرىنىڭ ئاشۇ سۇغۇرتا پۇلى بىلەن كىشىلىك هاياتتا قايتا نىجاتلىق تاپقانلىقىنى بايان قىلىدۇق. تېجەش ھەرىكىتىنىڭ بۇ خىل ئارتۇقچىلىقى، خاسلىقى بىزگە نۇرغۇن يېڭى نەرسىلەرنى، بايلىقنى ۋە هاياتلىق دەسمايىلىرىنى هازىرلاپ بېرىدۇ. ئالايلۇق، سىز ھەر ئايدا مەلۇم بىر ئىشتىن قىلغان كىرىمىڭىزدىن 10، 20 ياكى 50 يۈەن تېجەپ مېڭىۋەرسىڭىز، شۇ چاغدا ئاشۇ پۇل بىرقانچە يىلدا ناھايىتى چوڭ بىر ساننى هاسىل قىلىدۇ. بۇ سان ئەمەلىيەتتە سىز سەزمىگەن هالدا بارلىققا كەلگەن بولۇپ، ئاخىردا سىزنىڭ هاياتلىق ئۇلىڭىزنى پۈختىلاشقا لايىق قىممەت يارىتىدۇ. ھەرقايسى ئىداره ـ ئورگانلار، خۇسۇسىيلارنىڭ سۇغۇرتا

ئورۇنلىرى ۋە ھەرخىل فوندلارغا ئاز - ئازدىن پۇل يىغىپ قويۇشىغا تۇرتكە بولىدۇ.

6. تېجەش ھەربىرىدە ئاتا قىلىدۇ. مەيلى بىز قايسى جەھەتتە تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنايلى، تەرتىپلىك، پىلانلىق ئىش ئېلىپ بارمىز. بۇ دەل ئۆزىمىزدە بار بولغان ئىقتىدارنى، ئارتۇقچىلىقنى جارى قىلدۇرۇشقا تۇرتكە بولىدۇ، بىزدىكى ئىسراپچىلىق، بىخۇدلۇق ئىللەتلىرى چەكلىنىپ بارىدۇ. شۇنىڭ بىلەن قىلغان ھەر بىر ئىشىمىز تەرتىپلىك، رەتلىك يۈرۈشۈپ، نەتىجىلىك بولىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، قىلغان ئىش، سەرپ قىلىنغان ئېنېرگىيە، چىقىم قىلىنغان ئىستېمال سەرپىياتلىرى ئۆزۈكسىز بەربەتلىك بولىدۇ.

7. تېجەش پائالىيىتى كىشىلەرنى كەيپ - ساپادىن يىراق قىلىدۇ. كەيپ - ساپانىڭ ئۆزى بىر خىل ئىسراپخورلۇق بولۇپ، كىشىلەرنى جىسمانىي، ماددىي، مەنىۋى جەھەتلەردىن نابۇت قىلىشتەك سەلبىي تەسىرى بولسىمۇ، ئوخشاش بولمىغان تۈرمۇش، ئىقتىساد، ئىجتىمائىي ھادىسە ۋە بىلىمەي پېتىپ قېلىش، ئاخىردا ئادەتلىنىپ قېلىشتەك خاھىش بىلەن ئۇنىڭ شېكەرلىك قاپقانلىرىغا ئىلىنىپ قالىدۇ. ئۇنىڭ بارلىق جەريانى ۋە ئاخىرقى نەتىجىسى ئىسراپچىلىق، بۇزۇپ - چېچىش بولۇپ، زىيان سالىدۇكى، ھەرگىز پايدا يەتكۈزمەيدۇ، مۇشۇ خىل ناچار ئىللەتكە ئادەتلىنىپ كەتكەن كىشىلەر تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانسا، كۆچلۈك چەكلەش كۈچىگە ئېرىشىدۇ. تېجەش بىلەن كەيپ - ساپا زادىلا كېلىشەلمەيدۇ، چۈنكى تېجەش نەرسىلەرنى توپلاش، يىغىشنى نىشان قىلسا، كەيپ - ساپا نەرسىلەرنى بۇزۇش، ئىسراپ قىلىشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، تېجەش پائالىيىتى شۇ خىل كىشىلەرنىڭ كەيپ - ساپادىكى بۇزۇقچىلىقى، ئىسراپچىلىقىنى چەكلەپ، ياشاش يولىدىكى ئاز بولمىغان دېشۇارچىلىقنى تۈگىتىش رولىنى ئويناىدۇ.

8. تېجەش پائالىيىتى پۈتكۈل جەمئىيەت، خەلققە بەخت ئاتا قىلىدۇ. تېجەش پائالىيىتى كەڭ خەلق ئاممىسى ئېتىراپ

قىلىدىغان ياخشى ئىش. ئۇ كەڭ خەلقنىڭ ئورتاق ھەرىكىتىگە ئايلانسا، خەلقنىڭ ئۆزىگە، دۆلەتكە، مىللەتكە غايەت زور بايلىق ۋە بەخت ئاتا قىلىدۇ. بۇ جەھەتتە بىز ئالدىنقى ئەسىرنىڭ جاپالىق يىللىرىدىكى ئومۇمىي خەلقنىڭ تېجەش پائالىيەتلىرىنى، شۇنداقلا تېجەش ئارقىلىق سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇشنى يېڭى تەرەققىياتقا ئىگە قىلغانلىقىنى تىلغا ئالماي تۇرالمايمىز. يېقىنقى زاماندا بولسا، سىچۈەن ئۆلكىسىنىڭ ژېنچۈەن ناھىيەسىدە قاتتىق يەر تەۋرىگەندە، پۈتۈن مەملىكەت خەلقى بىر، ئىككى يۈەندىن تېجەش، ئاتىغىنىنى ئىئانە قىلىش بىلەن غايەت زور پۇل، ماددىي بۇيۇم توپلىدى. بۇ ھال شۇ يەردىكى نەچچە يۈز مىڭ خەلققە ئاسايىشلىق ئاتا قىلىش بىلەن بىرگە، ۋەتەن، خەلق، پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ بېشىغا چۈشكەن غايەت زور بېسىمنى يوقىتىشقا، ئۇنىڭ ئۈستىدىن غالىپ كېلىشكە پۈرسەت، ئىمكانىيەت ياراتتى. دېمەك، ئومۇمىي خەلق تېجەشنىڭ پۈتكۈل جەمئىيەت، ھەتتاكى ئىنسانىيەتكە كەلتۈرىدىغان پايدىسى ئىنتايىن زور بولىدۇ.

9. بىر پۈكۈم تېجەش ئاخىردا مىليونلاپ پۇل، غايەت زور قىممەتكە ئىگە ماددىي بايلىقنى يارىتىمايدۇ. بۇ، تۇرلۇك ئىشلارنىڭ راۋاج تېپىشىدىكى مۇھىم ئىقتىسادىي مەنبە ۋە ئىقتىسادىي ئاساسىي كۈچنى ھاسىل قىلىدۇ. بىز سانائەت كارخانىلىرىنى مىسالغا ئالىدىغان بولساق، ئۇلارنىڭ ھازىرقى زامان ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىدا تېجەش بىرىنچى ئورۇنغا قويۇلغان، ئۇلار تېجەش ئارقىلىق تەننەرخنى تۆۋەنلىتىدۇ، تېجەش ئارقىلىق بايلىقنى قوغدايدۇ، ئاسرايدۇ ۋە بايلىقنى يارىتىدۇ. مەھسۇلاتلاردا ماتېرىياللارنى چىدامليق، كۆركەم، پۈختا قىلىش بازار ئېچىشتىكى، ئىستېمال ھاسىل قىلىشتىكى كۆزىر بولغانلىقتىن، سانائەت كارخانىلىرى ئاشۇ خىل ماتېرىياللارنى تېجەشنى ناھايىتى تۈجۈپلەپ ئىشلەپ ئەملىيلەشتۈرىدۇ. بۇ يەردە بىز ھەممىگە تونۇشلۇق بولغان ژاخا گۈرۈھى ئىشلەپچىقارغان مېنېرال سۇ بوتۇلكىسىغا قارايدىغان بولساق،

ئۇنىڭ ھەربىر ھالقىسىدا ئىنچىكە تېجەش تەدبىرلىرىنى قوللانغانلىقىنى پەرەز قىلىش قىيىن ئەمەس. مەسىلەن، ئاشۇ خىل سۇ بوتۇلكىسىنىڭ ئاغزىغا نەزەر سالساق، ئۇنىڭ تولىمۇ ئاددىي ھەم ناھايىتى مۇۋاپىقلىقىنى كۆرەلەيمىز. دېمەك، ئۇلارنىڭ ئاشۇ سۇ بوتۇلكىسىنىڭ ئاغزىدىنلا يەنە نەچچە مىليون يۈەن پۇلنى، ماتېرىيالنى تېجەپ قالغانلىقىنى بىلەلەيمىز. مانا مۇشۇنداق بىرقاتار تەرەپلەرنىڭ بولۇشى شۇ سانائەت كارخانىسى ۋە باشقا سانائەت كارخانىلىرىنى بەرپا قىلىش، قۇرۇش، زورايتىشتا تۈرتكىلىك رول ئويناىدۇ.

10. تېجەش ئادەمنى تاۋلايدۇ. تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللانغان ئادەم تەبىئىي ھالدا ياخشى خاراكتېرنى يېتىلدۈرىدۇ، سەۋرچان، تەمكىن بولۇپ قالىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، بۇ خىل ئادەملەردە بىر خىل يۇقىرى كەسپىي ماھارەت تەشكىللەش، ئۇيۇشتۇرۇش ئىقتىدارى ھازىرلانغان بولىدۇ. بۇ خىل ئارتۇقچىلىق تېجەش پائالىيىتىنىڭ خاراكتېرى، خاسلىقىنىڭ تەسىرى ئاستىدا بارلىققا كەلگەن بولىدۇ.

تامار ـ تامار كۆل تولار

تۇرمۇشتا دائىم نۇرغۇن ئىشلاردا پەم ـ پاراسەتلىك بولۇشقا توغرا كېلىدۇ. بىزنىڭ ئاشۇ پەم ـ پاراسىتىمىز ئەمەلىيەتتە تېجەشتىن ئىبارەت بىر جەريانىنى تەۋەللۇت قىلىدۇ. بۇ جەريانىنى، يەنى ئاشۇ تەۋەللۇتنى بىز بەزىدە ناھايىتى ئاڭلىق ھالدا، بەزىدە ئىستىخىيەلىك ھالدا ئىجرا قىلىپ قالىمىز. كۆپلىگەن ئادەملەر دەل ئاشۇ نىشانىنى دەپ نۇرغۇن ئىشلارنى پىلان، تەرتىپ ۋە قانۇنىيەت نۇقتىسىدىن قىلىدۇ. مۇشۇ دەل ئەسلىدىكى بىر ئىشنىڭ ئاساسلىق چىقىش نۇقتىسى بولۇپ، ئۇنىڭغا ھەر ۋاقىت ئەھمىيەت بېرىشكە توغرا كېلىدۇ.

بىز دائىم ماتېرىيال بېسىش، ماتېرىيال كۆپەيتىش

ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىمىز، قارىسىڭىز بۇلارنىڭ ھەممىسى دەل جايىدا ئىشلەنگەندەك قىلىدۇ، ئىنچىكىلەپ تەكشۈرسەك ئۇنداق بولمايدۇ. بۇ يەردە بىز سەككىز بەت ماقالىدىن ئىككى بەتنى تېجەپ مۇلاھىزە يۈرگۈزىمىز. مەلۇم بىر سەككىز بەتلىك ماتېرىيالنى 10 نۇسخىدىن چىقارماقچى بولساق، ئۇنداقتا مۇنداق بولىدۇ:

① 10 (نۇسخا) × 8(بەت)=80(بەت)

② 20 (نۇسخا) × 8(بەت)=160(بەت)

بۇ يەردە (1) قەغەز ئىسراپچىلىقى ئىنتايىن ئېغىر؛ (2) سىياھ ئىسراپچىلىقى كۆپ؛ (3) ماشىنىنىڭ ئۇيراش ئىسراپچىلىقى ئېغىر؛ (4) ۋاقىت ئىسراپچىلىقى (بۇنىڭدا ئوقۇرمەنلەرنىڭمۇ ۋاقىت ئىسراپچىلىقىنى نەزەردىن ساقىت قىلىشقا بولمايدۇ)؛ (5) سەرپىيات ئىسراپچىلىقى (كۆپەيتكۈچىنىڭ ۋاقتى، كۆپەيتىش جەريانىدىكى ساقلاش ۋاقتى، ھەربىكەت ۋاقتى، تۇپلەش ۋاقتى، رەتلەپ تۇرگە ئايرىش ۋاقتى، ئايرىپ مىخلاش، شىلىم بېرىپ چاپلاش ۋاقتى)؛ (6) توك ئىسراپچىلىقى دېگەنلەر تەبىئىي رەۋىشتە شەكىللىنىپ قالىدۇ.

بىز بۇ يەردە بىر ۋاراق قەغەزنى 0.5 يۈەندىن ھېسابلاپ باقايلى، ئۇ چاغدا مۇنداق بولىدۇ:

80 (بەت) × 0.5 (يۈەن) = 40.0 (يۈەن)

160 (بەت) × 0.5 (يۈەن) = 80.0 (يۈەن)

ئەمدى بىز بۇنىڭ بارلىق چىقىملىرى ئۈچۈن ھەق تۆلەشكە توغرا كەلگەندە بىر بەت ئۈچۈن ئەڭ تۆۋەن بولغاندا 0.40 يۈەندىن تۆلەيمىز. ئۇ چاغدا مۇنداق بولىدۇ:

①80 (بەت) × 0.40 (يۈەن) = 32.00 (يۈەن)

②160 (بەت) × 0.40 (يۈەن) = 64.00 (يۈەن)

ئەگەر بىز بۇنى ئۇرۇمچىگە فاكس ئارقىلىق يوللىساق:

①80 (بەت) × 4.00 (يۈەن) = 320.00 (يۈەن)

②160 (بەت) × 4.00 (يۈەن) = 640.00 (يۈەن)

بولىدۇ، بۇنىڭدىن باشقا قارشى تەرەپ قوبۇل قىلىش ھەققىنى

ئەڭ تۆۋەن بولغاندا ئىككى يۈەندىن ئالىدۇ. ئۇ چاغدا:

① 80 (بەت) × 2.00 (يۈەن) = 160.00 (يۈەن)

②160 (بەت) × 2.00 (يۈەن) = 320.00 (يۈەن)

بولىدۇ. بۇ زور چىقىم ۋە ئىسراپچىلىق شۇ ئىشنى قىلغۇچىلارغا ئاز بولمىغان زىيانلارنى سالىدۇ. بۇ يەردە بىر نەرسىنى ئەسكەرتىپ ئۆتۈش زۆرۈركى، دەل مۇشۇنداق ئىشلارغا مۇلازىمەت قىلىدىغان، سەمىمىيەتسىز, نوقۇل پۇل تېپىشنى كۆزلىگەن كىشىلەر دەل ئاشۇنداق يوچۇق ۋە بوشلۇقتىن پايدىلىنىپ، قىزىل كۆزلۈك بىلەن پۇل ئۇندۇرۇۋالىدۇ.

ئۇنداقتا، بۇ سەككىز بەت ماتېرىيالنى قانداق قىلغاندا ئەڭ تېجەشلىك ھەم مۇۋاپىق نۇسخىلىغىلى بولىدۇ؟

بۇ سوئالغا تۆۋەندىكى جەريان ئارقىلىق جاۋاب بېرىشكە بولىدۇ.

مەن تۆۋەندىكى سەككىز بەت ماتېرىيالنىڭ كۆپ تەرەپلىمە ئەھۋالىنى نەزەردە تۇتۇپ، بىر - بىرلەپ نىشان بىلەن ئىش قىلدىم:

مەسىلەن: ① مەزمۇندىكى ئوخشاپ كېتىدىغان نۇقتىلارنى بىرلا يەرگە يىغدىم؛ ② 10 ئورۇنغا چۈشىدىغان ئىسىم، ئادرېس، ئۆلچەم، مىقدار، سانلارنى بىرلا يەرگە جەملىدىم؛ ③ تەكرار جۈملىلەرنى ئازايتىپ، بەك ئۇزۇن جۈملىلەرنى قىسقارتىپ، ئىخچاملىدىم؛ ④ قۇر ئارىلىقىدىكى بوش ئورۇنلارنى يوق قىلدىم؛ ⑤ قۇر ئارىلىقىنى ئەسلىدىكىدىن بىر ھەسسە كىچىكلەتتىم؛ ⑥ خەت شەكلىنى ئەسلىدىكىدىن كىچىكلەتتىم ھەم كۆرۈنۈشى ياخشى، ئوقۇپ پايدىلىنىشقا نۇقسان يەتمەيدىغان خەت شەكلىنى تاللىدىم. مېنىڭ بىردىنبىر نىشانەم كۈتكەن تەلەپنى ئادا قىلىش شەرتى ئاستىدا چوقۇم شۇنچە كۆپ مەزمۇننى پەقەت ئىككى بەتكىلا ئىخچاملاش ئىدى. مەن دەل ئاشۇنداق قىلىش ئارقىلىق، ئىككى بەتكە ئىخچاملاش نىشانىغا يەتتىم. شۇنىڭ بىلەن ئالتە بەت قىسقاردى. ئىككى بەتنىڭ ئومۇمىي تەننەرخى:

①2 (بەت) × 10 (نۇسخا) × 0.5 (يۈەن) = 10.00 (يۈەن)

دېمەك: 3.00 يۈەن تېجەلدى.

②2 (بەت) × 20 (نۇسخا) × 0.5 (يۈەن) = 20.00 (يۈەن)

دېمەك: 6.00 يۈەن تېجەلدى.

بۇلاردىن باشقا فاكس ھەققى قاتارلىقلاردىكى چىقىملىرىمۇ نەچچە ھەسسە تېجەپ قېلىنىدۇ. ھەربىر تەرتىپى پايدىلىنىش جەريانىدىكى ئاۋارىچىلىكنى ئازايتىپ باريدۇ.

قىسقىسى، بۇ خىل ئىشلاردا ئۇنىڭ پايدىسى بەكمۇ كۆپ بولىدۇ. مۇشۇنداق ئىشلاردا تېجەشنى ئىشقا ئاشۇرۇشنىڭ يوللىرى زادى قايسى؟

1. ئالدىن پىلانلاش كېرەك. بۇنىڭدا قىلماقچى بولغان ئىشنىڭ ئومۇمىي مىقدارى، زىچلىقى ۋە باشقا ئالاھىدە شەرتلىرىنى ئاساس قىلىپ، زادى قانچىلىك قىلىش زۆرۈرلۈكىنى ئۆلچەپ چىقىپ، ئۆلچەمگە ئاساسەن پىلانلىق ئىش قىلىش كېرەك.

2. ئىشنى قىلدۇرغۇچىغا ئۆزى پىلان قىلغان لايىھە بويىچە ئىشنى كۆرسىتىپ بېرىش كېرەك. شۇ ئىشنى ياخشى قىلىشتا ئۆزى پىلان قىلغان ئۆلچەمنى ئاساسىي شەرت قىلىش كېرەك.

3. ئىشلەش جەريانىدا، ھەقىقەتەن پىلان، لايىھەدەك چىقمىسا، ئۇستىدە تۇرۇپ، ئۇنى لايىھەگە يېقىنلاشتۇرۇش ۋە ياكى بىز تېجەشنى مەقسەت قىلغان دائىرىگە يېقىنلاشتۇرۇش كېرەك.

4. قىلماقچى بولغان ئىشنىڭ جەريانىنى ئاز - تولا بىلىش ياكى بىلىدىغان بولۇش كېرەك. بىلمىسە بىلىدىغانلاردىن سوراش، مەسلىھەت ئېلىش، لايىھەنى قوبۇل قىلىش كېرەك.

5. ئىشنى قىلغۇچى ئۆزىنىڭ پىكرىدە چىڭ تۇرۇۋالسا، ئۇنى قايىل قىلىش، سەممىي بولۇشقا ئۇندەش ياكى مۇناسىپ ھەل قىلىش يولىنى كۆرسىتىپ بېرىش كېرەك.

دىققەت قىلىش كېرەككى، ھەرقانداق بىر ئىشتا بىرىنچى قەدەمدە تېجەشنىڭ ئەڭ ئۇنۇملۇك قەدىمى، شۇڭا بىرىنچى قەدەمدىكى ئىش كۆڭۈلدىكىدەك بولغاندىلا، كېيىنكى ئىشلارغا

توسالغۇ بولمايدۇ ياكى ئىسراپچىلىق ھالقىلىرىغا چەك قويۇلىدۇ. «باي بولاي، پۇل تاپاي دېسەك، تېجە، تېجەشلىك بول. نامراتلىشاي دېسەك دىتسىز، پىلانسىز، كېلەڭسىز بول.» بۇ گەپ بىزگە ھەر ۋاقىت تەلىم بېرىدۇ. كونىلاردا «كېڭەشلىك ئىش بۇزۇلماس، پۇختا ئىش چېچىلماس»، «سەۋرچانلىق بىلەن قىلغان ئىش توزۇماس» دەيدىغان ھېكمەتلەرمۇ بار.

مەڭگۈ خورىماس كەسىپ

يېغىپ ساقلاپ تېجەش ـ ئىلغۇدىكى گۆشكە ئوخشايدۇ

بەزىلەر ئائىلىدە نۇرغۇن نەرسىلەرنى ساقلاپ قويۇشنى ئاۋارىچىلىك دەپ قارايدۇ. ئەمەلىيەتتە، ئاۋارىچىلىك دەپ قارىغان ئاشۇ نەرسىلەرنىڭ بەزىلىرى ھەقىقەتەن ئاۋارىچىلىك، يەنە بەزىلىرى ئامەت بولىدۇ.

جەمئىيەتتە ھەرخىل نەرسىلەرنى يېغىپ ساقلىغۇچىلار بار. ھەر يىلى قەشقەردە ئۆتكۈزۈلۈۋاتقان قەشقەر سودا يەرمەنكىسىدە بىر دېھقان يېغىپ ساقلىغۇچى يېغىپ ساقلىغان بۇيۇملىرىنى كۆرگەزمە قىلىش، سېتىش، توپلاش بىلەن شۇغۇللاندى. ئۇنىڭ يېغىپ ساقلىغان بۇيۇملىرى ئاساسەن ئۆزىمىزنىڭ قەدىمىي، يېقىنقى زامانىدىكى تۇرمۇش ئىشلەپچىقىرىش بۇيۇملىرى بولۇپ، ئۇلارنىڭ كۆپ قىسمى ئىستېمالدىن قالغان بۇيۇملار. ھالبۇكى، ئۇ بىر مىللەتنىڭ تارىخىي تەرەققىيات جەريانىدا شەكىللەنگەن قول ھۈنەرۋەنچىلىك ئىشلىرىنى يورۇتۇشتەك ئۆزگىچىلىكىنى نامايان قىلىپ بەرگەن. مانا مۇشۇ نۇقتىدىن ئۇنىڭ يېغىپ ساقلىغان بۇيۇملىرىنى ئاددىي، يۇزە، جانسىز، ئەھمىيىتى چوڭ ئەمەس دەپ قاراشقا بولمايدۇ. ئۇنىڭدا ئىپادىلەنگىنى غايەت زور يوشۇرۇن بايلىق. ھېلىقى كىشىنىڭ ئېيتىشىچە، ئۇ ئاشۇ بۇيۇملارنى ناھايىتى تېجەشلىك بىلەن يىغقان ھەم ساقلاپ توپلىغان. ئۇ بىر دېھقان بولسىمۇ، شۇ ئىشقا قىزىققان ھەمدە ئۇيغۇرلارنىڭ بۇگۈنكى زامانىدا يوقىلىۋاتقان مەدەنىيەت، ئەنئەنە ئامىللىرىنى ئۆرنەك سۈپىتىدە قايتا نۇرلاندۇرغان. ئۇ بۇيۇملارنى

دەسلەپتە بىر - ئىككىدىن ساقلاپ قويغان، يەنى ئاتا - بوۋىسىنىڭ، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنىڭ تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى ساقلاپ قويغان، ئاخىردا ئۇ شۇ خىل نەرسىلەرنى باشقىلاردىن يىغقان. تاشلىنىپ قالغانلىرىنى ئۆتۈنۈپ ئالغان، مەسىلەن، مىس چۆگۈن قاتارلىقلارنى ئاز - تولا پۇل بېرىپ سېتىۋالغان. ئاخىردا هازىرقىدەك كۆرگەزمە قىلىپ، كۆز - كۆز قىلغۇدەك هالغا يەتكەن. ئۇ هەر قېتىملىق كۆرگەزمىدە بىر قىسىم بۇيۇملىرىنى چەت ئەللىكلەر ۋە ئىچكى ئۆلكىلەردىن كەلگەن تىجارەتچىلەر، سايادەتچىلەرگە يۇقىرى باهادا ساتسا، بىر قىسمىنى قەدىمىي يادىكارلىقلارنى ساقلاش، تەتقىق قىلىش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورگان، تەشكىلات، شىركەتلەرگە ساتقان. ئۇ يىغىپ ساقلاش، توپلاش ئارقىلىق قىممىتىنى ئاشۇرۇپ، نۇرغۇن پۇلغا ئىگە بولغان.

بىز كىچىك ئىشلارنى تىلغا ئالساق، بەزى ئادەملەر دائىم لازىم بولىدىغان نەرسىلەرنى يىغىپ ساقلايدۇ. مەسىلەن، بەزىلەر يىلبويى يول ۋە قۇرۇلۇش ئورۇنلىرى، ئېتىز - ئېرىقلاردىن مىخ، سىم، تۆمۈر - تەرسەكلەرنى يىغىپ ساقلايدۇ. ئەمەلىيەتتە ئۇ نەرسىلەر ئۇنچىلىك جىددىي ئېهتىياجلىق بولمىسىمۇ، كىشىلىك تۇرمۇشتا مەلۇم ۋاقىتتا ئېهتىياجلىق بولۇپ قالىدۇ، ئاتايىتەن بازاردىن ئېلىشقا تېگىشلىكمۇ بولىدۇ، ئالمىسىمۇ بولىدۇ. ئەگەر ئۇ نەرسىلەرنى يىغىپ ساقلاپ قويغاندا، مۇهىت بۇلغىنىشىنى ئازايتىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئۇنى سېتىۋالىدىغان چىقىم تېجىلىدۇ. هەتتا، بەزىلەر شۇ خىل نەرسىلەرنى كونا - يېڭىنى يىغىپ سېتىۋالغۇچىغا سېتىپ خېلى كۆپ پۇل كىرىم قىلالايدۇ.

هازىر شەهەرلەردە كېرەكسىز قەغەز، هەرخىل قۇتىلارنى يىغىپ يۇرگەن بالىلار، ياشانغانلارنى ئۇچراتقىلى بولىدۇ. ئۇلار ئاشۇ خىل بۇيۇملارنى هەركۈنى يىغىپ، بىرقانچە كۈندە 10 ~ 20 كىلوگىرامغا يەتكۈزىدۇ ۋە شۇ خىل بۇيۇملارنى توپ سېتىۋالغۇچىلارغا سېتىپ خېلى كۆپ پۇل كىرىم قىلىدۇ، بىرقانچە يىل ئىلگىرى

ئۇرۇمچىدىكى مەلۇم بىر ئۇنىۋېرسىتېتتىكى بىر نەپەر ئوقۇغۇچى ئۆزى باشلامچىلىق بىلەن شېشە يىغىش بىلەن شۇغۇللانغان. كېيىن ئۇنى ساتقان پۇل بىلەن تۇرمۇش قىيىنچىلىقى بار ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئوقۇشىغا يارەم قىلغان. بۇ ئەھمىيەتلىك ئىش جەمئىيەتنىڭ، شۇنداقلا مەكتەپتىكى نۇرغۇن ئوقۇغۇچىلارنىڭ قوللىشىغا ئېرىشىپ، كەڭ كۆلەملىك قالدۇق بۇيۇملارنى يىغىش قىزغىنلىقى قوزغالغان. ئۇنىڭ پۇلى ھەر ئايدا بىرنەچچە مىڭ يۈەنگە يەتكەن، بىر يىلدا 10 دىن ئارتۇق نامرات ئوقۇغۇچىنىڭ ئوقۇشىغا يارەم بەرگەن. ئاربدىن ئىككى يىل ئۆتكەندە، تېلېۋىزوردا تونۇشتۇرۇلۇشچە، شۇ ئىشنىڭ باشلامچىسى بولغان ھېلىقى ئوقۇغۇچى توپلاپ ساتقان بۇيۇملارنىڭ پۇلى بىلەن ئوقۇشقا يارەم بېرىش فوندى تەسىس قىلغان. توپلىغان بۇيۇملارنى ساتقان پۇلدىن بىر قىسمىنى ئاجرىتىپ، مەخسۇس بىر تاللا بازىرى ئېچىپ، تېخىمۇ كۆپ پۇل تاپقان. ئۇلار يىغىپ، توپلاپ سېتىشتىن كىشىلىك تۇرمۇشقا، ئوقۇش قىيىنچىلىقى بارلارغا يول ئاچقان. يىغىپ ساقلاش، توپلاشقا ئادەتتە كۆپ پۇل كەتمەيدۇ، ئەمما ئۇنىڭ مىقدارىنىڭ ئېشىپ بېرىشى بىلەن كەلتۈرىدىغان پايدىسى كۆپ بولىدۇ. ئادەتتە، كۆپ ھاللاردا بۇ خىل بۇيۇملار ئاساسەن تاشلاندۇق بولىدۇ. ئۇنىڭغا ھېچقانداق دەسمايە كەتمەيدۇ. پەقەت زېرىكمەيدىغان روھ، سۈنمايدىغان ئىرادە، نومۇس دەپ بىلمەيدىغان پىسخىك ساپا بولسىلا، ئۇنى راۋان يۈرۈشتۈرگىلى بولىدۇ. بىرقانچە يىلنىڭ ئالدىدا ئىچكى ئۆلكىدىن بىر ئىشلەمچى قەشقەرگە پۇلنى كۆپ تاپسەن دەپ كەلگەن، ئەمما ئىش ئويلىغىنىدەك بولۇپ چىقماي، قانداق ئىش قىلىش لازىملىقىنى بىلەلمەي گاڭگىراپ قالغان. ئۇ شەھەر كوچىلىرىدا تاشلاندۇق نەرسىلەرنىڭ كۆپلۈكىنى كۆرگەن ھەمدە ئۇنى يىغىشقا باشلىغان. مەلۇم دوختۇرخانىغا كىرسە، نۇرغۇن شېشىلەرنىڭ ئەخلەتخانىغا تاشلانغانلىقىنى كۆرگەن. شۇنىڭ بىلەن ئۇ شۇ نەرسىلەرنى يىغىشقا باشلىغان. شېشىلەرنى ئەينەك

زاۋۇتىغا، شېشە ئاغزىدىكى سولياۋنى سولياۋ زاۋۇتىغا، قەلەينى مىس زاۋۇتلىرىغا سېتىشنى ئويلاپ تەرەپ - تەرەپتىن ئالاقە قىلغان. شۇنىڭ بىلەن دوختۇرخانىلارغا تاغار، قاپ قويۇپ قويۇپ، ئۇنى كۇن - كۇنلەپ يىغىپ، يۆتكەپ سېتىشقا باشلىغان. ئۇ، ئۇچ يىلدا قەشقەردىكى ئەسكى - تۇسكىلەرنى يىغىپ ساتقۇچىلارنىڭ غوجايىنى بولۇپ قالغان. ھەر يىلى بىردىن كىرا ئاپتوموبىلى ئېلىپ شەھەردە يولۇچى توشۇشقا تۇتۇش قىلغان، شەھەر ئىچىدىكى 10 نەچچە يەردىكى يىغىپ سېتىش ئورنىنى قۇرغان. ھازىر ئۇ باشقىلار يىغىپ ئاپارغانىنى سېتىۋېلىپ، ساتىدىغان ۋاستىچىغا ئايلانغان. دوختۇرخانىدىكى بىر دوستۇم سۆزلەپ بەرگەن بۇ ئىشتىن قەشقەر كوچىلىرىدا ۋېلىسىپىتلىرىنىڭ ئارقىسىغا تور سانداۋقىلارنى ئورنىتىپ، ئاشۇ خىل بۇيۇملارنى تەرگۈچى، سېتىۋالغۇچىلارنىڭ تەرەپ - تەرەپتە يۈرگەن كۆرۈنۈشى كۆز ئالدىمغا كەلدى.

شۇنداق ئېيتىشقا بولىدۇكى، بۇ خىل بۇيۇملار ئەسلىدىنلا زور بايلىق بولۇپ، تاشلاندۇق بولۇپ قالغاندىن كېيىنمۇ ئۇنىڭ قىممىتىنى مەلۇم دەرىجىدە ساقلاپ قالغىلى بولىدۇ. گەرچە ئۇ بىر قېتىم ئىشلىتىشتىن كېيىن شەكلى ئۆزگەرسىمۇ، ئەسلىدىكى قىممىتى تۆۋەنلىسىمۇ، قايتا ئىشلىتىش، پىششىقلاپ ئىشلەشكە بولۇشتەك قىممىتىنى يوقاتمايدۇ. ئەمما، بىز ئۇنى دائىم تاشلىۋېتىمىز، بۇ ھەم مەسئۇلىيەتسىزلىك، ھەم مۇھىتنى بۇلغاش، ھەم ئۆزىمىزنىڭ ئەسلىدىكى قىممەتكە ئىگە نەرسىلىرىمىزنى بىھۇدە ئىسراپ قىلىش بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

يېقىندا بىرى ئانىسىدىن كايىپ بەردى. ئۇنىڭ دېيىشىچە، ئانىسى سىرتلارنى ئايلانغاچ شېشە يىغقان، بالىلىرىغا ئىچىملىك ئىچكەن شېشىسىنى ئۆيگە ئەكىرىشىنى تاپىلىغان. بۇ ئىش بىلەن ئۇنىڭ ئانىسى ھەر ھەپتىدە 10 ~ 20 يۈەن كىرىم قىلغان ھەمدە ئۇنىڭغا ئۆينىڭ سەي - كۆكتات، ئاچچىقسۇ، سوپۇنغا ئوخشاش تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى سېتىۋالغان. بۇ ئىش بەزى ئائىلە

ئەزالىرىغا ياقمىغان. بالىلارنىڭ بەزىلىرى بۇ پۇلنى بىز بېرەيلى دېسە، ئانىسى ئۇ پۇلنى سەن خەجلە ياكى تېجەپ قالغىن، مەن مۇشۇ خىل نەرسىلەرنىڭ پۇلى بىلەن داداڭلارنىڭ پۇلىنى تېجەپ بېرەي دېگەن. ئەمەلىيەتتە، ئاشۇ خىل نەرسىلەردىن ھەر ھەپتىدە 10 يۈەنلىك ساتسا، بىر ئايدا 40 يۈەن، بىر يىلدا 480 يۈەن، ئون يىلدا 4800 يۈەن، شۇ ئادەم 60 ياشقا كىرگەندە 28 مىڭ 800 يۈەن بولىدۇ. بۇ پۇل ئىسراپ قىلىنماي بانكىغا قويۇلسا، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1.5% ئۆسۈم قوشۇلسا، ئۇ چاغدا بۇ پۇلنىڭ ئۆسۈمى 12 مىڭ 441 يۈەن بولىدۇ. دېمەك، بىر ئادەم 60 يىللىق ھايات پائالىيىتىدە ھېچقانداق دەسمايە سالماي تۇرۇپ پەقەت زېرىكمىسلا ئائىلىسىدىكى ئاشۇ خىل بۇيۇملارنى يىغىپ توپلاپ ساتسا، 41 مىڭ 241 يۈەن تېجەپ قالالايدۇ. ئەجەبا ، ئۇنى يىغقانلىق چۈپەيلىك، ناچارلىق، بىچارىلىك بولامدۇ؟ بۇ نادانلارنىڭ كۆزقارىشى.

بىر ئائىلىگە نىسبەتەن يىغىدىغان نەرسىلەر شۇنچىلىك كۆپ، ئەمما كۆپ سانلىق كىشىلەر ئۇنىڭغا سەل قارايدۇ، ئەخلەت قاتارىدا بىر تەرەپ قىلىشقا ئالدىراپ كېتىدۇ ۋە ئۇنىڭ قايتا پايدىلىنىش قىممىتىنى تۆپتىن يوق قىلىۋېتىدۇ. بەزى نەرسىلەرنى يىغىپ ساقلاپ قويۇشنىڭ ئىمكانىيىتى، زۆرۈرىيىتى يوق. مەسىلەن، ئاسان بۇزۇلۇپ قالىدىغان، سېسىيدىغان بۇيۇملار. ئۇلارنى ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلىش، سېتىش كېرەك. ئۇزاققىچە بۇزۇلمايدىغان، ساقلىسا بولىدىغان نەرسىلەرمۇ ئاز ئەمەس. ئۇلارنى ساقلاش، توپلاش كېرەك. پەقەت ئورۇن بولسىلا بىر مەزگىل ساقلاش، توپلاپ قويۇش زىيان كەلتۈرمەيدۇ.

ئائىلىدە يەنە چىنە ـ قاچا، ياغاچ ـ تاش، ئەنئەنىۋى قول ھۈنەر ـ سەنئەت بۇيۇملىرى، شۇنىڭدەك تۆمۈر ـ تەرسەك قاتارلىقلارنى ساقلاش، توپلاپ قويۇش كېرەك. ئۇ نەرسىلەر تۈرمۈشىمىزدا ھامان لازىم بولىدۇ. بەزىلىرى ھەتتاكى، كېيىنچە مۇھىم ئاسارئەتىقە، مەدەنىيەت يادىكارلىقى بولۇپ قالىدۇ. ئۇ

چاغدا ئۇنىڭ بىردىنلا قىممىتى ئۆرلەپ، ئەسلىدىكى ھالىتىدىن نەچچە ھەسسە ئارتۇق قىممەتكە، خاسلىققا، ئارتۇقچىلىققا ئىگە بولىدۇ.

بىر تونۇشىمىز بىرقانچە يىلىنىڭ ئالدىدا ئۆيىنىڭ تورۇبا يوللىرىنى رېمونت قىلدۇرغاندا، كونا تورۇبا ماتېرىياللىرىنى ساتماقچى بولغان. سېتىۋالغۇچى ئۇ نەرسىلەرنى مەنسىتمەي، ئازغىنە باھا قويغان. ئۆي ئىگىسىنىڭ شۇنچىلىك ئاچچىقى كېلىپ تېرىككەن. كېيىن، ھېلىقى تۆمۈرلەرنى ئايرىم بىر جايغا چىرايلىق تازىلاپ، ئوراپ بېسىپ ساقلاپ قويغان. ئاندىن تۆت يىل ئۆتكەندە ئۇ ھېلىقى تۆمۈرنى ئىشلىتىشكە توغرا كەلگەن، ئۇ بىر ئۆي ساماقچى بولۇپ، ئۆيگە دەرۋازا ۋە بىرقانچە خىل جاھازلارنى ياساتماقچى بولغان. ئۇ بازارغا بېرىپ قارىسا شۇ خىل بۇيۇملارنىڭ باھاسى زىيادە ئۆسۈپ كەتكەن. ئۇيان - بۇيان ئايلىنىپ، تەكرار سودىلىشىپ، ھېلىقى نەرسىلەرنىڭ باھاسىنىڭ زىيادە يۇقىرىلىقىدىن دەرۋازىنىمۇ، باشقا جاھازىنىمۇ ئالالمای قايتىپ كەلگەن. ئۇ ئۆيگە بېرىپ ھېلىقى تورۇبىلارنى تەكشۈرۈپ، ئوبدان تورغانلىقىنى كۆرۈپ، ناھايىتى خۇشال بولغان. ئۇ ئەتىسى تۆمۈرچىنىڭ يېنىغا بېرىپ، 60 يۈەن ئىش ھەققى بېرىپ ساقلاپ قويغان ھېلىقى تورۇبىلار، ياغاچ شال - پەنەركىلەردىن پايدىلىنىپ، چوڭ بىر دەرۋازا ياساتقان. 10 يۈەنلىك سىر پۈركىگەن. شۇنىڭ بىلەن ئۇ 700 يۈەنگە ئالالمىغان بىر دەرۋازىنى 70 يۈەن بىلەنلا پۈتكۈزگەن. شۇنداق ئېيتىشقا بولىدۇكى، بەزى نەرسىلەرنى بەك ياقتۇرمايمىز، نەزەرگە ئىلمايمىز، تېزرەك سېتىپ قولدىن چىقارساق، ئۇنى ساقلاش، جايلاشتۇرۇش ئاۋارىچىلىكىدىن قۇتۇلساق دەيمىز. ھەممە نەرسىگە بۇ خىل قاراشتا بولۇشقا بولمايدۇ. ئۇلارغا ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلساق، مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرغىلى، ئۇنىڭدىن پايدىلانغىلى، قىممەت ياراتقىلى بولىدۇ. گەپ بىز ئۇنىڭ قىممىتىنى بىلىشىمىزدە، چۈشىنىشىمىزدە. ئۇنداق

بولمايدىكەن، ئېنىقكى قىممىتى بار نەرسىلەرمۇ قىممىتى يوق، كېرەكسىز نەرسىلەر بولۇپ قالىدۇ. ئۇنى بايقاش ئىقتىدارىمىزنىڭ يۇقىرى - تۆۋەنلىكى شۇ نەرسىنىڭ قىممىتىنىڭ ئاز - كۆپلۈكىنى بەلگىلەيدۇ. قىممىتى يوق دەپ قارىغان نەرسىلەرنى قىممەتكە ئىگە قىلىش ــ چوڭ جەھەتتىن ئالغاندا بايلىقنى، بولۇپمۇ تەبىئىي بايلىقنى تېجەپ ئۇنىڭ ئىسراپ بولۇشىنى چەكلەشتە مۇھىم رول ئويناىدۇ. بۇنداق قىلىش ھەربىر ئادەمنىڭ مۇقەددەس بۇرچى، مەجبۇرىيىتى. چۈنكى، ئىنسانىيەت دۇنياسىدىكى بايلىق يالغۇز شۇ زامانداكى ئادەملەرگە تەئەللۇق بولماستىن، كەلگۈسىدىكى ئەۋلادلارغىمۇ تەئەللۇق. ئۇنى قوغداش، ئاسراش ۋە تېجەش ھەربىر ئادەمنىڭ باش تارتىپ بولمايدىغان ۋەزىپىسى. ئائىلىدىكى ئاشۇ خىل نەرسىلەرنىڭ قىممىتىنى ئاشۇرۇپ پايدىلىنىشىمۇ ئىنسانىيەت جەمئىيىتى ئۈچۈن ھەسسە قوشۇش، كەلگۈسى ئەۋلادلار ئۈچۈن بايلىقنى تېجەپ بېرىش بولۇپ، ئۇنىڭ خاسىيىتى، ئارتۇقچىلىقى ناھايىتى چوڭ بولىدۇ. بەزىلەر بۇنى بىر خىل چاكىنىلىق، ئاچ كۆزلۈك دەپ قارىشى مۇمكىن. بۇنداق دېگۈچىلەر دەل كۆزى كورلار، ئەقلى چالا، نادانلاردۇر.

شۇنداق ئېيتىشقا بولىدۇكى، ئائىلىدە ساقلاپ قويىدىغان نەرسىلەر ئاز ئەمەس. ئەمدىكى گەپ ئۇنى قانداق ساقلاش، قانداق مۇئامىلە قىلىش، قانداق بايقاشتا. راستىنى ئېيتقاندا، بەزى نەرسىلەرنى ساقلاشنىڭ ھاجىتى يوق. بۇ ئىشنىڭ ئاساسىي كۆرۈنۈشى ۋە ماھىيەتلىك تەرىپى ئەمەس. ئۇ پەقەت كۆرۈنۈش جەھەتتىكى بىر تەرەپلىمە ئىنكاس. قانداق تاللاش ئىشىدا، شۇ ئادەم ئۆزى قايسى نەرسىنى توپلاپ ساقلىسا ئەرزىيدۇ دەپ قارىسا، شۇ نەرسىلەرنى يىغىپ ساقلىسا بولىدۇ. مانا بۇ توپلاش، ساقلاش، بولۇپمۇ ئائىلىدىكى نەرسىلەرنى، تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى توپلاش، ساقلاشنىڭ ئاچقۇچى.

خىزمەت ئورنىدىكى بۇيۇملارغا كەلسەك، ئۇ يەردىمۇ بىزگە

لازىملىق نەرسىلەر ئاز ئەمەس. شۇڭا، ئۇ يەردىكى كەسىپكە ئائىت كىتاب، گېزىت ـ ژۇرناللارنى، كەسپىي ئىش بېجىرىش قورال ـ سايمانلىرىنى توپلاش، يىغىپ ساقلاش كېرەك. بۇلاردىن باشقا، بىز كىشىلىك مۇناسىۋەتتە ئىش بېجىرىش، خىزمەت قىلىش، ئىش يۈرۈشتۇرۇش قاتارلىق ئىشلاردىمۇ نۇرغۇن ماددىي بۇيۇملارغا ئېھتىياجلىق بولىمىز، ئىشلىتىمىز، قوللىنىمىز. ئۇنىڭمۇ زور بىر قىسمى ساقلاش، توپلاپ ئىشلىتىش قىممىتىگە ئىگە. شۇڭا، بۇ خىل بۇيۇملارنىمۇ ساقلاپ قويۇش سىزگە نۇرغۇن مەنىۋى، ماددىي ئوزۇق بەرمەي قالمايدۇ.

يىغىپ ساقلاشتىكى ئاجىز ھالقىلار

بىز يۇقىرىدا دەپ ئۆتكەندەك، تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى يىغىپ ساقلاشتا كۆپ تەرەپلىمە پايدىلىق ئامىللارغا ئىگە بولىمىز. ھالبۇكى، بىزدە مۇشۇ ھەقتىكى ساۋاتنىڭ كەم بولۇشى، قاراشنىڭ توغرا بولماسلىقى تۈپەيلىدىن، ئۇنىڭغا كاشىلا بولىدىغان نۇرغۇن سەۋەب ـ ئامىللار بار. بۇنى بىز ئەمەلىيەت جەريانىدا ئىسپاتلانغان مۇنداق بىرقانچە نۇقتىدىن كۆرۈۋالالايمىز:

1. يىغىپ ساقلاش بۇيۇملىرىنى كۆزگە ئىلماي، يۈزەكى قاراش، سوغۇق مۇئامىلە قىلىش ئەھۋالى مەۋجۇت. بۇنى بىرقانچە تەرەپتىن كۆرۈشكە بولىدۇ. ئالدىنقىلاردا مۇھىت، تەرەققىيات، باي ۋە كەمبەغەللىك جەھەتتە چوڭ پەرق بولدى، ئۆتكەن بىر ئەۋلاد نامراتچىلىق، بېكىنمىچىلىك ئىلكىدە ئۆتتى. ئۇلاردا ساقلاپ قويغۇدەك، ئېشىنغۇدەك ماددىي بۇيۇم بولمىدى. ئۇلار نېمە تاپسا شۇنى ئىستېمال قىلىپ، ئۆزىنىڭ ھاياتلىق پائالىيەتلىرىنى ئاران ـ ئاران ئۆتكۈزدى. ئۇنىڭدىن كېيىنكى بىر ئەۋلاد، يەنى بىز بىر ئەۋلاد كىشىلەر ئالدىنقى بىر ئەۋلاد كىشىلەر ھەل قىلالمىغان نەرسىلەرنى ھەل قىلىمىز، ھەممىنى

ھازىرلايمىز دەپ، نوپۇس كىرىزىسى، مۇھىت بۇلغاش كىرىزىسى، كەسكىن رىقابەت كىرىزىسىغا دۇچ كەلدۇق، ئۇچقاندەك تەرەققىي قىلىپ، نامراتلىقتىن ئاستا - ئاستا قۇتۇلۇپ ھاللىق تۇرمۇشقا قەدەم تاشلىماقتىمىز. بىر قەدەر ھاللىق تۇرمۇش كىشىلەرنىڭ ئېڭىدا ئالدىغا قاراش، كونىنى تاشلاپ يېڭىغا ماسلىشىش، قاتمال، ئەرزىمەس ئادەتلەرنى يېڭىلاپ، ئىشنى يېڭىچە مەدەنىيەت كۆزقارىشى بىلەن باشلاشتەك كۆپ قاتلاملىق يېڭىچە ئېقىم، يېڭىچە كۆزقاراشنى بارلىققا كەلتۈردى. شۇنىڭ بىلەن بەزىلەر كونىنى كېرەكسىز، يېڭىنى تەرەققىيات، كونىنى مەدەنىيەتسىز-لىك، ساپاسىزلىق، يېڭىنى مەدەنىيەت، ساپا ھازىرلىغانلىق دەپ ھېسابلىدى. ئۇلارنىڭ ئىدىيەسىدە تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى يىغىپ ساقلاش بىر خىل بىمەنىلىك، يارىماسلىق، كۆزى تويماسلىق. مانا مۇشۇنداق مەمەدانلىق نۇرغۇن كىشىلەردە تۇرمۇش بۇيۇملىرىغا يۈزەكى قاراش، ئاددىي مۇئامىلە قىلىش، ھەتتا كۆزگە ئىلماسلىق ئىللىتىنى پەيدا قىلىپ، شۇ خىل نەرسىلەرنى يىغقانلارمۇ ناچار، چۈپرەندە ئادەم سانالدى. ئۆزىدىكى ئىشلىتىش قىممىتى بولغان نۇرغۇن نەرسىلەر ئاشۇ خىل كىشىلەرنىڭ قارىشىدا كۆزگە ئىلمايدىغان، تاشلىۋەتسە بولىدىغان ئەسكى - تۈسكى نەرسە قاتارىغا كىرىپ قالدى. بولۇپمۇ، ھازىرقى تۇرمۇشى بىر قەدەر بايىشات ئاتا - ئانىلار بالام ئىككى دەپ ئەتىۋارلاپ، كۆزنىگە قاراپ، يەمسە ياق دەپ چوڭ قىلغان بالىلارنىڭ نەزىرى بەكمۇ ئۇستۇن، ئۇلار يىغىپ ساقلاش تۇگۇل، شۇ نەرسىلەرنى باشقىلارغا ئازغىنە پۇلغا سېتىشنىمۇ چاكىنىلىق دەپ قارايدۇ.

2. يىغىپ ساقلاشتا بەزىلەر كۆز ئالدىنلا كۆرۈپ، كەلگۈسى قىممىتىگە سەل قارايدۇ. ئۇلار ۋاقتى ئۆتكەن، ھازىرقى زامانغا ماس كەلمەيدىغان، دەۋردىن قالغان نەرسىنىڭ قىممىتى بولمايدۇ، شۇڭا ئۇنىڭغا بەك ئېتىبار بەرمەسمۇ بولىدۇ دەپ

قارايدۇ. شۇنداقلا، ئۇ خىل نەرسىلەرنىڭ شۇ چاغدىكى تۇرى، قىممىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، كېيىنكى قىممىتى ۋە ئارتۇقچىلىقىغا نەزەر سالمايدۇ.

3. بىر قىسىم كىشىلەر يېغىپ ساقلاش بۇيۇملىرىغا قارىتا بايلىقنى كۆز ـ كۆز قىلىش پوزىتسىيەسىدە بولىدۇ. كىشىلەر مەلۇم نەرسىلەرنى بىردىنلا باشقىلارغا بىكارغا بېرىدۇ ياكى پايدا ئېلىۋالسۇن دەپ ئەرزانلا سېتىپ، قايتىدىن ئورنىنى تولۇقلايدۇ. «سېتىپ پايدا ئېلىۋالسۇن» دېگەنلىك قارىماققا باشقىلارغا ھېسداشلىق قىلىش، ئۆزىنى كەڭ قورساق، كۆزى توق كۆرسەتكەنلىك بولسىمۇ، ماھىيەتتە، ئۇ بىر خىل تەكەببۇرلۇق، نادانلىق بولۇپ، بىلىپ تۇرۇپ ئۆزىنى قامچىلىغان بىلەن باراۋەر ئىش. چۈنكى، سېتىپ پايدا ئېلىشنى بىلگەن ئادەم شۇ ئىشنى ئۆزى نېمىشقا قىلمايدۇ؟ دېمەك، ئۇ ئەخمەقنىڭ ئۆزىنى قامچىلىشى بولۇپ، ماھىيەتتىن ئالغاندا ئۇنداق قىلمىشنى ھېچكىم ياقتۇرمايدۇ. مانا شۇنداق بولغاچقا، بىزنىڭ نۇرغۇن بايلىرىمىز ئۆزىدىكى بايلىق، مال ـ دۇنيانى بىلىپ تۇرۇپ بىھۇدە خورىتىۋېتىدۇ.

4. چۈشەنچىسى يېتەرلىك بولماسلىق. بەزىلەردە نەرسىلەرنى ساقلاش ھەققىدە ھېچقانداق چۈشەنچە بولمايدۇ، ھەتتا قايسى نەرسىنى، قانداق ساقلاشنى، قانچىلىك ساقلاشنى بىلمەيدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، ئاشۇ نەرسىلەرنىڭ كېيىنكى يىللاردا يارىتىدىغان قىممىتىنى بىلمەيدۇ ياكى مۆلچەرلەپ بېرەر قارارغا كېلەلمەيدۇ. بۇ ھالدا ئۇ كىشىدە يېغىپ ساقلاش ئارزۇسى بولمايدۇ.

5. بۇرنىنىڭ ئۇچىنلا كۆرۈش، ئازغىنە پۇلنى ياكى مەلۇم مەنپەئەتنى دەپ ئاشۇ خىل بۇيۇملارنى تېزدىن قولدىن چىقىرىپ قويىدۇ. بىز دائىم كىشىلەرنىڭ ئاغزىدىن ئۇ نەرسىنى پالانىغا

ساتقانىدىم، مانا ھازىر مانچە پۇلغا ياراپتۇ، پوكۇنىغا پالانى نەرسىنى بەرگەنىدىم، مانا ئەمدى مەن ئالاي دېسەم، شۇ پۇلغا ئالالمايۋاتىمەن... دېگەندەك ۋايساشلارنى ئاڭلاپ تۇرىمىز. بۇنداق ئادەملەر ئازغىنە پۇلنى ياكى مەنپەئەتنى دەپ، يىغىپ ساقلاش قىممىتى بار بۇيۇمنى قولدىن چىقىرىپ قويىدۇ.

ئومۇمەن، بىزدە يۇقىرىقىدەك ئاجىزلىق، يېتەرسىزلىك مەۋجۇت. ئۇنى ئومۇملاشتۇرۇپ قارىساقمۇ، كونكرېتلاشتۇرۇپ قارىساقمۇ، ئاشۇ بىر قانچە تارماقتىن يىراقلاپ كېتەلمەيمىز. بىز بۇنى ئىچكى - تاشقى باغلىنىش، خۇسۇسىيەت، ئەنئەنە، ياقتۇرۇش، ئېھتىياج، ھېسسىيات جەھەتتىكى بىر قاتار تەرەپلەرگە باغلىساق، ئۇ ھالدا ئۇنىڭ مۇھىم سەۋەب - ئامىللىرىنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاپ چۈشىنىشىمىز مۇمكىن. ئەمدى گەپ يۇقىرىقىدەك بىرقاتار روشەن تەرەپلەرگە ئەستايىدىل قاراش، ئاكتىپ ھەل قىلىش، بىرەكلىك ھاسىل قىلىشتا قالدى.

يىغىپ ساقلاشتىكى مۇھىم نۇقتىلار

يىغىپ ساقلاشنىڭ دائىرىسى بەكمۇ كەڭ، مەزمۇنىمۇ مول، تارماقلىرى كۆپ خىل. ئۇنى قانداق قوبۇل قىلىش ۋە يولغا قويۇش بىز يۇقىرىدا دەپ ئۆتكەندەك ھەربىر ئادەمنىڭ ئۆزىگە باغلىق. بىزدە ئەڭ كۆپ ئومۇملاشقىنى مەدەنىيەت ياردىكارلىقلىرىنى يىغىپ ساقلاش بولۇپ، ئومۇمىي نۇقتىدىن ئالغاندا، ئۇ تولىمۇ يېتەرسىز ۋە بەكمۇ ئاز، ئۇنى نۇرغۇن ئادەم قانات يايدۇرۇشى، قوغدىشى، بىر خىل ئەنئەنە سۈپىتىدە داۋاملاشتۇرۇشى زۆرۈر ئىدى. راستىنى ئېيتقاندا، ئۇنىڭ بازىرى ئېچىلمىغان، ئېھتىياج يېتەرسىز بولغاچقا، ئۇنى بازار، پۇل، مەنپەئەت قوغلىشىپ قوبۇل قىلىدىغانلار كۆپ ئەمەس. ئەگەر نۇرغۇن ئادەم قوبۇل قىلسا، ئاندىن قىممىتى ئۆرلەيتتى، بازىرى كەڭ

ئېچىلاتتى، خۇددى ھازىرقى زامانداا ئەۋج ئالغان قاشتاشچىلىققا ئوخشاش.

مەيلى بىز قايسى خىل، قايسى تۈر، قايسى مەزمۇندىكى يىغىپ ساقلاش بىلەن شۇغۇللىنايلى ئۇ بىزگە مەنپەئەت كۆچ، مادديي مەنپەئەت ئاتا قىلىدۇ. ئەگەر ئادەمدە دەل ئاشۇنداق قىزغىنلىق، ھەۋەس ۋە ئادەتلىنىش تۈيغۇسى بولمىسا، ئۇ ھالدا شۇ ئادەمنىڭ سەزگۈسى ئاجىز، كىشىلىك تۇرمۇش ۋە جەمئىيەتتىكى تەسىرى ناچار بولىدۇ. بىرەر ئىشقا مەشغۇل بولىدىغان ئادەملەرنىڭ كۆپ قىسمى ئەستايىدىل، قىزغىن، جانلىق كېلىدۇ. ئۇلاردا روھىي جەھەتتە چۈشكۈنلىشىش، ئازابلىنىش ۋە ئۈمىدسىزلىنىپ ئۆزىنى يوقىتىپ قويۇشتەك بىر قاتار ئەھۋاللار كۆرۈلمەيدۇ. ئۇلاردىكى ئەستايىدىللىق ئەتراپىدىكى نۇرغۇن بوشلۇقلار، يوچۇقلارنى ھېس قىلدۇرىدۇ. تېجەش، ئاسراش ۋە قوغداش قاتارلىق بىر قاتار مۇھىم تەرەپلەر ئۆزىنىڭ خاسلىقى بىلەن نامايان بولىدۇ. بىز ئالدىنقى بابلاردا ساقلىنىۋاتقان ئايرىم نۇقتىلار ئۈستىدە توختالدۇق. بۇ يەردە بىز يىغىپ ساقلاش، تېجەش، قىممىتىنى ئاشۇرۇشتا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك بىرقانچە زۆرۈرىيەتلەرنى ئوتتۇرىغا قويىمىز:

1. يۈرەكلىك ھالدا يول ئېچىپ، يېڭىلىق يارىتىش كېرەك. بىز يىغىپ ساقلىغاندا، ھەربىر نەرسىگە يۈزەكى پوزىتسىيە تۇتۇشتىن ساقلىنىپ، ئىنچىكە، چوڭقۇر ئانالىز قىلىشقا ماھىر بولۇشىمىز كېرەك. جەمئىيەتتە ھەربىر ئىش ـ ھەرىكەتكە، ھەربىر سۆز ۋە ھەربىر ماددىغا سەممىي، ئىنچىكە مۇئامىلە قىلىدىغان ئادەملەر كۆپ، ئۇلار ئاشۇ خىل ئارتۇقچىلىقى بىلەن نۇرغۇن ئەقلىي بىلىم ۋە ئەمەلىي تەجرىبە توپلايدۇ. بۇ ئارقىلىق، نۇرغۇن نەرسىلەرنى بىلىش ۋە چۈشىنىش ئارتۇقچىلىقىغا ئىگە بولىدۇ. ئۇلار گەرچە يىغىپ، توپلاپ ساقلاش بىلەن شۇغۇللانمىسىمۇ، ماھىيەتلىك نەرسىلەرنى ھېس قىلالايدۇ، ئاندىن كېيىنكى ئىش ـ ھەرىكەتلىرىدە ئاشۇ خىل نەرسىلەرنى ماھىيىتىدىن باغلاپ،

ئۆزئارا بىرىكتۈرۈش ئارقىلىق ئۇنۇملۇك پايدىلىنىپ نەتىجىگە ئېرىشىدۇ، شۇ ھەقتە دۇچ كەلگەن قىيىنچىلىقنى ھەل قىلىدۇ، بۇ ئارقىلىق يەنە شۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك ۋاقىت، ماددىي سەرپىيات قاتارلىقلارنى تېجەپ قالىدۇ. يۇزەكى قاراش بىر خىل پاسسىپ روھىي ھالەت. ئۇ كىمگە چاپلاشسا، زىيان سالىدۇكى، پايدا كەلتۈرمەيدۇ. لېكىن، يۇزەكى قارىمايمەن دەپ زىيادە كىرىشىپ، كۆپىتۈرمىچىلىك قىلىشقا بولمايدۇ، ئۇنى مۇۋاپىق، جايىدا قوللىنىلىش كېرەك. ئۇنداق بولمايدىكەن پاسسىپ تەسىر، يامان ئاقىۋەت كېلىپ چىقىدۇ.

2. ئەستايىدىل بولۇش كېرەك. يېغىپ ساقلاشنىڭ ئاساسى ماددىي بۇيۇم بولسىمۇ، ئۇنى بايقاش، مۇئامىلە قىلىش ئەستايىدىل بولۇشتىن كېلىدۇ. ئەستايىدىللىق ھەممىلا ئادەمنىڭ قولىدىن كەلمەيدۇ. بەزىلەر ھەقىقەتەن ئىنتايىن ئەستايىدىل، بەزىلەر قىسمەن ئەستايىدىل، بەزىلەر قىلچە ئەستايىدىل ئەمەس. بىز يۇقىرىدا دەپ ئۆتكەندەك، ئەستايىدىللىق بىر ئادەمنىڭ تۇرمۇشىدىكى ئالتۇن تۇۋرۇكى، تۈگىمەس بايلىقى. ئۇنى جارى قىلدۇرغاندىلا، نۇرغۇن قىيىنچىلىق ھەل بولىدۇ، نۇرغۇن تاشلاندۇق نەرسە قايتىدىن قىممەتكە ئىگە بولىدۇ. يېغىپ ساقلاش پائالىيىتىدىكى ماددىي بۇيۇملارنىڭ قىممىتىنى ئاشۇرۇش رولىنى ئويناىدۇ، بۇ خىل ئەستايىدىللىق خاسلىققا، ئەۋزەللىككە ئىگە بولىدۇ.

3. يېغىپ ساقلاشتا ئىمكانىيەتنى نەزەرگە ئېلىش كېرەك. بۇ يەردە ئوتتۇرىغا قويۇلغان ئىمكانىيەت ئۆزىنىڭ شۇ نەرسىنى ساقلاش قىممىتىنى ئاشۇرۇش ئىمكانىيىتى، باشقىلارنىڭ ئېھتىياج ئىمكانىيىتى، كېلەچەكتىكى قىممىتىنىڭ ئىشقا ئاشماسلىق ئىمكانىيىتى قاتارلىق كۆپ خىل تەرەپلەرگە چېتىلىدۇ. بولۇپمۇ، ئۆزىنىڭ شۇ ھەرىكەت، ماددىسىغا قارىتا پايدىلىنىش ئىمكانىيىتىنى نۇقتىلىق نەزەرگە ئېلىش كېرەك.

4. ئىستېمال ئېھتىياجىغا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. يېغىپ

ساقلاش بۇيۇمى ئاخىرقى ھېسابتا ئىستېمال قىلىنىدۇ، شۇڭا يېغىپ ساقلىغان بۇيۇمنىڭ ھازىرقى ۋە كەلگۈسىدىكى ئىستېمال ئېھتىياجى، ئىمكانىيىتىگە ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشكە توغرا كېلىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، ئىستېمال ئېھتىياجىنىڭ ئۆزگىرىشىگە، چوڭ - كىچىكلىكىگە ھۆكۈم قىلىشقا ماھىر بولۇش لازىم.

5. سان ۋە سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. بەزى يېغىپ ساقلاش بۇيۇملىرىنىڭ راستىنلا بازىرى، ئىشلىتىلىش ئورنى كۆپ، ئېھتىياجى كەڭ بولىدۇ، بەزىلىرىنىڭ ئۇنداق بولۇشى ناتايىن. بۇ ئىككىسىنىڭ ئورگانىك بىرلىكىدىن قارىغاندا، توپلاش بۇيۇملىرىنىڭ مىقدارىنى ئىستېمال بىلەن بازار ئېھتىياجىغا قاراپ بېكىتىش كېرەك. بۇنىڭدا چوقۇم بۇيۇملارنىڭ مىقدارى، سۈپەت دەرىجىسىگە ئورتاق ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. سان قوغلىشىپ سۈپەتنى بىر چەتكە قايرىپ قويۇشقا بولمايدۇ.

6. سوغۇققان، سەۋرچان بولۇش لازىم. زىيادە قىزىقىپ كېتىش تولا چاغلاردا ۋاقىتلىق تاپاۋەتنىڭ كۆپ بولۇشىدىن پەيدا بولىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە ئەتراپلىق تەھلىل قىلماسلىق، ئېھتىماللىقنى ئانالىز قىلماسلىق ۋە ئەستايىدىل قارىماسلىقتىن كېلىپ چىقىدۇ. يېغىپ ساقلاش بۇيۇملىرىنى دەرھال ئالمىدى دەپ مەيۇسلىنىپ كېتىشتىن قاتتىق ساقلىنىش كېرەك. ئىمكانقەدەر سوغۇققان، سەۋرچان، جانلىق، ئەتراپلىق بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك.

يېغىپ ساقلاشتىن غايەت زور بايلىق يارىتقىلى بولىدۇ

ئادەتتە بىز بىرەر نەرسىنى يېغىپ ساقلىساق، يىللارنىڭ ئۆتۈشى بىلەن ئۇنىڭ قىممىتى ئېشىپ بارىدۇ، شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭغا بارا - بارا ھېرىسمەن بولۇپ قالىمىز. ھەتتا ماھىر

كەسىپ ئەھلى، ئېپىنى بىلىدىغان بىلىم ئەھلى، بىر تەرەپ قىلىش، سېتىش، توپلاشنىڭ غوجايىنى بولۇپ قالىمىز. ئاخىردا تېخى شۇنى بىر ئۆمۈرلۈك كەسىپ قىلىپ، بازار ئېچىپ، ئىگىلىك تىكلەش، يېڭىلىق يارىتىش ئەربابى بولۇپ قېلىشىمىزمۇ مۇمكىن.

بەزىلەر يېغىپ ساقلايدىغان بۇيۇملار ئۆزىدە شۇنچىلىك كۆپ تۇرسىمۇ قەدىرلىمەيدۇ، كېيىنكى يىللاردا ئۇنىڭ قىممىتىنى تونۇپ يېتىدۇ - دە، پۇشايمان قىلىدۇ، بۇ چاغدا ئۇلار ئاللىقاچان كېچىككەن بولىدۇ. لېكىن، ئويلانسا ئەقىللىق كىشىلەرگە يەنە پۇرسەت بار. ئۇ پۇرسەت ئۆزى ھېس قىلغان تۇرنى شۇ كۈندىن باشلاپ ھاياتىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئېلىپ بېرىش. بۇ يەنە بىر قېتىملىق تولۇقلاش، ئەسلىنى تېپىش بولۇپ، شۇ ئادەم ئۆمرىنىڭ ئاخىرىغا بارغۇچە يەنە نۇرغۇن بۇيۇملارنى يىغالايدۇ. بۇ يەردىكى تونۇش ماھىيەتتە پۇشايمانىنى كۈچكە ئايلاندۇرۇش رولىنى ئويناىدۇ.

بىر كەسىپدىشىمىز 45 يىلدىن ئارتۇق ئاخبارات خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان بولسىمۇ، ئۆمرىدە بىرەر پارچىمۇ گېزىت يىغىپ باقمىغان، ئۇ پېنسىيەگە چىققاندىن بېرى ئۇنىڭغا ھەقسىز بېرىلىدىغان كۈندىلىك گېزىت نەق پۇلغا بېرىلىدىغان بولغان. ئىلگىرى گېزىتنى بىكارغا ئېلىپ كۆنۈپ قالغاچقا، پۇلغا بەرگەندىن كېيىن قورسىقى كۆپكەن. ئىلگىرى ئالدىنقى يىللاردىكى گېزىتنى كۆرمەكچى بولسا، ئىدارىنىڭ ئارخىپخانىسىدىن بىمالال كۆرەلىگەن. گېزىت لازىم بولسا، ئارخىپتىن ئالمەن، ئارخىپتىن كۆرىمەن دەپ ئېرەنشىپ كەتمىگەن. كېيىن گېزىت ئارخىپلىرىنى ساقلاش تۈزۈمى بىكار قىلىنغاندىن كېيىن ئارخىپ قىلىنغان گېزىتلەر بىر تەرەپ قىلىندى، ئۇلارنى ئارخىپ ئۆيىدىن پۇل تۆلەپمۇ كۆرگىلى بولمايدىغان بولۇپ كەتتى. 60 نەچچە يىللىق گېزىت ئارخىپلىرى تارىخىي مۇزېيلارغا ماكانلاشتى. بۇ ھال

كەسىپدىشىمىزنى بەكمۇ پۇشايمان قىلدۇرغان. ئۇ مۇنداق دېگەن:
ـ مۇبادا مەن گېزىتخانىغا كىرگەن كۈندىن باشلاپلا، ھەر كۈنى بەرگەن بىر نۇسخا گېزىتنى توپتوغرا 45 يىل توپلىغان بولسام، ئۇ چاغدا مەن ناھايىتى زور مەنىۋى ھەم ماددىي بايلىققا ئىگە بولار ئىكەنمەن، مەسىلەن، گېزىت بىر ئايدا 22 سان چىقىدۇ. شۇنداق بولغاندا مەن بىر يىلدا (سان) 264 = (ئاي) 12 × (سان) 22، 45 يىلدا (سان) 11880 = (سان) 264 × (يىل) 45، (توپلام) 540 = 45 × (توپلام) 12 گېزىت يىغار ئىكەنمەن. ئۇ چاغدا، مېنىڭ ئۆيۈم مەبلەغ سالمايلا چوڭ قىرائەتخانىغا ئايلىنىدىكەن، شۇنداقلا جەمئىيەت ئەھۋالىنى، سىياسىي، ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئومۇمىي ئەھۋالىنى ئەكس ئەتتۈرىدىغان بۇيۇك قامۇسنى بەرپا قىلغان بولاركەنمەن. ئىسىت دەيمەن، ھازىر ئىلمىي ماقالە، كىتاب يازاي دېسەم گېزىت ئارخىپى بولمىغانلىقتىن، ئېنىق سان، ماتېرىيالنى ئەسكە ئالالماي توختاپ قالدىم.
دېمەك، كىشىلەرنىڭ چۈشىنىشى ۋە قوبۇل قىلىشى قانچىكى ئارقىغا سۈرۈلسە، بۇ شۇنچىكى زىيانلىق بولىدۇ. ئەكسىچە، قانچىكى بالدۇر بولسا، شۇنچىكى ئەھمىيەتلىك، پايدىلىق بولىدۇ.
بەزىلەر راستتىنلا گېزىت ـ ژۇرنال، كىتاب ماتېرىياللارنى توختاۋسىز توپلاپ يىغىپ ساقلايدۇ. ئاخىردا ئۇلار ناھايىتى زور ماددىي ۋە مەنىۋى بايلىقنىڭ ئۆزىگە توپلىنىپ قالغانلىقىنى، نۇرغۇن چىقىملارنىڭ تېجەپ قېلىنغانلىقىنى، ئۇنىڭ تولىمۇ خۇشاللىق ئىش ئىكەنلىكىنى ھېس قىلىدۇ. بەزىلەر ھېچ بولمىسا، ھەرخىل بىلىملەرنى تۇرلۇك نەشر بۇيۇملىرىدىن قىيىپ چاپلاپ توپلايدۇ، بەزىلەر خەلق ئاغزىدىن ئەھمىيەتلىك بولغان مەزمۇنلارنى خاتىرىلەپ توپلاپ ماڭىدۇ. بۇنىڭدىن قانچە يىل ئىلگىرى مارالبېشى ناھىيەسىدىكى بىر پېشقەدەمنىڭ 30 يىلدا ساغلاملىققا ئائىت ماتېرىياللاردىن 30 توپلام، سىياسىي،

ئىجتىمائىيغا ئائىت ماتېرىياللاردىن 20 توپلام، ئەقلىيە، ماقال - تەمسىللەردىن 10 توپلام ماتېرىيالنى قىيىپ چاپلاپ تەييارلىغانلىقىنى، بۇنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ ھەيران قالدىم. ئۇنىڭ قولىدىكى ئاشۇ ماتېرىيال توپلاملىرىنىڭ ناھايىتى مۇھىم پايدىلىنىش قىممىتى بار ئىكەن.

يېغىپ توپلىغۇچىلارنىڭ كۆپ قىسمى كەسىپ ئەھلى بولۇپ قالىدۇ. يېغىپ توپلاش بىلەن شۇغۇللانغۇچىلارنىڭ توپلىغان بۇيۇملىرى كۆپىيىپ بارغانسېرى ئۇنى كەسىپلەشتۈرىدۇ، بازار ئاچىدۇ، بىرقانچە يىلنىڭ ئالدىدا قۇرۇلۇش ئىدارىسىدە دەرۋازىۋەن، ئامبارچى بولغان بىر تونۇشىمىز بولۇپ، ئۇ ئىزچىل ھالدا كونا ئىشىك - دېرىزە، قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرىنى توپلاپ ساقلىغان، كېيىنچە كۆپەيگەن ئاشۇ نەرسىلەرنى ھاجەتمەنلەرگە، قۇرۇلۇش قىلغانلارغا ساتقان ياكى ئىجارە بەرگەن. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ يولى ئېچىلغان، پۇلى كۆپەيگەن، ئالدىنقى ئەسىرنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، ئۇ خىزمىتىدىن ئىستېپا بېرىپ ئاشۇ خىل بۇيۇملارنى يىغىش، توپلاش، سېتىش كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئىگىلىك تىكلەشكە باشلىغان. ئۇ مۇنداق دېدى: بۇرۇنقى خىزمىتىمدىن شۇنداق بىزار بولغانىدىم. بەك ئىچىم سىقىلاتتى، مۇشۇ يوقىلاڭ ئىش بىلەن ئۆمرۈم بىكار ئۆتۈپ كېتەرمۇ دەپ ئۇھسىناتتىم. كېيىن، بۇ ئىشىم ماڭا ئىلھام بەردى. ئىشنى تاشلاپ شۇ ئىش بىلەن شۇغۇللاندىم.

ئۇ ساۋاتسىز، قارا قورساق ئادەم ئىدى. بىراق، يېغىپ توپلاپ يۈرۈپ، شۇ ساھەنى خېلى ئوبدان بىلىدىغان، چۈشىنىدىغان قابىلىيەت ئىگىسى بولۇپ قالغان. ئۇ كەسىپ ئۇنىڭ روھىنى ئۇرغۇتقان، جىسمىدىكى ھاياتىي كۈچىنى، مەنىۋىيىتىدىكى يوشۇرۇن كۈچىنى قېزىش پۈرسىتىگە ئىگە بولغان. ئۇ بۇنىڭدىن سەككىز يىل ئىلگىرى قۇرۇلۇش چېقىش، كۆچۈرۈش شىركىتى قۇرغان. شۇنىڭ بىلەن، قەشقەر ۋىلايىتىدىكى ھەرقايسى جايلاردا كونا قۇرۇلۇشلارنى چېقىش

بىلەن شۇغۇللانغان. بۇ خىل قۇرۇلۇشلارغا ھۆكۈمەت چىقىش راسخوتى بەرگەندىن باشقا، قۇرۇلۇشنىڭ كونا خىش، تۆمۈر دېرىزە ۋە باشقا ئەسلىھەلىرىنى كونا - يېڭى خېرىدارلارغا سېتىپ، ساپ پايدا ئالىدىكەن. ئۇ ھازىر ئاشۇ خىل قۇرۇلۇشلارنى ئېلىپ، ئۇنىڭ ئىشىك - دېرىزىسىنى بىر ئادەمگە، تۆمۈرىنى بىر ئادەمگە، باشقا سايمانلىرىنى يەنە بىر ئادەمگە ساتىدىكەن. ئاندىن قۇرۇلۇشنى چىقىش، يۆتكەشنى يەنە بىر ئادەمگە ھۆددىگە بېرىپ، ئۆزى ئارىدىن پايدا ئالىدىكەن، مەبلەغ سالمايدىكەن، ئادەتتە ئۇنىڭ قولىدا يىلبويى 280 ئادەم ئىشلەپ، جاھاندارچىلىق قىلىدىكەن.

ئەسلىدە ئادەم ــ قىلالماسلىقتىن ئەمەس، قىلماسلىقتىن قورقۇشى كېرەك. قىلماسلىق ئادەمنى گۇمران قىلىدۇ، چېكىنىدۇرىدۇ، بىر ئىزدا توختىتىپ قويىدۇ. يېغىپ - توپلاپ ساقلاشمۇ قىلماسلىقتىن قالىدۇ. قول سېلىپ قىلىپ، ئۆزاق مۇددەت داۋاملاشتۇرسا، ئۇنىڭ بىزگە ئېلىپ كېلىدىغان غايەت زور يوشۇرۇن كۈچىنى بايقايمىز.

دۇنيادىكى بەزى داڭلىق بايلارنى تىلغا ئالغاندىمۇ، ئۇلارنىڭ ئەڭ دەسلەپتە كونا ماشىنا - ئاپتوموبىل تىجارىتى يا كى شۇنى چۈۋۈش تىجارىتى بىلەن شۇغۇللانغانلىقىنى، بەزىلىرىنىڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقىنى يىغىش، ساقلاش، توپلاش بىلەن ئالەمنى تاڭ قالدۇرغانلىقىنى، ئەسكى - تۈسكىلەرنى يىغىش بىلەن ئۆزىگە مەبلەغ توپلاپ، كاتتا مۆجىزىلەرنى ياراتقانلىقىنى كۆپ قېتىم ئوقۇدۇق، ئاڭلىدۇق.

يىغىپ ساقلاش ــ تېجەش تېپىدىكى ئىگىلىك بولۇپ، ئۇ ئاخىردا ئادەمگە ناھايىتى زور بايلىقنى تېجەپ بېرىدۇ، يا كى بىۋاستە بايلىق يارىتىشقا ئاساس سالىدۇ. ئۇ چوڭ كارخانا، چوڭ زاۋۇتلارنى بارلىققا كەلتۈرىدۇ. داڭلىق كارخانىچى، مىليونېرلارنى يېتىشتۈرۈپ چىقىدۇ. شۇڭا، ئۇنىڭ بەخت ۋە بايلىق يارىتىشتەك ئالاھىدىلىكىدىن پايدىلىنىشنى ئۆگىنىپ قويۇشىمىز كېرەك. ئۇ ئارقىلىق شەرەپ، بايلىق تاجى كىيىپ قالساق ئەجەب ئەمەس.

يىغىپ ساقلاش ئىلهام ئاتا قىلىدۇ

يىغىپ ساقلاش ۋە ئۇنى بىر تەرەپ قىلىش توغرىسىدا يۇقىرىدا بىر قىسىم بايانلارنى ئىزهار قىلىدۇق. بۇنى بەك يېتەرلىك دەپ قارىغىلى بولمايدۇ. چۈنكى، ئۇنىڭ نۇرغۇن چېتىشلىق دائىرىسى، پايدىسى ۋە تەسىر كۈرسىتىدىغان قاتلاملىرى بار. بۇ بىر قاتار تەرەپلەردىكى ئومۇمىي ئەهۋالنى ئىنچىكە بايان قىلىش، تەتقىق قىلىش بۇ يەردىكى ئاساسىي تېما ئەمەس. بۇ يەردە پەقەت ئوقۇرمەنلەرگە، قىزىققۇچىلارغا يۈزەكى بولغان بىر قىسىم مەزمۇن، قاتلاملارنى چۈشەندۈرۈپ، دەسلەپكى بىلىمگە ئىگە قىلىشنى نەزەردە تۇتتۇق، بۇ جەهەتتىكى ئەمەلىي هېسسىي بىلىملەرنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش يۈزىسىدىن تۆۋەندە بىر نەچچە ئىشنى تەكىتلەپ ئۆتمەكچى.

بۇ ئىشنىڭ بەزىلىرى بىر خىل ئىجتىمائىيلىققا، خاهىشچانلىققا ئىگە بولۇپ، ئەلمىساقتىن داۋاملىشىپ كەلگەن يىغىش، ساقلاش بۇيۇملىرىدىن باشقا، دەۋر ۋە جەمئىيەت ئېهتىياجى بىلەن بارلىققا كېلىدىغان، پەيدا بولىدىغان، راۋاجلىنىدىغان ۋە يوقىلىدىغان تۈرلەرمۇ ئاز ئەمەس. قاشتاشچىلىقنى ئالىدىغان بولساق، ئۇ هازىر روشەن دەۋر ئالاهىدىلىكىگە هەم هۈنەر - سەنئەت، مەدەنىيەت پۈرىقىغا ئىگە بولدى.

سەنئەت ئۆمەكتە ئارتىس، داڭلىق سازەندە بىر تونۇشۇم بار ئىدى. بىر كۈنى ئۇ مېنى ئۆيىگە باشلاپ بېرىپ ئۆيىدە بىرنەچچە خىل تاشنىڭ بارلىقىنى، ئۇنى سۈرەتكە تارتىپ بېرىشىمنى ئېيتتى، ئۇ هەرخىل شەكىلدىكى يەتتە پارچە چوڭ - كىچىك تاشنى ئىچكەركى ئۆينىڭ بىر كىيىم ئىشكاپى ئاستىدىن تارتىپ چىقاردى. هېلىقى تاشلار سۈزۈك هەم پارقىراق بولۇپ، ئۇنىڭدىن بىر خىل خۇشپۇراق تارىلىپ تۇراتتى. ئۇ بۇ تاشلارنى 21 مىڭ يۈەنگە ئالغان بولۇپ، ئادەمنىڭ راستىنلا ئىشەنگۈسى

كەلمەيتتى. كېرەكلىك تاشنىڭ ئېغىرى يوق دېگەندەك، مەندە بۇ تاشلار راستتىنلا شۇنچىلىك پۇلغا يارامدىغاندۇ ياكى بۇ ئادەم كۆز - كۆز قىلىۋاتقانمىدۇ دېگەن تۇيغۇ پەيدا بولدى. مەن تاشلارنى سۈرەتكە تارتىپ بەردىم. ئۇ ئاشۇ سۈرەتلەرنى كۆرسىتىپ يۈرۈپ، خېرىدار تاپىدىكەن.

ئاردىدىن ئۇچ ئاي ئۆتكەندە، ھېلىقى تونۇشۇم كوچىدا ئۇچراپ قالدى. مەن ھېلىقى تاشلارنىڭ تەقدىرىنى سورىدىم. ئۇ يەتتە تاشنى 53 مىڭ يۈەنگە ساتقانلىقىنى، مانا ئەمدى ئاشۇ تاشلارنى ئەرزان سېتىپ قويغانلىقىنى ھېس قىلىپ، پۇشايمان قىلىۋاتقانلىقىنى ئېچى ئېچىشقان ھالدا سۆزلەپ بەردى.

مېنىڭ بىلىشىمچە، بۇ ئادەم قاچانلاردىدۇر ئېچكى ئۆلكىنىڭ بىر شەھرىگە بېرىپ ئويۇن قويغاندا، شۇ يەردىكى تاماشىبىنلار ئۇنىڭغا ئالايىتەن سۇيۈنگەن بىرنەچچە تال چىرايلىق تاشنى بەرگەن، ئۇلار قاشتېشى بولمىسىمۇ قاشتېشىدەك نەپىس ئىشلەنگەن بولۇپ، ئادەمنى جەلپ قىلاتتى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ قاشتېشىغا، رەڭدار تاشلارغا ھېرىسمەن بولۇپ قالغان ھەم نەگىلا بارسا يىغقان، توپلىغان. ئۇ بۇ ئىشنى ئۇزاق مۇددەت داۋام قىلغان. ئاندىن ئۇنىڭ تۈرى، ئالاھىدىلىكى قاتارلىقلارنى ئايرىپ پەرق قىلالايدىغان بولغان. يىللارنىڭ ئۆتۈشى بىلەن ئۇنىڭ ئۆيى بىر تاش مۇزېيىغا ئايلانغان. ئۇ پېنسىيەگە چىققاندىن كېيىن، تولىمۇ زېرىككەن ھەمدە تاش بۇيۇملارنى سېتىش تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش قارارىغا كەلگەن، ھازىر جۇڭگودا نۇرغۇن پۇلدارلار پۇلغا، مالغا، بايلىققا تويۇنغان. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار پۇلغا قارىغاندا ئاشۇ خىل تاشلارغا قىزىقىدىغان بولغان. ئەرباباڭارنىڭ بۇ خىل خاھىشچانلىقى ئاۋام پۇقرالار ئارىسىدىمۇ بىرقەدەر ئومۇملاشقان، شۇنىڭ بىلەن تاش سودىسى شۇنچىلىك جانلىنىپ كەتكەنكى، زاۋۇت، كارخانىلار قۇرۇلغان، سودا دۇكانلىرى تەرەپ - تەرەپتە تىجارەت باشلىغان. كىشىلەر بىلەك، بويۇنلىرىنى ئاشۇ خىل

تاشلار بىلەن بېزەيدىغان بولغان. مۇتەخەسسىسلەر بۇ تاشلاردا ئادەم بەدىنىگە لازىملىق بىرنەچچە خىل ئالاھىدە ئېلېمېنت بولۇپ، ئۇنىڭدىن چىققان بىر خىل كۆرۈنمەس پۇراق ئادەم بەدىنىنى قۇۋۇتلەپ، نېرۋىلارنى جانلاندۇرۇپ، ئۆمۈرنىڭ ئۇزىرىشىنى كاپالەتكە ئىگە قىلىدۇ، دەپ قارىغان. بۇ نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ ئېڭىدا يېڭىچە چۈشەنچە، قىزىقىشىنى پەيدا قىلغان.

ھېلىقى تونۇشۇمىمۇ مۇشۇ ساھەدە ناھايىتى كۆپ بىلىمگە ئىگە بولغان بولۇپ، بۇ ھەقتە ئاجايىپ سىرلىق ۋە ھېكمەتلىك سۆزلەرنى قىلىدۇ. مەيلى قانداقلا بولمىسۇن، ئۇ كىشى دەل ئاشۇ خىل مۇھىتقا دۇچ كەلگەن بولغاچقا، ئۆزىنىڭ تاش يىغىش، ساقلاش جەھەتتىكى ئارتۇقچىلىقىغا تايىنىپ پۇل تېپىشقا باشلىغان. ھازىر ئۇنىڭ قولىدا ناھايىتى نۇرغۇن تاش بۇيۇم بار. ئۇنىڭغا تاش يەتكۈزۈپ بېرىدىغان ۋە تاش سېتىپ بېرىدىغان ۋاستىچىلەردىنمۇ 20 ~ 30 ئادەم بار ئىكەن. ئۇنىڭ ئېيتىشىچە ئۇ ئىككى يىلدىلا بىر مىليون يۈەنلىك تاش سودىسى قىلغان، مۇقىم مۇلكىمۇ 300 ~ 400 مىڭ يۈەنگە يەتكەن.

ئىلگىرى، قۇرۇلۇش كەسپى بىلەن شۇغۇللانغان، ھازىر قۇرۇلۇش ساھەسىدىكى ئىلمىي تەتقىقاتلىرى بىلەن داڭ چىقارغان يەنە بىر تونۇشۇم بار. ئۇ قۇرۇلۇش ئۇستىسى بولۇپ، ئۆزاق مەزگىل دەۋر سۈرگەن. ئۆزى بىلىمگە ھېرىسمەن، بىلىملىكلەرگە ھۆرمەت قىلىدىغان ئادەم بولغاچقا، قۇرۇلۇش قىلىش جەريانىدا ئۇچرىغانلىكى كىتاب، گېزىت ـ ژۇرناللارنى يىغىپ، توپلاپ ساقلاشقا ئەھمىيەت بەرگەن. ئۇ بۇ ئىشنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرغان. يىللارنىڭ ئۆتۈشى بىلەن ئۇنىڭ توپلىغان بۇ خىل ماتېرىياللىرى 5000 ~ 6000 پارچىغا يەتكەن بولۇپ، بىر ئۆي لىق تولغان. ئۇ بۇنىڭغا ئاساسەن، مەخسۇس بىر ئۆي ياساپ، كۈتۈپخانا قىلغان. ئاندىن كىتاب ـ ماتېرىياللارنى رەتلەپ، جازىلارغا تىزىپ نومۇر تۈرغۈزۈپ، مەھەللىدىكى

كىشىلەرنىڭ پايدىلىنىشىغا ئېچىپ بەرگەن. ئۇنىڭ بۇ قىرائەتخانىسى قىزغىن ئالقىشلانغان. ھازىر ئۇنىڭ توپلىغان ماتېرىياللىرىنىڭ تەننەرخى 60 مىڭ يۈەنگە يەتكەن. ئەمما، ئۇنىڭ بىلىم قىممىتى ۋە پايدىلىنىش قىممىتىنى پۇل بىلەن ئۆلچەش قىيىن. دېمەك، ئۇ ناھايىتى ئەھمىيەتلىك، شەرەپلىك، ئۇلۇغ ئىشقا ئاساس سېلىپ، بىباھا مەدەنىيەتنى، ئۇلۇغۋار روھنى بارلىققا كەلتۈرگەن.

بۇلاردىن باشقا ئۆزگىچە، خاسلىققا ئىگە بولغان بۇيۇملارنى ساقلىغۇچىلار، توپلىغۇچىلار بار. بۇلارنىڭ ئىچىدە تېببابەت دورا ئۆسۈملۈكلىرى ئەڭرىشكىسى، تاغ جىنسلىرى، قەدىمىي پۇل، ھازىرقى زامان ئىستېمال بۇيۇملىرىدىن ئالاھىدىرەكلىرى، خاسلىقى بارلىرى، خاتىرە قىممىتى بارلىرى (مەسىلەن، ماركا)، مۇكاپات بۇيۇملىرى... ۋەھاكازالار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسىدە ئادەمنى جەلپ قىلىدىغان، قىزىقتۇرىدىغان خاسلىق جۇلالىنىدۇ. ئۇلار ئاشۇ خىل نەرسىلەرنى پۇل تېپىش، مۇكاپات ئېلىش، ھۆزۈرلىنىش، بايلىق توپلاش، شۆھرەت قازىنىش، يېڭىلىق يارىتىش، تەتقىق قىلىشتەك بىرقاتار ئىستەكلەر بىلەن ئېلىپ بارىدۇ. ئومۇمەن، بۇ خىل نەرسىلەر «تامار - تامار كۆل تولار» دېگەندەك، ئاز - ئازدىن توپلىنىدۇ، ئاخىردا ئۇ غايەت زور قىممەت يارىتىدىغان مەنبەگە ئايلىنىدۇ. مانا بۇ مەنبە سىزگە ۋە باشقىلارغا تېپىلغۇسىز زور مەنىۋى ئىلھام بەخش ئېتىدۇ.

بايلىق غەزىنىسى ـ ئائىلە

ئائىلىدىكى تېجەش ۋە تېجەشلىك ئائىلە

ئائىلە كىشىلىك ھاياتنىڭ مەنبەسى. ھاياتىمىزدا ئائىلىدە ياشايدىغان ۋاقتىمىز تەخمىنەن بىر كۈندىكى پۈتۈن ۋاقتىنىڭ ئۈچتىن ئىككى قىسمىنى ئىگىلەيدۇ.

بىز ئائىلىگە يىغىمىز، شۇنداقلا ئائىلە ئۈچۈن چىقىم قىلىمىز. ئىناق، ساغلام، مەدەنىي ئائىلە مۇھىتى يارىتقان ئادەمنىڭ پۈتۈن ئۆمرىدىكى تاپقان ـ تەرگەنلىرى، مېھىر ـ مۇھەببىتى ئائىلىگە مەنسۇپ. شۇڭا، مەيلى قانداقلا بولسۇن، ئائىلە بىر چوڭ بايلىق مەنبەسى، بايلىق ماكانى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

دېمەك، بايلىق بار يەردە خىرىس مەۋجۇت. مانا مۇشۇ خىرىس كىشىلىك بىلەن ئارتۇقچىلىقنى تەڭ ئېلىپ كېلىدۇ. ئائىلىدىكى ئىسراپچىلىقنى ئاشۇ كىشىلىكلەرنىڭ بىرى دېيىشكە بولىدۇ. كۆپ ھاللاردا بىز بايلىقىمىزغا قانائەت ھاسىل قىلىمىز، مەردلىكىمىز، سېخىيلىكىمىز تۈتۈپ كېتىدۇ. بۇنداق ئەھۋال تولا چاغلاردا بىزنىڭ ئىسراپ قىلىشىمىزنى، بىھۇدە بۇزۇپ ـ چېچىشىمىزنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. ئەمەلىيەتتە، ئۇلارنىڭ ھېچبىرى كۆزىمىزگە كۆرۈنمەيدۇ، دىققىتىمىزنى تارتمايدۇ، تارتسىمۇ ھە بوپتۇ دەپ ئېتىبارسىز قاراپ ئۆتكۈزۈۋېتىمىز. بىراق، مۇشۇ خىل ئىدىيەمىز، كۆز قارىشىمىز بىزگە ناھايىتى نۇرغۇن زىيانلارنى سالىدۇ، ئائىلىنىڭ، تۇرمۇشىمىزنىڭ كېيىنكى ئىستىقبالىغا كاشىلا پەيدا قىلىدۇ.

ئائىلىگە سىنچىلاپ قارىساق، ئىسراپچىلىقنىڭ ئىنتايىن كۆپلۈكىنى ھېس قىلىشىمىز مۇمكىن. چۈنكى، ئائىلىدىكى نۇرغۇن ئىش بىر ئازدىن قىلىنىش، ئاستا - ئاستا پەيدا بولۇش بىلەن ئادەت ياكى رېفلېكس بولۇپ قالىدۇ. سىرتقا قارىتا ئېھتىياتچان بولىمىز، ئائىلە ئىچىدە بولسا كەڭ قويۇۋېتىمىز. بۇنداق قويۇۋېتىش - ئائىلىدىكى ئىسراپچىلىقنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

بەزى ئائىلىلەردە ئىسراپچىلىق ناھايىتى ئاز، تېجەش ئائىلە ھەربىرىدە ئۆلچىمى بولۇپ قالغان. بۇنداق تېجەشلىك ئائىلىلەر پاكىز، رەتلىك، ئېدىتلىق بولۇپ، مېھمان - مۇھەببەتكە تولغان بولىدۇ. ئائىلە مۇھىتىدا ئۆي سەرەمجانلىرى ئاددىي بولسىمۇ، كىشىگە يېقىشلىق تۇيغۇ بېرىدۇ.

ئائىلىدىكى تېجەشمۇ نۇرغۇن ئىشقا، نۇرغۇن تەرەپكە چېتىلىدۇ. نېمىنى تېجەش، نېمىنى ئىسراپ قىلماسلىق، نېمىنى تىزگىنلەش بىر ئائىلىدىكى مۇھىم ئىشلارنىڭ بىرى. بۇنىڭ ئۈچۈن بۇنداق بىرقانچە شەرت ھازىرلانغان بولۇشى كېرەك.

1. ئورتاقلىق، ئىناقلىق بولۇشى كېرەك. ئورتاقلىق نىيەتنىڭ بىرلىكى، ئەلالىقىدىن بارلىققا كېلىدۇ. ئائىلە ئەزالىرىدا ئائىلىدىكى ھادىسە، ھەربىرىتەرگە قارىتا بىرلىك ئېڭى بولسا، نۇرغۇن قىيىن ئىشلار يۇرۇشۇپ ئاسانلىشىپ كېتىدۇ. ئۇلار ئائىلىدە نېمىنى قىلىشنى بىلىش، ئادەتلىنىش بىلەن بىرگە، يەنە نېمىلەرنى قىلىش، تىزگىنلەش، يولغا قويۇش توغرىسىدىكى ئىدىيە، ھەربىرىدە جەھەتتىن ماسلاشقان، ھەمكارلاشقان بىرەكلىك ھاسىل قىلغان بولىدۇ.

2. تونۇش ئىلمىي، ئەتراپلىق بولۇش كېرەك. بىر ئائىلىدىكى ئىدىيە، ھەربىرىدە ھالىتىدە مۇپەسسەل بىرلىك بولۇپ كەتمەيدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىرىنىڭ پىكرى بىرىگە ماس كەلمەسلىك دائىم يۈز بېرىپ تۇرىدۇ، بۇ ئائىلىدە بەزى ئىشلارنىڭ يۈرۈشمەسلىكىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. ئائىلىدىكى تېجەش

ئىشىدىمۇ چوقۇم سۈركىلىش بولماي قالمايدۇ. بۇنداق چاغدا ئائىلە ئەزالىرى تېجەش تۈرلىرىنى ئىجرا قىلىشتىن ئاۋۇال چوقۇم تېجەشنىڭ ئەھمىيىتى، پايدىسى ھەققىدە ئەتراپلىق تونۇش بىرلىكى ھاسىل قىلىش كېرەك. بۇ ئائىلە ئەزالىرىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك تېجەش كەيپىياتىنى بەرپا قىلىپ، ماس قەدەمدە تېجەشنى ئومۇمىي كەيپىياتقا ئايلاندۇرۇشقا ئاساس سالىدۇ.

3. ئائىلە ئەزالىرى تېجەشنى ئادەتكە ئايلاندۇرۇشى كېرەك. بۇنداق ئادەت بار ئائىلە ساغلام، مۇقىم تەرەققىي قىلالايدۇ. بولۇپمۇ، ئائىلە ئىقتىسادىنى جانلاندۇرۇپ، مۇقىم بولغان ئەمەلىي كۈچنى بارلىققا كەلتۈرۈش رولىنى ئويناىدۇ.

4. تەقدىم قىلىش روھى بولۇش كېرەك. ئائىلە ئەزالىرىنىڭ مەنئۇيىتىدە، ھەربىرىدە، پائالىيەتلىرىدە تېجەش ئۇسۇلىنى قوللىنىش قىزغىنلىقى بولۇشى، تېجەش مەھسۇلات نەتىجىسى، بايلىقىدىن ئائىلە ئەزالىرى ئورتاق بەھرىمەن بولۇشى كېرەك. بۇمۇ ئائىلىنىڭ ئورتاق مۇلكى ۋە خاسلىقىنى تولۇق قوغداش، تەرەققىي قىلدۇرۇش، كۆپەيتىش رولىنى ئويناىدۇ.

5. ئائىلە ئەزالىرىدا تېجەش قىزغىنلىقى بولۇش كېرەك. بۇ دېگەنلىك ھەربىر ئائىلە ئەزاسى ئۆزى قىلغان ئىشنى سۆيۈشى، شۇ ئىشتا تېجەش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشى كېرەك. ھەتتا ئۆزئارا بەسلىشىش، بەزى تۈرلەرنى ھۆددە ئېلىش شەكلىدە بۆلۈۋېلىپ مەسئۇل بولۇپ، تېجەش تەدبىرىنى يولغا قويسىمۇ بولىدۇ. تېجەشلىك ئائىلە مەدەنىي بولسا، ئۇنىڭ سېھرىي كۈچى تېخىمۇ كۈچلۈك بولىدۇ. ئەگەر مەدەنىيلىكتىن ئېغىز ئېچىش قىيىن بولسا، ئۇ ھالدا تەسىرى ئەكسىچە بولىدۇ. يەنى پىخسىق، بىچارە، مەينەت كۆرۈنىدۇ ھەم شۇ خىل ئالەتنى ئۆزىگە ھامىي قىلىۋالغان بولىدۇ. يۈكسەك قىممەت، نازاكەت ۋە سۈلكىتىدىن سۆز ئېچىش قىيىن.

تېجەشلىك ئائىلە ئۆزىگە خاس ئالاھىدىلىككە ئىگە. بۇنداق ئائىلە ئەزالىرى تېتىك، چېچەن، ھەربىرىتلىرى چاققان، مەدەنىي،

ئەدەپ ـ قائىدىلىك بولىدۇ. قىلغان ئىشلىرى ئەلگە يارايدۇ، جەمئىيەتكە پايدا يەتكۈزىدۇ. تاپا ـ تەنە، مىننەت قىلمايدۇ، باشقىلارغا سەمىمىي كۆيۈنىدۇ، ھېسداشلىق قىلىدۇ.

ئائىلىدىكى تېجەش نۇقتىلىرىغا سەل قاراش

قارىماققا، ئائىلىدە تېجەشكە تېگىشلىك تۈزۈك بىرەر ئىش يوقتەك تۇرىدۇ. چۈنكى، ئائىلىدىكى ھەممە ئىشلار دائىم يۈز بېرىپ تۇرغاچقا، يېڭىلىقى يوق، مۇۋاپىق ئېلىپ بېرىلىۋاتقاندەك كۆرۈنىدۇ. شۇنىڭ بىلەن سىز ئۇ نەرسىلەرگە ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىشتىن يىراقلىشىپ قالىسىز، نەزىرىڭىزدىن ساقىت بولۇپ كەتكەن ئاشۇ ئىشلارغا سىنچىلاپ قارىسىڭىز، تېجەش زۆرۈرىيىتى بولغان نۇرغۇن ئىشلارنىڭ بارلىقىنى ھېس قىلىسىز. بۇنداق ھېسسىياتقا كەلمىسىڭىز، سىزدە مۇنداق بىرقانچە تۈرلۈك ئەھۋال كۆرۈلىدۇ.

1. نەزەردىن ساقىت قىلىپ قويۇش. سىز تېجەشكە ئەھمىيەت بەرمىسىڭىز، ئېنىقلا نۇرغۇن نەرسە، ئىش نەزىرىڭىزدىن ساقىت بولۇپ كېتىدۇ. ئۇ سىز بىلەن دائىم بىللە تۇرسىمۇ، ئەمما بۇ ئىشنى ئويلاپمۇ قويمايسىز.

2. ئادەتلىنىپ قېلىش. نەزىرىڭىزگە كىرمىگەن ئاشۇ ئىش سىز كۆڭۈل بۆلمىسىڭىزمۇ بولىدىغان ئىش بولۇپ قېلىش جەريانىدا، سىز ئۇنى شۇنداق بولىدۇ دەپ قاراپ، ئاشۇ خىل «شۇنداق بولۇش»نى ئادەت قىلۋالىسىز ـ دە، تېجەش زۆرۈرىيىتى تۇغۇلغان ھالەتتىمۇ ئۇنىڭغا جىددىي مۇئامىلە قىلمايدىغان بولۇپ قالىسىز.

3. كۆزگە ئىلماسلىق خاھىشى. تاپاۋىتىڭىز ياخشى بولسا ياكى بەزى كىچىك ئىشلارنى ئانچە كۆزگە ئىلىپ كەتمىسىڭىز، ئۇ چاغدا نەرسىلەرنى تېجەش زۆرۈرىيىتى بارلىقىنى بىلىپ تۇرسىڭىزمۇ ئاۋارىچىلىك ھېس قىلىسىز، بەك كىچىك

ئىشلارده‌ك، شۇنداق بولۇشى تامامەن ئورۇنلۇق ئىشتەك مۇئامىلە قىلىپ، ئۆزىڭىزچە ئالاھىدە بىلىپ كەتمەيسىز.

4. سۆرەلمىلىك قىلىش. بەزىدە ئائىلىدىكى تېجەش زۆرۈرىيىتى بار ئىشقا سەل قاراپ، بۇگۈن شۇنداق قىلىمەن، ئەتە شۇنداق قىلىمەن دەپ قىلمايسىز. بىر كۈن سۆرەلمىلىك قىلىسىڭىز، يەنە بىر كۈن ئۇنتۇلۇپ قالىسىز. بۇنىڭ تۈپ سەۋەبى سىزنىڭ بۇ ئىشقا ئەستايىدىل قاراپ، مەخسۇس ۋاقىت چىقىرىپ، ئەمەلىي قول سېلىپ قىلماسلىقىڭىزدا. بۇ سەۋەبنىڭ تۈپ نېگىزى ئىدىيەڭىزدىكى ھۇرۇنلۇق، خوشياقماسلىق، سۆرەلمىلىكتە.

5. ئاز - تولا مەبلەغ سېلىشنى ئېغىر كۆرۈش. بەزى ئىشلارغا تېجەش جەريانىدا ياكى تېجەشنى باشلاشتىن ئاۋۋال ئاز - تولا مەبلەغ سېلىشقا توغرا كېلىدۇ. شۇ چاغدا دەمال پۇل چىقىم قىلىشقا ياكى ۋاقىت چىقىرىش، تېخنىك خادىم تەكلىپ قىلىشقا توغرا كېلىدۇ، بۇنداق ئەھۋال ئاستىدا تېجەشلىك بولۇش بىر قەدەر تەسكە توختاپ قالىدۇ. سىز چوقۇم ئۇنىڭدىن ئاشقان، توپلانغان مەبلەغقە ئاساسەن مەبلەغ سېلىشنى ئويلايسىز. شۇنىڭ بىلەن دەمال يېنىڭىزدىن پۇل چىقىرىشنى خالىمايسىز. ئالدى بىلەن كېيىن بولىدىغان زور مەنپەئەتنى ئەمەس، ئالدىن بولىدىغان ئاز - تولا زىيانىنى ئويلايسىز - دە، مەبلەغ سالمايسىز، تېجەشلىك بولۇشنى يولغا قويالمايسىز، ئاقىۋەتتە تېجەش تۇگۇل نۇرغۇن زىيانغا سەۋەبچى بولىسىز. مەسىلەن، توك، سۇ، ئوتتىن مۇداپىئە كۆرۈش ئۇسكۇنىلىرى دېگەندەكلەر ئالدىن مەبلەغ سېلىنمىدىغان، كېيىن پايدىسى كۆرۈلىدىغان تۇرلەر. مۇبادا ئۇلارغا مەبلەغ سالماي، ئۆتكۈزۈۋەتكەندە كېيىن بىراقلا بەدەل تۆلەشكە توغرا كېلىدۇ، ئوت، سۇ ئاپىتى يۈز بەرسە، ئۇ چاغدا تېخىمۇ چوڭ ھادىسە، زىيانلارنى كەلتۈرىدۇ.

6. ئىدىيە، ھەرىكەت بىرلىكى بولماسلىق. بەزى تېجەشلىك بولۇشنى بىرلا ئادەمنىڭ ئويلىغىنىدەك قىلغىلى بولمايدۇ.

شۇڭا، ئائىلە ئەزالىرىنىڭ ھەمكارلىقى بولۇش ناھايىتى زۆرۈر. لېكىن، بەزى ئائىلە ئەزالىرى بۇنداق ئىشلارغا ئىلمىي قاراشتا بولمىغاچقا، ماسلاشمايدۇ، ھەمكارلاشمايدۇ. ماسلاشسىمۇ ئۇزاق مۇددەت داۋاملاشتۇرۇشنى خالىمايدۇ، تاشلاپ قويۇپ ئېتىبار بەرمەيدۇ.

7. ئىدىيە ئۆزگەرتىشكە سەل قاراش. تېجەشلىك بولۇش ھەممە ئادەمنىڭ قىلىشقا تېگىشلىك ئىشى، شۇنداقلا ئېسىل ئەخلاق - پەزىلەت بولسىمۇ، تېجەشلىك بولۇشنى ماھىيىتىدىن چوڭقۇر چۈشەنمەسلىك كۆپ سانلىق كىشىلەرنىڭ كەمچىلىكى بولۇپ قالغان. بۇنى ئۆزگەرتىش، ياخشىلاش، ھەل قىلىش، كۆپ سانلىق ئائىلە ئەزالىرىنىڭ ئىدىيەسىدە، ھەربىر ئۆيدە مەۋجۇت بولمايدۇ. بۇ نۇرغۇن تېجەش تۇرىگە تەسىر كۆرسىتىپ، ئۇلاردىكى قىزغىنلىق ۋە ھەرىكەت بىخ ھالىتىدىلا يوققا چىقىدۇ.

ئائىلىدىكى تېجەش ئۇسۇللىرى

ئائىلىدىكى تېجەش ئىستېمال بىلەن ئېھتىياجنىڭ ئۆزئارا ئىلگىرى سۈرۈش، تەسىر كۆرسىتىش جەريانىدىكى ھەرىكەت ھاياتىي كۈچىنى نامايان قىلالايدۇ. ئۇنى يۈرگۈزۈشتىكى ئۇسۇل، چارىلەر ئاشۇ خىل ئىستېمال ۋە ئېھتىياج ئاساسىدا بارلىققا كېلىدۇ ھەمدە ماس ھالدا يولغا قويۇلۇپ، يۈرگۈزۈلۈپ، ئۇنۇم، نەتىجە كاپالەتكە ئىگە قىلىنىدۇ. مۇبادا، بىرىگىلا ئەھمىيەت بېرىلىپ، ماسلاشتۇرۇش ئىشقا ئاشمىسا، يەنى ئۇنۇم، نەتىجە تەكتلىنىپ ۋە چىڭ تۇتۇلۇپ، باشقا تەرەپكە ئەھمىيەت بېرىلمىسە، ئۇنىڭ ساغلام تەرەققىياتىغا، ماس قەدەملىك ئۇزاق مۇددەتلىك ئۇنۇم بېرىشىگە تەسىر يېتىدۇ ياكى ئاخىرى چىقماي قالىدۇ. شۇڭا، ئۇنىڭ راۋانلىقىنى، تەرەققىياتىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتا مۇنداق بىرقانچە تەرەپكە ئالاھىدە دىققەت قىلىشقا

توغرا كېلىدۇ:

1. پىلانلاش. مەيلى بىز ئائىلىدىكى بىر ئىشنى ياكى ئائىلىنىڭ ئومۇمىي ئىشىنى ماس قەدەملىك تېجەش پائالىيىتىگە ماسلاشتۇرايلى، چوقۇم ئومۇمىي پىلان، تارماق پىلان بولۇشى كېرەك. تارماق پىلان بىرەر ئىش ياكى شۇ بىرەر ئىشقا ماس كېلىدىغان، مۇھىم، تۇراقلىق باغلىنىشقا ئىگە بولغان ئىشنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالىغا بىرلەشتۇرۇپ تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان لايىھەنى كۆرسىتىدۇ. ئومۇمىي پىلان بولسا، بىرقانچە تارماق پىلان، لايىھەنىڭ توپلىنىشى، مەركەزلەشتۇرۇلۇشى بولۇپ، ئۇ ھەممە تارماق پىلاننى ئەمەلىيلەشتۇرۇشكە ھەيدەكچىلىك قىلىدۇ. پىلاننىڭ تۇزۇلۇشى شۇ ئائىلىنىڭ ئومۇمىي كەيپىياتى ۋە ئىستېمالى، ئېھتىياجى قاتارلىق ئامىللارنى ماسلاشتۇرۇپ، پۈتۈن ئائىلىنىڭ تېجەش تىپىدىكى ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈشكە ۋاستە بولۇش، كاپالەتلىك قىلىش رولىنى ئويناىدۇ.

2. تۇرلەرنى تۇرغۇزۇش. ئائىلىدە تېجەيدىغان مەنبەلەر، تۇرلەر، نۇقتىلار ھەقىقەتەن كۆپ، ئەمما ھەممىدە تېجەشنى بولسىمۇ، قىسمەن ئەھۋالدا ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى بىراقلا يولغا قويغىلى بولمايدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن چوقۇم پۈرسەت كۈتۈش، شەرت - شارائىت ھازىرلاشقا توغرا كېلىدۇ. بۇ بىزدىن تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىش داۋاملىدا يولغا قويسا بولىدىغان تۇرلەرنى ئالدىن پىلانلاپ، ئاندىن تېجەش پائالىيىتىنى يولغا قويۇشنى تەلەپ قىلىدۇ. بۇنداق پىلانلاش شۇ تۇرنىڭ ئۇزاق مۇددەت يولغا قويۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئۇنۇمىنى، نەتىجىسىنى كاپالەتكە ئىگە قىلىدۇ. يولغا قويغان تۇرلەردىن ئۇنۇم بەرمىگەنلىرىنى داۋاملىق ئۆزگەرتىش، يېڭىلاش كېرەك. تۇرلەرنى پىلانلاشتا ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىش، جانلىق بولۇش، ماس قەدەملىك

بولۇشتىن ئىبارەت يېتەكچى ئىدىيەنى نەزەردىن ساقىت قىلىۋېتىشكە بولمايدۇ.

3. ئىدىيە بىرلىكى ھاسىل قىلىش. ئائىلىدە تېجەش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىشتا، ئائىلە ئەزالىرىنىڭ بىردەك ھەرىكىتى ناھايىتى مۇھىم رول ئويناپىدۇ. ئۇلاردا بىردەكلىك بولسىلا، ئۇنۇمى پايدىسى بەك چوڭ بولىدۇ. بىرى بۇ ھەرىكەتكە ماسلاشسا، يەنە بىرى ئۇنى بۇزسا ياكى قوللىمىسا بىردەك بولۇش، ئورتاق بولۇش، تەڭ ھەرىكەتكە كېلىش ئىشقا ئاشمايدۇ. بىرى ھەرىكەتكە كەلسە، يەنە بىرى قوللىسا ياكى ئاز - تولا ماسلىشىپ، ھەمكارلىشىپ قويسا، بۇنىڭ پايدىسى كۆپ بولىدۇ. مۇبادا ھەممە ئورتاق ھەرىكەتكە كېلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولسا، ئۇ چاغدا تېخىمۇ چوڭ نەتىجە ۋە ئۈتۈققا ئېرىشكىلى بولىدۇ. بۇ يەردە تەكىتلەيدىغان ئاساسىي ئىش ئىدىيە بىرلىكى ھاسىل قىلىش بولۇپ، بىر ئائىلىدىكى ھەممە ئادەمنىڭ ئىدىيەسىدە بىرلىككە كېلىش، قوللاش، ھەرىكەتكە كېلىش كەيپىياتى ھازىرلانسا، پىلان ۋە نىشانلار ئۆز ۋاقتىدا ئوڭۇشلۇق ئادا بولىدۇ.

4. يېتەكلەشكە سەل قارىماسلىق. ئائىلىدىكى تېجەش پائالىيىتى يېتەكلەشنىڭ ئۇسۇل - چارىلىرى ھەرخىل بولىدۇ. بەزى ئائىلىلەردە يېتەكلەش دېگەن ئۇقۇم مەۋجۇت ئەمەس. تېجەشنىڭ كۆپ تەرەپلىمە پايدىسىنى كۆرگەن ئادەملەر ئائىلىسىدە بولسۇن ياكى جەمئىيەتتە بولسۇن، كىشىلەرنى، يەنى تېجەش پائالىيىتىگە سەل قارايدىغانلارنى يېتەكلەيدۇ، ئۆگىتىدۇ، رىغبەتلەندۈرىدۇ. بۇنىڭ ھەقىقەتەن زور ئۇنۇمى بولىدۇ. ئەگەر ئائىلىدە بىر ئادەم تېجەشلىك بولسا، يەنە بىر ياكى بىرقانچە ئادەمنىڭ بۇ ئىش بىلەن كارى بولمىسا، بۇ ھال شۇ ئائىلىنىڭ تېجەش پائالىيىتىگە ئېغىر تەسىر كۆرسىتىدۇ. بۇنى ھەل

قىلىش ئۇچۇن، ئاشۇ ئائىلە ئەزالىرىنى قايىل قىلىش، ھەربىرىگە كەلتۈرۈش، پوزىتسىيەسىنى ئۆزگەرتىشكە پائال يېتەكلەش كېرەك.

5. ئورتاق ھەربىرىگە كېلىش. بۇ، ئائىلىدىكى تېجەشلىك بولۇشنىڭ ئومۇمىي كەيپىياتى ۋە ئۇنۇم، نەتىجىسىگە ئالاھىدە ئىجابىي تەسىر كۆرسىتىدۇ. پىلان ۋە چارە - تەدبىرلەرنى يولغا قويۇشقا قولايلىق يارىتىدۇ. تېجەشلىك بولۇشنىڭ ھەرخىل ئامىللىرىغا بولغان نازارەت قىلىش، ھەربىرىگە تىنىش ۋە جانلاندۇرۇش ئىشلىرىنى تېخىمۇ ئىلمىيلاشتۇرىدۇ. ئائىلىدىكى تېجەشلىك بولۇش ئادەتتە بىرلا ئادەمنىڭ ئىشى، مەسئۇلىيىتى بولماستىن بەلكى، پۈتۈن ئائىلە ئەزالىرىنىڭ ئورتاق مەسئۇلىيىتى، ۋەزىپىسى، مەجبۇرىيىتى بولۇپ، بىر ياقىدىن باش، بىر يەڭدىن قول چىقىرىشقا توغرا كېلىدۇ. ئورتاق تىرىشىش ئارقىلىق ئائىلىدىكى تېجەشنىڭ كۆپ خىل مەنبەسىنى ئاچقىلى بولىدۇ. ئورتاق ھەربىرىگە تىنىش، ئۆزئارا ھەمكارلىشىش، ماسلىشىش ئىنتايىن مۇھىم بىر تۈرلۈك خىزمەت.

6. ئادەتلىنىش. ئائىلىدە تېجەشكە ئادەتلىنىشنىڭ پايدىسى بەكمۇ كۆپ. ئائىلىدىكى تېجەشتە بىر ياكى بىرنەچچە ئادەم تېجەشكە ئادەتلىنىشلا كۇپايە قىلمايدۇ. قانچە ئادەم بولسا، قايسى خىل ئىش - ھەربىرى ئۈستىدە تېجەشنى يولغا قويغان بولسا، ھەممە ئادەم بىردەك ئېتىراپ قىلىشى، قوبۇل قىلىشى، ماس ھالدا ئورتاق ھەمدە ئۆزاق مۇددەت داۋاملاشتۇرۇشقا، ئادەتكە ئايلاندۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك.

7. خاتا قاراش، نۇقسانلارنى تۈزىتىش. ئۆزى پايدا ئېلىش ئۈچۈن ئۆسەك سۆز تارقىتىدىغان، كونا، پاسسىپ قاراش بىلەن بەتنام چاپلايدىغان، «يامان بولىدۇ» ئىدىيەسى بىلەن باشقىلاردىن قۇسۇر تاپىدىغان ئىشلار بىزدە مەۋجۇت. تېجەش

جەريانىدا بۇ خىل ئىدىيەۋى ئېقىمنىڭ تەسىرىدىن ساقلانغىلى بولمايدۇ. ئۇنىڭغا پەرۋا قىلماسلىق، كونىچە ئەنئەنىۋى قاراشلارغا، بولۇپمۇ ئۇيغۇر قىلسا يامان بولىدۇ، بۇنى قىلسا يامان بولىدۇ، ئۇنى تېجىسە ئۇنداق بولىدۇ، بۇنى تېجىسە تاپقان - تەرگىنى ئاخىردا كۆلگە ئايلىنىدۇ دەيدىغان بىمەنە قاراشلارغا پىسەنت قىلماسلىق كېرەك. بۇنداق تۇيغۇنىڭ ئىسكەنجىسىگە كىرىپ قالغاندا، تېجەش پائالىيىتىنىڭ ساغلام ئېلىپ بېرىلىشى توسالغۇغا ئۇچرايدۇ، ھەتتا بەزى تۈرلەردىكى تېجەش ئىشلىرى توختاپ قالىدۇ. مۇشۇ ئىشنى قىلىش بىلەن بىرگە، تېجەش جەريانىدا پەيدا بولغان سەلبىي نەتىجىلەرگە ۋە سەلبىي تېجەش ئۇسۇل، شەكىللىرىگە ئەھمىيەت بېرىپ، ئۇنى تۈزىتىش، ھەل قىلىش كېرەك. بولۇپمۇ، تېجەيمەن دەپ زىيادە ئاشۇرۇۋېتىشتىن قاتتىق ساقلىنىش كېرەك.

8. تېجەشنىڭ نەتىجىسىنى مۇستەھكەملەش. تېجەش ھەرىكىتىدە ھەربىر ئىشقا قوللانغان تەدبىر ياخشى، ئۇنۇملۇك بولسا، ئۇنىڭ زور نەتىجىسى، ئۇتۇقى بولىدۇ. تېجەشتىكى مۇۋەپپەقىيەت بىزگە ئىلھام ۋە رىغبەت ئاتا قىلىپ، تېخىمۇ كۆچلۈك بولغان مەنىۋى كۈچ بەخش ئەتمەي قالمايدۇ. ئاشۇ نەتىجىدىن تېخىمۇ ياخشى پايدىلىنىش، قوبۇل قىلىشتا يەكۈنلەشكە توغرا كېلىدۇ. شۇڭا، تېجەش پائالىيىتىنىڭ تەجرىبە - ساۋاقلىرىنى ئەستايىدىل يەكۈنلەش، ئەملي ئۇنۇمنى تېخىمۇ يۇقىرى كۆتۈرۈش كېرەك.

9. تېجەشتە بىردەكلىك بولۇش. بۇ بىر پۈتۈن ئائىلىنىڭ ئومۇمي مۇھىتىغا، كەيپىياتىغا مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، تېجەش پائالىيىتىدە بىردەك بولۇش، تېجەش پائالىيىتىنىڭ قائىدە - تەرتىپلىرىدە بىردەك بولۇش، تېجەش ئىدىيەسىدە بىردەك بولۇش، تېجەش مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلىتىشتە بىردەك بولۇش،

يولغا قويۇش تەدبىر - چارىلىرىدە بىردەك بولۇش قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇنداق بىر قاتار بىردەكلىك ئائىلە تېجەش پائالىيىتىنىڭ ئومۇمىي ھالىتىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ، ماس قەدەملىك ھەرىكەت ئۆلچىمىنى، چوڭ ھەم ئەھمىيەتلىك بولغان تېجەش نەتىجىسىنى بارلىققا كەلتۈرىدۇ.

10. تېجەشنىڭ يېڭى تەدبىرلىرىنى قوللىنىش. تېجەشنىڭ يېڭى تەدبىرلىرى ئۆزى ياراتقان تەجرىبە بولۇش بىلەن بىر چاغدا، باشقىلار ئىجاد قىلغان، قوللانغان ئۇسۇل - چارىلەر بولۇپ، ئۇ ئائىلىسىدە ئۆزى قوللانغان تەدبىردىنمۇ ئۇنۇملۇك بولغان چارە - تەدبىرلەرنى كۆرسىتىدۇ. بۇ چارە - تەدبىرلەر كىشىلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئەمەلىيىتى جەريانىدا بارلىققا كەلگەن ئۇتۇق، نەتىجىلىرىنى ئاساس قىلغان يازما مەنبەلەردىن كەلگەن چارە - تەدبىرلەردۇر. ئۇنى قوبۇل قىلغاندا نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولىدۇ. ھەتتا تېجەش ھەرىكىتى ئېلىپ بارغان تۇرلەردە، بىز ھېس قىلمىغان تۇرلەر، تەرەپلەرنى بايقاپ، پايدىلىنىشقا بولىدۇ.

ئۆي جابدۇقلىرى سېتىۋالغاندا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك نۇقتىلار

بىر ئائىلىنى ئائىلە قىلىش ئۈچۈن ئاز بولمىغان تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى، زۆرۈر بولغان جابدۇقلارنى سېتىۋېلىشقا توغرا كېلىدۇ. ئائىلىدە جىددىي ئېھتىياجلىق بۇيۇم، قىسمەن ئېھتىياجلىق بۇيۇم، ئانچە ئېھتىياجلىق بولمىغان بۇيۇم بولىدۇ. ئەمدىلا ئۆي تۇتقان ياشلار كۆپ ھاللاردا ھېسسىياتقا، مەنمەنچىلىككە، ۋە ھەشەمەتكە بېرىلىپ كېتىپ، ئۆزىنى يوقاتقان ھالدا لازىمى بار - يوق دېمەي ئائىلە جابدۇقلىرى سېتىۋالىدۇ. ئۇلار بىراقلا ھەممىنى ھەل قىلىش، بىراقلا ھەممە ئىشنى قولدىن چىقىرىپ ئائىلە يۈكىنى ئازايتىش كويىدا بولىدۇ. ئائىلە جابدۇقلىرى سېتىۋالغاندا

مۇقىم، تۇراقلىق بولۇشنى شەرت قىلىش، ئاز بولسىمۇ، ساز بولۇش، كېيىن ساتسىمۇ پۇلغا ئالىدىغان بولۇش، قىممەت بولسىمۇ ئۇزاق ۋاقىت ئىشلەتكىلى بولۇشتەك بىرقانچە مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈش كېرەك.

1. سۈپەتلىك، قىممىتىنى ئۇزاق ساقلىيالايدىغان بولۇش. بۇ دېگەنلىك بۇ يىل سېتىۋالغان بۇيۇم شۇ بىر يىلدا ياخشى بولۇپ قالماستىن، بىرقانچە ئون يىلغىچە قىممىتىنى ساقلايدىغان، بۇزۇلمايدىغان، ئۇزاق مۇددەت پايدىلىنالايدىغان، مەيلى مۇلۇك جەھەتتىن بولسۇن، مەيلى زىننەت بولۇش جەھەتتىن بولسۇن، خاسلىقى بىلەن گەۋدىلىنىپ تۇرىدىغان بولۇشنى كۆزدە تۇتىدۇ. بۇ خىل بۇيۇم داۋالىق مارکىلىق مەھسۇلاتلار، ئۇنۇۋېرسال ئىشلىتىشكە باب كېلىدىغان مەھسۇلاتلار قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، ھەتتا بەزىلىرى ئىشلەتكەنسېرى ئۇنۇمى، ۋاقىت ئۆتكەنسېرى قىممىتى ئۆرلەشتەك ئارتۇقچىلىققا ئىگە بولىدۇ. بۇ ئائىلىدىكى تېجەشكە ياخشى پۇرسەت، شەرت ـ شارائىت يارىتىپ بېرىدۇ.

2. ئاز بولۇش، ساز بولۇش. بۇ يەردىكى ئاز بولۇش ئائىلە بۇيۇملىرىنى ئاز ئال دېگەنلىك ئەمەس. بەزىلەر ئوخشاش تۇردىكى بۇيۇملارنى شەكلىگە قاراپ، پايدىلىنىش ئۇنۇمىگە قارىماي تەكرار سېتىۋېلىپ، ئوشۇقچە چىقىم قىلىدۇ. ئاشۇ خىل بۇيۇملارنىڭ ھەممىسى مۇھىمدەك، ھەممىسى لازىمدەك، ئاشۇلاردىن بىرسى بولمىسا، ئائىلىنىڭ ئىشلىرى يۈرۈشمەيدىغاندەك ھېسسىياتتا بولىدۇ. ماھىيەتتە بولسا ئاشۇ خىل بۇيۇملارنىڭ پايدىلىنىش ئۇنۇمى ئوخشاپ كېتىدۇ ياكى ئوخشاش بولىدۇ. شۇڭا، ئاشۇ خىل بۇيۇملاردىن ئەڭ مۇھىم دەپ قارالغان ھەم ئۇنى كۆپ خىل پايدىلانغىلى بولىدىغان ئارتۇقچىلىقى بارلىرىنى سېتىۋېلىش كېرەك. بەزىدە بۇ خىل بۇيۇم بىرنەچچە بۇيۇمدىن قىممەت بولۇشى مۇمكىن. شۇنداق بولسىمۇ، ئىخچام، ئاز، ساز بولغىنىنى ئېلىش كېرەك.

3. ئىشلىتىپ بولۇپ ساتسىمۇ بولىدىغان بولۇش. نۇرغۇن

ئائىلە سايمانلىرىنى سېتىۋېلىپ بىر مەزگىل ئىشلەتكەندىن كېيىن باھاسى ناھايىتى تۆۋەن مەھسۇلات بولۇپ قالىدۇ. بۇ خىل مەھسۇلاتلار بۇگۈنكى زامان ئىستېمال ئېڭى بىلەن ماس قەدەمدە ماڭمىدىغان باشقا تۈردىكى، ئوخشاش ئىشلىنىشچانلىققا ئىگە مەھسۇلاتلار تەرىپىدىن شاللىنىپ قالىدۇ ياكى باھاسى بىراقلا تۆۋەنلەپ كېتىدۇ. شۇڭا، مودا قوغلاشماسلىق، قىممەت بولسىمۇ ئۇزاق مۇددەت ئۇنۇم بېرىدىغان، كىلەچەكتە ساتسا يەنە پۇلغا ئالمىدىغان بۇيۇملارنى ئىلىش كېرەك. مەسىلەن، مىستىن ياسالغان ئائىلە ئۈسكۈنىلىرى، ئالتۇن زىبۇ - زىننەتلەر، گىلەم ۋە باشقىلار. بۇنداق بۇيۇملار نەچچە يىل ئىشلەتكەندىن كېيىنمۇ ئوخشاشلا پۇلغا يارايدۇ ياكى قىممىتىنى ساقلايدۇ، ھەتتا ۋاقىت ئۇزارغانسېرى ئەتىۋارلىق، پۇللۇق بۇيۇمغا ئايلىنىدۇ.

4. قىممەت بولسىمۇ، ئۇزاق مۇددەتلىك بولۇش. كۆپ ھاللاردا دەسلەپكى ھېسسىيات ۋە يۈزەكى تونۇش تۇيغۇسىدىن، ئائىلە بۇيۇملىرىنى سېتىۋالغاندا ھەمىشە ئەرزان، چىرايلىق بولۇشنى قوغلىشىش ئەھۋالى كۆرۈلىدۇ، بۇ ماھىيەتتە ھېسسىيات، چۈشەنچە ۋە قولدىكى پۇلنىڭ ئاز - كۆپلۈكى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك بولىدۇ. بۇ خىل ئەھۋالدا سېتىۋالغان بۇيۇملار كۆپ ھاللاردا كېيىنكى كۈنلەردە قىممىتى تۆۋەنلەپ يوقاپ كېتىشتەك ئەھۋالغا دۇچار بولماي قالمايدۇ. شۇڭا، ئوبدان پىلانلاش، يىراقنى كۆزلەش، ئۇنۇملۇك بولۇشنى نىشان، مەقسەت قىلىپ ياخشى، ئۇنۇملۇك مەھسۇلاتلارنى تاللاپ سېتىۋېلىش كېرەك. دەسلەپتە قىممىتى بار بۇيۇملارنى سېتىۋېلىشقا قۇربى يەتمىسە، بىر مەزگىلدىن كېيىن پۇل تاپقاندا سېتىۋالسىمۇ بولىدۇ. ئۇزاق مۇددەت ئىشلەتكىلى بولىدىغان بۇيۇملارنى سېتىۋېلىشتا تېخىمۇ ئىنچىكە، ئېھتىياتچان بولۇش كېرەك.

ئائىلە بۇيۇملىرىنى سېتىۋېلىشتىكى بۇ خىل ئۆلچەمدىن باشقا، كىشىلەرنىڭ خاراكتېر، مىجەزى، ئىستېمال يۈزلىنىشى ۋە تەرەققىياتىغا قاراپمۇ، ياخشى، ئۇنۇملۇك بولغان بۇيۇملارنى

سېتىۋېلىش تەرتىپ، ئۆلچەملىرىمۇ بار. ئومۇمەن يۇقىرىقى بىرقانچە نۇقتا سېتىۋېلىش چىقىملىرىنى ئازايتىپ ئائىلىنىڭ ئىقتىسادىي، شەرت - شارائىتىنى ياخشىلايدۇ. ئائىلىگە بەرىكەت ئاتا قىلىپ، تېجەش رولىنى ئويناپ، سۈپەتلىك، ساغلام، كۆڭۈللۈك ئائىلە مۇھىتىنى يارىتىشقا ئاساس سالىدۇ.

ئائىلىگە قانداق بۇيۇملارنى سېتىۋالغاندا تېجەشلىك بولغان بولىدۇ

ئادەم ھاياتىدا ئائىلىسى ئۈچۈن ناھايىتى نۇرغۇن بۇيۇملارنى سېتىۋالىدۇ. قارىسا ئاشۇ بۇيۇملارنىڭ ھەممىسى مۇھىمدەك، ھەممىسى لازىملىقتەك بىلىنىدۇ. ئەمەلىيەتتە، نۇرغۇن ئوخشاش ئىشلەش قىممىتىگە ئىگە بۇيۇملار سېتىۋېلىنغان بولىدۇ. بەزىلىرى كېيىنچە ھەتتا ئارتۇق مەھسۇلات، ئائىلىگە يۈك بولۇپ قالىدۇ. مەسىلەن، ئارتۇق ئېلىنغان بۇيۇملار، ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرى، زامانىۋى ئۇسلۇبتا مودا قوغلىشىپ بېزەلگەن ئۆي ۋە شۇنىڭغا ماسلاشتۇرۇپ سېتىۋالغان ئائىلە سايمانلىرى دېگەندەك.

ئەگەر كىشىلەرنىڭ ئائىلىگە كېرەكلىك بۇيۇملارنى سېتىۋېلىشتا كونكرېت ئۆلچەم ۋە تەجرىبىلىرى مۇبەسسەل بولمىسا، ئۇنى ئۆزىنىڭ ئەھۋالى، جەمئىيەت ئەھۋالى، ئاتا - بوۋىلىرىنىڭ ئەنئەنە، ئۇسلۇبىغا ئاساسەن مۇۋاپىق پىلانلاپ، ئۆلچەم بېكىتىپ سېتىۋالسا بولىدۇ. بۇنىڭدا ئېنىق چەكلىمە يوق بولسىمۇ، ئۇنى ناھايىتى ئېھتىيات بىلەن چەك بېكىتىپ، ئۆلچەم تۇرغۇزۇپ سېتىۋېلىشقا توغرا كېلىدۇ. سېتىۋېلىش بىلەن ئىشلىتىشنىڭ يوللىرى بەكمۇ كۆپ، تاللاپ ياخشىلىرىنى سېتىۋېلىشنىڭ يوللىرىمۇ ئاز ئەمەس. بۇ يەردىكى گەپ جانغا دەل ئەسقاتىدىغان، تولىمۇ مۇۋاپىق، ماس كېلىدىغان، ئارتۇق كۈچ كەتمەيدىغان، ئۇزاق مۇددەت ئۇنۇم بېرىدىغان ۋە كېيىن يەنىلا قىممىتىنى ساقلاپ قالالايدىغان بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش -

ئاشۇرالماسلىقتا. ئۇنداقتا، قايسى خىل بۇيۇملارنى تاللاپ سېتىۋېلىش ئەقىل مۇئامىلە؟

1. ئۆي سېتىۋېلىش كېرەك. كىشىلىك تۇرمۇشتا ئۆي بىردىنبىر پاناھلىنىش، باي بولۇش، ياشاش، قىممەت يارىتىش، ئۆزىنى مۇستەھكەملەش، ئۆزىنى نامايان قىلىش ۋاستىسى. ئۆي بولمىسا بولمايدۇ. چۈنكى، ئاشۇ خىل بىرقاتار ئارتۇقچىلىقى بولغانلىقى بىلەنلا ئەمەس، مەڭگۈلۈك قىممىتى بىلەنمۇ ئاتا - بوۋىلار ئۆيىنى ئۆز ھاياتىدەك قىممەت، ئەزىز بىلىپ تەرەققىي قىلدۇرغان. بۈگۈنكى كۈندە ئۆي سېتىۋېلىشنىڭ يوللىرى كۆپ خىل، كۆپ مەنبەلىك بولۇپ كەتتى. بۇنىڭ شەكلى ئۇچ خىل. بىرى، يەر ئىلىپ ئۆي سېلىش؛ ئىككىنچىسى، تەييار ئۆيىنى ئىلىش؛ ئۈچىنچىسى، ئىجارە ئۆي ئىلىش. ئۆي سېتىۋېلىشنىڭ ئۇسۇلى: ئۆز پۇلىغا سېتىۋېلىش، قەرز پۇلغا سېتىۋېلىش، تاپاۋىتىگە قاراپ سېتىۋېلىش. بۇ خىل ئۇسۇللارنىڭ قايسىسى قوللىنىلسا بولۇۋېرىدۇ. سېتىۋالغان ئۆي مۇئامىلە بولۇشى، ئۆلچەملىك بولۇشى كېرەك. مۇئامىلە بولۇش ـ ئۆزىنىڭ ئەھۋالىغا باب كېلىدىغان بولۇشنى، ئۆلچەملىك بولۇش، قانۇن - تەرتىپكە ئۇيغۇن، رەسمىيەتلىرى تولۇق بولۇشنى كۆرسىتىدۇ. زادى قانداق ئۆيلەرنى سېتىۋېلىش بىلەن قانداق بېزەشمۇ ئىنتايىن مۇھىم ئىش. ئۇ بىر - بىرىگە ماس ھالدا قانات يايسا ھەم تېجەشلىك، ھەم قىممىتى مۇقىم بولىدۇ.

ئۆيىنىڭ مۇئامىلە، ئۆز ئەھۋالىغا يارىشا بولۇشى بىر ئائىلىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ ۋە تېجەشلىك ئائىلە قۇرۇشتا مۇھىم رول ئويناىدۇ.

بىرقانچە يىلنىڭ ئالدىدا بىر خىزمەتدىشىم مەندىن خېلى كۆپ قەرز پۇل سورىدى، مەن ياق دېسەم بولمايتتى. بىراق، مەن پۇلنى نېمىگە سەرپ قىلىدىغانلىقىنى، قانداق ئىشلىتىدىغانلىقى ھەققىدە سورىدىم. ئەمەلىيەتتە، بۇ مېنىڭ قەرز پۇلنى بېرىشتىن بۇرۇن بىلىشكە تېگىشلىك ئىشىم. چۈنكى، قەرز پۇلنى جايىدا

ئىشلىتىشنى تازارەت قىلىش ۋە قەرز پۇلنىڭ خېيىم - خەتىرىنى ئازايتىپ، ئۇنىڭ ۋاقتىدا، تولۇق قايتۇرۇلۇشىغا ھەيدەكچىلىك قىلىش مەسئۇلىيىتىم بار. ئۇ خىزمەتدىشىم ئىدارە سېلىۋاتقان بىنادىن 120 كىۋادرات مېتىرلىق ئۆيدىن سېتىۋالىمەن دېدى. ئۇ، بۇ ئۆي ئۈچۈن 150 نەچچە مىڭ يۈەن پۇل تۆلەيدىكەن، ئاز دېگەندىمۇ 100 مىڭ يۈەننى قەرز ئېلىشى كېرەك بولىدىكەن، ئۇ قەتئىي قارارغا كېلىپ بولغان ۋە ئىدارە بىلەنمۇ دېيىشىپ بولغانىكەن. مەن خىزمەتدىشىم ئۈچۈن ئويلاندىم. ئۇ ياخشى ئادەم، ئايالى بىرقانچە يىلنىڭ ئالدىدا ئۆلۈپ كەتكەن، قىز - ئوغۇللىرى ئۆي - ئوچاقلىق بولۇپ چىقىپ كەتكەن. ئۆزى تىغدەك يالغۇز ئىدى. توي قىلاي دەپ، بالىلارنىڭ رايىغا بېقىپ توختاپ قالغان. يېشى 55 تىن ئاشقانىدى. ئۇنىڭ ئۆيىدە ئادەم سانى ئاز، 150 مىڭ يۈەنگە ئۆي سېتىۋالسا، يەنە ئاز دېگەندىمۇ 20 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىپ ئۆينى بېزىشى، ئائىلە سايمانلىرى ئېلىشى كېرەك. بۇنچە كۆپ پۇلغا قەرزدار بولۇش ئۇنىڭ نۇرغۇن ئىشلىرىغا توسالغۇ بولىدۇ. ئەڭ مۇھىمى ئۇ يەنە قانچە يىل ياشايدۇ؟ شۇ ئۆمرىدە قەرزنى قايتۇرۇپ بولالامدۇ؟ بۇ بىر مۇھىم تەرەپ ئىككىنچى بىر تەرەپ، ئىدارە سېلىۋاتقان ئۆيلەرنى باشقىلار ئالسا، چوقۇم ئۇلار ئولتۇرغان ئۆيلەر بىكار بولىدۇ، بىكار بولغان ئۆيلەرنىڭ ھەممىسى پاراۋانلىق شەكلىدىكى ئۆي بولۇپ، ھېلىقى خىزمەتدىشىم شۇ خىل ئۆيلەردىن ئالسا، خىزمەت ئىستاژى، ئۇنۋانى قاتارلىقلارنى نەزەرگە ئالىدۇ، ئۇ چاغدا ھېلىقىدەك ئۆي ئۇنىڭغا ئازغىنە پۇلغا كېلىدۇ، قەرزدار بولمايدۇ، ھەم نۇرغۇن پۇلنى تېجەپ قالىدۇ. ئۇ چاغدا بۇ قېتىم قولغا تېگىدىغان ئۆي 70 كىۋادرات مېتىر بىلەن 80 كىۋادرات مېتىر ئارىلىقىدا بولىدۇ، ئۇنىڭغا بېزەشكە كۆپ پۇل كەتمىگەندىن باشقا، ئۆينىڭ ھەر يىلى چىقىم بولىدىغان پار، سۇ، توك، تازىلىق، مۇلازىمەت دېگەندەك ھەقلىرىمۇ مۇناسىپ ئاز بولىدۇ، بەلكىم، 120 كىۋادرات مېتىرلىق ئۆيگە قارىغاندا بىر - ئىككى ھەسسە تۆۋەن بولىدۇ. ئۇ

چاغدا، ھەر يىلى نەچچە مىڭ يۈەن خەجلەيدىغان ئىش ھەر يىلى نەچچە مىڭ يۈەن تېجەيدىغان ھالغا ئۆزگىرىدۇ، ئۇ ئادەم تۇيۇ قىلسىمۇ، يەنە نۇرغۇن پۇلى ئاشىدۇ. ئاشقان پۇلنى ئاخىرقى ئۆمرىدە كەڭتاشا يەپ - ئىچىپ، داۋالىنىپ ياكى باشقا خاسىيەتلىك ئىشلارغا ئىشلىتىپ قويسا، ئۇنىڭ ھاياتى، تۇرمۇشى مەنىلىك، بايىاشات ئۆتىدۇ. مەن مۇشۇ بىر قاتار ئىشلارنى نەزەردە تۇتۇپ، ئۇنىڭغا سەممىي چۈشەنچە بەردىم. ئۇ دەسلەپ: «بولدى مەن سىزدىن قەرز ئالمايمەن» دېدى. مەن: «ياق، مەن ھەر زامان سىلىگە قەرز بېرىمەن، بۇ پەقەت مەسلىھەتىم، مۇشۇ تەكلىپىمنى قايتا ئويلاپ ئانالىز قىلىپ باقسىلا» دېدىم. ئاردىدىن ئىككى كۈن ئۆتكەندە، مەن بىلەن قايتا مۇڭداشتى. ئۇ: بىر چوڭنىڭ، بىر كىچىكنىڭ گېپىنى ئاڭلا دېگەن گەپ بار، مەن سىزنىڭ گېپىڭىزنى چوڭلارغا مەسلىھەت سېلىپ باقتىم. ئۇلار مېنى ئەمەس، سىزنى قوللىدى، مەن قايىل بولدۇم. شۇنداق قىلاي، نېمە قىلىمەن چوڭ ئۆي ئېلىپ!» دېدى. كېيىن ئۇ 18 مىڭ يۈەنگە ھېلىقىدەك 78 كىۋادرات مېتىرلىق ئۆيدىن بىرنى سېتىۋالدى. 12 مىڭ يۈەنگە بېزىدى، ئۆي گۈلدەك چىرايلىق، چاقچاق ئۆي بولدى، 10 مىڭ يۈەنلىك ئۆي جاھازلىرى ئالدى، توققۇز مىڭ يۈەن سەرپ قىلىپ، ئوتتۇرا ياشلىق ئايال بىر بىلەن تويۇ قىلدى. ئۇ قەرزدارمۇ بولماي، باشقىلارغا يۆلەنمەيلا ئۆمۈرلۈك ئىشىنى ھەل قىلىۋالدى. ئۇ مەندىن ھازىرغىچە مىننەتدار.

بەزىلەر ھەقىقەتەن ئۆينى چوڭ، ھەشەمەتلىك بولسا ياخشى بولىدۇ دەپ قارايدۇ، ئەمما شۇنداق ئۆيدە ئولتۇرغانلارنىڭ دەردى ئۆزىگە ئايان. بەزىلەر ھايات ۋاقتىمىزدىمۇ بولسا، كەڭرەك ئولتۇرغانغا يېتەمدۇ دەپ قارايدۇ. بۇنداق قاراش ئاتا - بوۋىلارنىڭ كەڭ كەتكەن يېزا - قىشلاقلاردا ئۇ چەت - بۇ چەت ئولتۇرۇپ ئادەتلىنىپ قالغان ئادىتى، ئەنئەنىسىدىن پەيدا بولغان. ئەينى زاماندا ھەقىقەتەن ئەھۋال شۇنداق ئىدى. ئۇ چاغلاردا ئاشۇ خىل ئۆيلەرنىڭ چىقىمى يوق، ئاۋارىچىلىكى ئاز ئىدى. ھازىرقى زاماندا

ئەھۋال باشقىچە. شەھەرلەردىكى ئۆيلەر قەۋەتلەشتى، يېزىلاردىكى ئۆيلەر زىچلاشتى. شەھەرلەردىكى ئۆيلەر يۇقىرى باھادا سېتىلىدىغان بولغاندىن سىرت، ئۇنىڭ ئاز بولمىغان چىقىملىرى بار. شۇڭا، ھېلىقىدەك كەڭرى ئۆيدە ئولتۇرۇشنى چوڭ بىلگەن نۇرغۇن كىشىلەر كىرىمگە، تۇرمۇش سەۋىيەسىگە قاراپ ئىش قىلمىغانلىقتىن، ئۇ ئۆيلەرنىڭ ئايلىق، يىللىق چىقىمىغا چىقىش قىلالمىدى. بەزىلەر چوڭ ئۆيلەردە كولىدۇرلاپ قالدى. قارىسا، بالىچاقىلىرى ئۆي ئېلىپ چىقىپ كەتكەن، ئۆزى ئەر - خوتۇن يالغۇز قالغان. ئۆينى تازىلاپ بولالمىغان، مۇلازىمەت ھەقلىرى ئېغىر كەلگەن.

شەھەرلەردىن ئۆي سېتىۋالغان ۋە ئىجارە ئالغاندا، ئۆي كۆلىمىنىڭ مۇۋاپىق، ئۆزىگە ماس كېلىدىغان، بىر قەدەر كىچىك، چاققان بولۇشىنى نەزەرگە ئېلىش كېرەك. بۇنداق ئۆيلەرنىڭ تۇرلۇك چىقىملىرى ئاز بولىدۇ، ئۇ چاغدا كۆپ چىقىملارنى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ. بۇ ئۆلچەمنى ئۆي ئالغان، ساتقاندا ئالاھىدە نەزەرگە ئېلىش كېرەك. ئۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئۆز ئالدىغا ئالاھىدىلىكى، خاسلىقى، يېتەرسىزلىكى بولىدۇ. قايسىسىنى تاللاش ــ كىشىلەرنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى، خاراكتېرىگە باغلىق بولىدۇ.

2. ئۆي بېزەش. ئۆي بېزەشمۇ ھازىرقى زامانداىكى مودا ئېقىملىرىنىڭ بىرى. نۇرغۇن ئۆيلەر ناھايىتى ھەشەمەتلىك قىلىپ بېزىلىۋاتىدۇ، بېزەش ئۇسلۇبى، نۇسخىلىرى ئىنتايىن تېز سۈرئەتتە يېڭىلىنىۋاتىدۇ. بۇ ھال زور بايلىقنى خورىتىپ، ئىسراپچىلىقنى زىيادە ئاشۇرۇۋەتتى، نادان ئادەملەر بۇگۈن بىر خىل ئۆي بېزىگەن بولسا، ئەتىسى باشقىلارنىڭكىنى كۆرۈپ ئۇنى بۇزۇپ يېڭىسىنى قىلىۋاتىدۇ، ئۇلاردا مودا قوغلىشىش بىلەن ئۆزىنى كۆرسىتىش، كۆز - كۆز قىلىش خاھىشى ئىنتايىن ئېغىر بولۇۋاتىدۇ. مودا قوغلىشىپ ئۆي بېزەش نۇرغۇن ئاۋارىچىلىك ۋە ئىسراپچىلىق پەيدا قىلىدۇ. شۇنداق ئۆيلەرنى سېتىشقا ياكى

باشقا جايغا يۆتكىلىشكە توغرا كەلگەندە، بېزەك چىقىملىرى بېرىلمەيدۇ ياكى ئاز بېرىلىدۇ. زامانىۋى مەھسۇلاتلاردا بېزەلسە، سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ بۇلغىشى ئېغىر بولىدۇ. ئالىملار ياشانغانلار ئاربىسىدىكى تۈيۈقسىز ئۆلۈپ كېتىش سەۋەبىنى تەكشۈرگەندە، زامانىۋى بېزەك ماتېرىيالىرىدا بېزەلگەن ئۆيلەردە ئادەم بەدىنىگە زىيانلىق ھەر خىل پۈراق ۋە زىيانلىق ماددىنىڭ تارقىلىپ، ئادەمنىڭ مېڭە، نەپەس يولى ئەزالىرىغا كىرىپ، مېڭە توقۇلمىلىرىنى بۇزۇش ئارقىلىق، مېڭە تىقىلمىسى پەيدا بولۇش، نەپەس سىقىلىپ تۇنجۇقۇپ قېلىشتەك سەۋەبلەردىن تۈيۈقسىز ئۆلۈپ كېتىشنى كەلتۈرۈپ چىقارغانلىقىنى ئىسپاتلاپ چىقتى. ھەشەمەتلىك بېزەش ئائىلىلەرگە ناھايىتى نۇرغۇن زىيانلارنى سالىدۇ، بىزدە «تاپسا تامغا چاپلايدۇ» دېگەن گەپ بار. بۇ ئاتا - بوۋىلارنىڭ تاپقان پۇلىغا گىلەم ئېلىپ، ئۇنى تامغا چاپلىشىدىن پەيدا بولغان گەپ. لېكىن، ھازىرقى تامغا چاپلاش بىلەن ئەينى زامانىدىكى تامغا چاپلاشنىڭ پەرقى ناھايىتى زور، ئىلگىرىكىلەر ئېشىنغان پۇلغا گىلەم ئېلىپ تامغا ئېسىپ، ئۇنى زىننەت بۇيۇمى قىلغان ھەم ئۇنى بايلىق توپلاشنىڭ بىر قىسمى قىلغان. چۈنكى، باشقا كۈن چۈشكەندە گىلەمنى يۇلۇپ ئېلىپ چىقسا پۇلغا ساتقىلى بولاتتى. ئۆي بېزەشتە ئاتا - بوۋىلار ئۇزاق يىللار داۋامىدا قوللانغان ۋە ئىجاد قىلىپ قالدۇرغان ئەنئەنىۋى ئۆي بېزەش ئۇسۇلىنى قوللانغاندا، ھەم تېجەشلىك، ھەم كۆركەم، ئۇزاق يىللار مودىدىن قالمايدىغان قىلغىلى بولىدۇ. مانا بۇ، ئائىلە بېزەكچىلىكىدە مەڭگۈلۈك پۇل تېجەشنى ئىشقا ئاشۇرۇشنىڭ يولى.

ئۆي بېزەشمۇ بىر خىل ھۈنەر - سەنئەت ۋە تىجارەت بولۇپ، ئۇيغۇرلارنىڭ ئەنئەنىۋى ئۆي بېزەش، نەققاشچىلىق ھۈنەر - سەنئىتىنىڭ رەڭدار نامايەندىلىرى 400 – 500 يىللاپ ساقلىنىپ كەلدى. ئۇ بىر قېتىم كۈچەپ بېزەش بىلەن 100 يىللاپ ئۇزىنىڭ خاسلىقىنى، گۈزەل، كۆركەم، نەپىسلىكىنى ساقلايدۇ.

مانا بۇ بىزنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى دەۋرلەردىمۇ ئۆزى بېزەشتىكى چىقىش يولىمىز ۋە تاللىشىمىز بولىدۇ. بۇ يەردە بىز ھازىرقى زامان ئۇيغۇر بېزەكچىلىكىنىڭ ساختا، چاكىنا ۋە مودا خاھىشچانلىقى كۈچلۈك بولۇشتەك بىر تەرەپلىمىلىكىدىن تەدرىجىي بىزار بولۇش بىلەن بىللە، ئۇنىڭ يېتەرسىزلىكى، ئىسراپچىلىق ھالقىلىرىنىڭ كۆپلۈكىنى ھامان تونۇپ يېتىمىز.

مۇبادا بىز مۇشۇ دەۋرگە خاس بېزىمەكچى بولساق، چوقۇم ئۇنىڭ ئىجتىمائىي ئۇنۇمى، ئەڭ مۇھىمى ئىقتىسادىي ئۇنۇمىنى نەزەرگە ئېلىشىمىز كېرەك. يەنى بىز ئۇنى ھازىرقى زامانغا لايىقلاشتۇرۇپ ياساپ، ئۇنى مۇلازىمەت ياكى سودا - سېتىق ئۇچۇن ياكى بولمىسا ساياھەت كۆرگەزمە بۇيۇملىرىنى ئاساس قىلغان كۆرسىتىش ئورنى قىلىدىغان بولساق، ئۇ ھالدا بىز ئۇنى دەۋر مودا ئېقىمىغا ماسلاشتۇرۇپ بېزەشنى يولغا قويساق بولىدۇ. ئۇنداق بولمايدىكەن، ئاددىي، ئازادە، ساغلاملىققا پايدىلىق، ئېھتىياجغا ماس، مەيلى بېزىگەندە بولسۇن ياكى بېزەپ بولغاندىن كېيىن بولسۇن ئىسراپچىلىق، ئاۋارىچىلىك كەلتۈرمەيدىغان، بەلكى ئىقتىسادنى تېجەيدىغان قىلىپ بېزەشنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك.

3. گىلەم سېتىۋېلىش كېرەك. گىلەم ھەممە جايدا ئەتىۋارلىق، شۇنداقلا ئەلمىساقتىن بۇيان قەدىرلىنىپ كەلگەن ئائىلە زىننىتى بۇيۇمى. ئۇ ئۆزىدىكى سەنئەت ۋە ئۇزاق زامان ئىشلەتكىلى بولىدىغان، ئائىلىگە ھەقىقىي ھەم مەڭگۈلۈك جۇلا بېرىدىغان يۈكسەك قىممىتى بىلەن ئائىلىنىڭ ئوبرازىنى، ئائىلە سۈپىتىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ كەلدى.

كونا زاماندا گىلەمنى باي - پومېشچىكلار، ئەمەلدارلار ئىشلەتكەن. ئادەتتىكى پۇقرالار ئۇنىڭغا ئېرىشەلمىگەن. 20 - ئەسىرنىڭ 80 - يىللىرىدىن باشلاپ، گىلەم ئۆي - ئۆيلەرگە كىرىشكە، تام - تورۇسلارغا مىخلىنىشقا، 90 - يىللاردا بولسا، ئۆينىڭ ئاستىدىكى كىگىز، شىرداقلارنىڭ ئورنىغا سېلىنىشقا

باشلىنىدى. 21 - ئەسىرنىڭ باشلىرىدا كىشىلەر مودا ئېقىمى بولغان ئۇيۇ تېگىنى چاقچۇقلاشتۇرۇش ۋە پوللاشتۇرۇش ئېقىمى تەسىرىدە گىلەمنى بىر - بىرلەپ يېغىپ قويۇشقا ۋە سېتىۋېتىشكە باشلىدى. مانا ھازىر كىشىلەر يەنە گىلەمنى قايتىدىن ئۆيگە سېلىشقا باشلىدى.

گىلەم توغرۇلۇق بىزدە نۇرغۇن ھېكايىلەر بار. ئۇلارنى يىغساق، گىلەم قانچە ئۇزاق تۇرسىمۇ رەڭگى ئۆچمەيدىغان، قىممەتى چۈشمەيدىغان «ئالتۇن سېلىنچا». بىر پارچە گىلەم گەرچە باشقا سېلىنچىلارغا سېلىشتۇرغاندا قىممەت بولسىمۇ، ئاشۇ ئەرزان سېلىنچىلارنىڭ بىرنەچچە 10 پارچىسىنىڭ ئىشىنى قىلىدۇ، يەنى ھەرقانداق سېلىنچا ئەرزان، كۆركەم بولسىمۇ، ئۇ بىر - ئىككى يىلدىن كېيىن مودىدىن قالىدۇ، رەڭگى ئۆزگىرىدۇ، بازارغا ئېلىپ چىقسىڭىز ھېچقانچە پۇلغا يارىمايدۇ. گىلەمنى بىر ئەسىر ئىشلىتىپ بازارغا ئېلىپ چىقسىڭىز، يەنە ئۆزىنىڭ ئەسلىدىكى باھاسىدىن 10، 100، ھەتتا 1000 ھەسسە ئارتۇق پۇلغا ئالىدۇ. دېمەك، ئۇنىڭ ئۆلۈكىمۇ ئالتۇن دېگەنلىك بولىدۇ. سىز ئائىلە ئۈچۈن ئاز - ئازدىن پۇل توپلاپ، بىر پارچە، بىر پارچىدىن بىرقانچە يىلغىچە سەۋرچانلىق بىلەن گىلەم سېتىۋالسىڭىز، ھاياتىڭىزنىڭ ئاخىرىغىچە بولغان ئارىلىقتىكى سېلىنچا سېتىۋېلىپ، يەڭگۈشلەش ئاۋارىچىلىكىدىن قۇتۇلۇپ قالىسىز. باشقا كۈن چۈشكەندە دەرھال سىز ئۇنى نەق پۇلغا ئالماشتۇرۇپ ئالالايسىز. مەيلى قانداق بولسۇن، سىز ھەرخىل ئۇسۇللارنى قوللىنىپ، ئائىلىڭىزنىڭ سېلىنچىسى ئۈچۈن ئامال بار گىلەم سېتىۋېلىڭ.

4. تۆشەك سايمانلىرىنى ئالاھىدە قىلىش كېرەك. بەزى ئۆيلەرگە كىرىدىغان بولساق، بىر نەچچە خىل قازان، نەچچە ئون خىل چىنە - چەينەكنىڭ بارلىقىنى كۆرىمىز. بۇ بىرسى، مودا قوغلاشقانلىقىنىڭ، يەنە بىرسى، ئاياللارنىڭ مەمەدانلىق قىلىپ، ئۆزىنى كۆرسىتىشىنىڭ ئىپادىسى. ھالبۇكى، مەيلى قانداق

خىلدىكى تۆشەك سايمانلىرىنى سېتىۋالايلى، ئاز بولۇش، ساز بولۇش، مۇڭاپىق بولۇش، ئۇنىۋېرسال بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك. ئەمەلىيەت ئىسپاتلىدىكى، بىزنىڭ ئاتا - بوۋىلىرىمىز ئىشلەتكەن مىستىن ياسالغان ئائىلە سايمانلىرى يەنىلا ئەتىۋارلىق ۋە قىممەتلىك بولۇشقا مۇناسىپ. بىز ھازىرقى زامان ئېقىمىغا ماسلىشىپ، قاناداق قازان - قوموچ چىقسا، شۇنى سېتىۋالىدىغان دەۋر ئېقىم كېسەللىكى ۋە مودىغا مەپتۇن بولۇش كېسەللىكىگە گىرىپتار بولۇپ قالدۇق. بۇنىڭ بىلەن ئائىلىدە سۇت پىشۇرۇش قازىنى، تۇخۇم پىشۇرۇش قازىنى، قورۇما قورۇش قازىنى، ھورنان قازىنى، گۆش پىشۇرۇش يۇقىرى بېسىملىق قازىنى، چاي قاينىتىش قازىنى، ئاش پىشۇرۇش قازىنى دېگەندەك قازانلار دەستە - دەستە بولۇپ كەتتى. بۇلارنى سېتىۋېلىش ئىستېمال ئىسراپچىلىقى بولۇپلا قالماستىن، ساقلاش، بىر تەرەپ قىلىش، ئىشلىتىش، ئاسراش قاتارلىق جەھەتتە ئاۋارىچىلىكى بار. ئاتا - بوۋىلىرىمىز مىستىن ياسالغان بىر - ئىككى خىل ھەم شۇنداق ئۇنىۋېرسال قازانلارنى ئىجاد قىلغان. ھازىر كىشىلەر ئاشۇ خىل قازانلارنىڭ ئارتۇقچىلىقى، ياخشىلىقى، ئەپچىل، قولايلىقى، بىخەتەر، ساغلاملىققا پايدىلىق بولۇشتەك مۇھىم ئالاھىدىلىكى، خاسلىقىنىڭ بارلىقىنى ھېس قىلىدى. ھازىرقى زامان قازانلىرىنىڭ ئېنېرگىيە سەرپىياتى يۇقىرى بولۇپلا قالماي، كۆپلىرىنىڭ سالامەتلىككە زىيان سالىدىغان يېتەرسىزلىكى بار. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇزاق ئىشلەتكىلى بولمايدۇ. مىستىن ياسالغان تۇرمۇش بۇيۇملىرى چىداملىق، قالدۇقسىز يەنە پۈلغا ساتقىلى بولىدۇ. شۇڭا، تۆشەك سايمانلىرى ۋە قازان - قوموچلارنى مىستىن قىلىش، ئاز قىلىش، ساز قىلىش، مۇڭاپىق قىلىش، ئۇنىۋېرسال قىلىش، بەزى بۇيۇملارنى ئالاھىدە مېۋىلىك دەرەخلەرنىڭ ياغاچلىرىدىن ياساپ ئىشلىتىش كېرەك. مۇشۇنداق قىلغاندا ناھايىتى نۇرغۇن ئىسراپچىلىقنى تىزگىنلەپ، ئاز بولمىغان ئىقتىسادنى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ.

5. ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىنى سېتىۋالغاندا ئېھتىياتچان بولۇش لازىم. ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىنى سېتىۋالغاندا بىرىنچىدىن، پۈختا بولۇش، داغلىق بولۇشنى كۆزدە تۇتۇش كېرەك؛ ئىككىنچىدىن، ئېنېرگىيە تېجەيدىغان، ئىسراپچىلىقى ئاز، ساتقان ئورۇننىڭ مۇلازىمىتى ئەتراپلىق، ئىشەنچلىك بولۇشى كېرەك؛ ئۈچىنچىدىن، ئەپچىل، چاققان، سۈپىتى يۇقىرى بولۇشى كېرەك؛ تۆتىنچىدىن، ئۇزاق مۇددەت ئىشلەتسىمۇ سالامەتلىككە زىيان سالمايدىغان بولۇشى كېرەك؛ بەشىنچىدىن، سېتىشقا توغرا كەلسىمۇ، يەنە مەلۇم پۇلغا ساتقىلى بولىدىغان بولۇشى كېرەك.

بۇلاردىن باشقا، ئائىلىدىكى تۇك، سۇ، ئەۋرەت يولى قاتارلىقلارنىڭمۇ پۈختا، مۇژاپىق بولۇشىنى ئىشقا ئاشۇرۇش، بۇلارغا ئىشلىتىلگەن زاپچاسلارنىڭ سۈپىتىلىك بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

ئائىلىدە نۇقتىلىق تېجەيدىغان تۇرلەر

ئائىلىدە تېجەشنى يولغا قويىدىغان تۇرلەر ناھايىتى كۆپ. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ھەقىقەتەن چوڭ، بەزىلىرى شۇنچىلىك. چوڭ تۇرلەرگە ئەھمىيەت بەرگەندە كىچىك تۇرلەردە يوچۇق قېلىشى، كىچىك تۇرلەرگە ئەھمىيەت بەرگەندە چوڭ تۇرلەر قېپقېلىشى مۇمكىن. ئالدى بىلەن بىز ئەڭ مۇھىم بولغان تۇر ۋە مۇھىم بولغان چوڭ تۇرلەرنى نۇقتىلىق تونۇشىمىز، تېجەش تەدبىرلىرىنى كونكرېت تەتبىقلاپ، ئەمەلىي ئۇنۇمنى قولغا كەلتۈرۈشىمىز كېرەك. ئۇلار سۇ، تۇك، يېمەكلىك، ساغلاملىق، كىيىم ـ كېچەك، بارىدى ـ كەلدى، ئۇنۇمسىز ئائىلە ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى، قاتناش ۋاستىلىرى، قارىسىغا مەبلەغ سېلىش، ئائىلىنىڭ ئۇششاق ئىشلىرىغا چات كېرىۋېلىش، بىھۇدە جېدەل ـ ماجىرا، دە ـ تالاش قاتارلىقلار بولۇپ، دىققەت قىلىپ ئالدىنى ئالمىسا، ناھايىتى زور زىيان كەلتۈرىدۇ.

1. سۇنى تېجەش كېرەك. ھاياتلىق ئۇچۇن سۇ مۇھىمنىڭ مۇھىمى، شۇنداقلا ئائىلە ئىشلىرىنى يۈرگۈزۈشنىڭ ئالدىنقى شەرتى. لېكىن، نۇرغۇن ئائىلىلەر سۇ تېجەشكە بەكمۇ سەل قارايدۇ. ئەسلىدە سۇ تېجەش، سۇ بايلىقىنى قوغداش ئالدى بىلەن ئائىلىدىن باشلىنىدۇ. ئائىلە سۇ بايلىقىنى تېجەيدىغان بىرىنچى كۆزنەك. چۈنكى، ئىچىملىك سۇنىڭ خوراشتىكى ئەڭ چوڭ مەنبەسى ئائىلە بولۇپ، باشقا ساھەدىكى سۇ ئىسراپچىلىقىغا سېلىشتۇرغاندا ئائىلىدە ئەڭ ئېغىر بولىدۇ. ئۇ، مىليونلىغان ئائىلىلەرگە بىۋاستە چېتىلىدۇ.

سۇنى تېجەش دۇنيا خاراكتېرلىك چوڭ ۋە ئېغىر ۋەزىپە. سۇ تېجەشنى ئائىلىدىن باشلاش ئىنسانىيەت، مىللەت، ئائىلە ئۇچۇن بەخت ئاتا قىلىدىغان چوڭ ئىش. سۇنى ئائىلىدە تېجەشنىڭ كۆپ خىل يوللىرى بار، ئەڭ مۇھىمى ھەربىر ئائىلە ئەزاسى زادى قانداق قىلغاندا، سۇ ئىشلىتىشتە تېجەشلىك بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرالايدۇ؟ بۇ شۇ ئائىلە ئەزالىرىنىڭ خاراكتېرى، ئائىلە شەرت ـ شارائىتى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك. بۇ يەردە بىز مۇنداق بىر قانچە ئىشنى قانات يايدۇرغاندا، ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشكىلى بولىدۇ دەپ قارايمىز.

2. ئەسلىھەلەر پۇختا بولۇش كېرەك. ئەسلىھەلەر دېگىنىمىز، سۇ يەتكۈزۈپ بېرىدىغان تۇرۇبا، جۇمەك قاتارلىقلار بولۇپ، ئۇلارنىڭ دائىم پۇختا بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك. ئۇنى قىشتا توڭلاپ يېرىلىپ قالمايدىغان، يازدا چىرىپ، سېسىپ كەتمەيدىغان قىلىش، ھەر ۋاقىت ئاسراش كېرەك. تۇرۇبا يولى پۇختا، راۋان، جۇمەكلەر مۇستەھكەم بولۇشى كېرەك. يېرىلىپ، سېسىپ سۇ ئاقمىدىغان بولۇپ قالسا، سۇ ئىسراپچىلىقى بولۇپلا قالماستىن، باشقا جايلارغا سۇ ئۆتۈپ كېتىپ، تاملارنىڭ ئولتۇرۇشۇپ كېتىشى، بۇزۇلۇشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىشتەك ئېغىر زىيانلارنى پەيدا قىلىدۇ. تۇرۇبا ۋە جۇمەك سېتىۋالغاندا ئەرزان دەپ سۈپەتسىزنى ئەمەس، ئۇزاق مۇددەت ئىشلەتكىلى بولىدىغان،

سېسىش، چىرىشتىن ئۇزاق مۇددەت خالىي بولالايدىغان سۇپىتى ياخشى ماتېرىيالالارنى سېتىۋېلىپ قۇراشتۇرۇش كېرەك. كۆپ هاللاردا جۈمەك ئاسانلا بۇزۇلۇپ سۇ ئاقمىدىغان بولۇپ قالمىدۇ، بۇنى هەل قىلىش ئۈچۈن چوقۇم مىستىن ياسالغان، سۇ توسۇش تۆشۈكچىسىنى قوشۇمچە ماتېرىيالالار بىلەن توسقىلى بولمىدىغان، قىسقىلى بولمىدىغان، ئالماشتۇرۇپ ئىشلىتىشكە ئەپلىك، چىدامليقلىرىنى سېتىۋېلىش كېرەك. ئەڭ ياخشىسى جۈمەك بۇرمىلىق بولغان، سۇ توشۇش تۆشۈكچىسى رېزىنكە ياكى باشقا بىرىكمە ماتېرىيالالار بىلەن توسۇلمىدىغان بولۇشى كېرەك. بۇنداق جۈمەكنى ئۇزاق ئىشلەتكىلى ۋە ئۆزگەرتىپ ئىشلىتىپ سۇ تېجەش مەقسىتىگە يەتكىلى بولمىدۇ.

3. سۇ چىقىش مەنبەسىنى كىچىكلىتىش كېرەك. ئىدارىمىزدىكى بىرەيلەن سۇ پۇلىغا هەر ئايدا 200 يۈەندىن 270 يۈەنگىچە پۇل تۆلەپ ناهايىتى قارنى ئاغرىغان. شۇنىڭ بىلەن ئائىلە ئەزالىرىغا سۇنى تېجەشنى تەشەببۇس قىلغان. لېكىن، ئەسلىمەلەرنى تېجەش ئۈلچىمىگە يەتكۈزمىگەن. هەر ئايدا ئاشۇنداق پۇل تۆلەۋەرگەندىن كېيىن، رېمونتچىدىن مەسلىمەت ئالغان. رېمونتچى تەكشۈرۈپ، ئىشلەتكەن جۈمەكلەرنىڭ سۇ چىقىرىش ئېغىزىنىڭ زىيادە چوڭلۇقىنى، هاجەتخانىنىڭ سۇ ئېقىتىش مىقدارىنىڭ زىيادە كۆپلۈكىنى، تۇرۇبا يولىدا تېشىلگەن، يېرىلغان، بۇزۇلغان جايلارنىڭ خېلى كۆپ ئىكەنلىكىنى بايقىغان. بۇ ئىشتىن كېيىن، ئۇ كىشى پۈتۈن تۇرۇبا يوللىرىنى ئۆزگەرتىپ، تېجەش تېپىدىكى سۇ ئەسلىمەلىرىنى سەپلىگەن. شۇنىڭ بىلەن ياخشى ئۇنۇمگە ئېرىشىپ، هەر ئايدا 60 ~ 70 يۈەنلىك سۇ پۇلى تۆلەيدىغان بولغان. بىز بۇنى مۇنداق هېسابات قىلىپ باقايلى: ئۇ ئادەم هەر ئايدا ئوتتۇرا هېساب بىلەن 150 يۈەن تېجەپ قالسۇن.

(يۈەن) 1800.00 = (يۈەن) 150.00× (ئاي) 12 × (يىل)1

(يۈەن) 18000.00 = (يۈەن) 1800.00 × (يىل) 10

مۇبادا شۇ ئادەم 60 يىل تېجىسە، ئۇ چاغدا
(يۈەن) 108.000.00 = (يۈەن) 1800.00 × (يىل) 60
تېجەپ قالغان بولىدۇ.

بىر ئائىلىنى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن بىر كۈندە 10 كىلوگىرام سۈنى تېجەپ قالدى دەپ ھېسابلىساق، ئۇ ھالدا مۇنداق بولىدۇ:

(كىلوگىرام) 300 = (كىلوگىرام)10 × (كۈن) 30 × (ئاي)1
(كىلوگىرام) 3600 = (كىلوگىرام) 300 × (ئاي) 12 × (يىل) 1

بىز بەزى نەرسىلەرنى ئىنچىكە ھېسابلىساقلا، ئارىلىقتىكى پەرق ئايرىلىدۇ، پاكىت ئايدىڭلىشىدۇ. ھېسابلاپ كۆرسەك، ئاندىن بىز زادى قانچىلىك پايدا - زىيان بارلىقىنى ئېنىق بىلەلەيمىز. ئائىلىلەردە سۇ تېجەشتە ئىككى خىل ئۇسۇل قوللىنىش كېرەك. بىرىنچىسى، سۇ چىقىش ئېغىزىنى كىچىكلىتىش كېرەك. بۇنىڭدا جۈمەكنىڭ سۇ توسۇش نۇقتىسىدىكى رېزىنكىگە يەنە بىر تال ياكى ئىككى تال رېزىنكىنى ئۈستىگە قويۇپ، سۇنىڭ بېسىمىغا بولغان قارشىلىق كۈچىنى ئاشۇرۇپ، جۈمەكتىن ساقىپ سۇ چۈشىدىغان قىلىش كېرەك. ئادەتلىنىپ كەتكەن سۇ ئىشلىتىش ئۇسۇلى بويىچە جۈمەكنى بەك ئېچىپ سۇ ئىشلەتكەندە كۆپ ھاللاردا چۈشكەن سۇغا قارىغاندا، ئىشلەتكەن سۇيىمىز ھامان ئاز بولىدۇ. شۇنىڭ بىلەن نۇرغۇن سۇ ئىسراپ بولۇپ بىكارغىلا خوراپ كېتىدۇ. سۇ ئۆتۈش تۆشۈكچىسىنى قىسقاندا، سۇنىڭ مىقدارى ئاز چىقىش بىلەن بىرگە، بېسىمى تۆۋەنلەپ، سۇنىڭ ئىسراپ بولۇش مىقدارى ئازىيىدۇ. ئائىلىلەردە قول يۇيىدىغان، يۈز يۇيىدىغان جۈمەكلەرگە مۇشۇ خىل ئۇسۇلنى قوللانغاندا ناھايىتى ئۇنۇملۇك بولىدۇ. بۇ يەردە بىر نەرسىنى تەكىتلەش زۆرۈركى، ئاش - تاماق، كىر - قات سۇلىرى ئۈچۈن ئايرىم جۈمەك بېكىتىش، ئۇ جايلاردىكى جۈمەكلەرنىڭ سۇ توسۇش نۇقتىسىنى بوشراق قويۇش، بەك قىسۋەتمەسلىك كېرەك. بۇنىڭدىن باشقا، ئەۋرەت

يولىنى راۋانلاشتۇرۇش كېرەك. ھاجەتخانىلارغا سۇ تېجەيدىغان ئەسلىھەلەرنى ئورنىتىش كېرەك: ئىككىنچىسى، ئالدى بىلەن سۇنى چېلەك ۋە ئىدىشلارغا قاچىلاپ، ئاندىن ئىشلىتىش كېرەك. بۇنداق قىلغاندا ھەر كۇنلۇك ئىشلارغا ئىشلىتىدىغان سۇلارنى ئۆلچەملىك، مۇۋاپىق ئىشلەتكىلى، يۆتكەپ بىر تەرەپ قىلغىلى بولىدۇ. بۇنداق سۇنى ئىشلەتكەندە سۇنىڭ بېسىمى بولمايدۇ، ئىشلىتىش ئۆلچىمىنى ئالدىن مۆلچەرگىلى بولىدۇ. سۇنى تېخىمۇ تېجەش ئۈچۈن، سۇ چۈشۈش ئېغىزى كىچىك بولغان چەينەك، ئىۋرىق، چۆگۈنگە ئوخشاش نەرسىلەرگە قاچىلاپ ئىشلەتكەندە، تېجەش ئۇنۇمى تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ. مەسىلەن، ئاشۇ خىل سۇنى ئىشلىتىپ بولغاندىن كېيىنكى سۇنى باشقا داس، چېلەككە يىغىپ، سۇنى سۇزۇپ، گۈل - گىياھ، دەل - دەرەخلەرنى سۇغارسا، يەر سۈرتكۈچنى چىلاپ يۇيسا، ھويلا - ئارام‌لارغا چاچسا بولىدۇ.

4. توك تېجەش كېرەك. ئىلگىرى ئەجدادلىرىمىز ئائىلىدە ساپال چىراغ، چويۇن چىراغ، جىنچىراغ، شام ئىشلەتكەن بولسا، بۈگۈنكى كۈندە ئېلېكتىر ئېنېرگىيەسىنى مەنبە قىلغان يورۇتۇش چىراغلىرى ئىشلىتىلىدىغان بولدى. ئۇنىڭدىن باشقا، نۇرغۇن ئائىلە ئېلېكتىر ئۈسكۈنىلىرى توكنى ئېنېرگىيە مەنبەسى قىلىدىغان بولدى. بىر ئائىلىگە نىسبەتەن توك تېجەشمۇ ئىنتايىن مۇھىم. بۇنىڭ ئۈچۈن:

بىرىنچىدىن، ئائىلىدىكى توك مەنبەسىنىڭ سىم يولى، ئۈلاش مەنبەلىرى چوقۇم يۇقىرى ئۆلچەملىك، ئەلا سۈپەتلىك، بىخەتەر، تېجەشلىك بولۇشى كېرەك. مۇبادا سۈپىتى ناچار بولۇپ قالسا، ئوت كېتىش، توك سوقۇۋېتىش سەۋەبلىك ئادەم ئۆلۈشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. بىر قېتىم ئوت كەتسە، ھەتتا بىر ئۆمۈر يىغقان بايلىق نابۇت بولىدۇ. بىرەر ئادەم توك سوقۇۋېتىش سەۋەبىدىن قازا قىلسا، ئۇ چاغدا بىر ئائىلىنىڭ ئېرىشىدىغان بارلىق ماددىي، مەنىۋى خۇشاللىقى بەربات بولىدۇ. شۇڭا،

ئائىلىدىكى توك مەنبەلىرىنىڭ پۈختا، ئۆلچەملىك، بىخەتەر بولغان - بولمىغانلىقىنى داۋاملىق تەكشۈرۈپ، ۋاقتىدا رېمونت قىلىپ تۇرۇش كېرەك.

ئىككىنچىدىن، تېجەش ئۇسۇللىرىنى ياخشى قوللىنىش كېرەك. بۇنىڭغا بىرسى، تۆۋەن سەرپىياتلىق، يورۇتۇش ئۇنۇمى يۇقىرى بولغان لامپۇچكىلارنى ئىشلىتىش، يورۇتۇش زۆرۈرىيىتى بولمىغان جايلارغا چىراغ بېكىتمەسلىك لازىم. بۇنىڭدىن باشقا ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرىنى سېتىۋالغاندا، تۆۋەن سەرپىياتلىق، يۇقىرى ئۇنۇملۇك بولغانلىرىنى، تېجەش تىپىدىكىلىرىنى تاللاپ سېتىۋېلىش كېرەك.

مەلۇم سودا سارىيىنىڭ غوجايىنى ئۆزىنى كۆرسىتىش ۋە كۆز - كۆز قىلىش ئۈچۈن، ئۆزى ئاچقان ماگىزىنىنىڭ ھەممە جايىنى چىراغ بىلەن بېزەپ، رەڭگارەڭ قىلىۋەتكەن. چىقىم ئېشىپ كەتكەندىن كېيىن چىراغلارنى قىسقارتىپ، يېقىش ۋاقتىنى ئازايتقاندىن كېيىن ئېيىغا ئاران 30 ~ 40 يۈەنلىك توك پۇلى تۆلەپ، ئالدىنقى يىللاردىكىدىن 900 يۈەندىن كۆپرەك پۇلنى تېجەپ قالغان. بۇ پۇل ئۇنىڭ ئەسلىدىكى پايدىسىنى مەلۇم نىسبەتتە ئاشۇرۇشقا تۇرتكە بولغان. ئائىلىدىمۇ مۇشۇ خىل ئۇسۇلنى قوللانغاندا، تەبىئىيكى توك پۇلىنى ئازايتقىلى، تېجەپ قالغىلى بولىدۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن ئائىلىدە توكنى ئېھتىياجغا قاراپ ئىشلىتىش، ئىشلىتىش ۋاقتىنى ئەستايىدىل قىسقارتىش كېرەك.

5. ساغلام يېمەك - ئىچمەك ئادىتىنى يېتىلدۈرۈش كېرەك.

بۇ يىل جەنۇبىي جۇڭگودىكى خەينەن ئۆلكىسىگە سایاھەتكە بارغاندا، بۇ يەردىكى ئادەملەرنىڭ ئورۇق، تېرىسىنىڭ پارقىراقلىقىنى كۆرۈپ، بىر كۈنى يول باشلىغۇچىدىن سوراپ باقتىم:

— سىلەر نېمىشقا ئورۇق؟

— بىزنىڭ خاراكتېرىمىز، تەن قۇرۇلۇشىمىز مۇشۇنداق. چۈنكى، بىزنىڭ گۆشنى ئاساس قىلغان يېمەكلىكلەرنى كۆپ

ئىستېمال قىلىدىغان ئادەتتىمىز يوق، ئاساسلىقى مېۋە - چېۋە، سەي - كۆكتات، دېگىز مەھسۇلاتلىرى، ئۇي قوشلىرى قاتارلىقلارنى ئىستېمال قىلىمىز. سىلەرنى قوي گۆشىنى كۆپ يەيدۇ، دەپ ئاڭلايمەن، شۇڭا سىلەردە قان بېسىمى، سېمىزلىك، قاندا ماي كۆپ بولۇش قاتارلىق كېسەللىكلەر كۆپ ئىكەن.

يول باشلىغۇچىنىڭ بۇ گەپلىرىنى ئاڭلاپ ئويلىنىپ قالدىم ھەمدە بىزمۇ يېمەكلىك ئىستېمالىمىزنى مۇۋاپىق ئۆزگەرتىپ، تېجەش تېپىدىكى، ساغلاملىققا پايدىلىق يېمەكلىك ئىستېمالىنى بەرپا قىلىشىمىز زۆرۈر ئىكەن دەپ قاردىم.

ھازىرقى زامان راھەتپەرەسلىك كېسەللىكى سالامەتلىكىمىزنىڭ ناچارلىشىشىغا سەۋەب بولۇۋاتىدۇ. يۇقىرى ئېنېرگىيەلىك ئۇي تائاملىرى بىلەن ھايۋانات گۆشىنى ئىستېمال قىلىشنى تەدرىجي ئازايتىپ، ئۇنى قوشۇمچە تائام قىلىش كېرەك. بۇنداق قىلغاندا، يۇقىرى ئېنېرگىيەلىك يېمەكلىكلەرنى يېيىشتىن كېيىپ چىققان كېسەللىكتىن خالي بولغىلى بولىدۇ. ئۇنىڭغا سەرپ قىلغان ئىقتىسادي چىقىمنىمۇ ئازايتقىلى بولىدۇ.

يەنە بىر جەھەتتىن ئېيتقاندا لەززەت ۋە ھۇزۇر ئېلىشتەك ئالاھىدە بەختتىنمۇ بەھرىمەن بولۇش كېرەك. بىراق، ئۇ چوقۇم تەن ساغلاملىقى، ئىقتىسادي شەرت - شارائىتىنىڭ يار بېرىش دائىرىسى ئىچىدە بولۇشى كېرەك. ھازىر دەل تاماق ئىستېمالىدىكى يۇقىرى سەۋىيەدە غىزالىنىش زور چىقىم پەيدا قىلىش بىلەن بىرگە، ساغلاملىقنى زور زىيانغا ئۇچراتماقتا. ئەگەر بىز ھازىرقى زامان ئادەملىرىنىڭ يېمەكلىك ئىستېمالىدىكى بىنورمالليقتىن كېيىپ چىققان كېسەللىكلەرنىڭ داۋالىنىش چىقىمىنى قوشىدىغان بولساق، بىر ئائىلىنىڭ ئاشلىق بىلەن گۆشكە سەرپ قىلغان چىقىمىغا يېقىنلىشىدۇ ياكى ئۇنىڭدىن ئېشىپ كېتىدۇ.

بىرىنچىدىن، يېمەكلىك ئىستېمال قارىشىمىزنى ئۆزگەرتىش

ناھايىتى زۆرۈر.

ئىككىنچىدىن، يېمەكلىك ئىستېمالىدا پۇرچاق تۇرىدىكى يېمەكلىكلەرنى ئاساسىي ئوزۇقلۇق قىلىشقا يۈزلىنىش كېرەك. پۇرچاقلاردىن ياسالغان يېمەلىكنىڭ گۆش ۋە ئاشلىقلا قارىغاندا ماي مىقدارى تۆۋەن، ئادەم بەدىنىگە ئېھتىياجلىق ئوزۇقلۇق ۋە مىكرو ئېلېمېنتلار كۆپ بولۇپ، تۇرلۈك كېسەللىكلەرنى پەيدا قىلىش خەۋپى يوق، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ خىل يېمەكلىكلەرنىڭ باھاسى بىر قەدەر تۆۋەن، بۇاسىتە ئىستېمال قىلىشقا بولىدىغان بولۇپ، زور مىقدارىدىكى چىقىمنى تېجەپ قالىدۇ.

ئۇچىنچىدىن، سەي ـ كۆكتاتلارنى كۆپرەك ئىستېمال قىلىش كېرەك. سەي ـ كۆكتاتلارنىڭ ئادەم ئورگانىزملىرىغا كۆرسىتىدىغان ياخشى تەسىرى چوڭ بولىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، بۇ خىل مەھسۇلاتلارنىڭ باھاسى تۆۋەن، ئوزۇقلۇق قىممىتى يۇقىرى، ھەزىم قىلىش ئاسان بولۇپ، نۇرغۇن ئىقتىسادنى تېجەپ بېرىدۇ.

تۆتىنچىدىن، ئۆي قۇشلىرى مەھسۇلاتلىرىنى مۇۋاپىق ئىستېمال قىلىش كېرەك. ئۆي قۇشلىرىنىڭ ماي مىددىسى ئاز، قۇۋۋىتى يۇقىرى، باھاسى بىر قەدەر ئەرزان بولىدۇ. مەسىلەن،

بىر ئائىلىدىكى تۆت نوپۇس كۈنىگە 600 گىرامدىن گۆش سېتىۋالسا، بىرئايدا 18 كىلوگىرام گۆش سېتىۋالىدۇ، يەنى (يۈەنلىك گۆش) 630.00 = (يۈەن) 35.00 × 18 (كىلوگىرام) گۆش

ئۇنداقتا بىر كىلوگىرام گۆشنىڭ پۇلىغا ئۇچ كىلوگىرام توخۇ گۆشى سېتىۋالسا، ئۇ ھالدا:

(كىلوگىرام) 54.00 = (كىلوگىرام) 18 × 3

دېمەك، تەڭ قىممەتتىكى پۇلغا ئىككى ھەسسە ئارتۇق توخۇ گۆشى سېتىۋالغىلى بولىدۇ. يەنى 36 كىلوگىرام گۆشنى ئارتۇق سېتىۋالغىلى بولىدۇ.

دېمەك، قوي گۆشى سېتىۋالغانغا قارىغاندا ئۆي قۇشلىرىنى، يەنى توخۇ گۆشى سېتىۋالغاندا، بىر يىلدا بىر ئائىلىدە 6816.00

يۈەن تېجەپ قالغىلى بولىدۇ.

بەشىنچىدىن، تەييار يېمەكلىك ئىستېمالىنى مۇۋاپىق كۆپەيتىش كېرەك. تەييار يېمەكلىكنى تاللاپ ئېلىش، مۇۋاپىق ئىستېمال قىلىش كېرەك. ئۇنىڭ زىيانلىق تەرەپلىرى زىيادە كۆپ ئىستېمال قىلىشتىن كېلىدۇ. ئۇنى مۇۋاپىق ئىستېمال قىلىشقا سەل قارىماسلىق كېرەك. ئۇ ھەم ۋاقىت تېجەپ بېرىدۇ ھەم ئىسراپچىلىقنى ئازايتىدۇ. باھاسى بەك يۇقىرى ئەمەس.

6. ساغلاملىقنى ھەر ۋاقىت مۇھاپىزەت قىلىش كېرەك.

ھازىر كىشىلەرنىڭ بارلىق ئەس - خىيالى سالامەتلىكىنى ئاسراش ۋە سالامەتلىكى ئۈچۈن مەبلەغ سېلىش بولۇپ قالدى. بەزىلەر بىر ئۆمۈر تاپقان - تەرگىنىنى كېسەل داۋالىتىش ۋە سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرۈشكە قارىتىۋاتىدۇ. ئىلگىرى كىشىلەر كۆپرەك پۇل تېپىپ بايلىق توپلاپ، بەخت يارىتىشقا بارلىقىنى مەركەزلەشتۈرگەن بولسا، مانا ئەمدى ئامان - ئېسەن، سالامەت بولۇشقا بارلىقىنى ئاتايدىغان بولۇپ قالدى. راھەت - پاراغەت ئىچىدىكى غەمسىز تۇرمۇش، مول نازۇ - نېمەتلەرگە تولغان ئىستېمال كىشىلەرنى ساغلاملىق جەھەتتە بىخۇد، پاراسەتسىز قىلىپ قويدى. مۇھىت بۇلغىنىش بىلەن زىيادە يۇقىرى ئىستېمال ئادەملەرنىڭ ساپاسىنى، تەن قۇرۇلمىسىنى ۋە ساغلاملىق رېتىمىنى قالايمىقان قىلىپ، ئەۋلاد قالدۇرۇش ئىقتىدارىنى ئاجىزلاشتۇرۇپ، كېيىنكى ئەۋلادلارنىڭ تەن ساپاسىنىڭ ناچارلىشىشىغا سەۋەب بولماقتا. بىر ئائىلىدە كېسەللىك سەۋەبىدىن سەرپ بولۇۋاتقان چىقىم ھەرقانداق باشقا تۇردىكى چىقىمدىن كۆپ ۋە سىجىل بولۇۋاتىدۇ. بۇ كىشىلىك تۇرمۇشقا ئېغىر بېسىم ۋە ئىسراپچىلىق ئېلىپ كەلمەكتە. بۇ مەسىلىنى زادى قانداق ھەل قىلىش كېرەك؟ مۇنداق بىرقانچە ئىشنى نۇقتىلىق قانات يايدۇرۇش ۋە ئادەتكە ئايلاندۇرۇش كېرەك.

بىرىنچىدىن، ئىستېمال رېتىمىنى ئۆز ساغلاملىقىغا ماسلاشتۇرۇش كېرەك. بىز يۇقىرىدا غىزالىنىش ئادىتىنى ئۆزگەرتىشنى ئوتتۇرىغا قويدۇق. ئەنە شۇ ئامىللار ساغلاملىقتىكى ئاساسىي تەرەپ بولۇپ، ھازىرقى ئىستېمال قىلىش ئادىتىمىزنى تەدرىجىي ئۆزگەرتمەي، ياخشىلىماي بولمايدۇ. ناھايىتى ئېنىقكى، دۇنيادىكى بارلىق جانلىقلار بىر - بىرىگە دورا بولۇپ، ئۆزئارا تەسىر قىلىش ئارقىلىق مەۋجۇت بولىدۇ. ئاتا - بوۋىلىرىمىز بۇ جەھەتتە ناھايىتى نۇرغۇن قىممەتلىك تەجرىبىلەرنى توپلىغان، ئۆز مىجەزىگە قاراپ ئوزۇقلانغان. ئىسسىق - سوغۇق ھارارىتىنى تەڭشەپ، ساغلاملىققا ئاساس سالغان. ئۇلار قىشتا قېلىن كىيىنىپ، پۇت ۋە بېشىنى سوغۇق تېگىشتىن ساقلىغان، بېلىنى باغلاپ، يۇرەك، ئاشقازان، جىگەر، تال، ئومۇرتقا قاتارلىق قىسىملارنى قوغدىغان. ھالبۇكى، بىز ئۇنداق قىلالمىدۇق. بەلكى، نادانلارچە تېز قۇتقۇزىدىغان، تېز ئۇنۇم بېرىدىغان، ئەمما ئەگەشمە كېسەللىك پەيدا قىلىدىغان دورىلارنى يېدۇق. ئەسلىدە بۇنداق دورا يېيىشتىن ساقلىنىپ، ئۆزىمىزنى تەبىئىي رەۋىشتە ساغلام قىلالايدىغان ساغلاملىق بىلىملىرى بىلەن قورالانغان بولساق ئۇنۇمى ياخشى بولاتتى. بۇ جەھەتتە ھېلىمۇ كېچىكمەيمىز. ساۋاقنى قوبۇل قىلىپ، روھىي ۋە جىسمانىي جەھەتتە ساغلام كەيپىيات يارىتىش زۆرۈر. بۇنىڭ ئۈچۈن ھەدىسە پىشىشقلاپ ئىشلەنگەن دورىلارنى سېتىۋالماستىن، تەبىئىي دورا ئۆسۈملۈكلىرىدىن ياسالغان دورىلارنى مىجەزىمىزگە قاراپ ئىستېمال قىلىشنى ئۆگىنىشىمىز كېرەك. يەنە كۇندىلىك تائاملىرىمىزنى ئىسسىق - سوغۇقلىقىغا قاراپ تەڭشەپ ئىستېمال قىلىشىمىز، ئاندىن ئەھۋالغا قاراپ ئۆزىمىزگە دىياگنوز قويۇشنى ئۆگىنىۋېلىشىمىز كېرەك. چۈنكى، ئەڭ ياخشى دوختۇر يەنىلا ئۆزىڭىزدۇر.

ئىككىنچىدىن، ئالدىنى ئېلىشنى بالدۇر باشلاش كېرەك. نۇرغۇن كىشىلەر ئاشقازىنى ئاغرىغاندا ئاشقازان كېسىلى بولۇپ

قالدىم، دەپ چېچى چۈشۈپ كەتكەندە، تاز بولۇپ قالدىم دەپ، داۋالىنىدۇ، دورا يەيدۇ. قاندىكى ماي مىقدارى ئېشىپ كېتىش خەتىرلىك كېسەل ئىكەنلىكىنى بىلىپ تۇرۇپ، نەپسىنى يىغمايدۇ، قالايمىقان ئوزۇقلىنىدۇ، شۇنىڭ بىلەن سەمرىپ كېتىشكە باشلايدۇ. بۇ بىلىپ تۇرۇپ كېسەل باشلاپ كېلىش بولىدۇ. شۇڭا، بىز ئاشقازىنىمىز ئاغرىماستا ئاشقازانىنى ئاسرىشىمىز، چېچىمىز چۈشمەستە چاچنى ئاسرىشىمىز، قاندا ماي پەيدا بولۇپ قېلىشتىن ئاۋۋال يېمەك - ئىچمەك ۋە باشقا ئىشلارغا دىققەت قىلىشىمىز، ئالدىنى ئالىدىغان ئۇسۇللارنى قوللىنىشىمىز كېرەك. كېسەللىكتىن ساقلىنىشنىڭ ئالدىنقى شەرتى ئالدىنى ئېلىشتۇر، شۇڭا ھەر ۋاقىت ساغلاملىقتا كۆڭۈل بۆلۈپ، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىپ تۇرغاندا، كېسەل بولۇپ ئازابقا قالغاندا تارتقان ئىقتىسادىي زىيان، جىسمانىي زىياندىن ساقلانغىلى بولىدۇ.

ئەمەلىيەت ئىسپاتلىدىكى، ئەكس تەسىرى يوق ئۇنۇملۇك دورىلار ۋە ئۆسۈملۈكلەر ئادەم ئورگانىزمىنى ساغلاملاشتۇرغۇچى ۋاستە بولۇپ، ئۇ ئادەم بەدىنىگە قانچىكى بالدۇر ئۆزلەشسە، شۇنچىكى پايدىسى، ئۇنۇمى بار. بۇنداق پەرۋىشنى ئادەم ياشلىق دەۋرىدىلا باشلىشى، يەنى 35 يېشىدىن باشلاپ ئادەتلىنىشى كېرەك. ئىچكى ئەزالارغا قارىتا قۇۋۋەت قىلىش بىلەن تازىلاش، پەرۋىش قىلىش تەدبىرلىرىنى، تاشقى ئەزالارغا قارىتا مايلاش، تازىلاش، مۇھاپىزەت قىلىش، زەخمىلىنىشتىن ساقلاش تەدبىرلىرىنى قوللىنىش كېرەك. كېسەل بولغاندىن كېيىنكى مەبلەغ سېلىشنى كېسەل بولۇشتىن ئاۋۋال ئالدىنى ئېلىشقا مەبلەغ سېلىشقا ئۆزگەرتكەندە، پۇل، ۋاقىت ۋە زېھنىي كۈچ قاتارلىقلارنى تېجەپ ئىسراپچىلىقنىڭ ئالدىنى ئالغىلى بولىدۇ.

ئۇچىنچىدىن، ئىلمىي بولغان ساغلاملىق بىلىملىرىنى ئۆگىنىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش كېرەك. ئاختۇرۇپ كەلسەك، ئەل ئارىسىدا نۇرغۇن ئاددىي ساۋات، بىلىم، تەجرىبە ۋە ئىلغار

ئۇسۇللار بار. ئۇلارنىڭ نۇرغۇنلىرى ئەمەلىيەت جەريانىدا بارلىققا كەلگەن، سىناقتىن ئۆتكەن، ئەمەلىيەتتە قوللىنىلىپ زور ئۇنۇم ھاسىل قىلىنغان. بۇلاردىن باشقا، نۆۋەتتە ناھايىتى نۇرغۇن تېببىي كىتاب ۋە ماتېرىياللار نەشر قىلىنىۋاتىدۇ. ئۇلاردا نۇرغۇن بىلىم، نۇرغۇن تەجرىبە ۋە ئىلغار، قوللىنىشچان ئۇسۇل - چارىلەر تونۇشتۇرۇلغان. ئاشۇ كىتابلاردىن بىر قىسمىنى سېتىۋېلىپ، ئۇنىڭدىكى بىلىملەردىن پايدىلىنىش، تەتبىقلاش ئارقىلىق ئۆزىمىزگە دىياگنوز قويالايدىغان بولىمىز.

تۆتىنچىدىن، چېنىقىشنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇش كېرەك. چېنىقىشنى بىر خىل تەن ساغلاملىق ھەرىكىتى، مەبلەغ كەتمەيدىغان كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەدبىرى دەپ قاراش كېرەك. چېنىقىش ھەرىكىتىنى ھەرقانداق جايدا ئېلىپ بارغىلى بولىدۇ. چېنىقىشنىڭ نۇرغۇن ئاددىي ئۇسۇللىرى بار. مەسىلەن، پىيادە يول يۈرۈش، توپ ئويناش، يۈگۈرۈش، ئەمگەك قىلىش، ۋېلىسىپىت مىنىش قاتارلىقلار. مۇشۇ خىل ھەرىكەتلەرنىڭ بىر ياكى بىرقانچىسىنى ئۆزاق مۇددەت داۋام قىلسا، قان ئايلىنىشنى ياخشىلاپ، نېرۋا ھۈجەيلىرىنى جانلاندۇرۇپ، مۇسكۇللارنىڭ بەرداشلىق بېرىش ئىقتىدارىنى يۇقىرى كۆتۈرگىلى بولىدۇ. بەدەننىڭ كېسەلگە قارشى تۇرۇش كۈچىنى ئاشۇرۇپ، كېسەلنىڭ ئاسانلا چىرماپ كېتىشىدىن ساقلانغىلى بولىدۇ. بۇ بىر خىل ئەڭ ئاددىي ئۇسۇل بولۇپ، پەقەت ھۆرۈنلۈق، قاششاقلىق، نىمجانلىق، روھىي چۈشكۈنلۈك بولمىسلا قىلغىلى بولىدىغان، مەبلەغ سالماي ساغلاملىققا ئىگە بولغىلى بولىدىغان ئۇسۇلدۇر.

5. كىيىم - كېچەك ئىستېمالىغا مۇۋاپىق چەك قويۇش كېرەك. كىيىم - كېچەك ئادەمنىڭ تاشقى كۆرۈنۈشىنى پەردازلاشتا ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. ئۇنىڭ ئادەمنى سالاپەتلىك قىلىش، خاسلىقىنى ئەكس ئەتتۈرۈش رولى بار. ئۇ چوقۇم مۇۋاپىق بولۇشى، زىيادە ئېشىپ كەتمەسلىكى كېرەك. ئادەتتە بىر ئائىلىدە تۆت نوپۇس بار دېسەك، بىر يىلدا ئاز

بولغاندىمۇ تۆت قۇردىن كېيىم - كېچەك كېيىش زۆرۈرىيىتى تۇغۇلىدۇ. چۈنكى، يازدا كىيگەننى قىشتا، قىشتا كىيگەننى كۆزدە كىيگىلى بولمايدۇ. ئەمما، ئاشۇ كېيىم - كېچەكلەرنى ئاسرىسا، پاكىز تۇتسا ئىككى - ئۈچ يىل، ھەتتا تۆت - بەش يىل كىيگىلى بولىدۇ. ئەمما، ھازىرقى زامان كىشىلىرىدە قارىغۇلارچە مودا قوغلىشىش، بولۇپمۇ ئايالالاردا ئۆزىنى كۆرسىتىش ئىللەتلىرى ئىنتايىن ئېغىر. بىر يىلدا بىر نەچچە قۇر كېيىم - كېچەك ئازلىق قىلىدىغان، بۇگۈن مودا بولسا، بۈگۈن ئالىدىغان، ئەتە مودىدىن قالسا ئەتىسىلا تاشلايدىغان يامان ئىللەت يامرىغانلىقتىن، ئائىلىلەردە كېيىم - كېچەككە كېتىدىغان خىراجەت ئومۇمىي خىراجەتنىڭ كۆپ قىسمىنى ئىگىلەپ كېتىش ئەھۋالى مەۋجۇت. كېيىم - كېچەككە سەرپ قىلىنغان چىقىم ۋە ئىسراپچىلىق نۇرغۇن ئائىلىلەرنى بىر خىل سېرىقتال ئۆتىدىغان، ئىش ھەققى ئۇ ئايدىن بۇ ئايغا يەتمەيدىغان، ھەتتا قەرىزدار قىلىپ قويىدى.

كېيىم - كېچەكنى كىيمەي بولمايدۇ. ئۇنى مۇۋاپىق كېيىش كېرەك. كېيىم - كېچەكنىڭ قىممەت باھالىقلىرىنى قارىغۇلارچە مودا قوغلىشىپ ئالماسلىق كېرەك. بۇ ئائىلىنى بايىشات قىلىشتىكى، پۇل تېجەشتىكى مۇھىم بىر شەرت. بۇ جەھەتتە ئائىلە ئەزالىرىنىڭ پىكرى بىردەك، قارىشى ئورتاق، چۈشەنچىسى ئىلمىي بولۇشى كېرەك.

6. باردى - كەلدىنى مۇۋاپىق قىلىش كېرەك. كىشىلىك تۇرمۇشتا كىم بولسۇن، باردى - كەلدى قىلىپ، كىشىلىك مۇناسىۋەت تورىنى ھاسىل قىلىدۇ، تۇرمۇشنىڭ ئېچىكى قاتلاملىرىغا سىڭىشكە، كىشىلەر بىللەن بىللە ھەر خىل پائالىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىشقا توغرا كېلىدۇ، مەيلى كىم بولسۇن، بۇنداق تۇرمۇش ھالىتىدىن مەڭگۈ ئۆزىنى قاچۇرالمايدۇ، مۇشۇ جەريانىدا، تەبىئىيكى كىشىلەر بىلەن ياكى ئۇنداق ياكى مۇنداق باردى - كەلدى، ئېلىم - بېرىم قىلىشقا مەجبۇر بولىدۇ. لېكىن

ئۇمۇ لايىقىدا بولۇشى كېرەك. بەزى ئائىلىلەردە ھە دېسە، ھەر ھەپتىدە بىر ياكى ھەر ئايدا ئىككى، ئۈچ قېتىم مېھمان چاقىرىش، ئارىلاپ، ئارىلاپ باشقىلارنىڭ ئۆيىدە مېھمان بولۇش ئەھۋالى كۆرۈلۈپ تۇرىدۇ. بۇنداق باردى - كەلدى قارىماققا توغرا، نورمالدەك تۇرىدۇ. ئەمما بۇ خىل باردى - كەلدىنىڭ سېلىقى، قىلىدىغان قائىدە - تەرتىپلىرى بولىدۇ. نەتىجىسى ئىقتىسادىي جەھەتتىكى سەرپ قىلىدىغان ئەملىي قىممىتىگە بېرىپ تاقىلىدۇ. ئۆيگە توختىماي مېھمان چاقىرسا، باشقىلارنىڭ مېھمان چاقىرىشلىرىغا توختىماي بارسا، ئىناۋەت، ئوبرازىنى ئاشۇرۇش بىلەن بىرگە، شۇ ئادەمنىڭ نۇرغۇن ۋاقتى ئىسراپ بولىدۇ، ئىقتىسادىي ئەملىي كۈچى خورايدۇ. ئىش، ئەمگەكتىن قالىدۇ، بۇ شۇ ئادەمنىڭ كىشىلىك تۇرمۇشىنى خىرىسقا دۇچار قىلىدۇ. ئائىلىنىڭ ئىقتىسادىي جەھەتتىكى يۈكىنى تېخىمۇ ئېغىرلاشتۇرىدۇ. بۇ خىل باردى - كەلدىلەرنىڭ بەزىلىرىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش، تاللاپ بېرىش، تاللاپ تەشكىللەش، تېجەشلىك ئائىلە بەرپا قىلىشتا ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

7. ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرىنى مودا قوغلىشىپ سېتىۋالماسلىق كېرەك. بەزىلەر يېڭىدىن بىر خىل ئائىلە ئېلېكتىر مەھسۇلاتى بازارغا سېلىنسىلا، ئۆيىدىكى ئۇنىڭغا ئوخشاش رول ئوينىۋاتقان ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرىنى تاشلاپ، يېڭىسىنى ئالىدۇ، بۇنىڭ ئىشلىتىشتىكى ئۇنۇمى ياخشى ۋە بىرقەدەر قولاي بولسىمۇ، ئۇنى پۇل تېجەش نۇقتىسىدىن تەھلىل قىلغاندا، ئائىلە ئىقتىسادىنى بىھۇدە ئىسراپ قىلىدۇ. شۇڭا، ئوخشاش تېپتىكى، ئۇنۇمى ئالاھىدە بولمىغان ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرىنى مودا قوغلىشىپ سېتىۋالماسلىق، چىقىمنى تېجەپ قېلىش كېرەك. ھەقىقەتەن زۆرۈر بولسا، شەرت - شارائىتى يار بەرگەن ئەھۋالدا مۇۋاپىق كېلىدىغانلىرىنى سېتىۋالسىمۇ بولىدۇ.

8. قاتناش ۋاستىلىرىنى زورۇقۇپ سېتىۋالماسلىق كېرەك. ئاز - تولا پۇل تاپقان ۋە پۇل ئېشىنغان ئادەملەر ئالدىراپلا

ئاپتوموبىل قاتارلىقلارغا قىزىقىپ، زورۇقۇپ سېتىۋالىدۇ. ئاپتوموبىللارنىڭ چىقىمى ناھايىتى كۆپ بولۇپ، ئائىلىنىڭ ئومۇمىي چىقىمىنى كۆپەيتىۋېتىدۇ، بولسىمۇ بولىدىغان، بولمىسىمۇ بولىدىغان چىقىملارنى پەيدا قىلىدۇ. بۇ سېتىۋالغۇچىنىڭ ئىقتىسادىي كۈچىنى ئاجىزلاشتۇرۇۋېتىدۇ. مۇبادا تاسادىپىي قاتناش ھادىسىسى يۈز بەرسە، ئۇ چاغدا بىر ئائىلىنىڭ بېشىغا ئېغىر كۈن چۈشۈشتىن باشقا، نۇرغۇن چىقىم پەيدا قىلىدۇ. بۇنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، ئاشۇ خىل ئاپتوموبىللارنى زۆرۈر ئېھتىياجى بولمىسا سېتىۋالماسلىق، ھېسسىياتقا تايىنىپ قىزىپ كېتىپ بىھۇدە ئىسراپچىلىق قىلماسلىق كېرەك. جىددىي ئېھتىياجلىق بولغاندا، مۇلازىمەت تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئاپتوموبىللارنى ئىجارە ئېلىپ ياكى ھۆددە ئېلىپ ئىشلەتسىمۇ ناھايىتى ياخشى بولىدۇ.

9. قارىسىغا مەبلەغ سېلىشتىن ساقلىنىش كېرەك. ئائىلىدە مۇئەييەن مەبلەغ سېلىش ئىشلىرى دائىم بولۇپ تۇرىدۇ. بۇنداق ئەھۋالغا دۇچ كەلگەندە چوقۇم قارىغۇلارچە مەبلەغ سېلىشقا قىزىپ كەتمەي، ئالدىن پىلانلاپ، پايدا - زىيان، شەرت - شارائىت، خېيىم - خەتەر قاتارلىقلارنى ئەستايىدىل، ئىنچىكە تەھلىل قىلىپ، ئاندىن مەبلەغ سېلىش كېرەك.

10. باشقىلارنىڭ ئائىلە ئىشلىرىغا چات كىرىۋالماسلىق كېرەك. ھەرئادەم ئۆزىنىڭ ئائىلىسى بىلەن بولۇشى كېرەك. ئۇرۇق - تۇغقان، قوشنىلار ۋە باشقا تونۇش - بىلىشىلەرنىڭ ئائىلە ئىشلىرىغا ئارىلىشىشىغا بولمايدۇ. ئارىلاشقاندىن كېيىن، ئەھۋالنىڭ نەتىجىسى بىز ئويلىغاندەك چىقىشى ناتايىن. بۇنداق ئەھۋالدا ئارىغا يىرىكچىلىك چۈشىدۇ - دە، ئاخىردا دۈشمەنلىشىش، بىر - بىرىگە زىيان سېلىش ئەھۋالى كۆرۈلۈشى مۇمكىن. بۇ ئائىلە بىخەتەرلىكى، ئائىلە ئىقتىسادىي كاپالىتىگە نۇقسان يەتكۈزىدۇ. بۇمۇ ئىسراپچىلىقنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

11. باشقىلار بىلەن ئىناق، ئىجىل ئۆتۈش لازىم. بىر ئائىلە ئەزالىرى ئىناق بولۇش ۋە باشقىلار بىلەن ئىناق ئۆتۈشى كېرەك. بۇنداق بولمايدىكەن، جېدەل - ماجىراغا يولۇقسا، تېزلا خاپىلىق پەيدا بولىدۇ. بۇ خاپىلىق ئاخىردا ئىقتىسادىي زىيان كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. شۇڭا، باشقىلار بىلەن جېدەل قىلماسلىق، باشقىلارنىڭ جېدەل - ماجىرالىرىغا مەمەدانلىق قىلىپ ئارىلىشىپ، زىددىيەت، يىرىكچىلىك سالماقلىق كېرەك. كىشىلىك مۇناسىۋەتتە تالاش - تارتىش، زىددىيەت قاتارلىق مەسىلىلەر كۆرۈلگەندە، تىنچ، توغرا يول بىلەن ئىلمىي ھەل قىلىش، جېدەل - ماجىرا قىلماسلىق، قارشى تەرەپكىمۇ، ئۆزىگىمۇ بەھۇدە ئىقتىسادىي زىيان سالماسلىق كېرەك.

ئاشلىقنى تېجەيلى

ھەشەمەتچىلىك، كۆز - كۆز قىلىش، شۆھرەتپەرەسلىك دېگەندەك بىرقاتار ناچار ئىللەتلەرنىڭ تەسىرىدىن مېھماندارچىلىقىمىز زىيادە ھەشەمەتلىك، ئىسراپچىلىق بىلەن تولۇپ كەتكەنىدى. قانچە قېتىملاپ تەشۋىقاتلاردا نۇرغۇن ئەمەلىي مىسىاللار تىلغا ئېلىنىپ تەنقىد قىلىنغان ۋە ئىسراپ قىلماسلىق تەشەببۇس قىلىنغان بولسىمۇ، ئۇنىڭ تەسىرى، ئۇنۇمى كۆرۈنەرلىك بولمىغانىدى. مانا ئەمدى ئۇ كىشىلەرنىڭ ئىقتىسادىغا ۋە تۇرمۇشىغا تەسىر كۆرسىتىۋېدى، كىشىلەر سەل سەگەكلەشتى. بىراق، ئۆگىنىپ قالغان خۇيدىن دەمال ۋاز كېچەلمەي قالدى. ئىدىيەسىدە، كۆڭلىدە تېجەش، مۇۋاپىق بولۇشنى خالىسىمۇ، ئەمەلىيىتىدە كۆرسەتمىدى. يېقىندىن بۇيان سورۇنلاردا تېجەشلىك بولۇش تەشەببۇس قىلىندى. بىراق، كونكرېت ئەمەلىيلەشمىدى.

1. ئۆتمۈشنى ئۇنتۇپ قالمايلى. توق يۇرگەنده ئاچ قالغان ۋاقىتلارنى ۋه ئاچلىقنىڭ ئازابلىرىنى ئېسىمىزدىن چىقىرىپ قويساق بولمايدۇ. داۋاملىق هالدا ئاچ قېلىشتىن ئىبارەت خىرىسنىڭ دائىم مەۋجۇتلۇقىنى كۆز ئالدىمىزدىن كەتكۈزمەي، بىر خار بولغان نەرسىنىڭ يەنە ئەزىز بولىدىغانلىقىنى، ئەزىزلىگەندىلا، ئادەم ئۆزى قەدىرسىزلىك ۋه بىچارىلىككە گىرىپتار بولمايدىغانلىقىنى ئەستىن چىقىرىپ قويساق بولمايدۇ.

2. تېجەشنى ئۆزىمىزدىن باشلىشىمىز كېرەك. مەيلى قانداق ئادەم بولسۇن، تېجەشنى ئۆزىدىن باشلىشى هەمده باشقىلارنى تېجەشكە پائال يېتەكلىشى كېرەك. ئۆزىنىڭ ئەمەلىيىتى ئارقىلىق تەسىر كۆرسەتكەنده، ئۆزىگىمۇ، قارشى تەرەپكىمۇ تەسىر كۆرسىتىپ، قولايلىق ياراتقىلى، قىلماقچى بولغان ئىشقا يول ئېچىپ، ئورتاق قىلىشنى ئىشقا ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

3. چىن دىل بولۇش كېرەك. تېجەش، ئاسراش، ئىسراپ قىلماسلىق تۇيغۇسى، هەربىرىتى هەقىقىي بولۇش كېرەك. شۇنداق بولغاندىلا، ئەمەلىي ئىش قىلىپ باشقىلارغا ئۈلگە بولغىلى، باشقىلارنى قايىل قىلغىلى، نەتىجىگە ئېرىشكىلى بولىدۇ.

4. ئۆزى ۋه ئۆزگىلەرنىڭ ئىسراپچىلىق قىلىشىغا يول قويماسلىق كېرەك. بۇ خىل ئادەت شۇ ئىشتا ئۈتۈق قازىنىشقا، جۇرئەتلىك بولۇشقا ئاساس سېلىپ بېرىدۇ. تېجەش، پائالىيىتىنى ئۇزاق مۇددەت داۋاملاشتۇرۇپ، ئاخىرىق هەربىرىگە قىلىنەما قىلغىلى بولىدۇ.

5. بىلىملىك، ساپالىق بولۇش كېرەك. پايدىنى بىلەلەيدىغان، هېسابات قىلىپ پەرقىنى ئايرىپ، ئۈتۈقىنى نامايان قىلالايدىغان

بولۇش، سۆز ـ ھەربىر تەرەققىيات قانۇنىيىتىگە ئاساسەن بولۇش كېرەك. شۇنداق قىلغاندا، باشقىلارنىڭ مەسخىرىسىگە تاقابىل تۇرۇپ، يېڭىچە تەسىر قىلىش كۈچى بىلەن باشقىلارنىڭ قوللىشى، قارشى ئېلىشىغا ئېرىشكىلى بولىدۇ.

پاكىزلىق ـ تېجەشنىڭ ئۇل تېشى

پاكىزلىق ـ ساغلاملىقنىڭ ئاساسى، ئادەمنىڭ سۆلەت، سۈپەت ۋە دەرىجىسىنىڭ مەنبەسى بولۇپ، كىشىلىك تۇرمۇش، ئىجتىمائىي پائالىيەتلەردە ئۇنىڭغا قىلچىلىكمۇ سەل قاراشقا، يۈزە مۇئامىلە قىلىشقا بولمايدۇ.

بىر ئائىلىگە نىسبەتەن پاكىزلىق پۈتۈن ئائىلىنىڭ سۈپەت ـ ساپاسىنى ئەكس ئەتتۈرىدىغان، ئائىلە ئەزالىرىنىڭ روھىي ھالىتى، ساغلاملىقىغا بىۋاستە تەسىر كۆرسىتىدىغان مۇھىم ئامىللارنىڭ بىرى. پاكىز ئائىلىدە ھەممە نەرسىلەر يېڭى، ساغلام، سۈپەتلىك، يارىشىملىق كۆرۈنىدۇ. ئۆزى كۆرسە تېنى يايرايدۇ، باشقىلار كۆرسە سۆيۈنۈپ ماختايدۇ. دېمەك، پاكىز ئائىلە ئادەمگە روھ، ئىلھام، پەخىرلىنىش، سۆيۈنۈش ئېستېتىك زوق، خۇشخۇيلۇق، مېھىر ـ مۇھەببەت ئاتا قىلىدۇ، شۇنداق ئېيتىشقا بولىدۇكى، بەزى ئۆيلەر شۇقەدەر ئاددىي بولسىمۇ، بىراق يەنىلا بىر خىل يېقىشلىق كۆرۈنىدۇ. مانا بۇ شۇ ئائىلىنىڭ پاكىزلىقىنىڭ ئالامىتى، ئائىلە ھەرقانچە نامرات، ھەرقانچە مال ـ مۈلكى ئاز ۋە ئائىلە جابدۇقلىرى يوق دېيەرلىك بولسىمۇ، پاكىز، رەتلىك بولسىلا، ئۇ يەنىلا بىر خىل ئىللىق، ئازادە، راھەت تۇيغۇسى بېرەلەيدۇ. بىر ئائىلىنىڭ ھەممە نەرسىسى تولۇق ياكى ئېشىپ ـ تېشىپ تۇرىدىغان بولسىمۇ، مەينەت، تەرتىپسىز بولسا، ئۇنداق ئائىلە ئادەمگە بىر خىل سۆرۈن، قىستا ـ قىستاڭ، ئېلىشاڭغۇ كۆرۈنىدۇ. بىز ئائىلىدىكى تازىلىق، پاكىزلىق ئەنئەنىسىنى

تېجەش پائالىيىتىگە تەتبىقلىساقمۇ، ئۇنىڭ ئۇنۇمى ئالاھىدە يۇقىرى بولىدۇ.

ئائىلىنى پاكىز تۇتقاندا، ئائىلىدىكى ھەرخىل بۇيۇملار پاكىز تۇرىدۇ ۋە ئۇنىڭ ئىشلەش، ئىشلىتىش ئۆمرى ئۇزۇن بولىدۇ. چۈنكى، پاكىز تۇرغاچقا، ئۇپراش، ئۆڭۈش، كونىراش دەرىجىسى تۆۋەن بولىدۇ. يەنى ئائىلىگە قويۇلغان بۇيۇملار چاڭ - توزان، دات ۋە باشقا سۈنئىي ئامىللارنىڭ بۇزۇلۇشى بىلەن زىيانغا ئۇچراپ بالدۇر كېرەكتىن چىقىپ كەتمەيدۇ، ئۇزاق مۇددەت ئىشلەتكىلى بولىدۇ. مەسىلەن، ئۆي جاھازلىرى مودا بولغان بۇگۈنكى زامانداا، ئاشۇ ئۆي جاھازلىرىنى ناھايىتى ياخشى ئاسراش زۆرۈر. ئاسراشنىڭ ئالدىنقى تەدبىرى پاكىز تۇتۇش بولۇپ، پاكىز تۇتۇلسا ئاسان كونىرىمايدۇ، ئۇزاق مۇددەت مودا ھالەتتە ئىشلەتكىلى بولىدۇ. شۇ خىل بۇيۇملارنى ساتىدىغان چاغدىمۇ تېز، كۆپرەك پۇلغا ساتقىلى بولىدۇ. ئائىلىدىكى پاكىزلىق يۇرۇش - تۇرۇشتا پاكىز بولۇشقا ئىجابىي تەسىر كۆرسىتىدۇ: مەسىلەن، كىيىم - كېچەكلەرنىڭ پاكىز بولۇشى، چاچ - ساقالنىڭ پاكىز بولۇشى، قول - پۇت، يۈز - كۆز، پۈتۈن بەدەننىڭ پاكىز بولۇشى ئادەمگە سۈبەت - سالاپەت بەرگەندىن باشقا، كىشىلەر ئارىسىدىكى ئابرۇي، ئوبرازىمۇ ياخشى بولىدۇ. مەسىلەن، بىر ئادەم بىر يىلدا ئۇچ قۇر كىيىم - كېچەك كىيدى دېسەك، ئۇنى پاكىز تۇتقاندا، ئىككى ياكى ئۇچ يىل، ھەتتا ئۇنىڭدىنمۇ ئۇزاق ۋاقىت كىيگىلى بولىدۇ، پەقەت بولمىغاندا ئۇچ يىل كىيدى دېسەك، ئىككى يىل ۋاقىت تېجىلىدۇ. ئادەتتە بىر قۇر كىيىم ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 300 يۈەن، ئۇچ قۇرى 900 يۈەن دېسەك، ئاشۇ خىل كىيىملەرنىڭ پاكىزلىقى سەۋەبلىك ئىككى يىل ئارتۇق كىيسە، ئۇ ھالدا 1800 يۈەن تېجەپ قالغان بولىدۇ.

ئۆي جاھازلىرىنى بەش يىلدا كونىراپ كەتتى دېسەك، ئۇنى ئۇزاق مەزگىل پاكىز تۇتقاندا، 10 يىل ئىشلەتكىلى بولۇشى مۇمكىن. ئۇ چاغدا يەنە بىر قارار ئارتۇق ئىشلىتىش

ئىمكانىيىتى تۇغۇلدى دېگەن گەپ. بىر يۇرۇش ئائىلە جاھازىسى ئادەتتە 8 ــ 10 مىڭ يۈەن بولىدۇ. پاكىز تۇتۇش ئارقىلىق بىر مەزگىل ئارتۇق ئىشلەتسە، ئۇ چاغدا ئوخشاشلا 8 ~ 10 مىڭ يۈەننى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ. بىر ئائىلىگە نىسبەتەن مۇشۇ بىر قاتار ئىشلارلا كۆپايە قىلمايدۇ. چۈنكى، ئائىلىدە پاكىزلىققا مۇناسىۋەتلىك بولغان ناھايىتى نۇرغۇن ئىشلار مەۋجۇت. بۇ ئىشلاردا پاكىزلىق بولسا ئېنىقكى، ئۇزاق مۇددەت ئىشلىتىش پۇرسىتى يارىلىپ، ئائىلىنىڭ غايەت زور چىقىمى تېجىلىپ، ئائىلىنىڭ بايلىقى، مال ـ مۈلۈكى كۆپىيىدۇ.

پاكىزلىقنىڭ خاسىيىتى بەك كۆپ، ئازراق مەبلەغ، ۋاقىت، كۈچ سەرپ قىلساق، ئۈنۈملۈك ئادەتلەنسەك، ئاندىن شۇنداق بىر خىل ئىستەك بولسا، ئۇنى ئۇزاق مۇددەت داۋاملاشتۇرغىلى بولىدۇ.

دېمەك، پاكىزلىق پۈتكۈل تېجەش پائالىيىتىنىڭ گۈل يۈزلۈك سۈبات، ئۇنى يار تۇتۇڭ، ئۇ سىزگە گۈزەللىك، بەخت ئاتا قىلىدۇ.

ئائىلىدىكى تېجەشنىڭ ئەپلىك ئۇسۇللىرى

كۆپ هاللاردا ئائىلىدە نۇرغۇن ئىشلارغا سەل قاراش خاھىشى مەۋجۇت. بۇ نۇرغۇن ئىشلارنىڭ يۇرۇشمەسلىكى، سۆرۈلۈپ، تاشلىنىپ كاردىن چىقىپ كېتىشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، مانا بۇ ئائىلىدىكى تېجەش ئىشلىرىنى نەتىجىسىز قىلىپ قويىدۇ، بەزىدە ئايرىم نەرسىلەرنى قايتا ئىشلىتىش، ئاسراش زۆرۈرىيىتى تۇغۇلسىمۇ، ئۇنى قايتا ئىشلىتىشتىكى، ئاسراشتىكى ئاددىي تەرتىپ ـ ئۇسۇللارنى بىلمەي قالىمىز. ئەگەر ئۇنىڭ ئاددىي ئۇسۇللىرىنى بىلىۋالساق، بىز ئۇنىڭدىن قايتا پايدىلىنىش ئۇنۇمىگە ئېرىشەلەيمىز. ئائىلىدىكى، تۇرمۇشتىكى ئاشۇ نەرسىلەردىن پايدىلىنىش بىلىملىرى، تەرتىپ، ئۇسۇللىرى بەكمۇ

ئاددىي ۋە ئۇنۇملۇك، ئۇنى ئۆزىمىز سىناق قىلغاندىن باشقا، باشقىلارنىڭ تەجرىبىلىرىدىن قوبۇل قىلىشىمىزغا، تۇرمۇشقا ئائىت كىتابلاردىن ئۆزلەشتۈرۈشىمىزگە توغرا كېلىدۇ. بىز بۇ يەردە بىرقانچە مۇھىم ئۇسۇلنى تونۇشتۇرىمىز.

قازان تېشىلىپ كەتسە: بىرىنچى خىل ئۇسۇل: ئالدى بىلەن ئازراق ئالیۇمىن پارچىسى تاپسىز، ئاندىن ئۇنى تۆمۈردىن ياسالغان چۆمۈچكە سېلىپ، ئوتقا قويۇپ، ئالیۇمىن پارچىسىنى ئېرىتىسىز. يەرگە ئازراق ئوتۇن كۆلى يېيىتىپ، ئېرىگەن ئالیۇمىننى تۆكۈپ تەكشىلەپ، تېشىلگەن قازاننىڭ تۆشۈكىنى ئالیۇمىن ئېرىتمىسىنىڭ ئۇستىگە قويۇپ، تۆشۈكتىن چىققان ئالیۇمىننى قازاننىڭ ئىچكى يۈزى بىلەن ئوخشاش قىلىپ لاتا بىلەن تەكشىلەپ قويسىڭىز قازان تۆشۈكى ئېتىلىدۇ، ئالیۇمىن قېتىپ تۆشۈك ئېتىلگەندىن كېيىن، قۇم قەغەز بىلەن ئالدى - ئارقىسىنى تەكشىلەپ قويسىڭىز بولىدۇ؛ ئىككىنچى خىل ئۇسۇل: چىنە سۇنۇقى، ساپال قاچا، كوزا، تەشتەك سۇنۇقلىرىنى ئېزىپ، تالقان قىلىپ، تۇخۇم ئېقى بىلەن ئارىلاشتۇرىسىز، ئۇنى قازاننىڭ تېشىلگەن جايىغا چاپلىسىز، تۆشۈك بىرقەدەر چوڭ بولسا، چىنە سۇنۇقى ياكى ساپال سۇنۇقىدىن بىر پارچىسىنى تۆشۈك ئىچىگە كىرگۈزۈپ، ئاندىن تۇخۇم ئېقى ئارىلاشمىسىنى چېپىپ، سالقىن جايدا قۇرۇتسىڭىز، قازانىنى قايتا ئىشلەتكىلى بولىدۇ.

فارفۇر قاچىلار چېقىلغاندا: بىرىنچى خىل ئۇسۇل: بىر قوشۇق زەمچىنى بىر قوشۇق سۇغا چىلاپ ئېرىتىپ قىزدۇرۇش كېرەك. چېقىلغان فارفۇر قاچىنى پاكىز تازىلاپ قۇرۇتۇپ، قىزدۇرۇلغان زەمچە ئېرىتمىسىنى چېقىلغان جايغا سۈرتۈپ، ئۇستىگە مۇڭاپىق كېلىدىغان يەنە بىر پارچە چاقچۇق پارچىسىنى چاپلاپ قويسا، سۇنغان فارفۇر بۇيۇم ياكى چىنە - چەينەك ئەسلىگە كېلىدۇ؛ ئىككىنچى خىل ئۇسۇل: گىپىس توپىسىنى يېڭى تۇخۇم ئېقىغا ئارىلاشتۇرۇپ، ئۇماچ قىلغاندىن كېيىن چېقىلغان فارفۇر

بۇيۇمنىڭ يېرىقىغا كىرگۈزۈپ، يەملەپ قويسا، بىر كېچە - كۈندۈزدىن كېيىن ھېلىقى جاي ناھايىتى چىڭ تۇتىدۇ.

كۆزئەينەك تۇمانلاشقاندا: ئازراق نەملىكى بار، قۇرۇقلا مايىل كىر سوپۇن پاراشوكىنى كۆزئەينەكنىڭ ھەر ئىككى كۆزىگە سۈركەپ، ئارقىدىنلا قۇرۇق ھالەتتە تەكشى سۈرتۈپ تازىلاپ چىقىرىۋەتسىلا، تۇمان بولمايدۇ.

داس تېشىلىپ قالسا: چىش پاستىسىنىڭ قېپىنىڭ بويىنىدىكى ئالىيۇمىن پېچەتنى كېسىۋېلىپ، ئۇنى يۆگەپ، داسنىڭ تۆشۈكىگە تىقىپ، ئاستىغا قاتتىق نەرسە قويۇپ، ئۇستىدىن بولقا بىلەن ئۇرۇپ ياپلاقلىسا، تۆشۈك ئېتىلىپ قالىدۇ.

ۋېلىسىپىتنىڭ كامېرى، رېزىنكە ئاياغلار يىرتىلىپ كەتكەندە: كونا رېزىنكە بۇيۇملارنى قىرىق ھەسسە بېنزىنگە چىلاپ ھاۋا ئۆتمەيدىغان ساپال كورىغا سېلىپ، ئاغزىنى مەھكەم ئېتىپ، بىر ھەپتە قويۇپ قويسا يېلىم سۈيۇقلۇقى ھاسىل بولىدۇ. بۇ سۈيۇقلۇق بىلەن رېزىنكە بۇيۇملارنىڭ تېشىلگەن، يىرتىلغان جايلىرىنى يەملىگىلى بولىدۇ.

ئاق تامغا رەسىم چاپلىغاندا: تامغا رەسىمنى چىش پاستىسى بىلەن چاپلىسىڭىز ھەم چىڭ، ھەم كۆركەم بولىدۇ.

نۇسخا ئېلىش ئۇسۇلى: سىزدە نۇسخىئالغۇ بولمىسا، نۇسخىسىنى كۆپەيتىدىغان گېزىت، گۇل نۇسخىلىرىنى كۆپەيتىشتە، ئاق قەغەزنىڭ يۈزىگە شامنى تەكشى سۈركەپ، نۇسخا ئالىدىغان بۇيۇمنى شام سۈركەلگەن قەغەز يۈزىگە چاپلاپ، ئۇستىدىن ياپلاق بۇيۇم بىلەن تەكشى سۈركەيمىز. شام سۈركەلگەن قەغەزگە نۇسخا تەتۈر چۈشىدۇ، ئۇنىڭغا يەنە ئاق قەغەزنى چاپلاپ، شام يوق تەرىپىدىن يۇقىرىقىدەك ياپلاق بۇيۇم بىلەن سۈركەپ بەرسىڭىز ئوڭ چىقىدۇ.

سولياۋ داس، چېلەكلەر يېرىلسا: ئالدى بىلەن چاك ئورنى پاكىز تازىلىنىدۇ، ئاندىن مەلۇم مېتال، يەنى پىچاققا ئوخشاش

نەرسىنى ئوتتىا قىزدۇرۇپ قىزارتىپ، چاك ئەتراپىغا سۈركەپ، يېرىلغان چاك بىر - بىرسىگە چاپلاشقانغا قەدەر سۈركەش كېرەك.

ياغاچ بۇيۇملاردىكى سىرنى چىقىرىش: ئىشلىتىپ بولغان تەسۈر روشەنلەشتۈرگۈچى دورا (شىيەنپىك)نى سىر بار يەرگە سۈركىسىلا بولىدۇ.

گىلەمنىك بېسىلىپ كەتكەن جايىنى ئوڭلاش: ئىسسىق سۇغا چىلانغان لۆڭگىنى سىقىۋېتىپ، گىلەمنىك بېسىلىپ ئىز قالغان جايىغا يەتتە - سەككىز مىنۇت بېسىپ قويۇش كېرەك. لۆڭگىنى ئېلىۋېتىپ ھەم شامالدۇرغۇچى بىلەن سوۋۇتۇش، ھەم چوتكىلاپ بېرىش كېرەك.

فارفۇر قاچىلارنى يەملەش: 100 گىرام كالا سۈتىگە 30 گىرام ئاچچىقسۇنى ئاز - ئازدىن ئارىلاشتۇرۇپ، بىر دانە تۇخۇم ئېقىغا سۇ قوشۇپ، بۇ ئىككىسىنى ئارىلاشتۇرۇپ، ئۈستىگە ئازراق يۇمشاق ھاك سىلىپ ئۈماچ ھالەتكە كەلتۈرۈش كېرەك. بۇنى سۈنغان چاقچۇقلارنى چاپلاشقا ئىشلەتسە بولىدۇ. يەملىگەندە شوينا بىلەن تېڭىپ قويۇش، قۇرۇغاندىن كېيىن ئوتقا ئازراق قاقلاش كېرەك.

ئەينەك كېسىش: بىر تال چىنە پارچىسىنىك ئۈچلۇق يېرىدىن پايدىلىنىپ، ئۇنى ئەينەك ئۈستىگە كۇچ بىلەن سىزسا ئىز چىقىدۇ، ئۇ ئىزغا ئاساسەن ئەينەكنى پارچىلىسا بولىدۇ.

بىرىنژا گاللىشىپ قالسا: بىرىنچى خىل ئۇسۇل: تىغنى قاينىق سۇغا، يەنى 60 گىرادۇستىن يۇقىرى سۇغا سىلىپ ساقال ئالسا، يېڭى ژاقتىدىكىدەك ئۆتكۈرلىشىدۇ؛ ئىككىنچى خىل ئۇسۇل: ئەينەك ئىستاكانغا مۇژاپىق مىقداردا سۇ بىلەن مۇز سىلىپ، تىغنى بىرئاز سىلىپ قويۇپ، ئاندىن ئەينەك ئىستاكاننىك يېنىغا بارماق بىلەن بېسىپ تۇرۇپ سۈركىسە، تىغ ئۆتكۈرلىشىدۇ. 10 ~ 15 قېتىمغىچە ئىشلەتسىمۇ يېڭى ھالەتتە ئىشلەيدۇ.

ماي قەلەمدىن سىياھ چىقمىسا: قەلەمنى تىك تۇتۇپ، ئەينەككە ۋە خەت يېزىۋاتقان قەغەزگە بىر نەچچە قېتىم خەت يازسا بولىدۇ. ئەگەر مەلۇم مەزگىلدىن كېيىن سىياھ بولسىمۇ خەت چىقمىسا، ئوتقا قاقلىسا سىياھ ئېرىپ، قەلەم راۋان چىقىدىغان بولىدۇ.

ھەرخىل تۈرۈبا يولى توسۇلۇپ قالسا: دىيامېترى 100 مىللىمېتىر كېلىدىغان بىر مېتىر ئەتراپىدىكى شىلانكىنى توسۇلۇپ قالغان جايغا كىرگۈزۈپ، بىرقانچە قېتىم پۈۋلىۋەتسىلا تۈرۈبا يولى ئېچىلىدۇ.

رەختلەر دەزمالدا كۆيۈپ قالسا: مۇزاپىق مىقدارىدا سودا پاراشوكىنى سۇغا ئارىلاشتۇرۇپ ئۈماچ قىلىپ، يىپەك رەختلەردىكى دەزمالدا كۆيگەن جايغا سۈرتۈپ، قۇرۇغاندىن كېيىن قېقىۋەتسە بولىدۇ.

تاماق تۇزلۇق بولۇپ قالسا: پاكىز رەختكە ئازراق گۈرۈچنى ئوراپ ئاش سۇيىگە سېلىپ، ئازراق قاينىتىسىلا، ئاشنىڭ تۇزى تەڭشىلىدۇ.

دەزمال بولمىغاندا: ئاستى تەكشى كۇرۇشكا ۋە ئاستى تەكشى قۇتىغا قاياناق سۇ ئېلىپ، كىيىمنى دەزمالسىا ئالاھىدە سۇپەتلىك بولىدۇ.

كىيىم ساقلاش: ئالدى بىلەن تازىلاپ دەزمالاش، ئاندىن ساقلايدىغان جايغا قويۇش، ئايدا بىر قېتىم ئاپتاپقا سېلىپ، تازىلاش، دەزمالاش كېرەك.

سولياۋ تۈك ياغلىشىپ قالسا: توغرىغىنى ئېرىتىپ، تۈك ئىچىگە تۆكۈپ، ئازراق تۇز قوشۇپ ئىسسىق تۇز سۇيى بىلەن چايقىۋەتسە بولىدۇ.

ياغ بوتۇلكىسىنى تازىلاش: گۈرۈچ يۇغان سۇنى ياغ بوتۇلكىسىنىڭ يېرىمىغا كەلگۈدەك قۇيۇپ چالغىتسا بولىدۇ، ياغ دېغى كۆپ بولسا، يېرىم چاڭگال گۈرۈچ سېلىپ چالغىتسا تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا ئازراق ھاكىنى بوتۇلكىغا

سېلىپ چايقىسىمۇ بولىدۇ.

ئېچىغان پۈراق بولسا: ئىشكاپ، كىيىم ساندۇقى قاتارلىقلاردا ئېچىغان، سېسىغان ۋە چىرىگەن پۈراق سېزىلسە، بىر دانە يۇز سوپۇنىنى تاشلاپ قويسىلا بولىدۇ.

سوت بۇزۇلمىسۇن دېسىڭىز: ئازراق تۇز سېلىپ قويۇڭ ياكى شېكەر قوشۇپ قاينىتىڭ.

بۇلاردىن باشقا، ئىزدەنسە، تۇرمۇشتا ناھايىتى ئىلمىي، ئەپچىل چارىلەر بولۇپ، بۇلارنىڭ ھەممىسى تېجەش، ئىسراپ بولۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىش رولىنى ئويناىدۇ.

بايلىق ئۇرۇقى ـ پۇل تېجەش

ئەجەبا، پادىشاھمۇ پۇل تېجىشى كېرەكمۇ؟

بۇ ماۋزۇ بىزدە نۇرغۇن سوئالنى تۇغدۇرۇشى مۇمكىن، شۇنداقلا كىشىلەرنىڭ تۇيغۇسىدا ناھايىتى نۇرغۇن ئويلارنى، جاۋابلارنى ھازىرلىشىمۇ مۇمكىن. سىز قانداق جاۋاب بېرىشنى ياقتۇرىسىز؟ كەسكىن جاۋاب بېرىشنى مۇناسىپ كۆرەمسىز ياكى ئەگىتىپ جاۋاب بېرىشنى خالامسىز؟ بۇلار سىزنىڭ ئىختىيارىڭىزدا. ئەمما، مېنىڭ جاۋابىم كەسكىن. يەنى پادىشاھمۇ پۇل تېجىشى كېرەك. چۈنكى، پۇل تېجىيەلەيدىغان ئادەم پادىشاھ بولالايدۇ، پۇل تېجەشنى بىلگەن ئادەم ئۆزىگە غوجا، جەمئىيەتكە غوجا بولالايدىغان پادىشاھ بولالايدۇ، پۇل تېجىيەلىگەن پادىشاھ مەڭگۈ قۇدرەتلىك پادىشاھ بولالايدۇ.

تارىختا ئۆتكەن ئۇلۇغلار، پادىشاھلار، سەردارلارغا نەزەر سالساقمۇ، ئۆزىنى، ھاكىمىيەتنى ۋە دۆلەتنى قۇدرەتلىك قىلالىغان كۈچ ـ ئۇلاردىكى بايلىق، شۇنداقلا ناھايىتى ئېدىتلىق، تېجەشلىك بىلەن باشقۇرۇلغان ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچ. قايسىبىر ھاكىمىيەت تېجەشلىك ئىش قىلالمايدىكەن، تېجەشنى ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشنىڭ مۇھىم مەنبەسى، ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتنى ھاكىمىيەتنى مۇستەھكەملەشنىڭ مۇھىم ئاساسى قىلمايدىكەن، زاۋاللىققا يۈزلىنىدۇ. قەدىمدىكى زاۋال تاپقان، مۇنقەرز بولغانلارنىڭ ھەممىسى چىرىكلىك، ھاكىمىيەتنىڭ ئۇلۇنى كولاش، ھاكىمىيەتنىڭ مەبلىغىنى بۇزۇپ چېچىش، ھاكىمىيەت ئۇچۇن

بايلىق توپلاشقا سەل قاراپ، ئىسراپچىلىق بىلەن خورىتىشلاردىن بولغانلىقىنى بىلەلەيمىز. مانا مۇشۇنداق بىرقانچە نۇقتىدىن، ئەمەلىي مىساللارنى ئالغاندا، دۆلەت ئاتىسى، ھاكىمىيەت ئاتىسى بولغان پادىشاھىمۇ پۇل تېجىشى، ئاددىي پۇقرالاردىنمۇ بەكرەك ئىقتىسادچىل بولۇش كېرەك.

«شىنجاڭ ئىشچىلار ۋاقىت گېزىتى»نىڭ 2008 - يىلى 9-ئاينىڭ 19 - كۈنىدىكى سانىنىڭ 3 - بېتىدە «ئايال پادىشاھىمۇ بېخىل» دېگەن ماقالە ئېلان قىلىندى. ماقالىدە ئەنگلىيە ئايال پادىشاھىمۇ تېجەشلىك بولۇشقا، ئەنگلىيە خان ئوردىسىمۇ كەمىرىنى چىڭىتىشقا باشلىدى، دېيىلگەن.

ھەممىگە مەلۇمكى، ئەنگلىيە ئايال پادىشاھى ۋە ئەنگلىيە خان ئوردىسى مەڭگۈلۈك بايلىق ۋە پاراۋانلىققا تولۇپ تۇرىدىغان يۇكسەك ھوقۇق ۋە ئىمتىيازغا ئىگە. دۆلەت ۋەيران بولغان، ھاكىمىيەت گۇمران بولغان ئىقتىساد خاراب بولغاندىمۇ يەنىلا يۇقىرى تەمىنات ۋە بايلىقتىن بەھرە ئېلىش ئىمتىيازىنى يۇرگۈزەلەيدۇ. ئەمما، ئۇلار بۇگۈنكى كۈنگىچە مۇنداق بىرقانچە ئىشنى قىلىشنى داۋاملاشتۇرغان. ئۇي ۋە ئوردىدا 40 ۋاتلىقتىن يۇقىرى لامپۇچكا ئىشلەتمىگەن؛ ئۆيدىن چىققاندا چوقۇم ئۆيدىكى بارلىق چىراغلارنى ئۆچۈرگەن، قايتا ئىشلەتكىلى بولىدىغان قەغەز، يىپ - يېڭنە، خالتا - كونۇبىرتلارنى تاشلىۋەتمىگەن، بۇزۇلۇپ قالاي دېگەن مېۋە - چىۋىلەرنى دەرھال ئىستېمال قىلىۋەتكەن؛ ئايال پادىشاھ ئەزەلدىنلا تېجەشلىك بولۇپ، بۇ جەھەتتە ناھايىتى نۇرغۇن تەسىرلىك ئىشلارنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈپ، كىشىلەر ئارىسىدا «بېخىل» دەپ نام ئالغان ۋە شۆھرەت قازانغان. ئۇ ئوردا تىككۈچىلىرىگە كىيىم تىككەندە كېڭەيتىش يېكى تارايتىشقا قولايلىق ئىمكانىيەت قالدۇرۇش تەدبىرىنى قوللىنىپ ئۇتۇق قازانغان؛ بىر قېتىم ئوغلى چارلىز ئىتىنىڭ تانىسىنى يوقىتىپ قويغاندا ئۇنىڭغا قاتتىق كايىپ، ئىسراپچىلىق قىلغىنىنى تەنقىد قىلغان. 58 ياشلىق ئانىنى مەلىكىمۇ ئىسراپخورلۇققا

قارشى بولۇپ، بىر قېتىملىق تۇيۇ مۇراسىمىغا قاتناشقاندا، بۇنىڭدىن 27 يىل ئىلگىرى چارلىزنىڭ تويىدا كىيگەن مۇراسىم كىيىمىنى كىيگەن.

ئۇ پادىشاھ، ھالبۇكى، خالىغانچە كىيسە، ئىچسە ۋە پۇل، ئالتۇن - كۈمۈشنى خەجلىسە بولىدۇ. بىراق، ئۇ ئاشۇ خىل ئىمتىياز، ھوقۇقنى ئۆزىنىڭ شەخسىيىتى ئۈچۈن ئەمەس، بىر دۆلەتنىڭ، خەلقنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن ئىشلىتىشنى ئەڭزەل كۆرگەن.

كونىلاردا: «سۇ باشتىن سۈزۈك بولسا، ئايىغىدىمۇ سۈزۈك بولىدۇ، باشتا لاي بولسا، ئايىغىدىمۇ لاي بولىدۇ» دەيدىغان ھېكمەتلىك تەمسىل بار. ئەلۋەتتە، پادىشاھى دىيانەتلىك بولغان ئەلنىڭ خەلقىمۇ دىيانەتلىك بولىدۇ. ئەكسىچە بولسا، ھەممە ئارتۇقچىلىق، خىسلەت، پەزىلەتلەردىن سۆز ئېچىش مۇمكىن ئەمەس. دېمەككى، پادىشاھ تېجەشلىك بولسا، ئۇنىڭ باشلامچىلىقى بىلەن ئەل - ئاۋامۇ تېجەشلىك بولىدۇ.

تېجەشلىك بولۇش بىر ئادەمنىڭ، بىر رايوننىڭ ۋە بىر دۆلەتنىڭ، بىر ھاكىمىيەتنىڭ، شۇنداقلا پۈتۈن دۇنيانىڭ تەرەققىيات ئۇلىنىڭ مۇھىم بىر ئاساسى. تېجەشلىك ئەل رونىق تاپىدۇ، تېجەشلىك ئەر كامالەتكە يېتەلەيدۇ. دانا پادىشاھ ئۆزىنى قۇدرەت تاپقۇزۇشنى بۇلاش - تالاشتىن ئەمەس، ھەممە جەھەتتە تېجەشتىن ئىشقا ئاشۇرالايدۇ.

بايلار پۇلنى تېجەپ تاپقان

دادام داڭلىق ئادەم بولمىسىمۇ، پۇلى بار ئادەم ئىدى، دادام پادىشاھ، ئەمەلدار بولمىسىمۇ يۇرتتا يۈز - ئابرۇيى بار، مەغرۇر ياشايدىغان، مەردلىكنى ئەلا بىلىدىغان، ساخاۋەتنى مۇھىم بىلىدىغان، خەلقنىڭ دەردىگە دەرمان بولۇشقا جان پىدا قىلىدىغان ئادەم ئىدى. ئۇنىڭ ئىككى ئارتۇقچىلىقى بار ئىدى.

بىرى، تىرىشىپ جان پىدالىق بىلەن ئىشلەپ ئىگىلىك تىكلەيتتى، يەنى ئۆزىنىڭ كەسپىنى جېنىدىن ئەزىز كۆرۈپ قەدىرلەپ تىرىشىپ ئىشلەيتتى. يەنە بىر ئارتۇقچىلىقى ناھايىتى تېجەشلىك ئىدى. ئۇ مۆرىتى كەلسە پۇلنىڭ كۆزىگە قارىماي خەجلەيتتى، ئەمما ناھايىتى پىلانلىق، ئېھتىلىق سەرپ قىلىپ، ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە چارە - ئامال ئويلاپ، نۇرغۇن ئىشلارنى لايىقىدا مۇڭاپىق ھەل قىلىپ، كۆپ پۇل سەرپ بولىدىغان ئىشنى ئاز پۇل بىلەن، ئاز پۇل كېتىدىغان ئىشنى پۇلسىز ھەل قىلاتتى. مەيلى بالىلارغا بولسۇن، مەيلى جەمئىيەتتىكى كىشىلەرگە بولسۇن، تېجەشلىك، ئاددىي - سادىدا بولۇشنى تەۋسىيە قىلاتتى. كەيپ - ساپا، ئىسراپخورلۇقنى قاتتىق يامان كۆرۈپ توسۇيتتى.

بىر قېتىم مەن دادامنىڭ پۇلنى چىڭ تۇتۇشنىڭ سەۋەبىنى سورىسام ئۇ، چوڭ دادامۇ شۇنداق ئىكەن، مەنمۇ ئۇنىڭدىن ئۆگەنگەن، تېجەشلىك بولۇش بەختلىك بولۇش دېگەنلىكتۇر، دېگەنىدى. بىر قېتىم بىر ئادەم دادامدىن باي - بایاشات ياشاشتىكى سىرىنى دەپ بېرىشىنى ئۆتۈنگەندە، دادام ئۇنىڭغا مۇنداق دېگەنىدى:

ــ ئۇنىڭدا ھېچقانداق سىر يوق. پەقەت قولۇڭغا كەلگەننى مەھكەم تۇتساڭ، كىشىلەر بىلەن ئەپ - ئىناق ئۆتسەڭ ھەم ئۇلارغا نەپ يەتكۈزسەڭ، ئاتا - ئاناڭنى، ئەل - جامائەتنى رازى قىلساڭ، مەڭگۈلۈك بايلىق يارىتالايسەن. سىر مانا مۇشۇ يەردە. قولغا كەلتۈرۈش ئۇچۇن پۈرسەتنى تۇتۇش، قولۇڭغا كەلگەننى تۇتۇش ئۇچۇن تېجەش كېرەك بولىدۇ، تېجەشلىك بولساڭلا، بەخت تاپالايسەن، بایاشات ياشىيالايسەن...

تېجەشلىك ئائىلىنىڭ نۇرغۇن ئارتۇقچىلىقى، بالىلار ۋە باشقىلارغا كۆرسىتىدىغان ياخشى تەسىرى بولىدۇ. دۇنيادىكى داڭلىق بايلارنى تىلغا ئالىدىغان بولساقمۇ، ئۇلارنىڭ زور كۆپچىلىكى ئىقتىسادتچىل بولۇپ، پۇل تېجەش ئارقىلىق

بايلىققا ئاساس سالغان. دۇنياۋى شۆھرىتىنىڭ تۇنجى قەدىمنى پۇل تېجەشتىن باشلىغان.

زامانىمىزدىكى كاتتا باي بىل گايتىس ئۆزىنىڭ مىكروسوفىت شىركىتىنى قۇرۇشتىن ئاۋۋال ناھايىتى تېجەشلىك ۋە ئېھتىياتچانلىق بىلەن پۇل خەجلىگەن. ئۇ پۇل تېجەشنىڭ، ئىقتىساتچىل بولۇشنىڭ خاسىيىتىنى تونۇپ يەتكەن ھەمدە ئىنسانلارغا تېجەش تېپىدىكى ئىجادىيەت مېۋىلىرىنى تەقدىم قىلغان. ھازىر ئۇنىڭ پۇلى دۇنيادىكى سەككىز دۆلەتنىڭ ئىقتىسادى بىلەن تەڭ بولسىمۇ، ئۇ ھېلىمھەمۇ تېجەشنى ئۇلۇغ ئىشلارنىڭ ئاساسى دەپ قارىغان. ھەتتا ئوغلىغا يازغان خېتىدىمۇ ئىقتىسادىي جەھەتتىكى چەك - چېگرانى ئايرىپ، تېجەشلىك بولۇشتىكى تەدبىر، شەرتلەرنى ئوتتۇرىغا قويغان.

قەدىمكى بابىلۇندا نۇرغۇن بايلار بارلىققا كەلگەن، بايلار ھەققىدىكى پۈتۈكلەردە ئەڭ باي ئادەم ئاكاد دەپ يېزىلغان. ئاكادنىڭ پۇللۇق ئادەم بولۇشى ھەققىدىكى رىۋايەتتە مۇنداق دېيىلگەن: ئاكاد پۇللۇق، باي ئادەم بولۇشنى ئۇزاق زامانلارغىچە ئارزۇ قىلغان. ئۇ شۇ چاغدىكى پۇلدار كىشى ئوگىنسىنىڭ سىرىنى بىلمەكچى بولغان. ئاكاد ئەسلىدە ئويمىچى بولۇپ، ئۇزاق مەزگىل شۇ كەسىپ بىلەن شۇغۇللانغان. بىر قېتىم ئوگىنس ئۇنىڭ ئالدىغا قانۇن ماددىلىرى چۈشۈرۈلگەن پىششىق كېسەكتىن بىرنى ئويۇپ بېرىشنى ھاۋالە قىلىپ خەت يازغان. بۇ چاغدا ئاكاد: مەن كېچىلەپ ياساپ بېرىمەن، شەرتىم ماڭا باي بولۇشنىڭ سىرىنى ئېيتىپ بېرىسەن دەپتۇ. ئاكاد ئىشنى دېگەن قەرەلدە تاماملاپتۇ. ئوگىنس ئۇنىڭغا: بېيىشنىڭ سىرى شۇكى، سەن تاپقان پۇلۇڭنىڭ بىر قىسمىنى ساقلاپ قويۇشۇڭ كېرەك، مەيلى سەن قانداق جاپا چەك، ئازاب تارت چوقۇم تاپقان پۇلۇڭنىڭ ئوندىن بىرىنى تېجەپ يىغىپ قويساڭلا، بايلىق ئىلاھىغا ئىگە بولالايسەن، دەپتۇ. ئاكاد شۇنىڭدىن كېيىن

هوشىنى تېپىپ، قولىدىكى ھۇنەردىن پايدىلىنىپ، ھەر كۈنى بىر دانە ساپال بۇيۇمنى ئارتۇق ياساپ، ئۇنى ئايرىم ساقلاپ قويغان. بىر يىلدىن كېيىن ئۇنىڭ يىغقان ساپال بۇيۇمى 365 پارچىغا يەتكەن. بۇيۇملار بىر - بىرىدىن ئېسىل، نەپىس بولغان. ئۇ بۇ بۇيۇملارنى كۆرگەزمە قىلىپ سېتىپ ھەم كىشىلەرنى ھاڭ - تاڭ قالدۇرغان، ھەم نۇرغۇن بايلىققا ئىگە بولغان. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ ئاشۇ ئادەتنى ئۇزاق يىل داۋام قىلغان ۋە بابىلۇندىكى چوڭ بايغا، نۇرغۇن ئادەم ھەۋەس قىلىدىغان داڭلىق شەخسكە ئايلانغان.

بىزدىمۇ چوڭ بايلار، كارخانىچىلار بار. ئۇرغۇنلىرى «بېخىل»، «پىخسىق» دەپ ئاتالغان. ھالبۇكى، ئۇلار راستتىنلا شۇنداقمۇ؟ ئۇ ئەستايىدىل ئويلىنىپ، ئىزدىنىپ، تەكشۈرۈپ ئاندىن جاۋاب بېرىشكە توغرا كېلىدىغان بىر تېما. ھازىرقى زامانداكى داڭلىق مۇتەپەككۇرىمىز ئابدۇشۇكۇر مۇھەممەد ئىمىن تولىمۇ تېجەشلىك، ئىقتىسادچىل بولۇپ، بىر پۈتۈلۈق تەڭگە پۇلغىمۇ ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلغان. شۇ زامانداً نۇرغۇن ئادەم ئۇنىڭ ئاشۇ خىل ئەستايىدىل، ئىقتىسادچىل، ئاددىي - سادىدىلىقىنى چۈشەنمىگەن، بەلكى شۇ ۋەجىدىن ئۇنى كەمستەكەن.

بۇ يەردە بىر نەرسىنى ئوتتۇرىغا قويۇشقا توغرا كېلىدۇكى، ئادەم ئوتتۇرا ياشلىق دەۋرىگە بارغاندا، ھەرقايسى جەھەتتىن پىشىپ يېتىلىدۇ، مۇكەممەللىشىپ بارىدۇ. دەل مۇشۇنداق چاغدا ئادەمدە مەسىلىلەرگە ئەستايىدىل قاراش بىلەن قانداق مۇئامىلە قىلىش زۆرۈرىيىتى پەيدا بولىدۇ. بۇ ئادەمنىڭ نۇرغۇن جەھەتتىكى يېتەرسىزلىكىنى ھېس قىلدۇرىدۇ ۋە ئۇنى تۈزىتىپ، ھادىسىلەرگە، نەرسىلەرگە قايتىدىن باھا بېرىدۇ، ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلىدۇ. مۇشۇ چاغدا ئادەمنىڭ تۇرمۇشتىكى نۇرغۇن مەسىلىلەرگە پوزىتسىيە ئۆزگەرتىش بىلەن بىرگە، تېجەشكە بولغان چۈشەنچىسىمۇ قايتىدىن يۇقىرى باسقۇچقا چىقىدۇ. ھالبۇكى، ئۇلار شۇ چاغدا بۇ ئىشتا تولىمۇ كېچىكىپ

كەتكەنلىكىنى تونۇپ يېتىدۇ. ئارقىسىغا قاراپ، ئۆزىنىڭ تالاي - تالاي ئىشلاردا بىھۇدە ئىسراپچىلىق قىلغانلىقىنى ئېتىراپ قىلىدۇ ۋە ئالدىغا قاراپ، بۇ جەھەتتە يەنىلا نۇرغۇن پۇرسەتنىڭ بارلىقىنى، ئەمدى باشلىسىمۇ بولىدىغان ئىمكانىيەتلەرنىڭ تېخى كۆپ ئىكەنلىكىنى تونۇپ يېتىدۇ.

مەيلى بىز ۋاقىتنى، پۇرسەتنى، پۇل، مالنى تېجەيلى، قانچە بالدۇر باشلىساق، پايدىسى شۇنچىلىك كۆپ بولىدۇ. مۇبادا ھېس قىلغان، تونۇغان، چۈشەنگەن كۈندىن باشلاپ تېجىسەكمۇ كېچىكمەيمىز، پائال ھەرىكەت قىلساقلا ھېسابسىز بايلىقنى تېجەپ، يىغىپ پايدا يارىتالايدىغان بولىمىز.

بايلار پۇل تاپالىغانلىقى ئۈچۈن باي بولۇشى ناتايىن. بىزدىكى كۆپ سانلىق بايلار تېجەش ئارقىلىق پۇل تاپىدۇ. قەشقەر شەھىرىدە دۇكان - دۇكانلاردا تىجارەتچىلەرنىڭ كۈنبويى چەينەك - چەينەككە چاي دەملەپ قويۇپ، توخۇنىڭ كۆزىدەك پىيالىلەردە چاي ئىچىپ ئولتۇرغانلىقىنى كۆرەلەيمىز. يەنە بىرسى، زەرگەرلەرنىڭ دۇكىنىغا بارساق ئالتۇن زىبۇ - زىننەتلەرنى ياساش، ئوڭشاش جەريانىدا ئالتۇن ئۇۋاقلىرىنى قۇمغا چۈشۈرۈپ، ئاشۇ قۇمدىن زەررىچىدىنمۇ كىچىك، ھەتتا كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان ئالتۇن ئۇۋاقلىرىنى قۇمنى پۈۋلەپ ئايرىۋاتقانلىقىنى كۆرىمىز. ئەمەلىيەتتە ئۇلار بايلىقنى تېجەش، قەدىرلەش ئارقىلىق ياراتقان. بۇ ئۇلارنىڭ ئۇزاق يىل داۋاملاشتۇرغان ئادىتى ۋە پۇل تېپىش، باي بولۇشتىكى بىر خىل ساغلام، راۋان يولى. ئۇنداقلار كۈنبويى دۇكاندىن ئايرىلمايدۇ. بۇ ئۇلارنىڭ خېرىدارلارنى قاچۇرۇپ قويماسلىقتىكى ئادىتى. ئۇلار ئاشۇ خىل يول بىلەن خېلى كۆپ پۇل تېجەپ قالىدۇ. مەسىلەن، بىر ئادەم كۈنىگە بىر ۋاق تاماقنى چاي بىلەن ناندا ھەل قىلسا، ھەر كۈنى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ئۈچ يۈەن تېجەپ قالىدۇ.

(يۈەن) 2.00 = (بىر چەينەك چاي) 1 + (نان) 1.00

(يۈەن) 5.00 = 1 × (يۈەن) 5.00

(يۇەن) 3.00 = 2.00 – 5.00
(يۇەن) 90.00 = (يۇەن) 3.00 × (كۈن) 30 × (ئاي) 1
(يۇەن) 1080 = (يۇەن) 90.00 × (ئاي) 12 × (يىل) 1
(يۇەن) 1095 = (يۇەن) 3.00 × (كۈن) 365
(يۇەن) 10950.00 = (يۇەن) 1095.00 × (يىل) 10
(يۇەن) 65700.00 = (يۇەن) 1095.00 × (يىل) 60

بىز بۇلاردىن باشقا ۋاقىت، كىرا، شۇنىڭدەك تاسادىپىي پەيدا بولغان چىقىملارنى ھېسابلىساق، ئۇ ھالدا يەنە بىر نەچچە يۈز يۇەن ئارتۇق چىقىم بولۇشى مۇمكىن.

بۇنىڭدىن كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، قەشقەردىكى چاي دەملەپ ئولتۇرۇپ، قۇرۇق نان يەيدىغان ئاشۇ دۇكاندارلار ئەنە شۇنداق قىلىپ پۇلنىمۇ تاپىدۇ ۋە زاپاس پۇل مىقدارىنى ئاشۇرۇپ بايلىقىنى كۆپەيتىدۇ، قوغدايدۇ. پۇل تېپىش كۆپ ھاللاردا ۋاستىلىك بولىدۇ، يەنى پۇلنى مەبلەغ سېلىش ياكى باشقا مال - مۇلۈك، ئەقىل - پاراسەتنى ئىشلىتىش ئارقىلىق تاپقىلى بولىدۇ. ۋاستىلىك تاپىدىغان پۇل – تېجەش ئارقىلىق تاپىدىغان پۇل ۋە بايلىق بولۇپ، ئۇ، بىر ئادەم، بىر ئورۇن ياكى بىرقانچە ئورۇن، تەشكىلاتنىڭ خاس تەشەببۇسى، ئادەتلىنىشى ئارقىلىق تېپىلىدۇ. بۇ ئىككىسىنىڭ ئورتاق ئالاھىدىلىكى بايلىقنى ئاۋۇتۇش، كۆپەيتىش بولۇپ، ئۇز ئالدىغا خاسلىقى، ئارتۇقچىلىقى، ئەۋزەللىكى ۋە قوشۇلما قىممىتى بار. ۋاستىلىك پۇل تېپىشنىڭ جەريانى مۇرەككەپ، جاپا - مۇشەققەتلىك، خىرىسقا تولغان بولىدۇ. بۇ ۋاستە پۇل تېپىشنىڭ جەريانى ئاددىي، خەتىرى ئاز، پايدىسى كۆپ بولىدۇ. شۇڭا، ئۇ ۋاستىلىك پۇل تېپىشقا بۇ ۋاستە يېتەكچىلىك قىلىدۇ، يارەم بېرىدۇ، مۇستەھكەملەيدۇ، بېيىتىدۇ. ئۆز نۆۋىتىدە ۋاستىلىك پۇل تېپىشمۇ بۇ ۋاستە پۇل تېپىشقا ئاساس سېلىپ بېرىدۇ. دېمەك، ئۇلار بىر - بىرىنى قوللايدۇ، تەرەققىي قىلدۇرىدۇ، ئومۇمەن بۇ ۋاستە پۇل تېپىش ۋاستىلىك پۇل تېپىشقا قارىغاندا قولاي، بىخەتەر بولىدۇ.

خەلقىمىزدە «يانچۇقۇڭدا پۇل بولسا، جاڭگالدا شورپا قاينايدۇ» دېگەن ماقال - تەمسىل بار. ئىسراپ قىلماي توپلانغان هالال پۇلنىڭ، مىننەت، تاپا - تەنىسى يوق. بىز ئادەتتە بىر دانە قوناقنى ئېتىزغا ئۇرۇق قىلىپ سالساق، ئۇ كۆزگە بارغاندا بىر باش، ئىككى باش، هەتتا ئۈچ باش قوناق بولىدۇ. دېمەك، بىر باش قوناقتىن نەچچە مىڭ تال قوناق هاسىل بولىدۇ. تېجەپ يىغقان پۇل خۇددى ئاشۇ بىر تال ئۇرۇققا ئوخشايدۇ. سەن تېجەۋەرسەكمۇ ئاخىردا بىردىن ئىككىگە، ئىككىدىن ئۈچكە كۆپىيىدۇ، خۇددى بىر تال قوناق ئۇرۇقى نەچچە مىڭ تال بولغاندەك يانچۇقۇڭ پۇلغا تولىدۇ.

تېجەش ياخشى ئادەت، ئۇ بىر ئادەمنىڭ هاياتىنى، تەقدىرىنى ئۆزگەرتەلەيدۇ، بىر ئادەمنىڭ ياشاش مۇهىتىنى گۈزەللىككە، بەختكە چۈمدۈرەلەيدۇ. پۇلى بار بايلارنىڭ هەممىسى تېجەشلىك، ئىقتىسادچىل كىشىلەردۇر. ئۇلار تېجەش ئارقىلىق قۇدرەت تاپقان.

ئائىلە ئەزالىرىنىڭ ئورتاق پۇل تېجەش هەرىكىتى

بىر ئائىلىدە بىرقانچە ئادەم بولىدۇ، ئەلۋەتتە ئاشۇ بىرقانچە ئادەمنىڭ چوقۇم بىرى شۇ ئائىلىگە باشچى بولىدۇ. ئۇ ئالدى بىلەن دادا، ئاندىن ئانا بولىدۇ. بۇ بىزدە ئۇزاق زامانلاردىن بۇيان داۋام قىلىپ كەلدى. هازىرقى زاماندا بولسىمۇ، ئەخلاقلىق، دىيانەتلىك ۋە بىلىم - ساپالىق ئانىلار هەرقانچە قابىل بولسىمۇ، ئاتا - بوۋىلارنىڭ ئاشۇ خىل ئەنئەنىسى ۋە ئەقىدىسىگە ۋاريسلىق قىلىپ، ئۇنى قوغداپ ۋە جارى قىلدۇرۇپ كەلدى. بۇ قەدىرلەشكە ئەرزىيدىغان روھ ۋە چىن مەنىگە، ئۇلۇغ ئەهمىيەتكە ئىگە ئەقىدە. هالبۇكى، دۆت، قورسىقى تار، كۆزى كىچىك، ساپاسى يوق يەنە بىر قىسىم ئانىلار بۇنىڭ ئەكسىچە ئائىلىگە زورلۇق بىلەن غوجا بولۇۋېلىپ ئاتىلارغا خورلۇق ۋە زۇلۇم، بېسىم پەيدا قىلىپ، ئائىلىنىڭ بارلىق ئىمتىيازلىرىنى ئۆزىنىڭ ئىلكىگە

ئېلىۋالغان. بۇنداق ئائىلىلەرنىڭ جەمئىيەتتىمۇ ئىناۋەتسى يوق، ئائىلىدىمۇ ئورتاقلىق، بىرلىك يوق. چۈنكى، ئائىلىدىكى باشقا ئەزالار ئانىنىڭ ئاشۇ خىل خاراكتېرىنى ئېتىراپ قىلمايدۇ، بەك قوللاپ كەتمەيدۇ. ئۇلار ئەر دېگەن ئەر بولۇشى، ئايال دېگەن ئايال بولۇشى كېرەك، دەپ قارايدۇ. دەل مانا مۇشۇنداق ئائىلىلەرنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى راۋاج تاپمايدۇ، تەرەققىي قىلمايدۇ، باي بولالمايدۇ. بۇنداق بولۇشىدا ئائىلىدىكى ئىدىيەۋى بىرلىكنىڭ يوق بولۇشى كەلتۈرۈپ چىقارغان نۇرغۇن سەۋەب بار. مانا مۇشۇ سەۋەبلەر بىر پۈتۈن ئائىلە ئەزالىرىنىڭ ھەرىكىتىدە پۈل ۋە بايلىق تېجەش ئۇقۇمىنىڭ كەمچىل، ھەرىكىتىنىڭ تولىمۇ يېتەرسىز بولۇشىغا سەۋەب بولىدۇ. ئەگەر بىر ئائىلىدە ئورتاق ئىدىيە بىرلىكى، ئورتاق نىشان بىرلىكى بولسا ھەم شۇ نىشان ئۈچۈن تىرىشىدىغان قەتئىيلىك ۋە جۈرئەت بولسا، ئۇ چاغدا، پۈل تېجەشتە غايەت زور نەتىجە بارلىققا كېلىدۇ. مەيلى ئادەتتىكى چاغلاردا بولسۇن، مەيلى بىرەر مەقسەتلىك ئىشتا بولسۇن، ئائىلە ئەزالىرىدا ئورتاقلىق بولسىلا، باشقا ئىشلارىمۇ، پۈل تېجەشتىمۇ كۆزلىگەن مەقسەت ئىشقا ئاشماي قالمايدۇ. ئائىلىدە پۈل تېجەشنى يولغا قويۇش ئىدىيە بىرلىكى بولۇشى ئالدىنقى شەرت قىلىنىدۇ. مۇشۇ شەرت ئاساسىدا مۇنداق بىر قانچە ئىشنى قىلىشقا سەل قاراشقا بولمايدۇ.

1. ئائىلىدە ھېسابات ئېنىق بولۇشى كېرەك. بىر ئائىلە بولغانىكەن، چوڭ - كىچىك بولۇشتىن قەتئىينەزەر ئۇنىڭ كۈندىلىك كىرىم - چىقىم پائالىيىتى بولىدۇ. بەزى ئائىلىلەردە بۇنىڭغا ئىزچىل سەل قاراپ، ئۇنى ھېسابات قىلىپ، تەرتىپ تۈرغۇزۇپ ئولتۇرمايدۇ، بەلكى قانداقلا بولۇشتىن قەتئىينەزەر شۇ ئائىلىدىكى بىر كۈنلۈك ياكى بىر مەزگىللىك تۇرمۇش يۈرۈشۈپ كەتسىلا بولىدۇ دەپ قارايدۇ. بۇ بىر تەرەپتىن مەسلىگە ماھىيەتتىن مۇئامىلە قىلماسلىق، يەنە بىر تەرەپتىن ئۆزىنى ۋە ئائىلىنى بىلمەسلىك بولۇپ، ئىپتىدائىي قالاق ئائىلە باشقۇرۇش

شەكلى ھېسابلىنىدۇ. ئۇنىڭ زىيانلىق تەرىپى يوقىتىڭ، ئەركىن ئازادىدەك، يېتەرلىك ۋە مۇل ئىستېمال قىممىتى يارىتالايدىغاندەك تۇرسىمۇ، ئەمەلىيەتتە ئۇ شۇ ئائىلىگە نۇرغۇن زىيان سالىدۇ. پۇل تېجەشنى ئىشقا ئاشۇرۇش ياكى نىشانلىق قانات يايدۇرۇشقا ئېغىر نۇقسان يەتكۈزىدۇ، شۇڭا ئائىلىدە پۇل تېجەشنى ئومۇمىي كەيپىيات قىلىپ شەكىللەندۈرۈش ئۇچۇن، چوقۇم ئىنچىكە، ئېنىق ھېسابات قىلىش، ئائىلە ھېسابات خاتىرىسى تۇرغۇزۇش، ھېساب قىلىشنى دائىملىق ئىشقا ئايلاندۇرۇش كېرەك. بۇ قانچىلىك تېجەش، قانداق تېجەش ئىشلىرىغا يول ئېچىپ بېرىدۇ.

2. پىلان بولۇش كېرەك. بۇنىڭدا بىرى، سەرپ قىلىش، چىقىم قىلىش پىلانى، يەنە بىرى، كىرىم قىلىش - كىرگۈزۈش پىلانى بولۇش كېرەك. سەرپ قىلىشتا ئائىلىگە زادى كۇنده، ھەپتىدە، ئايدا، يىلدا قانچىلىك ئىستېمال كېرەك، ئۇنى قانداق چىقىم قىلىپ، قانداق تېجەش ۋە قىسىپ ھەل قىلىش كېرەك؟ دېگەنلەرنى بېكىتىپ چىقىش كېرەك. كىرىم پىلانىدا قانداق ئۇسۇل - چارىلەرنى قوللىنىش ۋە قايسى ئىشلارنى قىلىش بىلەن كىرىم قىلىش ئىقتىسادىي ئاساسىنى قانداق پۇختىلاش لازىم دېگەندەك ئىشلارنى ئەستايىدىل پىلانلاش كېرەك. بۇ ئىككى ئىش تېجەشنى ئېنىق سانلىق مىقدارلار ۋە ھەربىر ئۆلچىمى بىلەن تەمىنلەيدۇ.

3. بىردەكلىك بولۇشى كېرەك. مەيلى ھېسابات، پىلان تۇزۇش، ئىجرا قىلىشتا بولسۇن، ئائىلە ئەزالىرىنىڭ ھەربىر ئىنىڭ ھەمكارلىق، ئورتاق ماسلىشىش بولۇشى كېرەك.

4. ئېنىق ھەربىر ئۆلچىمنى تۇرغۇزۇش كېرەك. يەنى ئائىلىدىكى ئەزالارنىڭ ئادەتتىكى نورمال خىراجىتىنى بېكىتىش، تېجىمە مۇكاپاتلاش، يەتكۈزەلمىسە جازا، تەنقىد - تەربىيە بېرىش لازىم. مۇكاپاتلاش بىلەن جازالاش، ماختاش بىلەن تەنقىدلەش، سەممىي نەسىھەت قىلىش، تەلىم بېرىش قاتارلىقلار ئۆزئارا

بىرىكىپ كەلسە، بىر ئائىلىنىڭ پۇل تېجەش، بايلىق توپلاشتىكى نىشانى، پىلانى ئەمەلىيلىشىدۇ، ئائىلە ئەزالىرىنىڭ قىزغىنلىقىنى ئاشۇرۇپ تېجەشكە يېتەكلىگىلى بولىدۇ.

پۇل تېجەشكە ئالاقىدار قىزىقارلىق ھېكايىلەر

ھايات تولىمۇ مۇرەككەپ، ئادەملەر تولىمۇ ئۆزگىرىشچان ۋە غەلىتە مىجەزلىك بولىدۇ. دەل ئاشۇ غەلىتە مىجەزلەر پۇل تېجەش، بايلىق توپلاشتىمۇ ھەر خىل شەكىلدە ئۆز ئىپادىسىنى تاپىدۇ.

ئاشقان نەرسىلەرنى يىغىدىغان ئەمەلدار

مەن تونۇيدىغان بىر ئەمەلدار ئادەم بار ئىدى، ئۇ ئادەم ناھايىتى تېجەشلىك ئىش قىلىدىغان ئىقتىسادچىل ئادەم بولۇپ، قايسىبىر چاغدا، ئۇنىڭ بىلەن مەلۇم سورۇندا ئولتۇرىدۇق، ئۇ ھاراق بوتۇلكىسىنىڭ قېپىدىن چىقىدىغان كىچىك رەختلەر بىلەن قاپ شوينىسىنى يىغىپ سومكىسىغا سېلىۋالدى. بۇ ئىش ماڭا بىر ئاز غەلىتە تۇيۇلسىمۇ، ئانچە ئىرەنشىپ كەتمىدىم. كېيىنكى قېتىملىق سورۇندىمۇ شۇنداق بولدى. بۇنىڭغا سورۇندىكىلەر ئانچە دىققەت قىلىپ كەتمىدى، ئەمما مەن بۆلەكچىلا قىزىقىپ قالدىم. شۇ چاغدا ئىداردىكىلەردىن نېمە ئۈچۈن شۇنداق شوينا يىغىدىغانلىقىنى سورىسام، ئۇلارمۇ ئېنىق بىلمەيدىكەن. شۇڭا، ئۇنىڭغا «ھاراق شوينىسى» دەپ لەقەم قويۇپتۇ، ھەتتا بەزىلەر ئۇنى ئاشكارا كەمستىكەن ئەھۋاللارمۇ بولغان. بىر قېتىم ئۇنىڭ ئۆيىگە ھېيىت پەتىسىگە كىرىپ قالدىم. شۇ چاغدا قارا دېگەندەك بولدى، ئۇنىڭ دېرىزىسىگە قارىسام، پەردىلىرىنىڭ پۈتۈن شوينىلىرى ھېلىقى ھاراق قېپىدىن يىغىلغان شوينىلار بىلەن تارتىلىپتۇ، مەن بەكلا

ھەيران قالدىم. ھېلىقى شوينىلارنىڭ ھەممىسى ئالتۇن رەڭدە بولغاچقا، پەردىلىرىگە چۈچا چىقىرىپ ئاسقانىكەن، شۇنداق يارىشىپتۇ؛ تاماق شىرەسىدىكى چەينەك قويغۇچمۇ ئاشۇ شوينىلاردىن توقۇپ ياسىلىپتۇ؛ شۇنىڭدىن كېيىن ھەممىنى چۈشەندىم. ئۇ، ئاشۇ شوينىلارنى يىغىپ، مۇشۇنداق تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى ياساپتۇ.

كۈنلەرنىڭ بىرىدە، ئۇ مەست بولۇپ قالغان بىر پەيتتە ئۇنىڭدىن شوينا يىغىشنىڭ سەۋەبىنى سورىدىم ۋە بۇنىڭدىن كېيىن يىغماڭ، ئوبرازىڭىزنى ساقلاڭ دەپ تەربىيە بەردىم.

ــ ھەي، بۇ ئىشنىڭ باشقىلار بىلەن ھېچقانداق مۇناسىۋىتى يوق، ئىززەت ـ ئابرۇيۇم بىلەنمۇ مۇناسىۋىتى يوق، پەقەت ئۆزۈمنىڭ ئىشى، كىم نېمە دېسۇن قىلغان ئىشىم توغرا، باشقىلارغا زىيان سالمىغاندىكىن مەن باش تارتماي قىلىمەن، شوينىلا ئەمەس، سورۇنلاردىكى ئالاھىدە ياسالغان شېشە، بوتۇلكىلارنىمۇ يىغىمەن، ئۇنى ئۆيگە ئاپىرىپ زىننەت بۇيۇمى قىلىپ تىزىپ قويسا، ياغ ۋە باشقا ئىچىملىكلەرنى قاچىلىسا، دورا ـ دەرمەك چىلاپ قويسا، شۇنداق ئەپچىل پايدىلانغىلى بولىدۇ، ــ دېدى ئۇ چۈشەندۈرۈپ. بىراق، ھەممىسىنى يىغىپ ئېلىپ كەتكىلى بولمايدۇ، پەقەت بىر ـ ئىككى تالنى ئېلىپ كەتكىلى بولىدۇ. شوينىنى ئېلىپ كەتسەك بولىدۇ، ئۇنى سومكىغا ياكى يانچۇققا سېلىپلا قويساق، ئىخچام، قولايلىق. شوينىنىڭ ئۆز نۆۋىتىدە نۇرغۇن پايدىلىق تەرەپلىرى بار، مەسىلەن، بىز تاشلىۋەتكەن ئاشۇ بوتۇلكىلار، قاچىلارنى باشقىلار تەشەببۇسكارلىق بىلەن يىغىپ سېتىپ پۇل تاپىدىغۇ؟

بۇ گەپنىڭ ھەقىقەتەن جېنى بار، مەسىلىنىڭ ماھىيىتىمۇ دەل ئاشۇ يەردە. باشقىلار ئاشۇ نەرسىلەرنى ناچار، تاشلاندۇق، پاسكىنا دېمەستىن يىغىپ پايدىلىنىدۇ، ئۇنداقتا، شۇ سورۇندىكىلەر ئاشۇ نەرسىلەرنى يىغىپ پايدىلانسا نېمىشقا بولمىغۇدەك!

ئۇ ئادەم بىرقانچە يىلدىلا 600 ~ 700 مېتىردەك شوينا يىغقان. ئۇ شوينىلاردىن ھەر خىل تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى ياسىغان، يېزىدىكى تۇغقانلىرىغا ئاپىرىپ بەرگەن. ئۇلار ئاشۇ شوينىلارنى ئۇنداق ياخشىكەن، بۇنداق ئوبدانكەن دەپ ماختاشقان. يېزىدا دېھقانلار تاغار بوغۇش، ھارۋىغا نەرسە - كېرەك بېسىش، چارۋا - مال باغلاش دېگەندەك ئىشلار ئۈچۈن ھامان شوينىغا، ئارغامچىغا ئېھتىياجلىق بولىدۇ - دە. ھېلىقى كىشى ئەۋەتكەن شوينىدىن دېھقانلار ئارغامچا ئېشىپ پايدىلىنىش بىلەن بىرگە، شوينا قىلىپمۇ پايدىلانغان. ئۇلار بەك خۇشال بولغان ۋە يەنە يىغىپ بېرىشنى تاپىلىغان، قۇتا، شېشىلەردىنمۇ ئەۋەتىپ بەرگەن. ئۇ ھاراق بوتۇلكىلىرىنىڭ ئاغزىدىن چىققان پارچە - پۇرات رەختلەرنى يىغىپ، ئۆيىدە قول سۈرتۈش لۆڭگىسى قىلغاندىن سىرت، يېزىدىكى دېھقانلارغا ئەۋەتىپ بەرسە، ئۇلار رەختلەرنى قۇراشتۇرۇپ ناھايىتى چىرايلىق ياستۇق تىكىپ زىننەت بۇيۇمى سۈپىتىدە ئەتىۋارلىغان.

تۇرمۇشتا تاشلاپ قويغان نەرسىلەرنى قايتا لازىم بولمايدۇ دېيەلمەيمىز. ھېلىقى ئەمەلدارنىڭ تاشلاندۇق نەرسىنى ئەتىۋارلىق نەرسىگە ئايلاندۇرۇشتەك ئىش - ئىزلىرى بىزگە بۇ نۇقتىنى تولۇق ئىسپاتلاپ بېرىدۇ. كېرەكلىك نەرسىلەرنى يىغىش، توپلاش ۋە ئۇنىڭدىن ئۇنۇمبرسال پايدىلىنىش ھەرگىز يامان ئىش ئەمەس، گەپ بىز يۇقىرىدا دەپ ئۆتكەندەك، ئۇنىڭغا قانداق مۇئامىلە قىلىش ۋە قانداق پايدىلىنىشتىن ئىبارەت. خۇلاسە قىلغاندا، ئاشۇ شوينىلار ئارقىلىق تۇرمۇشتىكى نۇرغۇن ئىشلارغا قولايلىق يارىتقىلى بولىدۇ. ئەڭ مۇھىمى نۇرغۇن چىقىمنى تېجەپ، ئاز بولمىغان كىرىمنى توپلاپ بېرىشكە تۇرتكە بولىدۇ.

يەنە بىر ئەمەلدار بار. ئۇنىڭ بىلەنمۇ ئوبدانلا تونۇشمەن. بىرقانچە قېتىم خىزمەت مۇناسىۋىتى بىلەن ئۇنىڭ ئىدارىسىدە ئېچىلغان نەق مەيدان يىغىنلىرى ۋە خىزمەت تەكشۈرۈشلىرىگە

بىرىپ قالدۇق، ھەتتا، مېھمانخاندا بىر ئۆيدە يېتىپ قالدۇق. ئۇنىڭ ياتقان مېھمانخانىدىن ئېشىپ قالغان چىش پاستىسى، سوپۇنلارنى يىغىپ ئېلىپ كېتىش ئادىتى بار ئىكەن. بۇ ئىش ماڭا بىرئاز غەلىتە تۇيۇلدى، بۇنىڭغا بىر نەرسە دېيىشنىڭ ھېچقانداق زۆرۈرىيىتى يوق. چۈنكى، مېھمانخانىنىڭ ياتقىغا قويۇلغان ئاشۇ بۇيۇملارغا ئادەتتە كىم ياتسا، شۇ پۇل تۆلەپ بولغان بولىدۇ، ئۇ نەرسىلەرنى ئىسراپ قىلماي، تېجەپ قويسىمۇ، ئېلىپ كەتسىمۇ ئەسلىدىنلا ئۆزىنىڭ ئەركىنلىكى، ئېلىپ كەتمەي تاشلاپ قويسا، ئوخشاشلا مېھمانخانىغا يېڭى مېھمانخانىنىڭ مەلۇم بىر كۈتكۈچىسىگە پايدا بولىدۇ. ئادەت بويىچە كۆپ سانلىق كىشىلەر ئېلىپ كەتمەيدۇ. بەزى مېھمانخانىلار ئاشۇ ئېشىپ قالغان نەرسىلەرنى يىغىپ قايتا ئىشلىتىپ پۇل تاپىدۇ. ئەمەلىيەتتە، ئاشۇ بۇيۇملارنى مېھمان ئۆزى ئېلىۋېلىشى، پايدىلىنىشى كېرەك. بۇ ھەقىقەتەن توغرا، مەنتىقىگە ئۇيغۇن. مەن بۇ ئىش ئۈستىدە ئويلىنىپ ئولتۇرۇشنىڭ ئورنى يوق دەپ قاراپ، ھېلىقى رەھبەرنىڭ ئېشىپ قالغان بۇيۇملارنى ئېلىپ كېتىشىنىڭ توغرا ئىكەنلىكىنى قوللىدىم. ئۇ مۇنداق دېدى:

ــ بۇ نەرسىلەرنى بىز سېتىۋالمىز. ئەمدى ئۇنى ئېشىپ قالسا تاشلاپ قويساقمۇ بولىدۇ. بۇ خۇددى يانچۇقىمىزدىكى نەق پۇلىمىزنى تاشلاپ قويغاندەك، بىھۇدە ئىسراپ قىلغاندەكلا بىر ئىش. گەرچە بۇ نەرسىلەر ئۆزى ئاددىي، ئەرزان بولسىمۇ، بىر تال تاغاقنى ئادەتتە بىر يىل ئىشلەتكىلى بولىدۇ، ئىككى خىل سوپۇننى ئادەتتە ئىككى قېتىمدىن تۆت قېتىم ئىشلەتكىلى بولىدۇ. دېمەك، ئۆيدىكى ئاشۇ خىل نەرسىلەر بىرقانچە ئون قېتىم تېجىلىپ قالىدۇ. بۇ ئىش تەكرار بولۇۋەرسە، ھەر قېتىمدا تېجىلىپ ماڭسا، بىر يىلدا، ئون يىلدا، 30 يىلدا نەچچە مىڭغا يەتمەمدۇ؟

ــ رەھمەت، ــ دېدىم مەن سۆيۈنۈش بىلەن، ــ راست، مەن

بۇنداق چوڭقۇر ئويلىماپتىمەن. تېجەش دېگەن ئاز - ئازدىن بارلىققا كېلىپ، ئاخىردا كۆپىيىدۇ.

راست بۇ رەھبەرنىڭ دېگەنلىرىنىڭ ئاساسى بار بولۇپ، ئۇنى بىز تۇرمۇشىمىزغا تەتبىقلاپ باقساق، زور پايدىسى بارلىقىنى ھېس قىلىمىز ۋە ئەملىيەتتە كۆرەلەيمىز. 2010 - يىلى 4 - ئايدا، ھۆكۈمەت ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن جەنۇبىي جۇڭگودىكى خەينەن، گۇاڭدۇڭ ئۆلكىلىرىگە ئۆگىنىش، زىيارەت قىلىشقا باردۇق. قەشقەردىن ئۇرۇمچىگە بارغاندا ئىدارىنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە ئەرزان مېھمانخانىلاردا بىرقانچە كۈن يېتىشقا توغرا كەلدى. شۇ چاغدا بىزنىڭ ھېلىقىدەك كىچىك سومكىدا كۇندىلىك تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى ئېلىپ ماڭىدىغان ئادەتتىمىز بولمىغانلىقتىن، چىش پاستىسى، چىش چوتكىسى، ھەرخىل سوپۇنلارنى ئۆزىمىز ئېلىشقا توغرا كەلدى. ئۇرۇمچىدىن ئىچكى ئۆلكىلەرگە مېڭىش ۋاقتىدا ئۇ نەرسىلەرنى پۇل خەجلەپ ئالايلى دېسەك، ھەممىمىزگە بىھاجەتتەك، ئارتۇق كېلىدىغاندەك تۇيۇلدى. ئاخىر ئالمىدۇق. شۇ چاغدا راستتىنلا، باشقا جايلاردىكى ئىلگىرى ياتقان ھەم شۇ خىل بۇيۇملارنى بۇزغان نەرسىلەرنىڭ بىر قېتىم قەدرى ئۆتۈلدى. ئىچكىرىگە بارغاندىن كېيىن ئالىي دەرىجىلىك ياتاقلاردا ياتتۇق. بۇ يەرلەردە ھەقلىق، ھەقسىز بۇيۇملار ئايرىم تىزىقلىق ئىكەن، شۇنىڭ بىلەن ئۇرۇمچىدىكى ئەھۋالنى نەزەردە تۇتۇپ، ئېشىپ قالغان بۇيۇملارنى يېغىپ ئېلىۋالدۇق. قايتىپ كەلگەندە، يەنە ھېلىقىدەك ئەرزان ياتاقتا تۆت كۈن ياتتۇق. بۇ چاغدا ئىچكىرىدىن يېغىپ كەلگەن چىش پاستىسى، چىش چوتكىسى قاتارلىق بۇيۇملار بەكمۇ ئەسقاتتى. ھەتتا بىز ئۇنى ئۇرۇمچىدىن قەشقەرگە پويىزدا كېلىش جەريانىدىمۇ ئىشلەتتۇق.

تۇرمۇشتا ئادەم يېغىپ ماڭسا، ئېلىپ ماڭسا بولىدىغان نەرسىلەر بەكمۇ كۆپ. مەسىلەن، ئېشىپ قالغان يېمەكلىك، مېۋە - چېۋە، ئىچىملىك ۋە باشقا بۇيۇملار. ئۇلارنى بىز ئۆز پۇلىمىزغا

سېتىۋالىمىز. شۇنداق ئىكەن، ئۇلاردىن ئېشىپ قالغانلىرىنى نېمىشقا ئېلىپ كەتمەيمىز؟ بۇ بىزدىكى مەمەدانلىق، چوڭچىلىق، سۇنئىي پەرداز، تەكەببۇرلۇق بولۇپ، بىلىپ تۇرۇپ تۇزەتمەيمىز. نەتىجىدە ئۆزىمىزنىڭ ماددىي مەنپەئەتىنى زىيانغا ئۇچرىتىمىز، خورىتىمىز، ئىسراپ قىلىمىز. بىزدە ئاشۇ ئىشلارغا توغرا مۇئامىلە قىلىدىغان توغرا قارايدىغان ئىدىيە، ئەمەلىي ھەرىكەت، ئادەت، خاراكتېر كەمچىل. بىر نەرسىنى ئەسكەرتىش زۆرۈركى، ئۇ نەرسىلەرنى ئادەتتىكىچە نەرسە، ئېلىۋېلىشقا ئەرزىمەيدۇ، دەپ قارىماڭ. شۇنداق ئېيتىشقا بولىدۇكى، ئاشۇ نەرسىلەر چوقۇم سىزنىڭ، ئۇنى ئاسراڭ، ئىسراپ قىلماڭ، پايدىلىنىڭ. ئۇ سىزنىڭ تېجەش ئارزۇيىڭىز، تېجەش پىلانىڭىزغا ئالاھىدە ئىلھام بېرىدۇ.

رېمونتچىلىقنى ئۆگىنىپ قويۇڭ

ئىدارىمىزدا تېجەشلىك ، پۇلدار بىر كىشى بار، ئۇنىڭ شۇنداق خاسلىقى، ئالاھىدىلىكى بار. ئۇ، پۇلى بولغاچقىلا ئەمەس، قولىدا ھۈنىرى بولغاچقىمۇ ھۆرمەتكە سازاۋەر. باشقىلارغا پۇل لازىم بولسا ئۆتنە بېرىدۇ، ئەل قاتارى سورۇنلارغا بارىدۇ، پۇل چىقىم قىلىدىغان چاغدا قاراپ تۇرماي، توغرا، مۇۋاپىق بولسىلا پۇلنى چىقىرىدۇ. ئۇ ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرىنى، تۇرۇبا ۋە باشقا سايمانلارنى رېمونت قىلىشنى بىلىدۇ. باشقىلار ئۇنى دائىم ئاشۇ خىل نەرسىلەر بۇزۇلۇپ قالغاندا يارەمگە چاقىرىدۇ. ئۇ ئائىلىسىدە ئاشۇ خىل نەرسىلەرنى باشقىلارغا رېمونت قىلىدۇرۇپ باقماپتۇ، بۇزۇلغان ھامان ئۆزى ئوڭشايدىكەن. بۇنىڭ بىلەن ھەم چىقىمنى تېجەپ قالغان، ھەم نۇرغۇن ئاۋارىچىلىكلەردىن ساقلىنىپ قالغان. ئۇ مۇنداق دېدى:

ــ سىلەرمۇ ئۆگىنىپ قويۇڭلار، تۇرۇبا، توك ۋە ئائىلىدىكى باشقا ئۇسكۇنىلەر بۇزۇلۇپ قالسا ئوڭشاش قىيىن ئەمەس، ئۇنى

ئازراقلا كۆچ سەرپ قىلىپ، زېھنىنى قويۇپ، يولىنى بىرلا بىلىۋالسا ئۆگىنىۋالالايدۇ. سىلەردىن ربمونت ھەققى، ماتېرىيال ھەققى ئېلىپ ئوڭشاپ بېرىدىغان ئادەملەرنى ئىقتىدار جەھەتتە سىلەرگە سېلىشتۇرغىلى بولمايدۇ. ئۇلارنىڭ ھەممىسى شۇنداق ئاددىي، ئاسان ئىش، بۇ ئىشلارنىڭ جاجىسى بىرنەچچە تال ئەتۈركە ۋە ئامبۇر بىلەن كۇلۇچ. باشقىلارغا قىلدۇرۇش ھېچقانداق پۇل كەتمەيدىغان ئىش دېسەكمۇ، دەل شۇ چاغدا قىلدۇرىدىغانغا پۇرسەت بولامدۇ - يوق، ئەسلىدىكىسىنى ئىشلىتىش كېرەكمۇ ياكى يېڭىدىن ئېلىش كېرەكمۇ - يوق؟ دېگەن ئىشلارغا بىز دەمال بىر نەرسە دېيەلمەيمىز. ئۇ ۋاقىت ئىسراپچىلىقى، قايتا ئالسا پۇل ئىسراپچىلىقى بولىدۇ. چۈنكى، ربمونت قىلىدىغان ئادەم چوقۇم قولىنىڭ ئۈچىدىلا قىلىپ، ئاسانلا تۈگەتسەم، ئاۋارىچىلىك بولمىسا دەيدۇ. بۇ ئەمەلىيەتتە ئۆي ئىگىسىگە زىيان سالىدۇ، شۇڭا، ئائىلىدىكى ئۇششاق - چۈششەك ئىشلارنىڭ ھۈنىرىنى ئۆگىنىپ قويۇش كېرەك. بىر ئائىلىدە ھەمىشە بىردەم توك، چىراغلاردىن مەسىلە كۆرۈلسە، بىردەم سۇ تۇرۇبىسى، ئەۋرەت يولى، تۇرلۇك ئوچاق ۋە سايمانلاردىن مەسىلە چىقىپ تۇرىدۇ. ھېسابلاپ كەلسە، ئۇنىڭغا نۇرغۇن چىقىم قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. ئادەتتە بىر ئائىلىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 300 يۈەندىن 800 يۈەنگىچە ئاشۇ خىل بۇيۇملارنى ربمونت قىلىش ھەققى كېتىدىكەن. شەھەر ئىقتىسادىنى تەكشۈرۈش چوڭ ئەترىتىدىكى بىر دوستىمىز قېيىنئاتامنىڭ ئائىلە ئىقتىسادي ئەھۋالىنى ئۇچ يىل تىزىملاش جەريانىدا يۇقىرىدىكى سانىنى ھېسابلاپ چىقارغان. قارىسا، ئۇنچىۋالا چىقىم كەتمەيدىغاندەك تۇرغان. ئەمەلىيەتتە، ئۇ ئىشلار پات - پات قىلىنغانلىقتىن، يىل ئاخىردا يىغىلىپ ئاشۇنداق كۆپ سان بولۇپ كېتىدىكەن. مەسىلەن، بىز ئۇچ يىلدا بىر ئائىلىگە 1500 يۈەن چىقىم كەتتى دېسەك، ئۇ چاغدا ئۇچ يىلدا ھەر يىلى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 500 يۈەندىن ربمونت

چىقىمى كەتكەن بولىدۇ. ئۇنداقتا:

10 (يىل) × 500 = 5000.00 (يۈەن)

60 (يىل) × 500 = 30000 (يۈەن)

ئەگەر ئۆزىڭىز ئائىلىدىكى رېمونتچى بولالىسىڭىز، يىللىق چىقىم 200 يۈەنگە يەتمەيدۇ. قېيىنئاتام تۇرلەرگە ئايرىغاندا، 800 يۈەن چىقىم بولغان، يىلدا ئالغان ماتېرىيال پۇلى 200 يۈەنگە يەتكەن، قالغان قىسمى رېمونت، مۇلازىمەت چىقىمى بولۇپ قالغان. ئۆزى قىلىپ يىلىغا 200 يۈەن ئەمەس، 150 يۈەندىن ماتېرىيال پۇلى چىقىم قىلىدى دېسەك، ئۇ ھالدا تېجىلىدىغان پۇل:

10 (يىل) × 350 = 3500 (يۈەن)

60 (يىل) × 3500 = 21000 (يۈەن)

بۇ خۇددى ھەر كۈنى ئامانەت قويغاندەك، يىلبويى سۇغۇرتا، زايوم سېتىۋالغاندەكلا بىر خاسىيەتلىك ئىش. مەيلى سىز كىم بولۇڭ، ئائىلە سايمانلىرىنى رېمونت قىلالايدىغان بىر كەسىپ ئەھلى، ھۇنەرۋەن، ئۇستا رېمونتچى بولۇشنى قولدىن بېرىپ قويماڭ.

قېرىنداشلار بىرلىكى

ئۇرۇق - تۇغقانچىلىق ئىنسانىيەت دۇنياسىدىكى ئاجراش مۇمكىن بولمايدىغان بىرلىكنىڭ ئاساسى. ئىنسانلار ئىپتىدائىي جەمئىيەتتىن تەدرىجىي مەدەنىيەتلىك جەمئىيەتكە يۆزلىنىش داۋامىدا ئالدى بىلەن ئۇرۇقداشلىق جامەسى ئارقىلىق مەدەنىيەتنىڭ دەسلەپكى بىخلىرىنى بارلىققا كەلتۈرگەن. شۇڭا، ئۇرۇق - تۇغقانلىق مۇناسىۋىتى قەدىمدىن بۇيان ئىنسانلارنى بىر - بىرىگە باغلاپ كەلگەن، يېقىنلاشتۇرغان، ئىتتىپاق - ئىناق قىلغان.

ئۇرۇق - تۇغقانچىلىق بىلەن پۇل تېجەشنىڭ قانداق

مۇناسىۋەتتى بارلىقىنى ئىزھارلاشتا، بىز ئۇنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي پائالىيەتلەردىكى رولى ئارقىلىق جاۋاب ئىزدەيمىز.

ئۇرۇق - تۇغقاندارچىلىقتا بىر خىل ئىچكى بىرىكىش، مېھىر - مۇھەببەت بولىدۇ، بۇ خىل بىرىكىش ئادەملەرنى تەبىئىي ھالدا بىر نىشان، بىر مەقسەت، مۇددىئاغا مەركەزلەشتۇرۇش رولىنى ئويناپدۇ. بۇ ھال مەيلى ئىجتىمائىي تۇرمۇشتا بولسۇن ياكى ئىقتىسادىي پائالىيەتلەردە بولسۇن، ئۆزئارا ئۇيۇشۇپ، بىرلىك ھاسىل قىلىشقا كاپالەتلىك قىلىدۇ. بىز يۇقىرىدا دەپ ئۆتكەندەك، بىرلىك، ئىناقلىق بار يەردە، ھەرقانداق قىيىن ئىش ئاسان، ھەرقانداق چىگىچ مەسىلە ئاددىي ھالدا ھەل بولۇپ كېتىدۇ. بىرلىكنىڭ كۈچى چەكسىز، ئۇنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي جەھەتتىن يارىتىدىغان نەتىجىسى شۇنداق چوڭ بولىدۇ.

ھازىر دۇنياغا نەزەر سالساق، جەمئەت شەكلىنى ئالغان، يەنى ئۇرۇق - تۇغقانلارنى بىرلىك قىلغان ئىگىلىك ھەممىلا جايدا مەۋجۇت. ئۇلارنىڭ كۆپ قىسمى ئۇلارنىڭ جەمئەت نامى بىلەن ئاتالغان. دۆلىتىمىزدە بۇ خىل ئەھۋال خەنزۇ، خۇيزۇلاردا ئەڭ كۆپ، ئۇيغۇرلاردا بىر قەدەر ئاز. جەمئەت تىپىدىكى ئىگىلىك ناھايىتى جانلىق ۋە ساغلام تەرەققىي قىلىدۇ ۋە مۇۋاپىقىيەتى زور بولىدۇ. چۈنكى، بۇنداق جەمئەت تۈسىنى ئالغان ئىگىلىك كۆپ ھاللاردا جان - دىل بىلەن ئۆزلىرىنىڭ مەنپەئەتىنى قوغداپ، تەرەققىي قىلدۇرغانلىقتىن، ئىگىلىك تىكلەش جەريانىدىكى يوچۇقلار ئېتىلگەن. پايدىلىق ئامىللار رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرغان، قىزغىنلىق تەبىئىي ھەم ئورتاق ئەۋج ئالغان بولىدۇ. مانا بۇلار ئىگىلىكنى گۈللەندۇرۇشكە ئەۋزەل شارائىت، پايدىلىق پۇرسەت يارىتىپ بەرگەن.

ئەتراپىمىزغا قارايدىغان بولساق، يېقىنقى 30 يىل داۋامىدىمۇ ئۇرۇق - تۇغقانلار بىرلىشىپ تىكلىگەن ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتى ئالاھىدە ياخشى بولدى. ئۇلار بىردەك ھەرىكەت ۋە

ئورتاق نىشان بويىچە قىلماقچى بولغان ئىشلىرىنى ماس قەدەمدە ئېلىپ بارىدى، قەشقەردە چوڭ گۈرۈھلاردىن سەمەن سايامەت گۈرۈھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى دەل جامەئەت تىپىدىكى كارخانا گۈرۈھى بولۇپ، ئۇلار 20 نەچچە يىل داۋامىدا بارلىق ئۇرۇق - تۇغقانلار ئىتتىپاقلىشىپ مەبلىغىنى بىر يەرگە جەملەپ، ئورتاق تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، جاپالىق ئىشلەش ئارقىلىق ھازىرقىدەك 10 نەچچە تارماق شىركىتى، 1000 دىن ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچىسى بار كارخانا گۈرۈھىغا ئايلاندى. بۇلاردىن باشقا، ھەرخىل سودا، تىجارىتى رونىاق تاپقانلار ئىچىدە يەنىلا ئاكا - ئۇكىلار، ئۇرۇق - تۇغقانلار بىرلىشىپ قۇرغان ۋە باشقۇرغانلارنىڭ نەتىجىسى ئالاھىدە ياخشى. ئۇلارنىڭ ئارتۇقچىلىقى بىرلىك مەۋجۇت بولغانلىقىدا؛ تاپقان پۇلنى توپلاپ، بىر يەرگە يىغىپ ئىقتىسادىي كۆچى، مەبلەغ كۆچىنى زورايتىشتا گەۋدىلەندى. بەزىلەرنىڭ ئالاھىدە بىر خىل ئۇسۇلى بولۇپ، ئۇلار ئۇرۇق - تۇغقانلار ئارىسىدا بىر خىل پۇل يىغىش، پۇل تېجەش ئۇسۇلىنى يولغا قويۇپ، تەرەققىي قىلىش، ئىگىلىك تىكلەش پۇرسىتىنى قولغا كەلتۈرگەن.

خەينەن ئارىلىغا بارغاندا ئۇچراتقان ئۇيغۇر ئاشپەزنىڭ دېيىشىچە، بۇ يەردىكى خۇيزۇلار ناھايىتى ئىناق ئىكەن. بىر ئائىلىدە توي بولسا، ھەربىر خۇيزۇ ئائىلىسى ئەڭ ئاز بولغاندىمۇ تويغا 1000 يۈەن چىقىرىپ تەبرىكلىشى كېرەك ئىكەن. بىر ئائىلىدىكى توي قىلغان ئوغۇل بىلەن قىز ناھايىتى كۆپ پۇلغا ئىگە بولىدىكەن، شۇنىڭ بىلەن ئۇلار باي - بايامشات تۇرمۇش كەچۈرۈش ۋە ئىگىلىك تىكلەشكە ئاساس سېلىۋالىدىكەن. بۇ خۇيزۇلارنىڭ ئەنئەنىسى بولۇپ، ئۇنى بىر خىل ئۇرۇقداشلار ئارا پۇل تېجەش، پۇل توپلاش پائالىيىتى دەپ قارايدىكەن. چۈنكى، تويغا بەرگەن پۇل كۈنلەرنىڭ بىرىدە يەنە شۇ ئائىلىنىڭ ئۈيىدە توي بولغاندا ئوخشاشلا قايتىپ كېلىدىكەن. شۇڭا، ئۇنى بىر خىل ئۇنۇملۇك، مەڭگۈلۈك پۇل تېجەش ئۇسۇلى دەپ قارايدىكەن.

بىزده شۇنداق ئادەت بارمۇ؟ بار. بىراق، ئۇنىڭ دائىرىسى تار، مىقدارى ئاز، دەۋرچانلىقى قىسقا. پۇل يىغىش قىلىپ توي قىلىپ قويۇش، پۇل توپلاپ ئىگىلىك تىكلەش، توي - تۆكۈندە پۇل قويۇپ يارەدەم بېرىش بىزدىكى كونا ئەنئەنىۋى ئادەت. بىراق، بىر پۈتۈن جەمئىيەتتە ئىزچىل داۋاملىشىپ، ئومۇملىشىپ كەتكەن ئىش ئەمەس. ھالبۇكى بۈگۈنكى دۇنيادا، بىز ئىلغار ئۇسۇل - چارىلەرنى قوللانمىساق، يېڭىچە، بىخەتەر يول بىلەن مېڭىشنى بىلمىسەك، ئۆگەنمىسەك بولمايدۇ. بىز قانداق قىلىشىمىز كېرەك؟ بىزمۇ ھەر خىل ئالاھىدە تېجەش ئۇسۇلىنى ئۆگىنىشىمىز، قوللىنىشىمىز ۋە ئۇنى ئادەتكە ئايلاندۇرۇشىمىز كېرەك.

ھازىر ئائىلىگە نىسبەتەن ئىككى بالا بولۇش ئومۇملاشقان، قانۇنلاشقان ئىش. مۇبادا ئۇرۇق - تۇغقانلار بالىلارنىڭ تويىنى قىلغاندا، ھەر بىر بالا ئۈچۈن مۇڭاپىق مىقداردا پۇل قويۇش ئۇسۇلىنى قوللانسا، تەجرىبە توپلىسا، ئۇ چاغدا بۇنىڭ ئۇنۇمى ناھايىتى يۇقىرى بولىدۇ. چۈنكى، ئۇرۇق - تۇغقانىنىڭ بېغى مەھكەم بولىدۇ. ئۇلارغا بېرىلگەن پۇل مەڭگۈ بىخەتەر، ئۇلار ھەرقانچە زىيان تارتقان تەقدىردىمۇ ئۇرۇق - تۇغقانلارنىڭ پۇل، مەبلىغىنى چوقۇم قايتۇرىدۇ. مەسىلەن، بىر ئائىلىنىڭ ئۈچ ئەۋلاد ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنى ھېسابلىساق، دادا تەرەپ 14 ئائىلە، قېيىنئاتا تەرەپ 14 ئائىلە بولىدۇ. بىر ئائىلىدە توي بولسا ئۇ چاغدا بىر ئائىلە 1000 يۈەندىن پۇل چىقارسا، 28 مىڭ يۈەن بولىدۇ.

بۇ ھال ئىزچىل دەۋر قىلسا، ئېنىقكى ئۇلارنىڭ تېجەيدىغان، توپلايدىغان، پايدىلانسا بولىدىغان پۇلى ئىزچىل يۇقىرى نىسبەتتە تۇراقلىق كۆپەيىپ بارىدۇ. مانا بۇ ئائىلە، جەمەت بىرلىكىنىڭ پۇل تېجەشتىكى ئارتۇقچىلىقى، ئەۋزەللىكى. دېمەك، بۇنداق پۇل تېجەش ھەممە تەرەپكە يار - يۆلەك بولىدىغان ئەڭگۈشتەر بولۇپ قالىدۇ.

پىخسقلىق روھى ۋە زورۇقۇپ پۇل تېجەش قارىشى

جەمئىيىتىمىزدە پىخسىقلىق قىلىشىنى پۇل تېجەش ۋاستىسى قىلىۋالغان كىشىلەرمۇ ئاز ئەمەس، مېنىڭ بىر خىزمەتدىشىم دەل شۇنداق. ئۇ، ھەممە نەرسىگە گۇمان بىلەن قارايدۇ، ئۇ پۇل تېجەشنى بىر خىل پىخسىقلىق بىلەن بىرلەشتۈرۈۋالغان. باشقا ئىشىنمۇ قويۇپ تۇرايلى، بىرەر خىزمەتدىشىمىز ئاغرىپ دوختۇرخانىدا يېتىپ قالسا، دوختۇرخانىغا بېرىپ يوقلاشقا پۇل يىغىلىدۇ. بۇ چاغدا ئۇ قانچە پۇل يىغقانلىقىنى، نېمە ئىش ئىكەنلىكىنى سورايدۇ، تېخى قانچە ئادەم پۇلنى بېرىپ بولدى؟ دېگەنلەرنى سورايدۇ. بىر قېتىم پۇل يىغقۇچىدىن شۇنداق سورىغانىكەن، ئۇ زەردە قىلىپ:

ــ ھېچكىم بەرمىدى! ــ دەپتۇ. ئۇ دەرھال قولىدىكى پۇلنى يانچۇقىغا سېلىپ:

ــ باشقىلار بەرمىسە، مەن بېرەمدىمەن! ئالدى بىلەن باشقىلاردىن ئالسىلا، بارامدىمەن ــ بارامدىمەن تېخى، باشقىلار بارامدۇ ــ بارمامدۇ؟ بەزىلەر بىز بەرگەن پۇل بىلەنلا بېرىپ، باشقىلارنىڭ چاپىنىدا تەرلەمدۇ تېخى! ئۇنداق بولسا بولمايدۇ جۇمۇ، ھەممىسىدىن يىغىپ كەلسىلە، ــ دەپتۇ.

ــ سىلىدىن باشقا بىرمۇ ئادەم قالمايلا بېرىپ بولدى، ــ دەپتۇ ھېلىقى پۇل يىغقۇچى كۆلۈپ، ــ چاقچاق قىلىپ قويسام، راست دەپ قالدىلا!

ــ پۇلغا چاقچاق قىلسىلا بولامدۇ؟ تازىمۇ بىر ئىش بولدى ــ دە! ئىدارە پۇل چىقارمامدىكەن! ئۆينىڭ قەرزىگە تۆلەيمەن، بالامنى ئوقۇتىمەن دەپ يىغقان پۇلنىڭ تايىنى بولمايۋاتسا، نەدىن پەيدا بولدى كېسەل كۆرىدىغان ئىش.

ــ ياق، يانچۇقىمىزنى كولايدىكەنمىز.

ــ ئاغرىمىسىمۇ بولىدۇ شۇ ئادەم، ئادەمگە زىيان سېلىپ.

بۇ 20 نەچچە يىل بىر ئورۇندا ئىشلىگەن بىر ئادەمنىڭ تۇغقاندەك بولۇپ قالغان، ئاغرىپ يېتىپ قالغان خىزمەتدىشىغا تۇتقان مۇئامىلىسى. بۇنداق كىشىلەرگە نېمە دېگۈلۈك! ھەرقانچە بولسىمۇ، بىر خىزمەتداش كېسەل بولۇپ قالغاندا ئۇنچىلىك ناچارلىق، چاكىنىلىق دېيانەتسىزلىك قىلىش كەتمەيدۇ. شۇ بىر قېتىم يوقلاپ قويۇش بەك كۆپ بولسا 30 يۈەن، بولمىسا 20 يۈەن بولار، خىزمەتداشنىڭ بىرىدە بىرنىڭ مېھرى ھەققى بولىدۇ، 20 ~ 30 يۈەنگە خىزمەتدىشىمىز باي بولمايدۇ، كېسەلدىن ساقىيىپ كەتمەيدۇ، پەقەت تەسەللى تېپىپ، كۆڭلى ئېچىلىپ، روھى كۆتۈرۈلۈپ قالىدۇ. بۇنداق چاغدا ئازراق پۇلنى سەرپ قىلىپ قويۇش ئادەمگەرچىلىك، ئۇنى قىسىپ تېجەش بىر خىل بىمەنىلىك ۋە ناچارلىق، پەسكەشلىك بولىدۇ. بولۇپمۇ، بىر خىزمەتدىشى ئاغرىپ قالسا ئۇنى يوقلاش، ساقىيىشىغا ئىلھام بېرىشتەك مۇھىم، ئاددىي ئىشقا ناچارلىق قىلىش ئۆتۈپ كەتكەن بېخىللىق، پىخسىقلىق بولىدۇ.

خىزمەتداش ئۆز نۆۋىتىدە بىر ئائىلە كىشىلىرىدەك قەدىرلىك، يېقىن بولىدۇ، ئۇلار ھەمىشە بىر نىشان ئۈچۈن ئورتاق كۈرەش قىلىدۇ. گەرچە ئۇلار ئوتتۇرىسىدا چەك - چېگرا بولسىمۇ، قەدىرلەش، ھۆرمەتلەش، قوللاش، ئىلھام بېرىشنىڭ چېگراسى بولمايدۇ.

بىرقانچە يىلنىڭ ئالدىدا مەلۇم بىر كىشىنىڭ ئانىسى قازا قىلدى. بەلكىم تەقدىر شۇنداقتۇ، باشقىلار ئۇنىڭ سەۋەنلىكىدىن ئانىسى بالدۇر، ياشلا قازا قىلدى دەپ قارىدى. ئۇ شۇ كۈنى مەلۇم ئىدارىغا خىزمەتكە بارغان. ئۇ ياناي دەپ تۇرسا، يان تېلېفونغا ئانىسىنىڭ ئۆيىدىن تېلېفون كەپتۇ. ئۇ چاغلاردا تېلېفونغا ئۇرسىمۇ، كەلسىمۇ ئوخشاشلا ھەق ھېسابلىناتتى. ئۇ ئانىسىنىڭ ئۆيىدىن كەلگەن تېلېفونىنى ئالماي، ئىشخانىغا بېرىپ تېلېفون قايتۇرماقچى بولغان، ئىشخانىدىن ئۇرسا ئۇنىڭغا ئۇچ تەرەپتىن پايدىسى بار بولۇپ، ئۆزىنىڭ تېلېفونغا پۇل چىقمايلا تېجەپ

قالمدىكەن، ئانىسىنىڭ ئۆيىنىڭ تېلېفونىغا پۇل چىقمايدىكەن: ئۇچىنچى، ئىشخانىدىن ئۇرسا ھۆكۈمەتنىڭ پۇلى چىقىم بولمىدىكەن. مۇشۇ ئۇچ مۇھىم تېجەشنى نەزەردە تۇتۇپ، قايتا - قايتا كەلگەن تېلېفونىنى بېسۇېتىپ يېرىم سائەت دېگەندە ئىشخانىغا بېرىپ تېلېفون قايتۇرغان، بۇ چاغدا ئانىسىنىڭ يۈرەك كېسىلى قوزغىلىپ ھوشسىز يېتىپ قالغان، كىچىك سىڭلىسى نېمە قىلارىنى بىلمەي ئۇنىڭغا تېلېفون قىلسا ئالمىغان. دەرھال 120 گە مەلۇم قىلىپ، قۇتقۇزۇشنى تېزلەتكەن. بىراق، ۋاقىت ئۆتۈپ كەتكەچكە، داۋالاش ئۇنۇم بەرمەي ئانىسى قازا قىلغان. ئۇ ئادەتتىمۇ تېلېفون ئۇرسا، ئىمكان بار ئىشخانىغا بېرىپ ئالاقە قىلىپ، چىقىمنى ھۆكۈمەتكە ئارتىپ ئالاھىدە تېجەشلىك تۇرمۇش كەچۈرەتتى. بۇ قېتىملىق ئاچچىق ساۋاقتىن كېيىنمۇ، ئۇ يەنىلا ئاشۇ ئاچ كۆز، پىخسىق خاراكتېرىنى ئۆزگەرتمىدى.

ئۇ تېخى خىزمەتداشلارنى ئۇزىتىش سورۇنلىرى، ئۆزى پۇل چىقىرىپ ئولتۇرىدىغان يېمەك - ئىچمەك سورۇنلىرىغا بارمايدۇ، بېرىشقا مەجبۇر بولۇپ قالسا پۇل چىقىرىشى بەكمۇ تەس. باشقىلاردىن قەرز ئالسا ۋاقتىدا قايتۇرمايدۇ.

20 نەچچە يىل خىزمەتداش تۇرۇپ ئۇنىڭ ئۆيىگە كىرىپ باققانلار ئاساسەن يوق دېيەرلىك. ئۇ باشقىلارنىڭ ئۆيىدىكى چاقىرىشلارغا ئالدىن بارىدۇ، چۈنكى، ئۇنداق چاغدا پۇل چىقىم بولمايدۇ. بىراق، ئۆزى باشقىلارنىڭكىنى شۇنچە كۆپ يېسىمۇ، ئازراق بولسىمۇ قايتۇرمايدۇ. ئادەمنى بەك غەزەپلەندۈرىدىغان يېرى ئادەم ياراتمايدۇ. بىرەر قۇر كېسىم كېسىپ قالسا، ئۇنى مانچە پۇلغا ئالغان دەپ خىلىغچە ۋالاقلايدۇ.

بۇ مېنىڭچە پۇل تېجەش ئەمەس، بەلكى ئۆتۈپ كەتكەن ئىچى تارلىق، ئىچى يامانلىق، رەزىللىك بولۇپ، ئۇنى تېجەش پائالىيىتى دېيىشكە قەتئىي بولمايدۇ. شۇ ۋەجدىن ئۇ كىشىلەر ئارىسىدا ھېچقانداق ئىناۋەتكە، ھۆرمەتكە، ئىززەتكە سازاۋەر

ئەمەس. ئۇنى بىلگەنلىكى ئادەم كۆزىگە ئىلمايدۇ. قاتارغا قوشمايدۇ.

پۇل تېجەشتىكى ئالتۇن بەلباغلار

پۇل تېجەشتىكى يوللارنىڭ ھەممىسى پۇل تېپىش يولىدىكى بىر تارماق، مۇھىم ھالقا. دېمەك، ئۇ پۇل تېپىشنى ياخشى ئىمكانىيەت بىلەن تەمىنلەيدۇ.

سىز پۇل تېجەشنى ئويلايسىز. بىراق، سىز زادى قايسى يولدا ماڭىسىز، قانداق ئۇسۇل بىلەن پۇل تېجەيسىز؟ بۇلار سىز نىيەت قىلغان، بەل باغلىغاندىن كېيىن ياكى پىلان قىلغان چاغدا ھەل قىلمىسىڭىز، بېكىتمىسىڭىز بولمايدىغان يەنە بىر مۇھىم تەرەپ.

ئومۇمەن پۇل تېجەشكە ھەربىر ئادەم ئۆزىنىڭ ئەمەلىيىتى، شەرت ـ شارائىتى ۋە ئىمكانىيىتىدىن پايدىلىنىپ پۇل تېجەشنىڭ يولىنى ئاچسا، تاللىسا، قوبۇل قىلىپ قوللانسا بولىدۇ. بىراق، بەزىلەر ئېنىق يولىنى زادىلا تاپالمايدۇ. مەيلى سىز قانداق يولىنى ئۆزىڭىز تېپىڭ ياكى تاپالماڭ، مۇنداق بىرقانچە ئىشنى نۇقتىلىق چىڭ تۇتۇڭ.

1. بانكىدا ئامانەت پۇل قويۇشقا سەل قارىماڭ. مېنىڭ بىر قىز ساۋاقدىشىم بولۇپ، ئۇ ئەينى چاغدا توي قىلىپ، ئۆيلۈك ـ ئوچاقلىق بولۇپ، تۇرمۇشتا بەختى تەتۇر كېلىپ ئاجرىشىپ كەتكەن. ئەينى چاغدا ئۇنىڭ ئېرى قىمار ئوينىغان، ئەخلاق جەھەتتە قاتتىق بۇزۇلغان، ھاراق ئىچىپ، ئۇنى كۆپ قېتىم ئۇرغان. ساۋاقدىشىم ئەخلاقلىق، بىلىملىك قىز بولغانلىقتىن، ھەممىسگە تاقەت قىلىپ ئۇزاق يىل ئەرنىڭ ئېغىرچىلىقىنى كۆتۈرگەن، ئەمما ئاخىردا ئۇ كۆپ تەرەپلىمە قىسىلىش ۋە خورلۇق تۇپەيلىدىن، ئامالسىز بىر بالىنى ئېلىپ ئەردىن ئاجرىشىپ

كەتكەن. ئۇ خىزمەتكە، كەسىپكە قاتتىق بېرىلگەن ھەمدە ئىدارىسىدە ھەممە ئېتىراپ قىلىدىغان ئىلغار شەخسكە ئايلانغان. بىرقانچە يىلدا كۆزگە كۆرۈنۈپ، رەھبەرلىك ئورنىغا چىققان. ئۇ ھازىرمۇ رەھبەرلىك ئورنىدا گەپنى ئۆتىدىغان، كىشىلەر ھۆرمەت قىلىدىغان، كۆزگە كۆرۈنگەن ئايال رەھبەر. بىرقانچە ئاينىڭ ئالدىدا ئۇ قەشقەر شەھىرىدىكى 18 قەۋەتلىك بىر بىنانىڭ ئالدىدا ئۇچراپ قالدى. ئۇزاقتىن بۇيان كۆرۈشمىگەچكە تاماق يېگەچ پاراڭلاشتۇق. ئۇنىڭ كۇنلىرى مەنىلىك ئۆتكەن، ئۆي غېمى، ئەر غېمى يوق ئىكەن. بالىنى ياخشى تەربىيەلەپ، ئالدىنقى يىل ئىچكىرىدىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپكە ئەۋەتىپتۇ. بايىقى بىنادىن 110 كىۋادرات مېتىرلىق بىر يۇرۇش ئۆينى ئاز كەم 200 مىڭ يۇەنگە سېتىۋاپتۇ. بۇ ئۇنىڭ بالىسى ئۇچۇن قىلغان ئىشى ئىكەن. ھازىر ئۇ ئۆينى ھەر يىللىقىنى 8 مىڭ يۇەندىن 10 يىللىق ئىجارىگە بېرىپتۇ. مەن بەك ھەيران قالدىم.

ــ بۇنچە پۇلنى نەدىن تاپتىڭىز، ــ دېدىم ئۇنىڭغا:

ــ يىغىپ، تېجەپ تاپتىم، خىزمەتكە چىققان 25 يىلدىن بۇيان توختىماي بانكىدا پۇل قويۇپ كەلدىم. قانچىلىك دېمەمسىز، ھەر ئايدا 500 يۇەندىن، 1000 يۇەندىن قويدۇم، خىزمەتكە چىقىپ ئىككى يىلدىن كېيىنلا توي قىلغان، شۇ چاغدا ئاتا ـ ئانام مېنىڭ بىر پۇڭمۇ پۇلۇمنى ئېلىۋالماي، بانكىدا قويدۇردى. ئۇ چاغدا 600، 700 يۇەن ئىش ھەققى ئالاتتىم، ئاز بىر قىسمىنى خراجەت قىلسامۇ، ھەر ئايدا 500 يۇەننى تولۇق قويۇپ ماڭدىم. توي قىلغاندىن كېيىنمۇ شۇنداق قىلدىم. بالامنىڭ دادىسى بىلەن ئالتە يېرىم يىلدەك ئۆي تۇتتۇم. شۇ چاغدىمۇ ھەر ئايدا 500 يۇەن قويۇپ ماڭدىم. بالامنىڭ دادىسىمۇ بىلەتتى، كېيىنكى كۇنلەردە ئۇ قىمار ئوينىاپ قەرز بولۇپ قالغاندا شۇ پۇلدىن 30 نەچچە مىڭ يۇەننى ئۇنىڭ قەرزنگە بەرگەندىن تاشقىرى، يەنە 10 نەچچە مىڭ يۇەن ئاشتى. ئاجراشقاندىن كېيىن، بەك روھىم چۈشۈپ كەتتى، شۇنداق

بولسىمۇ مەن پۇل ئامانەت قويۇشنى ئۆزۈپ قويمىدىم. ئىش ھەققىم يىلدىن - يىلغا ئۆستى. مەن بانكىدا قويىدىغان پۇلنى 1000 يۈەنگە كۆپەيتتىم. بۇ پۇلنى پەقەت باشقا ئىشقا ئىشلەتمىدىم. ئىشلىتىش توغرا كەلسە، باشقىلاردىن قەرز ئالدىم ياكى ئىش ھەققىمدىن ئاشقان قىسمىنى تېجەپ، باشقا خىراجەتلەرنى يۈرۈشتۈردۈم. مەن بۇنىڭدىن باشقا يەنە بىر تۈراقسىز ئامانەت كارتىسى بېجىرىپ، ھەر ئايدا ئېشىپ قالغان پۇل، تېجەپ قالغان پۇل، ئاندىن مۇكاپات، قوشۇمچە پۇللارنى شۇ كارتىغا قويۇپ ماڭدىم. كەيپ - ساپاغا پەقەت بېرىلمىدىم. ھەشەم - دەرەم قىلمىدىم، مودا قوغلاشمىدىم. سەۋەبى ئۇنىڭ پايدىسىدىن زىيىنى كۆپ. ھەممىدىن مۇھىمى تىنچ تۇرمۇشنى ئەتىۋارلاپ، خاتىرجەم ياشاش ئىكەن. لېكىن بېرىش - كېلىش، پۇل خەجلەشتە، زۆرۈر بولغان مەجبۇرىيەتلەرنى زادىلا قولدىن بېرىپ قويمىدىم. خىزمەتنى ياخشى قىلدىم، ئۆزۈمنى خارلىمىدىم، پارا ئالمىدىم، كىشىلەر ئالدىدا بىچارە بولمىدىم. قاراڭ، دۇنيادا قورۇنماي، قورقماي، بىراۋنىڭ دەككە - دۈككىسىنى قىلماي ئۆتۈشتەك خاتىرجەملىك ئاسان قولغا كېلەمدۇ؟ مەن شۇنداق خاتىرجەم ياشاش پۇرسىتىنى قولغا كەلتۈردۈم. مېھنەتلىك ئىشتىن جان تىكىپ ئىشلەپ ئۆزىنىڭ قىممىتىنى يارىتىش، ئۆزىنىڭ مۇلكى بىلەن تۇرمۇشنى پاراۋان قىلىشتىن ئارتۇق بەخت بولامدۇ؟ ھېسابلاپ باقسام، مەن 17 يىلدەك ۋاقىت ئىچىدە 200 نەچچە مىڭ يۈەن پۇل توپلاپتىمەن. بۇنىڭدىن باشقا ھەر يىلى ئازدۇر - كۆپتۇر ئۆسۈم قوشۇلۇپ، بۇ پۇل 230 مىڭ يۈەندىن ئېشىپتۇ. بۇنىڭدىن باشقا ئىقتىساد قىلىپ يىغقانلىرىم يەنە 60 ~ 70 مىڭ يۈەن بولۇپتۇ. بۇ يەردىن ئۆي سېتىۋالغاندىن كېيىنمۇ يەنە 100 مىڭ يۈەنگە يېقىن پۇل بانكا كارتامدا بار.

ـ ئىشىنىڭ ئېپىنى سىز بالدۇرلا تاپقان ئىكەنسىز، ئاپىرىن! ـ دېدىم مەن سۆيۈنۈش بىلەن ئۇنى ماختاپ، ـ سىزنىڭ پۇل توپلاش تەجرىبىڭىزنى باشقىلارغىمۇ تونۇشتۇرۇشقا تېگىشلىك ئىكەن.

مۇجىزە ئاسمانىدىن چۈشمەيدۇ، بەلكى ئۆزىمىزدىن، ئۆزىمىزدىكى ئارتۇقچىلىق ۋە پۇرسەتتىن ئاپىرىدە بولىدۇ. پۈل توپلاش، پۈل تېجەشمۇ سىزنىڭ قولىڭىزدىكى بىر بۇيۇك مۇجىزە مەنبەسى بولالايدۇ، پەقەت سىز ئۇنى چىڭ تۇتالىسىڭىز، ئۇزاق مۇددەت داۋاملاشتۇرالىسىڭىز، ئۆزىنىڭ نۇرانە يۈزىنى ئاچىدۇ.

سىز ئىقتىسادىي جەھەتتە قەد كۆتۈرەي دېسىڭىز، چوقۇم ئۇزاق مۇددەت، مۇقىم، تەۋرەنمەي پۈل ئامانەت قويۇشنى داۋاملاشتۇرۇڭ. ھەرقانچە قىينىچىلىق بولسىمۇ، ئۇنى ئۇرۇپ قويماڭ، پەقەت بولمىسا، 10 يىل، ھەتتا 20 يىل داۋاملاشتۇرۇڭ. ئۇ كۈنلەر كۆزنى يۇمۇپ ئاچقۇچە كېلىدۇ، سىز بۇنىڭ بەدىلىگە نەچچە 100 مىڭ يۈەننىڭ ئىگىسى بولۇپ قالىسىز. ئامانەت قويغان پۈلىڭىز سىزگە نۇرغۇن پۇرسەت يارىتىپ بېرىدۇ، شۇنداقلا سىزنىڭ كۆتۈرۈش كۈچىڭىز، ئىشەنچىڭىز، ئوبرازىڭىز، تەتبىقلاش ئىقتىدارىڭىز، باشقۇرۇش قابىلىيىتىڭىزنى يۇقىرى كۆتۈرىدۇ، سىزنى جەسۇر، يۈرەكلىك، پاراسەتلىك قىلىدۇ. مەيلى قانداقلا بولسۇن، پۈل ۋە بايلىق ئاسماندىن چۈشمەيدۇ، ئۆزلۈكىدىن پەيدا بولۇپ ئالقىنىڭىزغا كىرمەيدۇ، ئۇنى قولغا كەلتۈرۈشنىڭ بىردىنبىر ۋاستىسى ئەجىر ـ ئەمگەك قىلىش، جاپالىق ئىشلەپ بايلىق يارىتىشتۇر. ئەگەر سىز كۆپ پۈل تېپىشنى ئويلىسىڭىز، كۆپ ئىشلەڭ ياكى زور مىقدارداۋ مەبلەغ سېلىپ پۈل ئارقىلىق پۈل ئۇندۇرۇڭ. ئەگەر سىزدە ئۇنداق ئىقتىدار ۋە پاراسەت بولمىسا، ئۆزىڭىزدە پۈل يىغالايدىغان پاراسەتنى، ئادەتنى يېتىلدۇرۇڭ. سىز شۇنداق قىلسىڭىز، پۈل ئاستا ـ ئاستا ھالدا سىزنىڭ ئەتراپىڭىزدا ئايلىنىدۇ، ئاخىردا قولىڭىزغا كۆپلەپ كىرىدۇ، مانا بۇ سىزنىڭ ئۆزۈلدۈرمەي پۈل توپلاش، ئامانەت قويۇشىڭىزنى تەلەپ قىلىدۇ.

2. ھەر كۈنى بىر قىسىم پۇلنى تېجەپ قويۇش كېرەك. پۈل توپلاشتا ئامانەت قويۇشمۇ ۋاستە، بىر قىسىم پۇلنى تېجەپ

قويۇش، يىغىشمۇ يەنە بىر مۇھىم ۋاستە ھېسابلىنىدۇ. مەلۇم چالغۇ ئەسۋاب سودىگىرى ھەر كۈنى تاپقان پۇلىدىن 200 يۈەننى تېجەپ ئۈزۈلدۈرمەي يىغقان، ئۇنىڭ ئادىتى چوقۇم ھەر كۈنى ئاخشىمى دۇكاننى يىغىپ، 200 يۈەن پۇلنى ھېسابتىن ئايرىپ ئېلىش، يەتمىسە يانچۇقىدىن تولۇقلاپ ئانىسىغا ئاپىرىپ بېرىش بولغان. ئۇ ھالدا ئايدا:

(يۈەن) 6000 = (كۈن) 30 × (يۈەن) 200

بىر يىلدا بولسا

(يۈەن) 72000 = (يۈەن) 6000 × (ئاي) 12

ئۇ 10 يىلدا قانچە پۇل تېجەر، 20 يىلدا قانچە پۇل تېجەر، 60 يىلدا قانچە پۇل تېجەر؟

(يۈەن) 4320000 = (يۈەن) 72000 × (يىل) 60 يۈەن بولىدۇ.

دېمەك، بۇ ئادەم «تىللا تۆكۈلىدىغان دەرەخكە ئىگە» بولۇۋالغان، ئۇنىڭ بىردىنبىر تۇتقان يولى مەيلى بىر كۈندە 100 مىڭ يۈەن پايدا ئالسۇن، مەيلى بىر موچەن پۇل تاپالماي قالسۇن، ھەر كۈنى 200 يۈەننى تېجەشنى، يىغىشنى قەتئىي داۋاملاشتۇرۇش. گاھىدا ئۇ بىرەر ئايغىچە سودا قىلالماي تۇرۇپ قالغاندا، قەرز ئېلىپ 200 يۈەننى تولدۇرۇپ ماڭغان، بازىرى ئېچىلىپ سودا قىزغاندا قەرزنى قايتۇرغان. بىر قېتىم ئۇ ئانىسىغا بەرگەن پۇللارنىڭ ئىككى يىللىق جۇغلانمىسىنىڭ جەمئىي سانىنى كۆرۈپ ئۆزىمۇ ھەيران قالغان ھەم قاتتىق ھاياجانلانغان.

ئادەم يولىنى بىلسە ھەرقانداق بىر ئىشتىن نەتىجىگە ئېرىشكىلى بولىدۇ. شۇنداق ئېيتىشقا بولىدۇكى، پۇل تېجەش تىللا تۆكۈلىدىغان دەرەخكە ئېرىشكەنگە ئوخشاش. ئۇنىڭدىن تىللا تۆكۈلۈۋەرسە، ئاخىردا بايىقى كىشى ھەيران قالغاندەك ئۇلۇغ مۆجىزە يارالماي قالمايدۇ.

سىز ھەر كۈنى كىرىمىڭىزنىڭ ئۇچتىن بىر قىسمىنى ياكى 10 دىن بىر قىسمىنى تېجەپ يىغىپ قويۇڭ. بۇنداق تېجەش

ئائىلىگە، سىزگە ھېچقانداق ئېغىر كەلمەيدۇ ھەم كۈنلەر، ئايلار، يىللارنىڭ ئۆتۈشى بىلەن بۇ پۇل خۇددى قاردا دومىلىغان پومزەكتەك يوغىناپ باردۇ. ئومۇمىي كىرىم ئىچىدە ئۇچتىن بىر قىسمى ياكى 10 دىن بىر قىسمىنى ئايرىش دېگىنىمىز مۇقىم ئۆلچەم ئەمەس. پەقەت سىز ئۇنىڭ ئۆلچەم بىرلىكىدىن پايدىلىنىپ، ئۆزىڭىزگە ماس كېلىدىغان بىرلىكنى قوللانسىڭىزمۇ بولىدۇ. ئۇچتىن بىرى بولسا، بىرقەدەر چوڭ بىرلىك. ئۇ كىرىمى كۆپ، تاپاۋىتى يۇقىرى، كۆپىرەك پۇلنى ئايرىسىمۇ تۇرمۇشىغا تەسىر كۆرسەتمەيدىغان كىشىلەر قوللانسا بولىدىغان ئۇسۇلدۇر. ئوندىن بىرىنى ئايرىش بولسا، كىرىمى تۆۋەن، كۆپ تېجەپ قالسا باشقا ئىشلىرىغا دەخلى يېتىدىغان كىشىلەر قوللانسا بولىدىغان بىرلىك ھېسابلىنىدۇ.

مەسىلەن:

(يۇەن) 30 = (كۈن) 30 × (يۇەن) 1.00 = 1/10 ÷ (يۇەن) 10

(يۇەن) 99.9 = (كۈن) 30 × (يۇەن) 3.33 = 1/3 ÷ (يۇەن) 10

بىز بۇنى بىر يىل ئۈدا داۋاملاشتۇرساق

(يۇەن) 365.00 = (يۇەن) 1.00 × (كۈن) 365

(يۇەن) 1215.45 = (يۇەن) 3.33 × (كۈن) 365

(يۇەن) 3650.00 = (يۇەن) 365.00 × (يىل) 10

(يۇەن) 21900.00 = (يۇەن) 365.00 × (يىل) 60

(يۇەن) 12154.5 = (يۇەن) 1215.45 × (يىل) 10

(يۇەن) 72927.00 = (يۇەن) 1215.45 × (يىل) 60

بۇ سانلاردىن بىز بىر چوڭ ھەقىقەتنى چۈشىنىپ يېتەلەيمىز. نىسبەتنى قانچە چوڭ قىلساق، ئۇنىڭ پايدىسى شۇنچە چوڭ بولىدۇ، قانچىكى كىچىك قىلساق، نەتىجىسىمۇ شۇنچە كىچىك بولىدۇ.

بىز مەيلى چوڭ، مەيلى كىچىك بىرلىكنى ئاساس قىلىپ، نىسبەت بويىچە ئىزچىل پۇل تېجەپ يىغىپ قويايلى، ئۇنىڭ ئاخىرقى ھېسابتىكى بىرلىكى چوڭ بولىدۇ. ئادەتتە بۇنداق پۇل

تېجەشنىڭ بېسىمى چوڭ بولمايدۇ. بۇ يەردە بىر مىسال ئالاي: سىزنىڭ ئىككى مېكىيىنىڭىز بار. ئۇنىڭدىن ھەر كۈنى ئۈچ تۇخۇم چۈشىدۇ، سىز ھەر كۈنى ئىككىنى يەڭ، بىر دانە تۇخۇمنى يىغىپ تېجەڭ. ئۇ 30 كۈندە 30 دانە تۇخۇم بولىدۇ، بۇ تۇخۇم چوقۇم ئېھتىياجىڭىزدىن ئېشىپ قېلىشى مۇمكىن. بۇ چاغدا 30 تۇخۇمنى ھېچ بولمىغاندىمۇ 20 يۈەنگە ساتالايسىز. دېمەك، سىز 20 يۈەننىڭ غوجايىنى بولۇپ قالدىڭىز؛ سىز ھەر كۈنى بىر تال تاماكىنى كەم چېكىڭ. مەسىلەن، سىز بىر كۈندە ئون تال تاماكا چەكسىڭىز، ئۇنىڭدىن بىر كۈندە بىر تال ئاز چېكىڭ، ئۇ چاغدا بىر ئايدا 30 تال تاماكا كەم چەككەن بولىسىز. ئېنىقكى، سىز مۇشۇ ئىشتىن بىر ئايدا بىر يېرىم قاپ، يەنى ئاز دېگەندىمۇ 7.00 يۈەنلىك تاماكىنى ئاز چېكىپ، 7.00 يۈەننى تېجەپ قالدىڭىز، بىر يىلدا سىز 84 يۈەن تېجەپ قالغان بولىسىز. ئەگەر سىز ھەر كۈنى ئۈچ تال تاماكىنى ئاز چەكسىڭىز، بىر يىلدا 252 يۈەن تېجەپ قالىسىز. ئون يىلدا 2520.00 يۈەن، 60 يىلدا 15120.00 يۈەن تېجەپ قالىسىز.

بايلىق ھەمىشە ئادەم بىلەن بىللە يۈرىدۇ، ئادەتتە ئادەملەر بۇنىڭغا دىققەت قىلمايدۇ، پىسەنتىمۇ قىلمايدۇ. ئۇلار ھەر ۋاقىت كۆزىنى يىراققا تىكىدۇ، نەزىرىنى باشقا نەرسىلەرگە قارىتىپ، مەركەزلەشتۈرۈپ، بايلىقنى باشقا جايدىن ئىزدەيدۇ. بۇنداق ئىزدىنىشىنىڭ جەريانى ئۇزاق، مۇرەككەپ بولىدۇ. بۇنداق قىلىشمۇ بىر ھېسابتا توغرا. ھالبۇكى، بىز كۆزىمىزنى يىراققا تىكىشتىن ئاۋۋال ئۆزىمىزگە، ئەتراپىمىزغا نەزەر سېلىپ باقساق، ئېنىقكى ئۇزاق مۇددەتلىك، مول، بىخەتەر بايلىققا كۆچىمەيلا ئىگە بولالايمىز، يارىتالايمىز. بايلىق توپلاش، پۇل تېپىش، پۇل يىغىش رېئاللىققا ئايلىنىدۇ.

بىز ھەر كۈنى بىر تۇخۇمنى تېجەپ قالالىساق، ھەر كۈنى بىر تال تاماكىنى ئاز چېكىپ چىقىمىنى ئازايتالىساق، بايلىق ئۆزلۈكىدىن ھەمىنىمىزغا تولۇپ باردۇ. مانا بۇ، بىز دېگەن

بايلىق توپلاش، بايلىق يارىتىشتىكى ئەڭ ئاددىي يول.

3. قوشۇمچە كىرىمنى قەدىرلەش كېرەك. بۇمۇ بىر خىل پۇل تېجەش، يېغىش، بايلىق يارىتىش يولى. بىر ئادەم ئۆچۈن قوشۇمچە پۇلغا ئېرىشىش دائىم بولۇپ تۇرىدىغان ئەھۋال. بەزىلەر بۇنداق پۇللارنى «ياۋا پۇل» دەپ ئۇدۇل كەلگەن يەردە خەجلەپ ئىسراپ قىلىدۇ، ئاخىردا مەنىلىك بىر ئىش قىلمايلا تۇگەيدۇ. دېمەك، ئۇنىڭ قىممىتى بىھۇدە ئىسراپ بولدى دېگەن گەپ. ئۇنداقتا قانداق قىلىش كېرەك؟ ئۇنىمۇ توپلاپ، يېغىپ تېجەپ قويۇش كېرەك. ئادەتتە بۇمۇ بىر خىل كىرىم يولى. بەزى ئادەملەر ئۆزىنىڭ كەسپىنى يۇرۇشتۇرۇش جەريانىدا ياكى بىرەر ئىشتا نەتىجە قازىنىش جەريانىدا تاسادىپىي تاپاۋەتكە ئېرىشىدۇ، ئۇلارنىڭ بەزىلىرى مۇكاپات پۇلى بولسا، يەنە بەزىلىرى قىلغان شۇ ئىشنىڭ ئىش ھەققى بولىدۇ. بەزىدە كەسپىگە مۇناسىۋەتلىك ياكى ئارتۇقچىلىققا مۇناسىۋەتلىك ئىش - ھەرىكەت ئارقىلىق ياراتقان ئەمگەك قىممىتى بولۇپ، ئائىلىسىنىڭ تۇرلۇك ئىشلىرىنىڭ يۇرۇشۇشى، تەرەققىي قىلىشىغا چوڭ تەسىر كۆرسەتمەيدۇ. ئاشۇ پۇل بولمىسىمۇ ئۇنىڭ تۇرمۇشى يەنىلا ئوخشاش، تەرتىپلىك يۇرۇشۇپ ماڭىدۇ. مانا مۇشۇنداق ئەھۋالدا كۆپ قىسىم كىشىلەر ئاشۇنداق پۇللارنى خالىغانچە خەجلەپ ئىسراپ قىلىدۇ. بۇنىڭ جەريانى، شەكلى ھەرخىل بولىدۇ. نەتىجىسى خوراش، خورىتىش بولىدۇ. بۇ خىل ھالەتنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن قانداق قىلىش كېرەك؟ ئاشۇ پۇللار ھەر يىلى سىزگە بىرقانچە ياكى نەچچە ئون قېتىم نېسىپ بولۇشى مۇمكىن. ھەر قېتىمدا سىزگە ئاشۇ خىل پۇلدىن ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 200 يۈەندىن بولسا، 10 قېتىمدا 2000 يۈەن بولىدۇ. ئون يىلدا بۇ خىل پۇل 20 مىڭ يۈەن بولىدۇ. ئالدى بىلەن سىزدە ئىدىيەۋى تەييارلىق بولۇشى، ئاندىن كونكرېت ئۇسۇل، پىلان، تەرتىپ بويىچە يېغىشىڭىز لازىم.

4. پارچە - پۇرات پۇللارنى يىغىپ قويۇڭ. تۇرمۇشتا ھامان خەجلەپ ئېشىپ قالمىغان پۇل بولمىدۇ. ئۇ پۇللارنى قانداق قىلىسىز؟ ئۇنىمۇ ئايرىم ساقلاپ قويمىسىز، يىغىسىز، توپلايسىز.

بەزىدە يانچۇقىڭىزغا قارىسىڭىز، پارچە - پۇرات پۇللار توپلىنىپ قالىدۇ. مانا مۇشۇ خىل پۇللارنى ئىزچىل ھالدا مەلۇم بىر ئورۇنغا قويىسىز، ئۇ ئاي، يىللارنىڭ ئۆتۈشى بىلەن ئۇزۇكسىز كۆپىيىدۇ. بىز يەنە بىر كىتابىمىزدا پارچە - پۇرات پۇل توغرۇلۇق توختالدۇق. پارچە - پۇرات پۇلنىڭ خاسىيەتلىك تەرەپلىرىمۇ كۆپ. بەزى ئادەملەر كۆپ ھاللاردا پارچە - پۇرات پۇللارنى تىلەمچىلەرگە ياكى پارچە - پۇرات خىراجەتلەرگە ئىشلىتىشكە ئالدىراپ كېتىدۇ ۋە بىر پۈتمۇ قويماي ئىشلىتىپ، يانچۇقىنى بېسىقتۇرىدۇ. ئەمما، دىتى بار كىشىلەر ئاشۇ خىل پۇللارنى سەۋرچانلىق بىلەن يىغىپ، ساقلاپ، ئۇنى بىر خىل پۇل توپلاش، پۇل تېجەشنىڭ ۋاستىسى قىلىدۇ، بۇنداق پۇلغا چوقۇم كۆڭۈلدىكىدەك ساقلاش ئورنى ھازىرلاشقا توغرا كېلىدۇ. مەلۇم ئىدارىدە ئىشلەيدىغان بىر ئادەم ئىشخانىسىدىكى شىرەسىنىڭ بىر تارتمىسىنى مەخسۇس ئاشۇنداق پارچە پۇللارنى يىغىدىغان ئورۇن قىلغان. ئۇ، بۇ ئىشنى ئۇدا بەش يىل داۋاملاشتۇرغان. ئۇ بەش يىلدا بىر پۈتۈن بىر يۈنگىچە پۇلدىن ھەر يىلى 1200 يۈەندىن 1800 يۈەنگىچە يىغقان. بەش يىلدا ئۇ جەمئىي 7800 يۈەن توپلىغان. ئۇ بۇ پۇللارنى ئايدا بىر قېتىم مەخسۇس كارتىغا ئامانەت قويغان.

يەنە بىر كىشى پارچە - پۇرات پۇللارنى بىر قىزنىغا بەرگەن. ئۇ قىزنىغا بىر دانە پۇل يىغىش ساندۇقچىسى ياساپ بەرگەن. قىز دادىسىدىن پارچە پۇللارنى ئېلىپ ھېلىقى ساندۇقچىسىغا سېلىپ تۇرغان. قىز تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتكۈزۈپ ئالىي مەكتەپكە ماڭغاندا، توپلىغان پۇلى 17 مىڭ يۈەنگە يەتكەن.

بىز تولا چاغلاردا ئاشۇنداق پارچە - پۇرات پۇللارنى كۆزگە ئىلمايمىز، ئىمكان بار خەجلەپ تۈگىتىمىز. بىراق، ئۇنىڭ

يۇقىرىقىدەك خاسىيەتكە سەل قارايمىز. دىققەت قىلمايمىز، نەزەر سالمايمىز.

ئۇزاق يىل كاسساپلىق خىزمىتىنى قىلغان بىر ئادەم بار بولۇپ، ئۇ پېنسىيەگە چىققاندىن كېيىن، مەھەللىسىگە بىر كىچىك چەرچىنماللار دۇكىنىنى ئاچتى. بىر كۈنى ئۇنىڭ ماگىزىنىدا بىرمۇنچە پارچە پۇللارنى ساناپ ئولتۇرغانلىقىنى كۆردۈم.

— نېمانچە كۆپ پارچە پۇل بۇ؟ — دېدىم مەن.

— بۇ پايدا سىرتىدىكى پايدا پۇل، — دېدى ئۇ چۈشەندۈرۈپ، — كۆپ پۇل كىچىك، ئاز پۇلنىڭ يىغىلىشىدىن هاسىل بولىدۇ. كونىلاردا: «تامار - تامار كۆل تولار» دەيدىغان هېكمەت بار. شۇنىڭدەك مۇشۇ كىچىك پۇللار بىر پۇڭ، بىر موچەن، بىر يۈەندىن توپلىنىپ كۆپ پۇلنى يارىتىدۇ. مەن پارچە - پۈرات پۇلغا شۇنىڭ ئۈچۈن ئامراقكى، ئۇ هەم بايلىق توپلاپ بېرىدۇ هەم نۇرغۇن ئادەملەرنىڭ هاجىتىنى راۋا قىلىدۇ، مانا كۆرۈپ تۇرۇپلا، مۇشۇ پۇللار تەخمىنەن 2000 يۈەن چىقار، ئۇ ماڭا ئۈچ ئايدا توپلانغان پۇل. مەن دۇكاندا دىرىنى بىر ئايرىيەن، ئاندىن پايدىسىنى بىر ئايرىيەن. ئۇچىنچى قېتىم مانا مۇشۇنداق پارچە پۇللارنى بىر ئايرىيەن. دىرى بىلەن پايدام تولا چاغلاردا يەنىلا دۇكانغا دەسمايە بولۇپ كېتىدۇ. پارچە - پۈرات پۇللار بايلىق، پايدا سىرتىدىكى پايدا بولۇپ تۇرىدۇ. ئىككى يىلدا جەمئىي 15 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك يىغدىم...

بۇ ئاددىي گەپ ئەمەس، شۇنداقلا يالغان گەپمۇ ئەمەس. دىتى بار ئادەملەر پۇل توپلاشتا، پۇل تېجەشتە پۇلنىڭ ئاشۇنداق ئاددىي، كىشىلەرنىڭ كۆزىگە چېلىقمايدىغان تەرەپلىرىدىن پايدىلىنىپ ئىش قىلىدۇ، ئۇنى بىر خىل ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ ئادەت قىلىدۇ، ئۇنىڭ پايدىسى هەقىقەتەن ناهايىتى كۆپ بولىدۇ.

بىر قېتىم مەن بانكا، پۇل مۇئامىلە ئورۇنلىرى، سايامەت ئورۇنلىرىدىكى ئىشانە پۇل ساندۇقىدىكى پۇلنى ئالىدىغان بىر

بانكا خادىمىدىن بۇ خىل پۇللارنىڭ قانچە كۈندە بىر قېتىم ھېسابات قىلىنىدىغانلىقىنى سورىسام، ئۇ:

— ھەي، بۇنى دېسەم ئاغزىمغا سىغمايدۇ. ئەلنىڭ نەزىرى بەك چوڭمۇ ياكى پارچە پۇلنىڭ كۈچى شۇنداق چوڭمۇ بىلمەيمەن، بەزى يىللاردا 100 مىڭ يۈەن پۇل چۈشۈپ قالىدۇ، خەق كۆزىگە ئىلمىغاندەك، پارچە پۇللاردىن بىزار بولۇپ تاشلاپ كېتىدۇ، ئەمەلىيەتتە، تاشلاۋەرگەندىن كېيىن، توپلىنىۋېرىپ ئاشۇنداق كۆپ پۇل توپلىنىپ قالىدۇ.

مەيلى سىز ئىشىنىڭ، ئىشەنمەڭ، پارچە پۇلنىڭ ئاشۇنداق توپلىنىپ قېلىشى ھەيران قالارلىق ئىش ئەمەس. پەقەت سىزمۇ ئۇنى سىناپ بېقىڭ. ئائىلىڭىزدىكى بالىچاقىلىرىڭىزغا تەۋسىيە قىلىڭ. پارچە پۇل سىزگە غايەت زور بايلىق توپلاپ بېرىدۇ.

5. ئىشىڭىزدىن بىرنى ئارتۇق قىلىپ قويۇڭ. مەھەللىمىزدىكى مۇسا ياغاچچىنى ھەممە ئادەم ئېدىتلىق، چېۋەر ھۇنەرۋەن دەپ قارايتتى، ئۇ كىشى دېھقانچىلىق قىلغاندىن باشقا ياغاچچىلىق قىلاتتى. ئۇ يىلبويى ھارۋا، ئورۇندۇق، ھەرخىل ئۆي جاھازلىرى، تۇرمۇش بۇيۇملىرىنى ياساپ ساتاتتى. بەزىدە مەھەللىمىزدىكى يېڭىدىن ئۆي سالغانلارنىڭ ئۆيلىرىنى يېپىپ بېرەتتى. ئۇ ئادەمنىڭ مۇنداق بىرئادەتتى بار ئىكەن. ئۇ مەلۇم بىر خىل مەھسۇلاتنى ھەر كۈنى ۋاقىت چىقىرىپ ياساپ، ساتماي ياكى بىرەر يەرگە ئىشلىتىشكە بەرمەي ئامبارغا بېسىپلا قويىدىكەن. ئاشۇ مەھسۇلات مەلۇم سانغا يەتكەندە، ئاندىن بىراقلا ساتىدىكەن، خېرىدار چىقمىسا، ھەر كۈنى توختاپ قالماي شۇ مەھسۇلاتنى ياساپ قويىدىكەن. ئۇنىڭ نەزىرىدە بۇنداق قىلىش ھەر كۈنى بىر ئىشنى ئارتۇق قىلىپ، شۇ مەھسۇلاتنىڭ مىقدارىنى ئاشۇرۇپ، بىراقلا سېتىپ كۆپەرەك پۇل قىلىش ئۇسۇلى بولۇپ، ئۇ بۇ ئىشتىن كۆپ قېتىم مەنپەئەت ئالغان. بىر كۈندە بىر مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇپ ئىشلەپ قويۇشمۇ بىر خىل بايلىق توپلاش، تېجەش ئۇسۇلى بولۇپ، بۇنى نۇرغۇن ئادەم بىلىپ كەتمەيدۇ.

نۇرغۇن ئادەم رىۋايەتلەردىكىدەك ناھايىتى تېز، ھەتتا بىر كېچىدىلا باي بولۇشنى ئويلايدۇ. ئەمما، رېئاللىقتا ئۇنداق ئاسان ئىش يوق، ئۇنداق مۆجىزە دۇنيادا كۆرۈلۈپ باققان ئەمەس. بىر كەسىپ ئەھلىگە نىسبەتەن ئالغاندا، جان پىدالىق بىلەن ئىشلەش، ئەجىر قىلىپ تەر تۆكۈش بايلىق يارىتىدىغان ئاساسىي يول بولۇپ، ئەستايىدىل، سەمىمىي پوزىتسىيە بىلەن ئۆزىگە قاتتىق تەلەپ قويۇپ سەۋرچان بولۇش ناھايىتى مۇھىم ئامىلدۇر. ئۇلار ئاشۇنداق ئەجىر بەدىلىگە ئەمگەك مېۋىسىگە ئىگە بولىدۇ، بايلىق يارىتىش مەقسىتىگە يېتىدۇ، ھەربىر ئادەم چوقۇم ئۆزىگە ماس كېلىدىغان ئۇنۇملۇك بايلىق توپلاش ئۇسۇلىنى قوللىنىشى، ئادەتكە ئايلاندۇرۇشى كېرەك. بولمىسا، ئۇنداق ئادەملەر ھەرقانچە ئىشلىسىمۇ بايلىق توپلىيالماي، پەقەت قورساق بېقىپ، تۇرمۇش قامداش بىلەنلا ئۆتىدۇ. ئەگەر بايىقى ياغاچچېدەك ئاستا ـ ئاستا توپلاش بىلەن شۇغۇللانسا، يەنى ھەر كۈنى بىر مەھسۇلاتنى ئارتۇق ئىشلەپ قويۇپ، ئاخىردا بىراقلا سېتىپ كۆپ پۇل تاپىدىغان ئۇسۇلنى قوللانسا، ئۇنىڭ زاپاس پۇلى، تېجەپ يىغقان پۇلى ۋە بايلىق مەنبەسى بار بولىدۇ، ئاشۇ ئاددىي بىر مەھسۇلاتمۇ چوڭ ئىشلارنىڭ ۋۇجۇدقا كېلىشىگە ئاساس بولالايدۇ.

قەشقەر ھېيتگاھ مەسچىتىنىڭ سول تەرىپىدىكى بىنانىڭ ئاستىدا بىر چوڭ خۇسۇسىي مۇزىي بار. ئۇنى بىر خەنزۇ ئايال ئاچقان. مۇبادا سىز شۇ يەرگە كىرىپ قالسىڭىز، بىر پېشقەدەم كۇلالچىنىڭ ئۇيغۇرلارنىڭ ئىۋرىق، قاچا ـ قۇچا قاتارلىق قەدىمىي ساپال بۇيۇملىرىنى ياساپ ئولتۇرغانلىقىنى كۆرىسىز، مەن ئۇنىڭ بىلەن كۆپ قېتىم سۆزلىشىپ قالدىم. ئۇ ئاشۇ يەردە ئولتۇرۇپ كۇلالچىلىق بىلەن شۇغۇللانسا، ھەر ئايدا 3000 يۈەن پۇل ببرىدىكەن، ئۇنىڭدىن باشقا ئۇ كۇندە مەلۇم مىقداردا ھېلىقىدەك مەھسۇلاتلارنى ياساپ، غوجايىنىغا ئۆتكۈزۈپ تۇرىدىكەن. بۇ ئادەم ئۆزىنىڭ ۋەزىپىلىرىنى تۈگىتىپ بولۇپ، ھەركۈنى بىر ـ ئىككى

پارچه بۇيۇمنى ئارتۇق ياساپ ئۆيگه ئېلىپ كېتىدىكەن، ئۇنىڭ ئېيتىشىچه، ئۇ هەر كۈنى ئارتۇق ياسىغان بۇيۇملارنى ئۆز خۇمدىنىغا ئاپىرىپ، رەسمىي پىشۇرۇپ ئىشلەتسه ۋه تەۋەررۈك ئورنىدا ساقلاپ قويسا بولىدىغان مەھسۇلات قىلىپ ياسىغان. ئۇ بۇ بۇيۇملارنى بازارغا ئاپىرىپ سېتىپ، هەر ئايدا بۇ تۇردىنمۇ 1500 ~ 2000 يۈەن پۇل تاپقان.

مانا بۇ بىر خىل كەسپىي توپلاش، تېجەش ئۇسۇلى بولۇپ، هېلىقى كۈلالچى بۇ ئۇسۇلدىن ماهىرلىق بىلەن پايدىلىنىپ كىرىمنى كۆپەيتكەن.

كىشىلەرنىڭ تەپەككۇرى ئوخشاش بولمىغاچقا، قىلىدىغان ئىشى ۋه تۇتقان يولى، قىلىدىغان كەسپىمۇ ئوخشاش بولمايدۇ. بىراق، كىم بولسۇن، قىلىۋاتقان كەسپىدە بىرەر ئىشنى ئارتۇق قىلىش، بىرەر مەھسۇلاتنى ۋەزىپىدىن سىرت ئىشلەپ قويۇش قىلغىلى بولىدىغان، قولىدىن كېلىدىغان ئىش. شۇڭا، بىرەر ئىشنى، بىرەر مەھسۇلاتنى ئارتۇق ئىشلەش، ئاخىردا ئۇنى پۇلغا ئايلاندۇرۇش هەر كىمنىڭ قولىدىن كېلىدۇ. ئۇ بايلىق ۋه پۇل توپلاپ بېرىدۇ. مەسىلەن، دېهقان بولسىڭىز بىر يىلدا بىر پاقلان ئاۋۇتۇپ قويۇڭ. بوش، بىكار يەرلەرگه يىلدا 50 ~ 60 تۇپ كۆچەت تىكىپ قويۇڭ؛ هۇنەرۋەن بولسىڭىز شۇ قىلىۋاتقان هۇنىرىڭىزدىن بىر ئىشنى ئارتۇق قىلىپ توپلاپ قويۇشنى ئادەتكه ئايلاندۇرۇڭ. ئىشچى ـ خىزمەتچى بولسىڭىز قايسى ساهه، قايسى كەسىپ، تۇر بولۇشتىن قەتئىينەزەر بىر ياكى بىر نەچچه ئىشنى هەر كۈنى ئارتۇق قىلىپ قويۇڭ؛ ئارتۇق قىلىپ قويۇش سىزگه بىر خىل خاتىرجەملىك، بىخەتەرلىك تۇيغۇسى بەرمەي قالمايدۇ. بىخەتەرلىك تۇيغۇسى ئادەم هاياتى ئۈچۈن ناهايىتى زۆرۈر. بۇنداق پۇرسەت يارالغاندا، ئادەم كېيىنكى كۈنلەردە يۇز بېرىدىغان خەۋپ ـ خەتەرنى ئويلاش كېرەك. خەۋپ ـ خەتەر هامان يوشۇرۇن بولىدۇ، گاهىدا ئۇ تۇيۇقسىز يۇز بەرگەندە ئۇنىڭغا قارشى تۇرالايدىغان ئىقتىدار، قابىلىيەت ۋه مادديي ئاساس

بولۇشى كېرەك. بىز ئاشۇ ماددىي ئاساسنى چوقۇم ئالدىن ئويلىنىشىمىز، تەييارلاپ قويۇشىمىز كېرەك. ھەر كۈنى ياكى بىر ھەپتىدە، بىر ئايدا بىر ئىشنى، بىر مەھسۇلاتنى ئارتۇق قىلىپ قويۇش تاسادىپىي خېيىم - خەتەرگە تاقابىل تۇرۇشتىكى ناھايىتى مۇھىم ۋاستە، ئاساس بولۇپ قالىدۇ.

ئۇزاق يىللىق تەجرىبە شۇنى ئىسپاتلىدىكى، تۇرمۇشتا ھامان ئالدى بىلەن پۇل يېغىش خاتىرجەملىكنىڭ دەسلەپكى ئاساسى بولۇپ كەلدى. كەلگۈسىمىزنى پەرەز قىلغاندىمۇ پۇل توپلىساق، خىزمىتىمىزنىڭ ئوڭۇشلۇق، تۇرمۇشىمىزنىڭ كۆڭۈللۈك بولۇشىغا مۇئەييەن تەسىر كۆرسىتىدۇ. بۈگۈن قۇدۇق قازساق، ئەتىسىدىن باشلاپ سۇ ئىچەلەيمىز. بىز بۈگۈن پۇل تېجەپ قويساق، پۇل توپلاپ قويساق، ئېنىقكى ئەتىسىدىن باشلاپ ئۇنىڭدىن بەھرە ئالالايمىز ياكى كېيىنكى كۈنلەردە ئۇنىڭ ئاجايىپ زور پايدىسىنى كۆرەلەيمىز. پۇل توپلاش، پۇل تېجەش كۆپ مەنبەلىك پايدىلىق تۇرلىرىنىڭ ئاساسى. ئۇنۇملۇك ئۇسۇلنى قوللىنىشىمىز، قوللىشىمىز، ھەربىر ئاددىي، ئەمما ئەھمىيەتلىك پۇل توپلاش ئۇسۇل - چارىلىرىنى قەدىرلىشىمىز كېرەك.

بالىلارنىڭ پۇل تېجەش ئىقتىدارىنى يېتىلدۈرۈش

يەنە بىر كىتابتا قانداق قىلغاندا بالىلارنىڭ پۇل چۈشەنچىسى، پۇل خەجلەش ئۇسۇلى ۋە تېجەشلىك پۇل خەجلەشنى ئۆگىنىش يوللىرى ئۈستىدە بىر قىسىم بايانلارنى ئوتتۇرىغا قويدۇق. بۇ يەردە بىز يەنە بالىلاردا قانداق قىلغاندا پۇل تېجەش ئادىتىنى يېتىلدۈرگىلى بولىدىغانلىقى ھەققىدە توختىلىمىز.

ھەرقانداق ياخشى ئىش بالىلاردىن باشلانسا، ئۇنىڭ ئۆزلىشىشى، ئومۇملىشىشى ۋە قوبۇل قىلىنىشى كۆرۈنەرلىك ياخشى بولىدۇ. چۈنكى، بالىلىق دەۋرىدە بۇ خىل ئىشلار ئاسان

سىڭىدۇ، ئاسان قوبۇل قىلىنىدۇ، ئۇزاق زامانلارغىچە كۆڭۈل ئېكرانىدىن، ئادەت خاراكتېرىدىن كۆتۈرۈلۈپ كەتمەيدۇ، ياخشى ئۇرۇقنى مۇنبەت يەرگە تېرىغاندا ياخشى، ساغلام مايسا ئۇندۇرگىلى بولىدۇ، مايسا ياخشى، ئەتراپلىق پەرۋىش قىلىنغاندىلا مول ھوسۇل ئالغىلى بولىدۇ. بالىلارغا پۇل تېجەشنى ئۆگىتىشتىمۇ دەل مۇشۇنداق ئۇسۇلنى قوللىنىش كېرەك.

1. بالىلاردا پۇل يىغىش ئادىتىنى يېتىلدۈرۈش ۋە ئۇلارغا پۇل ساندۇقى ياساپ بېرىش كېرەك. پۇل يىغىش، پۇل تېجەشكە ھەيدەكچىلىك قىلىش، ئۆگىتىش، شەرت ـ شارائىت يارىتىپ بېرىش ناھايىتى مۇھىم ئىشلارنىڭ بىرى ھېسابلىنىدۇ. بالىلارنىڭ يېتەكلەشكە ئېھتىياجلىق بولۇشتەك خۇسۇسىيىتى ئاتا ـ ئانىلارنىڭ ئىزچىل، زېرىكمەي ـ تېرىكمەي شۇنداق قىلىشىنى تەقەززا قىلىدۇ. بالىلار قانداق قىلىپ پۇل يىغىدۇ؟ بۇنىڭ يوللىرى بەك كۆپ. ئائىلىدە بالىلار كۆپ ھاللاردا نەرسە ـ كېرەك سېتىۋېلىشقا چىقىدۇ ھەمدە ھەر نۆۋەتلىك ھېيىت ـ بايراملاردا ئاتا ـ ئانىلىرى، ئۇرۇق ـ تۇغقانلار ۋە مۇناسىۋەتلىك كىشىلەر بەرگەن ھېيىتلىق پۇللارغا ئېرىشىدۇ. نۇرغۇن ئاتا ـ ئانىلار نەرسە ـ كېرەك سېتىۋالغاندا ئاشقان پۇللارنى بالىلارغا ئۆزۈڭ خەجلە دەپ بېرىۋېتىدۇ. مۇشۇ پۇللار بالىلارنىڭ پۇل توپلاش، پۇل تېجەشتىكى ئاساسىي مەنبەسى، بۇنى ئاتا ـ ئانىلار بالىلارغا ئىلمىي ھالدا چۈشەندۈرۈشى، يىغىش، تېجەشنى تەشەببۇس قىلىپ، ئۇنىڭ پايدىلىق تەرەپلىرىنى ھېس قىلدۇرۇشى كېرەك. ئىسراپ قىلىش بىلەن تېجەشنىڭ مۇناسىۋىتى ۋە ئۆزىگە، ئائىلىگە، جەمئىيەتكە ئېلىپ كېلىدىغان تۇرلۈك ياخشى ـ يامان تەسىرلىرىنى تونۇتۇشى كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، بالىلارغا پۇل ساندۇقىنى تەييارلاپ بېرىپ، ئۇنىڭغا تاپقان پۇللىرىنى سېلىپ تۇرىدىغان قىلىش كېرەك.

2. بالىلارغا تەسىر كۆرسىتىش كېرەك. پۇل تېجەشتە بالىلارغا ئاتا ـ ئانىلار ئۈلگە بولۇپ،ياخشى، ئالاھىدە بولغان پۇل تېجەش يوللىرىنى ئۆزى قوللىنىش بىلەن بىرگە، بالىلارغا

تونۇشتۇرۇپ، بالىلارنىڭمۇ ئورتاق قاتنىشىش قىزغىنلىقىنى قوزغاش كېرەك ھەمدە تېجەش، پۇل توپلاشنىڭ نەتىجىسى، پايدىسىنى كۆرسىتىپ، ئۇلارنىڭ ئىدىيەسىگە پۇل توپلاش، تېجەشلىك، ئىقتىسادچىل بولۇشنىڭ ئالاھىدە ياخشى ئىش ئىكەنلىكىنى سىڭدۇرۇپ، ئۇلارنىڭ قەلبىدە بىخلاندۇرۇش كېرەك.

3. تەسىرلەندۇرۇش كېرەك. بالىلار ھېسسىياتقا بەكلا بېرىلىپ كېتىدۇ، ئازراق زىيان بولسا شۇمشىيىپ كېتىدۇ، ئازراق پايدا بولسا ھاياجانلىنىپ شادلىققا تولىدۇ. بالىلارنىڭ مۇشۇ خۇسۇسىيىتىدىن پايدىلىنىپ، ئۆزى توپلىغان پۇللارنى ياخشى ئىش، ياخشى ھەربىكەتلەر ئۈچۈن خەجلەشكە ھەيدەكچىلىك قىلىپ، ئۇلاردا كەڭ قورساق، كۆيۈمچان بولۇشتەك ئېسىل پەزىلەتنى يېتىلدۇرۇش لازىم. مۇڭاپىق ماختاش، رىغبەتلەندۇرۇش، تەنقىد قىلىش ئارقىلىق بالىلارنىڭ پۇل يىغىش، تېجەش قىزغىنلىقىنى، ئاكتىپچانلىقىنى قوزغاش كېرەك.

4. ئىلھام، مەدەت بېرىش كېرەك. بالىلارغا مەلۇم ۋاقىت ئىچىدە، مەلۇم مىقداردا، مۇڭاپىق بولغان پۇل تېجەش، پۇل توپلاش مىقدارىنى بېكىتىپ بېرىپ، شۇ ۋاقىت ئىچىدە شۇ نىشانغا يەتسە، ئۇلارنىڭ توپلىغان پۇلىنىڭ مەلۇم قىسمىغا تەڭ باراۋەر كېلىدىغان پۇل بىلەن مۇكاپاتلاش كېرەك. مەسىلەن، بىر يىلدا 200 يۈەن تېجىسە، توپلىسا، بىر يىلدىن كېيىن ئۇنى ساناپ كۆرۈپ، شۇ پۇلغا 50 يۈەن، 100 يۈەن ياكى 200 يۈەن مۇكاپات قىلىپ بېرىش كېرەك. بۇ بالىلارنىڭ پۇل تېجەش، پۇل توپلاش ھېرىسمەنلىكىنى ئاشۇرىدۇ.

بۇ بىر قاتار ئىشلار بالىلارنىڭ روھىنى كۆتۈرۈپ، تەپەككۇرىنى جانلاندۇرىدۇ، خاراكتېرىنى كۈچەيتىپ، ئۆزلەشتۈرۈش ئىقتىدارىنى ئاشۇرىدۇ.

5. قاتتىق تەلەپ قويۇش كېرەك. ھازىرقى بالىلار بەك ئەركە، ئۇلارنىڭ ھەممە نەرسىسى تەل، تۇرمۇشى شۇقەدەر پاراۋان. ئۇلارنىڭ

ئەركە بولۇپ قېلىشى بىر ئائىلىدە بىر ياكى ئىككى بالا بولغاچقا، ئاتا بىلەن ئانىدىن باشقا ئۇلارنى ھە - ھۇ دەپ پەپىلەيدىغان چوڭ دادا، چوڭ ئانىسى، ھەتتا بوۋا، مومىسى بار. يەسلى، مەكتەپ، ھەتتا پۈتكۈل جەمئىيەت ئۇلار ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىدۇ. ئاتا - ئانىلار ئۆزلىرى يېمەيدۇ، كىيمەيدۇ. بىراق، ئاشۇ بالىلارنىڭ ساغلاملىقى، ياخشى ئوقۇشى، ساغلام چوڭ بولۇشىغا تاپقان - تەرگىنىنى سەرپ قىلىدۇ. مانا بۇلار بالىلارنى ھۇرۇن، چىدامسىز، ئىقتىدارسىز، ھەتتا بەزى بالىلارنى بەتخەج، ئىسراپخور قىلىپ قويغان.

بۇنىڭدىن كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، بالىلارغا مەيلى ئەخلاقى، ئەقلىي، جىسمانىي، گۈزەللىك جەھەتتىن بولسۇن، مەيلى ئىقتىسادىي جەھەتتىن بولسۇن، مەسئۇل بولۇشمىز، تىزگىنلىشىمىز، تەلەپىنى قاتتىق قويۇپ، ياخشى تەربىيەلىشىمىز لازىم. ئۇلارغا تېجەش ۋە ئىسراپ قىلىشتىن ساقلىنىش تەربىيەسى بېرىش بىلەن بىرگە، ئۇلاردا چوقۇم تېجەشلىك بىلەن تۇرمۇش ئۆتكۈزۈشنى بىلدۈرگەن ئالاھىدىلىكنى ھازىرلىشىمىز كېرەك. بۇنىڭ ئۈچۈن يۇقىرىدا ئوتتۇرىغا قويغان تەلەپلەرنى ھازىرلاش، تەتبىقلاش كېرەك. بەتخەج كۆنۈپ قالغان بالىلارغا پۇل بەرگەندە چەكلىك بېرىش، ئۆزى خەجلەپ بېرىش، ئاز - ئازدىن بېرىپ، تەدرىجىي ئىسراپخورلۇق ئادىتىنى ئۆزگەرتىش، تۇزىتىش كېرەك. پۇل تېجەشكە مەجبۇرلاش، قەتئىي ئۇزۇپ قويماي ئۇنى داۋاملاشتۇرۇش، كۆپ قېتىم سىناش، چىنىقتۇرۇش كېرەك.

6. بالىلار ئەمەلىي تېجەپ باقسۇن. تېلېفوندىن بىر ئۇچۇرنى كۆردۈم، ئۇنىڭدا: بالام، سالامەت تۇرغانسەن، بىز سالامەت! بۇ قېتىم ساڭا 300 يۈەن ئەۋەتتىم، ئاي ئاخىرىغىچە يەنە 200 يۈەن ئەۋەتىشىم مۇمكىن.

سەنمۇ بىلىسەن، ئالدىنقى يىللاردا ساڭا ھەر ئايدا 600 يۈەن بېرەتتىم، قانچىلىك تېجىدىڭ ئۇقمايمەن!

كېلەر ئايدىن باشلاپ ساڭا مۇشۇ ئايدا ئەۋەتكەنگە ئوخشاش 500 يۈەن ئەۋەتىمەن، كېيىنكى ئايلاردا تەدرىجىي ھالدا 480 يۈەن، 450 يۈەن، 420 يۈەن، 410 يۈەن، 405 يۈەن، 400 يۈەن، 390 يۈەن، 380 يۈەن، 370 يۈەن... ئاخىردا 300 يۈەن ئەۋەتىدىغان بولۇشۇم مۇمكىن. يەنە دەپ قويايكى، ھەتتا بەزى ئايلاردا بىر موچەنمۇ ئەۋەتمەسلىكىم مۇمكىن. ئېسىڭدە بولسۇن، شۇنداق ئېھتىماللىق دائىم سېنى ئاگاھلاندۇرۇپ تۇرسۇن!

سەن مۇشۇ ئىشلار بېشىڭغا كەلسە قانداق قىلىشنى ئويلان، شۇنداقلا بېشىڭدىن ئۆتكۈزۈپ، تەجرىبە قىلىپ باق، ئاندىن ئۆزۈڭنى تونۇيالايسەن، چېنىقىسەن. ئۆزۈڭنى قانداق مۇكەممەللەشتۈرۈشنىڭ يولىنى تاپالايسەن.

مېنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئەڭ كۆپ ئەۋەتىدىغىنىم: تېجە، تېجە، يەنە تېجەدىن ئىبارەت بولىدۇ. مەن پۈلنى ئاز ئەۋەتكەنسېرى، ساڭا تېجە دېگەن چاقىرىقنى شۇنچە كۆپ ئەۋەتىمەن، تېجەشتىن تۇرمۇش، ئوقۇشتا ئۈتۈق قازىنىشىڭ مۇمكىن!

يۇقىرىقىلارنى ئالاھىدە مۇلاھىزە قىلىپ باقساقلا، چوڭقۇر مەنىسىنى، ئەھمىيىتىنى ھېس قىلالايمىز.

ئاتا ـ ئانىلار، شۇنداقلا بالىلارمۇ سىناپ باقسا بولىدۇ.

تېجىگەن پۇلنى ئىشلىتىش يوللىرى

تېجىگەن پۇلنى قانداق ئىشلىتىش ئالدىن ئويلانمىسا بولمايدىغان مۇھىم ئىش. تېجەلگەن پۇلنى ھامان ئىشلىتىشكە توغرا كېلىدۇ. بەزىلەر ئۇنى مەبلەغ ئورنىدا ئىشلەتسە، بەزىلەر ئۆزىنىڭ مەلۇم چاغدىكى قىيىن ئىشلىرىنى ھەل قىلىشقا ئىشلىتىدۇ. بەزىلەر خاسىيەتلىك ئىشلار ئۈچۈن ئىشلىتىدۇ. بۇ يەردىكى گەپ دەل، جايىدا، ئەھمىيەتلىك ئىشلىتىش ـ ئىشلەتمەسلىكتە. جايىدا ئىشلىتىلسە ئۇنۇمى يۇقىرى بولىدۇ،

جايدا ئىشلەتمىسە ئاجايىپ چوڭ بەختسىزلىك، بالا - قازا، ئازاب - ئوقۇبەت كەلتۈرۈشى مۇمكىن. تېجىگەن پۇللارنى زادى قانداق ئىشلارغا ئىشلىتىش كېرەك؟

1. ساغلاملىق ئۈچۈن ئىشلىتىش كېرەك. ئادەمنىڭ ساغلاملىقى پۈتكۈل ھاياتنىڭ ئاساسى ۋە بەخت - سائادەتنىڭ مەنبەسى. بىز پەقەت ساغلاملىقنى كاپالەتكە ئىگە قىلساق يەنە پۇل تېجىيەلەيمىز، توپلىيالايمىز، تاپالايمىز، تۈرمۇشنى قامداپ تېگىشلىك رولىمىزنى جارى قىلدۇرالايمىز. شۇڭا، تېجەپ يىغقان پۇللارنى چوقۇم ئالدى بىلەن سالامەتلىك، ساغلاملىق ئىشلىرى ئۈچۈن سەرپ قىلىش، مەبلەغ سېلىش كېرەك.

2. بىلىم ئېلىش ئۈچۈن سەرپ قىلىش كېرەك. ئادەم ياشاش جەريانىدا بىلىم ئېلىشى، كەسىپ ئىگىلىشى، قابىلىيەت ھازىرلىشى كېرەك. بۇنىڭ ئۈچۈن ۋاقىت بىلەن ئىقتىسادىي جەھەتتىكى مەدەت لازىم بولىدۇ، ئۆزى بىلىم تولۇقلىغاندىن باشقا، بالىلىرى، ئۇرۇق - تۇغقانلىرى بىلىم ئېلىشقا توغرا كېلىدۇ. دەل مۇشۇنداق چاغدا تېجىگەن پۇللارنى ئىشلەتسە ئەرزىيدۇ.

3. پۇل تېپىشقا ئىشلىتىش كېرەك. تېجىگەن پۇلنى باشقا تۇرلەرگە مەبلەغ سېلىپ پۇل تاپقىلى بولىدىغان، زىيانغا ئۇچرىمايدىغان بولسا، ئىشەنچلىك تۇرلەرگە مەبلەغ قىلىپ سالسا بولىدۇ. مەسىلەن: زايوم، سۇغۇرتا، ئۆي - مۇلۈك دېگەندەك ئاساسى بار، دىرى يوقالمايدىغان، بىخەتەر تۇرلەرگە ئىشلىتىش كېرەك.

4. ئابىدە خاراكتېرلىك ئىشلارغا ئىشلىتىش كېرەك. تېجەپ يىغقان پۇلنى شۇ كىشى ياقتۇرىدىغان، جەمئىيەت ئېھتىياجلىق، خەلق قوللايدىغان ئابىدە خاراكتېرلىك ئىشلارغا سەرپ قىلىش كېرەك. ئۇ ئابىدە خاراكتېرلىك ئىش ئۇزاق زامانلارغىچە ئەل ئارىسىدىن يوقالمايدىغان، خەلق مەنپەئەتلىنەلەيدىغان بولۇشى كېرەك. مەسىلەن، تۇرپاندىكى بىر كىشى قۇشلارنى قوغداش، مۇھىتنى ئاسراشنى مەقسەت قىلىپ، 30 يىل تېجەپ يىغقان پۇللىرىنى سەرپ قىلىپ، مەلۇم ئورمانلىققا يەتتە دانە مۇنار

ياساپ، بۇ مۇنارلارنىڭ ھەممىسىگە جانۋارلارغا ئۇۋا ياساپ بەرگەن، تەبىئەتنىڭ ئەركىسى بولغان قۇشقاچ قاتارلىق نۇرغۇن جانۋارلار قىشتا مۇزلاپ قالماي، يازدا تومۇزدا، بوران - چاپقۇندا قالماي تېز كۆپەيگەن. شۇنىڭ بىلەن ھېلىقى كىشى ئەل ئارىسىدا داڭ چىقارغان. يەتتە قۇشقاچ مۇنارىدىن ئىبارەت نەمۇنە مەڭگۈلۈك نام بولۇپ قالغان.

5. تېجىگەن پۇلنى تەرەققىيات ئۈچۈن ئىشلىتىش كېرەك. بىزدە ناھايىتى نۇرغۇن نەرسىلەر بولسىمۇ، ئۇنى يولغا قويۇشقا، تەرەققىي قىلدۇرۇشقا شەرت - شارائىت، پۇل كەمچىل. تېجىگەن پۇللارنى دەل مۇشۇنداق ئىشلارغا ئىشلىتىش كېرەك. مەسىلەن، يېپ ئېگىرىش زاۋۇتىغا، توقۇمچىلىق فابرىكىسىغا، قول ھۈنەرۋەنچىلىكى زاۋۇتىغا، ئىلغار ئىشلەپچىقىرىش ئەسلىھەلىرىگە، يەنى پەن - تېخنىكا يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سەرپ قىلىش كېرەك.

6. خاسىيەتلىك ئىشلارغا ئىشلىتىش كېرەك. خاسىيەتلىك ئىشىنىڭ تۈرى ناھايىتى كۆپ. تېجىگەن پۇللارنى ئاشۇ خاسىيەتلىك ئىشلارنىڭ ئېچىدىن بىرنەچچىنى تاللاپ ئىشلىتىشكە ئەھمىيەت بېرىش كېرەك. مەسىلەن، قەشقەردىكى مەرھۇم مۇھەممەت ئوسمان ھاجىم يېقىنقى 20 يىلدا ئۆزى تېجەپ يىغقان پۇللاردىن 100 نەچچە مىڭ يۈەننى شەھەر كەمبەغەللىرىنىڭ تۇرمۇش ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ۋە نامرات ئائىلىلەرزەنتلىرىنىڭ ئالىي مەكتەپلەردە ئوقۇشىغا يارەم قىلدى. ئىسكەندەر قايماقلىق مارۇزنىخانىسى بىر ئادەمدىن بىر پۇڭ تېجەش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، تېجىگەن پۇلى بىلەن 2005 - يىلى 10 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر پۇتبول تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىغا 150 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلدى. 2007 - يىلىدىن بۇيان، ئوقۇش فوندى تەسىس قىلىپ، ئىككى يىلدا ئەلاچى ئوقۇغان 20 ئوقۇغۇچىغا 40 مىڭ يۈەن تارقىتىپ ئىلھام بەردى. يەنە بىر تۈركۈم كىشىلەر تېجىگەن پۇللىرىنى نامراتلارغا، كېسەللەرگە خەيرخاھلىق قىلىشقا سەرپ قىلدى.

7. مۇقىم مۇلۈك قىممىتىنى ئاشۇرۇشقا ئىشلىتىش كېرەك.
تېجىگەن پۇلنى مۇقىم مۇلۈك قىممىتىنى ئاشۇرۇشقا ئىشلەتكەندە، ئۇنۇمى ياخشى، نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولىدۇ. ئۇپراش دەرىجىسى تۆۋەن، قىممىتى ئېشىپ باردىغان مۇقىم مۇلۈك تۇرلىرىگە ئىشلەتكەندە چوقۇم نىشان تۇرغۇزۇپ، شۇ نىشان ئاساسىدا تېجەش مىقدارىنى، تۇرىنى ئاشۇرۇش، كېڭەيتىش كېرەك. مەسىلەن، ئۆي سالماقچى ياكى ئۆي ئالماقچى ۋەياكى باشقا تۇرلەرگە مەبلەغ سالماقچى بولغاندا، چوقۇم ئالدىن پىلانلاش، شۇ پىلان، نىشان بويىچە مېڭىش كېرەك.
ئالاھىدە ئەسكەرتىدىغان بىر نۇقتا، تېجەپ يىغقان پۇللارنى قەرز بېرىشكە، قويمىچىلارغا قويۇلۇپ زىيانغا ئۇچرىتىشقا ھەرگىز بولمايدۇ. يۇقىرىقى ئىشلارغا سەرپ قىلىشنى خالىمىسا ياكى خېيىم - خەتەر يۈز بېرىش ئېھتىماللىقى بولسا، تېجىگەن پۇلنى جىم قويۇش ئەڭ ئاقىل، دانا تاللاشتۇر.
ئاگاھ بولۇڭ! تېجىگەن پۇلنى ھەرگىز، ھەرگىز قەرز بېرىشكە بولمايدۇ!

策　　划：伊布拉音·色满
组　　稿：阿不都许库尔·伊敏
责任编辑：玛尔哈巴·阿不都尼依木
责任校对：古丽巴哈尔·托合提
封面设计：海米旦·塞达力木

致富丛书

致富有道（维吾尔文）

阿布来提·居玛　编著

新疆科学技术出版社出版发行
（乌鲁木齐市延安路255号　邮政编码：830049）
新疆新华书店经销　乌鲁木齐隆益达印务有限公司印刷
880mm×1230mm　32开本　4.75印张
2011年3月第1版　2011年7月第2次印刷

ISBN 978-7-5466-0733-7　（民文）定价：15.00元

مۇقاۋىسىنى لايىھەلىگۈچى: ئىسمەت ئىسلام

بېيىشقا يېتەكلەش مەجمۇئەسى

- ساغلام تاپاۋەت ، بېرەر ھىدايەت
- پۇل ھەققىدە ئاچچىق - چۈچۈك ھېكايىلەر
- پۇل تېپىشنىڭ ساغلام يولى
- پۇلغا يانداشقان بايانلار
- تېجەپ پۇل تېپىش
- ئۆزىڭىزگە قويىمچىلىق قىلىشتىن ساقلىنىڭ
- قەرز پۇلدىن پۇل تېپىش (1- ، 2 - قىسىم)
- بايلىق داستىخىنى ــ مۇلازىمەت
- سودا پۈرسىتىنى قەدىرلەڭ
- پۇل تېپىشقا يانداشقان خىرىس

ISBN 978-7-5466-0733-7

定价：15.00元